

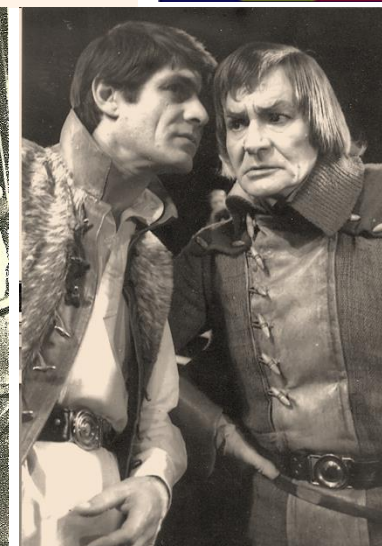

William Shakespeare

Richard III

Viața și moartea regelui Richard III
Parallel Texts

Translated into Romanian by
Scarlat Ion Ghica, 1884

Edited by C. George Sandulescu and Lidia Vianu

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

Editura online a Universității București pentru
studiul limbii engleze prin literatură

**SHAKESPEARE
LIVES IN
2016**

Literature is news that stays news.
Ezra Pound

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

Press Release

Monday 4 April 2016

Shakespeare's Plays in Romanian, 1840-1920

Parallel Texts

Edited by C. George Sandulescu and Lidia Vianu.

In April 2016, *Contemporary Literature Press* will publish as *Parallel Texts* over 30 volumes of plays by William Shakespeare. Every play will appear in more than one Romanian version. The translations

Editura *Contemporary Literature Press* publică, sub formă de texte paralele, peste 30 de volume cuprinzând piese de teatru de William Shakespeare, fiecare dintre ele în mai multe versiuni, toate traduse într-o limbă românească pe care pe vremuri o scriam altfel, uneori

sometimes use older spellings, and even older typographic characters. This confers special Romanian local colour to Shakespeare's plays: it is a reminder of an old poetic quality that Romanian possessed in the early 19th century, and which we have lost since then.

We will publish these translations "in instalments". Our volumes are meant to support the British Council project "Shakespeare lives in 2016!" The series published by us will continue for quite a while.

Last but not least, let us remember that, four hundred years ago, Shakespeare died almost at the same time as Cervantes. The only playwright of our world and the only novelist of our world shared the same historical age.

chiar cu alte caractere tipografice, și care dă textelor lui Shakespeare o culoare specială, dispărută în zilele noastre, când exprimarea este prozaică, lipsită de poezie.

Având în vedere că numărul volumelor este mare, le vom publica „în rate”, ca să folosim o expresie care dovedește limpede cât de lipsită de poezie este vorbirea de astăzi.

Această publicare este legată de aniversarea a celor 400 de ani care au trecut de când l-am avut pe Shakespeare printre noi. *Contemporary Literature Press* sprijină în acest fel celebrarea dramaturgului de către British Council sub deviza „Shakespeare Lives in 2016!” Seria de traduceri vechi ale pieselor lui la editura noastră va continua.

Last but not least, să nu uităm că Shakespeare a murit aproape la aceeași dată cu Cervantes. Singurul dramaturg al lumii și singurul romancier al lumii au trăit și au murit în același timp.

C. George Sandulescu and Lidia Vianu

William Shakespeare

Richard III

Viața și moartea regelui Richard III

Parallel Texts

Translated into Romanian by

Scarlat Ion Ghica, 1884

Edited by C. George Sandulescu and Lidia Vianu

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

Editura online a Universității București pentru
studiul limbii engleze prin literatură

SHAKESPEARE
LIVES IN
2016

Literature is news that stays news.
Ezra Pound

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

The online Publishing House of the University of Bucharest

Lidia Vianu
Director

C. George Sandulescu
Executive Advisor

Editura pentru studiul limbii engleze prin literatură

UNIVERSITATEA
DIN BUCUREȘTI

VIRTUTE ET SAPIENTIA

BRITISH
COUNCIL

Ambasáid na hÉireann
Embassy of Ireland
Ambasada Irlandei

INSTITUTUL
CULTURAL
ROMÂN

ISBN 978-606-760-070-4

© The University of Bucharest

Editing, Cover Design and overall Layout by
Lidia Vianu

Subediting: Ana-Maria Văduva

Proofreading: Teodor Duțu, Ana-Maria Văduva

Typing: Ana-Maria Văduva

IT Expertise: Cristian Vîjea, Simona Sămulescu

PR Manager: Violeta Baroană

Cover: George Vraca and Radu Beligan in *Richard III*.

Acknowledgements

William Shakespeare: *Richard III*. Traducere în limba română de
Scarlat Ion Ghica, Stabilimentul Grafic Soccec & Teclu, București,
1884.

Contemporary Literature Press

Bucharest University
The Online Literature Publishing House
of the University of Bucharest

**A Manual for the Advanced Study
of *Finnegans Wake*
in One Hundred and Twenty-Three Volumes**

Totalling 35,000 pages

by C. George Sandulescu and Lidia Vianu

<http://editura.mttlc.ro>

You can download our books for free,
including the full text of
Finnegans Wake line-numbered, at
<http://editura.mttlc.ro/> ,
<http://sandulescu.perso.monaco.mc/>

Director
Lidia Vianu

Executive Advisor
C. George Sandulescu

William Shakespeare

Richard III

Viața și moartea regelui Richard III
Parallel Texts

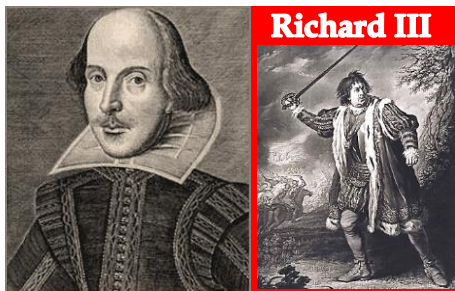
Translated into Romanian by
Scarlat Ion Ghica, 1884

Edited by C. George Sandulescu and Lidia Vianu

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

1

Dramatis Personae.

KING EDWARD the Fourth.

Sons to the King:

EDWARD, Prince of Wales, afterwards King Edward V.,

RICHARD, Duke of York,

Brothers to the King:

GEORGE, Duke of Clarence,

RICHARD, Duke of Gloster, afterwards King Richard III.,
A Young Son of Clarence.

Henry, Earl of Richmond, afterwards King Henry VII.

CARDINAL BOUCHIER, Archbishop of Canterbury.

THOMAS ROTHERHAM, Archbishop of York.

JOHN MORTON, Bishop of Ely.

DUKE OF BUCKINGHAM.

DUKE OF NORFOLK.

EARL OF SURREY, his Son.

EARL RIVERS, Brother to Elizabeth.

Persoanele reprezentate

Regele Edward IV.

Fii Regelui:

Edward, Principe de Gallia, în urmă Regele Edward V.

Richard, Ducele de York .

Frații Regelui:

George, Ducele de Clarence

Richard, Ducele de Gloster, în urmă Regele Richard III.

Un fiu al lui Clarence

Henric, comite de Richard, în urmă Regele Henric VII.

Cardinalul Bouchier, arhiepiscopul de Canterbury.

Thomas Rotherham, arhiepiscopul de York.

John Morton, episcopal de Ely.

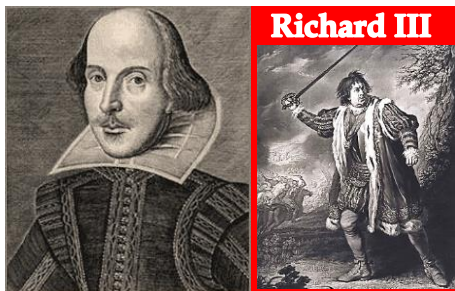
Ducele de Buckingham.

Ducele de Norfolk.

Comitele de Surrey, fiul lui Norfolk.

Comitele Rivers, fratele Reginei Elisabetha.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

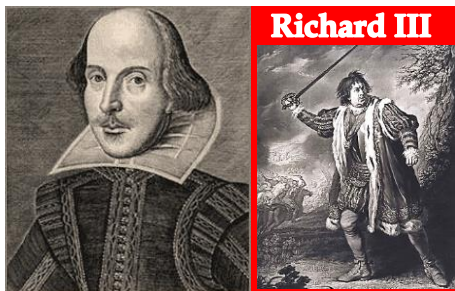
2

MARQUIS OF DORSET and LORD GREY, Sons to Elizabeth.
EARL OF OXFORD.
LORD HASTINGS.
LORD STANLEY.
LORD LOVEL.
SIR THOMAS VAUGHAN.
SIR RICHARD RATCLIFF.
SIR WILLIAM CATESBY.
SIR JAMES TYRREL.
SIR JAMES BLOUNT.
SIR WALTER HERBERT.
SIR ROBERT BRAKENBURY, Lieutenant of the Tower.
CHRISTOPHER URSWICK, a Priest. Another Priest.
Lord Mayor of London. Sheriff of Wiltshire. A Keeper in the Tower.
ELIZABETH, Queen to King Edward IV.
MARGARET, Widow of King Henry VI.

Marquesele de Dorset și Lord Grey, fii Elisabethei.
Comitele de Oxford.
Lord Hastings.
Lord Stanley.
Lord Lovel.
Sir Thomas Vaughan.
Sir William Ratcliffe.
Sir William Catesby.
Sir James Tyrell.
Sir James Blunt.
Sir William Herbert.
Sir Robert Brakenbury, locotenentul Turnului Londrei.
Sir Christopher Urswich, un preot. Un alt preot.
Lordul Mayor de Londra. Sheriful Wiltshirului¹

Elisabetha, soția Regelui Edward IV.
Margareta, văduva Regelui Henric IV.

¹ Un înalt funcționar însărcinat cu executarea justiției în fiecare county sau provincie.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

3

DUCHESS OF YORK, Mother to King Edward IV.

LADY ANNE, Widow of Edward, Prince of Wales.

A young Daughter of Clarence.

Lords, and other Attendants; two Gentlemen, a Pursuivant,
Scrivener, Murderers, Messengers, Ghosts, Soldiers, etc.

SCENE: England

Ducesa de York, mama Regelui Edward IV, lui Clarence și lui Gloster.

Anna, văduva lui Eduard, fiul Regelui Henric VI, în urmă
soția Ducelui de Gloster.

O fiică a lui Clarence.

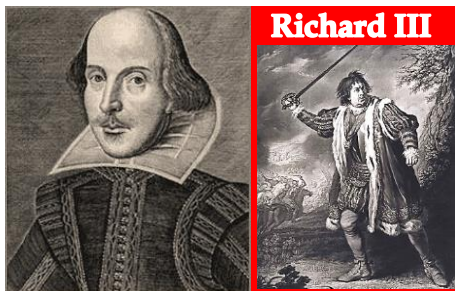
Lorzi, Gentelmeni, un poursuivant, un grefier, cetățeni,
omorători, vestitori, umbre, soldați, etc.

Scena: Anglia.

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts
Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

4

ACT I.

SCENE I.

London. A street.

Enter GLOSTER.

GLOSTER. Now is the winter of our discontent
Made glorious summer by this sun of York,
And all the clouds that lower'd upon our house
In the deep bosom of the ocean buried.
Now are our brows bound with victorious wreaths,
Our bruised arms hung up for monuments,
Our stern alarums chang'd to merry meetings,
Our dreadful marches to delightful measures.
Grim-visag'd war hath smooth'd his wrinkled front;
And now, instead of mounting barbed steeds
To fright the souls of fearful adversaries,

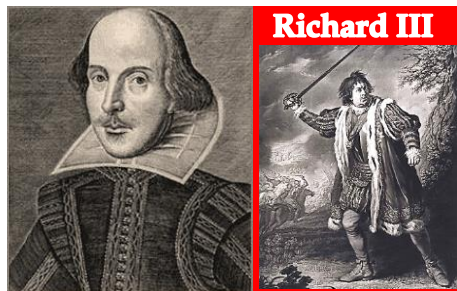
ACTUL I.

SCENA I.

Londra – o stradă.

GLOSTER

GLOSTER. Întunecoasă iarnă a dezbinărilor
S-a prefăcut în vară, căci soarele unirii
Din York răsare mândru: asupritorul nor
Lăsat pe neamul nostru e înmormântat adânc
Sub apele uitării ale oceanului.
Acuma fruntea noastră e încinsă cu coroana
Victoriei glorioase; și armele ciuntite
Atârnă ca trofee, iar sunetul războinic
S-a prefăcut în cântec de veselie, de râs,
Și marșul bătăliei în joc de bucurie.
Posomorâtul Marte începe a zâmbi:

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

5

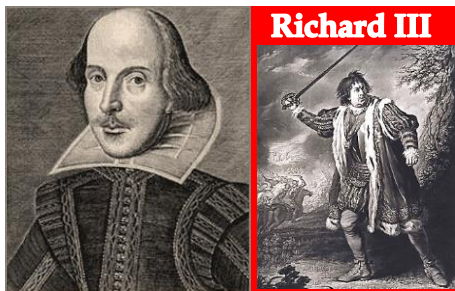
He capers nimbly in a lady's chamber
To the lascivious pleasing of a lute.
But I, that am not shap'd for sportive tricks,
Nor made to court an amorous looking-glass;
I, that am rudely stamp'd, and want love's majesty
To strut before a wanton ambling nymph;
I, that am curtail'd of this fair proportion;
Cheated of feature by dissembling nature,
Deform'd, unfinish'd, sent before my time
Into this breathing world scarce half made up,
And that so lamely and unfashionable
That dogs bark at me as I halt by them; —
Why, I, in this weak piping time of peace,
Have no delight to pass away the time,
Unless to spy my shadow in the sun,
And descant on mine own deformity:
And therefore, since I cannot prove a lover,
To entertain these fair well-spoken days,

Zbura teribil, mândru, pe calul său de fier,
Cu care îngrozesc pe dușmanii fricoși,
Și mult blând se preumblă cu doamne prin iatace
Duioasa melodie a lirei ascultând.
Pe mine nu mă-ncântă plăcerile acestea,
Și nici n-am obiceiul în oglindă să privesc;
Nefiind chipeș la față, amorul nu-i al meu,
Nu-mi place a petrece cu desfrânatele
Statura maiestuoasă a celorlalți bărbați
Natura-nșelătoare n-a voit să mi-o dea,
Neisprăvit și gârbov născut sunt fără vreme
În astă lume aspră, pe jumătate gata.
Șchiopătând beteg și ghebos, și groaznic la vedere,
Și câinii chiar mă latră când lângă ei mă opresc.
Nu, mie nu-mi convine această viețuire
De cântece, de jocuri, plăcută celor slabi;
Privind să-mi petrec vremea la umbra mea în soare;
Să stau să admir d-aproape deformitatea mea?

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

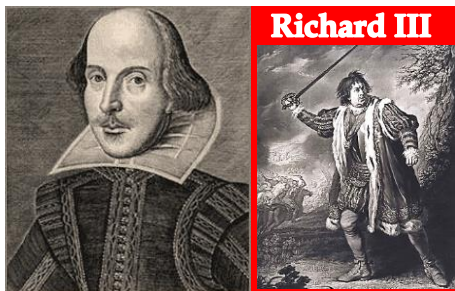
Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

6

I am determined to prove a villain,
And hate the idle pleasures of these days.
Plots have I laid, inductions dangerous,
By drunken prophecies, libels, and dreams,
To set my brother Clarence and the King
In deadly hate the one against the other;
And if King Edward be as true and just
As I am subtle, false, and treacherous,
This day should Clarence closely be mew'd up-
About a prophecy which says that G
Of Edward's heirs the murderer shall be.
Dive, thoughts, down to my soul; here Clarence comes. —
[Enter CLARENCE, guarded, and BRAKENBURY.]
Brother, good day. What means this armed guard
That waits upon your grace?

Luat-am hotărâre, nu pot fi curtezan,
Și cum fac să mai treacă un veac atât de pașnic?
Mai bine-aș comite o crimă, o mișelie
Căci mult îmi sunt urate aceste vremuri line.
Făcut-am planuri negre, viclene pregătiri,
Vreau ca prin calomnie, prin visuri, prorociri,
Discordia, ura, certuri, urzind cu dibăcie,
Pe fratele meu Clarence cu Regele să-l stric:
De-ar fi Regele Edward precum e just și sincer,
Fals, trădător ca mine, și plin de viclenie
Ar fi în loc mai sigur acum închis și Clarence;
Din cauza prorocirii ce zice că cu G.
Scrii numele Acela, purtat de ucigașul
Hereditorului lui Edward — ascunde gândul tău
În inima-ți adâncă! E Clarence care vine.
(Intră Clarence păzit, și Brakenbury²)
Frățioare, bună ziua: — ce însă vrea să zică

² Locotenentul Turnului Londrei era un fel de Director militar peste închisoare.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

7

CLARENCE. His Majesty,
Tendering my person's safety, hath appointed
This conduct to convey me to the Tower.

GLOSTER. Upon what cause?

CLARENCE. Because my name is George.

GLOSTER. Alack, my lord, that fault is none of yours;
He should, for that, commit your godfathers.

O, belike his Majesty hath some intent
That you should be new-christen'd in the Tower.
But what's the matter, Clarence? May I know?

CLARENCE. Yea, Richard, when I know; for, I protest
As yet I do not: but, as I can learn,
He hearkens after prophecies and dreams,
And from the cross-row plucks the letter G,
And says a wizard told him that by G
His issue disinherited should be;

Un paznic însoțește pe ducele de Clarence!

CLARENCE. Stăpânul nostru Edward, căutându-mi
siguranța

A orânduit garda cu care am să merg
La Turnul Londrei negru.

GLOSTER. Și pentru ce?

CLARENCE. Fiindcă mă cheamă „George”

GLOSTER. Aș. Domnule, ce vorbă! — Nu este vina ta;
Aceasta e greșeala nașilor tăi numai: —

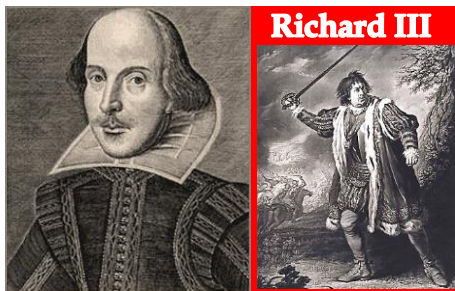
Cum, oare ca monarhul să aibă intenția
Să te boteze astăzi din nou în Turnul Londrei!
Zău spune ce e, Clarence ? Sau nu vrei ca să știu?

CLARENCE. Ba-ți spun când aflu, Richard; dar pot asigura,
Că nu știu până acuma: din ce aflai, eu, însă,
S-a speriat de visuri și prorociri nefaste;
Norocul îi arată o slovă mare G.
Și spune că prorocul predică că un G.
Va stinge dinastia de regi a sa cea veche:

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

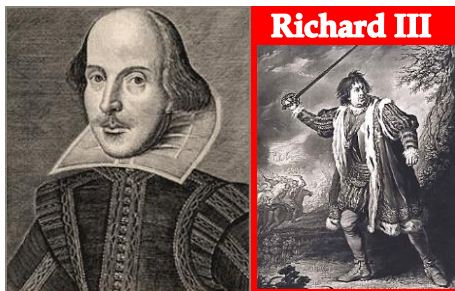
William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

8

And, for my name of George begins with G,
It follows in his thought that I am he.
These, as I learn, and such like toys as these
Hath mov'd his Highness to commit me now.
GLOSTER. Why, this it is when men are rul'd by women!
'T is not the King that sends you to the Tower;
My Lady Grey his wife, Clarence, 't is she
That tempers him to this extremity.
Was it not she and that good man of worship,
Anthony Woodville, her brother there,
That made him send Lord Hastings to the Tower,
From whence this present day he is deliver'd?
We are not safe, Clarence, we are not safe.
CLARENCE. By heaven, I think there is no man is secure
But the Queen's kindred, and night-walking heralds
That trudge betwixt the King and Mistress Shore.
Heard you not what an humble suppliant
Lord Hastings was, for her delivery?

Deoarece începe cu G și al meu nume
El bănuiește tocmai că eu sunt ucigașul:
Din câte știu acestea și multe ca acestea
Pe Regele îl împinge închis să mă păstreze.
GLOSTER. Așa e, când bărbatul ascultă pe femeia: —
La Turnul nu ești astăzi de Regele trimis;
Se face și aceasta de Lady Grey, Regina,
Ea este, scumpe Clarence, da, dânsa te trimite.
N-a fost tot dânsa oare acum ceva vreme
Cu Anthony de Woodville, excelentul ei frate,
Ce trimitea pe Hastings un prizonier la Turn;
Din care închisoare acum e liberat?
Nu suntem siguri, Clarence, suntem amenințați.
CLARENCE. Pe legea mea, aș crede că nimeni nu e sigur, —
Da, rudele Reginei și cei trimiși de noapte
Ce vorbe de la Rege aduc la Mistres Shore.
Ce, n-ai băgat de seamă cum se ruga de dânsa,
Cu umilință mare, Lord Hastings, ca să scape?

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

9

GLOSTER. Humbly complaining to her deity
Got my Lord Chamberlain his liberty.
I'll tell you what; I think it is our way,
If we will keep in favour with the King,
To be her men and wear her livery.
The jealous o'erworn widow, and herself,
Since that our brother dubb'd them gentlewomen,
Are mighty gossips in our monarchy.

BRAKENBURY. I beseech your Graces both to pardon me;
His Majesty hath straitly given in charge
That no man shall have private conference,
Of what degree soever, with your brother.

GLOSTER. Even so; an please your worship, Brakenbury,
You may partake of any thing we say:
We speak no treason, man; we say the King
Is wise and virtuous; and his noble queen
Well struck in years, fair, and not jealous;
We say that Shore's wife hath a pretty foot,

GLOSTER. Plângându-se la dânsa chiar ca la o zeiță,
Căpătă libertatea un mare chambelan.
A mea opinie, e că ne trebuie,
Să fim în favoare pe lângă Rege,
Să fim slugi înaintea sa, purtându-i și livreaua;
Căci văduva geloasă și cu această Doamnă,
În acest regat al nostru putere au imensă.

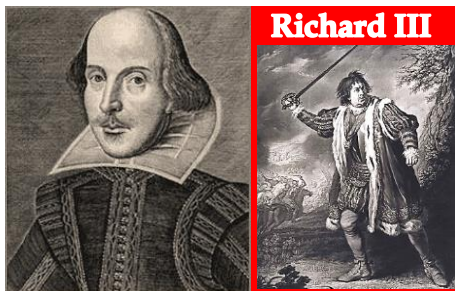
BRAKENBURY. Supus vă cer iertare, Măriilor Voastre,
Dar din porunca strictă a Maiestății Sale,
Nu are voie nimeni să se întrețină
Cu Ducele de Clarence, de orice grad va fi.

GLOSTER. Permite, Brakenbury, Domnia ta ai voie
Să iei de aproape parte la orice ne-am spune :
Vorbim nu de trădare: ziceam că Regele
E înțelept și mare; și că Regina sa
În vârstă-i cam bătrână, frumosă, nu geloasă;
Shore are o nevestă c-un prea frumos picior,

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

10

A cherry lip, a bonny eye, a passing pleasing tongue;
And that the Queen's kindred are made gentlefolks.
How say you, sir? Can you deny all this?

BRAKENBURY. With this, my lord, myself have nought to do.

GLOSTER. Naught to do with Mistress Shore! I tell thee, fellow,
He that doth naught with her, excepting one,
Were best to do it secretly alone.

BRAKENBURY. What one, my lord?

GLOSTER. Her husband, knave. Would'st thou betray me?

BRAKENBURY. I beseech your Grace to pardon me, and withal

Forbear your conference with the noble Duke.

CLARENCE. We know thy charge, Brakenbury, and will obey.

GLOSTER. We are the Queen's abjects and must obey. —

Cu buza ca cireaşa.

Ea farmecă cu ochiul, la vorbă e plăcută;

Că rudele Reginei sunt înălţate la grad :

Răspunde, de, Domnule! — Ce zici că nu-i aşa?

BRAKENBURY. Mylord, acestea toate nu mă privesc pe mine.

GLOSTER. Nu te priveşte dânsa? ascultă, omule,
Acela ce o priveşte, (afară doar de unu,)
Ascuns să o privescă fiind singur şi secret.

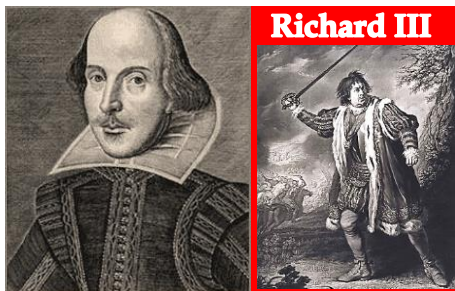
BRAKENBURY. Mylord, şi care unu ?

GLOSTER. Bărbatul ei, prostule; — ce vrei să mă trădezi?

BRAKENBURY. Rog pe Măria Voastră să mă iertaţi, pe urmă
Să încetaţi la vorbă cu nobilul duce.

CLARENCE. Cunosoc porunca dată şi noi ne vom supune.

GLOSTER. Suntem robii Reginei, să ne supunem iată.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

11

Brother, farewell; I will unto the King;
And whatsoe'er you will employ me in,
Were it to call King Edward's widow sister,
I will perform it to enfranchise you.
Meantime, this deep disgrace in brotherhood
Touches me deeper than you can imagine.
CLARENCE. I know it pleaseth neither of us well.

GLOSTER. Well, your imprisonment shall not be long;
I will deliver you, or else lie for you.
Meantime, have patience.

CLARENCE. I must perforce. Farewell.

Exeunt Clarence, Brakenbury, and guard

GLOSTER. Go tread the path that thou shalt ne'er return,
Simple, plain Clarence! — I do love thee so,
That I will shortly send thy soul to heaven,
If heaven will take the present at our hands. —

Adio, frăţioare, mă duc la Regele;
În ce privinţă, spune-mi, te pot servi şi ce fel;
Voi zice „surioară” văduvei lui Eduard.
Orice, zic, că voi face să te eliberez.
Să-ţi spun, — această lipsă de dragoste frăţească
Prea mult mă întristează.

CLARENCE. Dar cred că la niciunul dintre noi, nu o fi
plăcută.

GLOSTER. Nu-ţi va fi condamnarea prea lungă, ţi-o promit.
Am să mă pun în locul tău, de nu pot să te scap:
Iar până atunci mai rabdă.

CLARENCE. Răbdarea îmi e impusă chiar fără să vreau; —
adio.

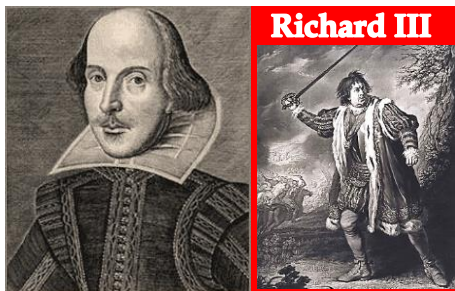
les **CLARENCE, BRAKENBURY** şi păzitorul.

GLOSTER. Pe drumul ce calci astăzi, nu te vei mai întoarce.
Nenorocite Clarence, aşa mult te iubesc,
Că fără întârziere la cer te voi porni, —
De o vrea să primească un dar ca ăsta, cerull.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

12

But who comes here? The new-delivered Hastings?

Enter HASTINGS

HASTINGS. Good time of day unto my gracious lord!

GLOSTER. As much unto my good Lord Chamberlain!

Well are you welcome to the open air.

How hath your lordship brook'd imprisonment?

HASTINGS. With patience, noble lord, as prisoners must;
But I shall live, my lord, to give them thanks

That were the cause of my imprisonment.

GLOSTER. No doubt, no doubt; and so shall Clarence too:
For they that were your enemies are his,
And have prevail'd as much on him as you.

HASTINGS. More pity that the eagles should be mew'd
While kites and buzzards prey at liberty.

GLOSTER. What news abroad?

HASTINGS. No news so bad abroad as this at home:
The King is sickly, weak, and melancholy,

Dar cine vine încoace? Din închisoare Hastings
Cel eliberat astăzi.

Intră HASTINGS

HASTINGS. Urez o vreme bună înaltului meu Lord!

GLOSTER. Asemenea urare Lordului Chambelan!

Te văd cu bucurie pus iar în libertate;

Mylord, cum ai mai dus-o? Cum îți place închisoarea?

HASTINGS. Răbdam cum se cuvine să facă prizonierii:
Sper însă că am zile să le mulțumesc

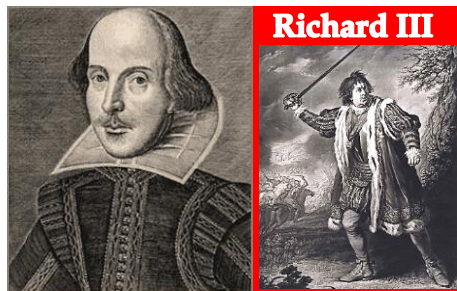
La toți ce ajutară să fiu încarcerat.

GLOSTER. Dar fără îndoială; asemenea și Clarence,
Dușmanii tot aceiași aveți unul și altul,
L-au asuprit pe dânsul precum te asupreau.

HASTINGS. Păcat e ca acvila să fie în colivie,
Când ulii și vulturii pradă unde vor.

GLOSTER. Ce veste e pe afară?

HASTINGS. P-afară nici o veste așa rea ca aceasta:
E suferind Regele, e slab și întristat,

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

13

And his physicians fear him mightily.

GLOSTER. Now, by Saint Paul, that news is bad indeed.

O, he hath kept an evil diet long,
And overmuch consum'd his royal person;
'T is very grievous to be thought upon.

Where is he? In his bed?

HASTINGS. He is.

GLOSTER. Go you before, and I will follow you. —

[*Exit* HASTINGS]

He cannot live, I hope; and must not die
Till George be pack'd with post-horse up to heaven.
I'll in to urge his hatred more to Clarence,
With lies well steel'd with weighty arguments;
And, if I fail not in my deep intent,
Clarence hath not another day to live:
Which done, God take King Edward to his mercy,
And leave the world for me to bustle in!
For then I'll marry Warwick's youngest daughter.

Și doctorii care-l caută au multă îngrijire.

GLOSTER. Dar, jur pe Sfântul Paul e vestea rea de tot!

Căci de mai multă vreme ducea o viață proastă,
Persoana sa regală prea mult a ostenit-o;
Mă întristează groaznic gândindu-mă la asta;
E oare-n pat?

HASTINGS. De mai mult timp el zace.

GLOSTER. Ei, du-te înainte, curând te voi urma.

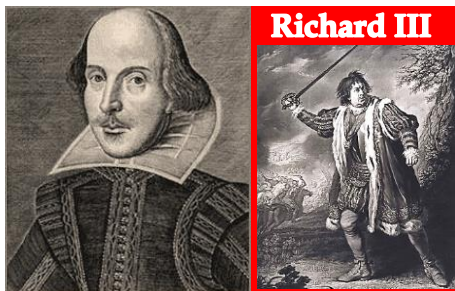
[*Iese* HASTINGS]

Nu poate să trăiască; și sper că n-o să moară;
Întâi la cer cu poșta pe George să-l trimit.
Să intru în odaie, să-l mai lucrez pe Clarence,
Cu argumente multe și cu minciuni să-l sap;
Amar de nu mă-nșeală tot ce-am calculat,
Nici înc-o zi nu poate să mai trăiască Clarence:
Pe urmă Dumnezeu să iei când vei voi
În sânul tău pe Eduard
Și mie, lasă-mi lumea să fac ce vreau cu ea!

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

14

What though I kill'd her husband and her father?
The readiest way to make the wench amends,
Is to become her husband and her father:
The which will I; not all so much for love
As for another secret close intent,
By marrying her which I must reach unto.
But yet I run before my horse to market:
Clarence still breathes, Edward still lives and reigns;
When they are gone, then must I count my gains.

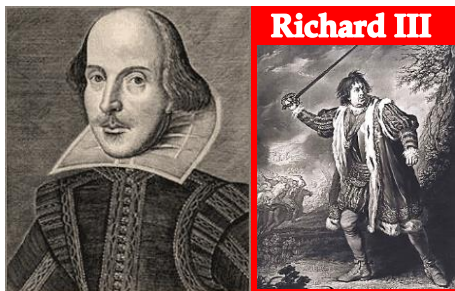
Exit

Pe fata cea mica a lui Eduard, voi lua-o
Cu toate că pe soțul și tatăl l-am ucis;
E mijlocul mai lesne să mă împac cu fata,
Voi fi eu pentru dânsa și tată și bărbat.
Aceasta o voi face, nu de amor împins,
Și pentru o dorință ce am urzit secret,
La care voi ajunge luând-o de nevestă: —
Văd însă că la asta prea mă gândesc de-acuma;
Triește încă Clarence, domnește încă Eduard;
Când voi scăpa de dânșii atunci să mai vorbim.
Iese

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

15

SCENE II.

London. Another street.

Enter the corpse of KING HENRY THE SIXTH, borne in an open coffin, Gentlemen bearing halberds to guard it; and LADY ANNE as mourner.

ANNE. Set down, set down your honourable load,
If honour may be shrouded in a hearse,
Whilst I awhile obsequiously lament
The untimely fall of virtuous Lancaster. —
Poor key-cold figure of a holy king!
Pale ashes of the house of Lancaster!
Thou bloodless remnant of that royal blood!
Be it lawful that I invoke thy ghost
To hear the lamentations of poor Anne,
Wife to thy Edward, to thy slaughter'd son,
Stabb'd by the selfsame hand that made these wounds!
Lo, in these windows that let forth thy life,

SCENA II.

Londra – Altă stradă.

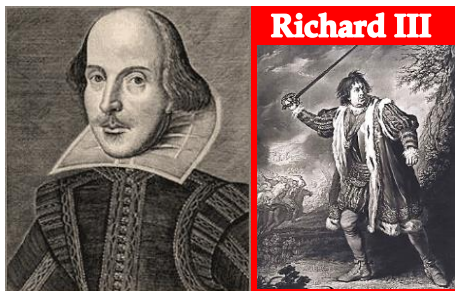
Se aduce pe scenă corpul regelui Henric al VI-lea într-un coșciug deschis, păzit de cavaleri cu halebarde, LADY ANNA plângând.

ANNA. Jos așezați aici acea sarcină cinstită, —
De poate încă cinstea trăi într-un coșciug, —
Vom zăbovi o oră, plângând cu întristare
Sfârșitul fără vreme al Lancasterilor. —
Oh! nemișcat și rece, aici a fost un rege!
Și o cenușă albă din Lancaster rămâne!
Oh! resturi fără sânge ai sângelui regesc!
E lucrul oare bine să chem iar duhul tău,
S-asculte plânsul Annei, nenorocita soție,
A tânărului Edward ucisul tău copil?
Străpuns chiar de Acela ce aceste răni făcu!
În ușile acestea, pe unde viața ta

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

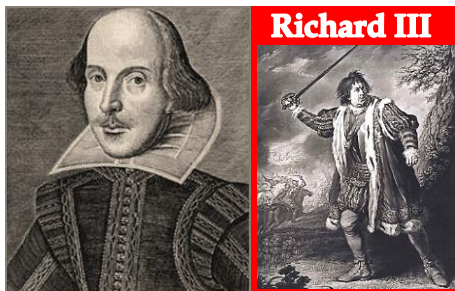
Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

16

I pour the helpless balm of my poor eyes. —
O, cursed be the hand that made these holes!
Cursed the heart that had the heart to do it!
Cursed the blood that let this blood from hence!
More direful hap betide that hated wretch,
That makes us wretched by the death of thee,
Than I can wish to wolves, spiders, toads,
Or any creeping venom'd thing that lives!
If ever he have child, abortive be it,
Prodigious, and untimely brought to light,
Whose ugly and unnatural aspect
May fright the hopeful mother at the view;
And that be heir to his unhappiness!
If ever he have wife, let her be made
More miserable by the death of him
Than I am made by my young lord and thee!—
Come, now towards Chertsey with your holy load,

Ieșea, ochii-mi revarsă zadarnicul lor balsam: —
Blestem pe mâna cruntă ce rana a făcut-o!
Blestem pe crudul suflet ce mâna împingea!
Pe sângele prin care vărsat fu acest sânge!
Să-i fie soarta vieții mai rea și mai amarăă
Ființei detestate ce ne nenorocește!
Să moară ca vipera, ca broasca, ca șopârla
Lighioane otrăvite, târându-se ce mor!
Copii betegi să facă, urâți, strâmbi la vedere,
Născuți ei fără vreme, să fie fără viață;
Chiar mama lor, născându-i, să fugă îngrozită:
Nenorocirii sale moștenitori să aibă!
De va avea soție să fie și aceea
Mai mult nenorocită și tristă decât mine,
Ce v-am pierdut, pe tine și pe un soț iubit.
Veniți acum spre Chertsey³ cu sarcina cea sfântă,
De vă ostenește însă și grea de-i de purtat,

³ Pronunțat Chertsî.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

17

Taken from Paul's to be interred there;
And still, as you are weary of this weight,
Rest you, whiles I lament King Henry's corse.
The bearers take up the corpse and advance.

Enter GLOSTER

GLOSTER. Stay, you that bear the corse, and set it down.

ANNE. What black magician conjures up this fiend,
To stop devoted charitable deeds?

GLOSTER. Villains, set down the corse; or, by Saint Paul,
I'll make a corse of him that disobeys!

FIRST GENTLEMAN. My lord, stand back, and let the coffin
pass.

GLOSTER. Unmanne'd dog! Stand thou, when I command;
Advance thy halberd higher than my breast,
Or, by Saint Paul, I'll strike thee to my foot,
And spurn upon thee, beggar, for thy boldness.
The bearers set down the coffin.

ANNE. What! do you tremble? Are you all afraid?

Mai odihniți o vreme pe când eu plâng pe Henric.

Purtătorii ridică corpul și încep a înainta.

Intră GLOSTER.

GLOSTER. Voi, ce purtați cadavrul, aici așezați-l

ANNA. Ființă întunecoasă de dracuț ești trimis
Acum, să ne împiedici în faptul de iubire?

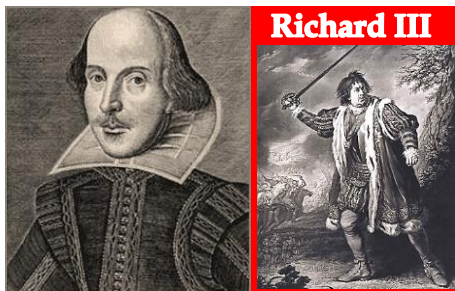
GLOSTER. Puneți-l jos, mișeilor, căci jur pe Sfântul Paul,
Pec el ce nu ascultă pe loc am să-l ucid.

I-iul PAZNIC. Mylord, stai la o parte, și lasă să treacă mortul

GLOSTER. Mișel fără purtare, stai tu, când poruncesc,
Și nu-ți mai ține arma drept lângă pieptul meu,
Sau mă jur pe Sfântul Paul te culc jos, unde stai.

Păzitorii așează coșciugul jos.

ANNA. Ce tremurați acum? – V-a sperat el oare?

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

18

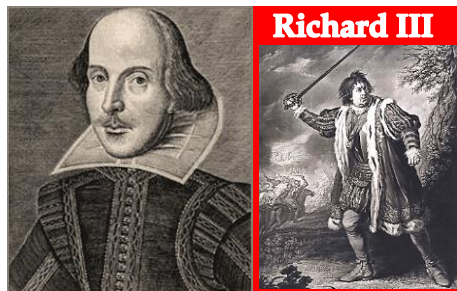
Alas, I blame you not; for you are mortal,
And mortal eyes cannot endure the devil. —
Avaunt, thou dreadful minister of hell!
Thou hadst but power over his mortal body,
His soul thou canst not have; therefore, be gone.
GLOSTER. Sweet saint, for charity, be not so curst.
ANNE. Foul devil, for God's sake, hence and trouble us not;
For thou hast made the happy earth thy hell
Fill'd it with cursing cries and deep exclams.
If thou delight to view thy heinous deeds,
Behold this pattern of thy butcheries. —
O, gentlemen, see, see! Dead Henry's wounds
Open their congeal'd mouths and bleed afresh!—
Blush, blush, thou lump of foul deformity,
For 't is thy presence that exhales this blood
From cold and empty veins where no blood dwells;
Thy deeds inhuman and unnatural,
Provokes this deluge most unnatural! —

Da, tremurați, — se vede; sunteți voi muritori:
Nu poate muritorul pe dracul să-l privească. —
Te trage la o parte, tu, cel trimis din iad!
Tu pe al său trup numai puterea îți exersai,
Putere n-ai pe suflet, — te du, — ce mai aștepti?
GLOSTER. Cu milă, dulce sfântă, nu mai fi așa rea.
ANNA. O demon teribil, nu ne mai supăra;
Din lumea asta bună tu ți-ai făcut un iad,
Cu lacrimi de mâhnire, cu plânsete ai umplut-o ;
Privește-ți dar victima măcelăriilor: —
Priviți, voi, — tu privește, cum rana celui mort
Gura înghețată și cască, și lasă sânge nou!
Dar tremură, roșească și carnea-ți deformată.
Căci chiar a ta prezență atrage sângele
Din venele răcite, prin moarte deșertate ;
Neomenos e faptul pe care l-ai comis, sălbatic,
Tu faci contra naturii ca sângele să curgă: —
Oh Doamne, tot puțințe! răzbună moartea lui!

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

19

O God, which this blood mad'st, revenge his death!
O earth, which this blood drink'st, revenge his death!
Either, heaven, with lightning strike the murtherer dead;
Or, earth, gape open wide and eat him quick,
As thou dost swallow up this good king's blood,
Which his hell-govern'd arm hath butchered!

GLOSTER. Lady, you know no rules of charity,
Which renders good for bad, blessings for curses.

ANNE. Villain, thou know'st nor law of God nor man;
No beast so fierce but knows some touch of pity.

GLOSTER. But I know none, and therefore am no beast.

ANNE. O wonderful, when devils tell the truth!

GLOSTER. More wonderful when angels are so angry.-
Vouchsafe, divine perfection of a woman,
Of these supposed crimes to give me leave
By circumstance but to acquit myself

ANNE. Vouchsafe, diffus'd infection of a man,

Răzbună-l o țărână ce bei sângele lui!
Și cerul să-l trăznească pe crudul ucigaș,
Cufundă-se pământul ca să-l înghită iute!
Precum înghite astăzi sângele acestui sfânt,
Ce l-ai izbit cu brațu-ți de iadul cârmuit!

GLOSTER. Urmezi puțin, oh! Doamnă, percepțele creștine
Făcând bun pentru răul și bine cuvântând
Pe care te blesteamă.

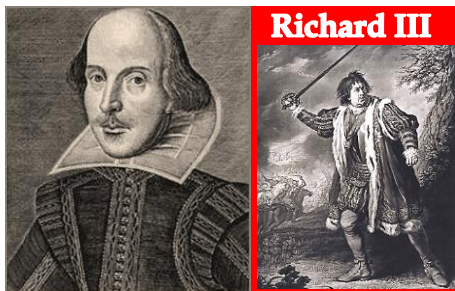
ANNA. Tu nu cunoști, tâlhare; – ascultă tu de vreo lege?
Nici fiară nu există ce nu cunoaște milă.

GLOSTER. Deci eu neștiind de milă nu pot să fiu o fiară.

ANNA. E lucru de mirare când dracu' nu mai minte! ...

GLOSTER. E și mai de mirare un înger mâniat.
Permite, o muiere divină și perfectă,
Ca urma să arate, cât sunt de innocent
Eu, de aceste rele ce crezi că am comis.

ANNA. Permite, stârpitură infect de bărbat

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

20

For these known evils but to give me leave
By circumstance to accuse thy cursed self.

GLOSTER. Fairer than tongue can name thee, let me have
Some patient leisure to excuse myself.

ANNE. Fouler than heart can think thee, thou canst make
No excuse current but to hang thyself.

GLOSTER. By such despair I should accuse myself.

ANNE. And by despairing shalt thou stand excus'd
For doing worthy vengeance on thyself,
That didst unworthy slaughter upon others.

GLOSTER. Say that I slew them not?

ANNE. Why, then they are not dead;
But dead they are, and, devilish slave, by thee.

GLOSTER. I did not kill your husband.

ANNE. Why, then he is alive.

GLOSTER. Nay, he is dead, and slain by Edward's hand.

ANNE. In thy foul throat thou liest: Queen Margaret saw
Thy murtherous falchion smoking in his blood;

Să te blesteme urma precum ești blestemat
În urma acestor rele, ce știu că ai comis.

GLOSTER. Ființă mai frumoasă decât orice expresie,
Așteaptă cu răbdare să mă pot achita.

ANNA. Ființă mai scârboasă decât orice credință
Spânzurătoarea numai te poate răsplăti.

GLOSTER. M-aș acuza eu singur de-aș face și aceasta.

ANNA. Un act de disperare te va scuza, nimic altceva,
Căci răzbunarea cade pe tine, meritând-o
Pentru omorul celor ce nu sunt vinovați.

GLOSTER. Că n-am ucis eu, spune.

ANNA. Nu sunt ei morți atunci: —
Dar morți sunt foarte sigur, de tine omorâți.

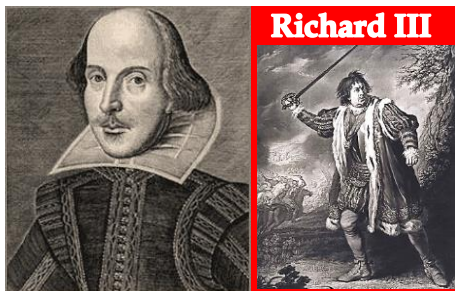
GLOSTER. Nu ți-am ucis eu soțul.

ANNA. Atunci el trăiește.

GLOSTER. E mort fără-ndoială, și e ucis de Eduard.

ANNA. Minți, că a văzut însuși Regina Margareta
Pe spada-ți ucigașă fumând sângele lui;

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

21

The which thou once didst bend against her breast,
But that thy brothers beat aside the point.

GLOSTER. I was provoked by her slanderous tongue,
That laid their guilt upon my guiltless shoulders.

ANNE. Thou wast provoked by thy bloody mind,
That never dreamt on aught but butcheries.
Didst thou not kill this king?

GLOSTER. I grant ye.

ANNE. Dost grant me, hedgehog? Then, God grant me too
Thou mayst be damned for that wicked deed!

O, he was gentle, mild, and virtuous!

GLOSTER. The better for the King of Heaven, that hath him.

ANNE. He is in heaven, where thou shalt never come.

GLOSTER. Let him thank me that help to send him thither;
For he was fitter for that place than earth.

ANNE. And thou unfit for any place but hell.

GLOSTER. Yes, one place else, if you will hear me name it.

ANNE. Some dungeon.

Pe care o țineai gata să o înfigi în pieptul ei,
De nu-ntorcea tăișul s-o scape frații tăi.

GLOSTER. Am fost împins de vorba ei calomnioasă,
Ce arunca pe mine vinovăția lor.

ANNA. Ba sufletul tău barbar e care te-a împins: —
Un suflet ce visează numai măcelării.
Ucis-ai pe acest rege?

GLOSTER. Da, recunosc.

ANNA. O recunoști, iată!
Oh, era blând și dulce, era plin de virtuți!

GLOSTER. Atâta dar mai gata să fie dus la cer.

ANNA. Da, unde e acum tu n-o să-l întâlnești.

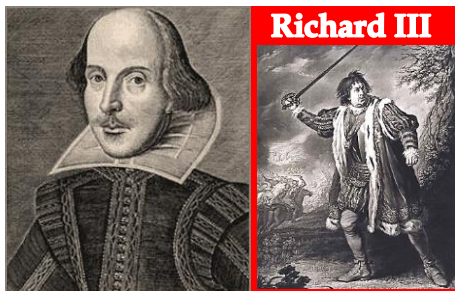
GLOSTER. Să-mi mulțumească mie ce l-am trimis acolo;
Mai mult e pentru cer decât pentru pământ.

ANNA. Un loc e pentru tine, și asta este iadul.

GLOSTER. Mai este încă unul, de mă lași să-l numesc.

ANNA. O fi vreo închisoare?

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

22

GLOSTER. Your bedchamber.

ANNE. I'll rest betide the chamber where thou liest!

GLOSTER. So will it, madam, till I lie with you.

ANNE. I hope so.

GLOSTER. I know so. — But, gentle Lady Anne,
To leave this keen encounter of our wits,
And fall something into a slower method,
Is not the causer of the timeless deaths
Of these Plantagenets, Henry and Edward,
As blameful as the executioner?

ANNE. Thou wast the cause and most accurst effect.

GLOSTER. Your beauty was the cause of that effect;
Your beauty that did haunt me in my sleep
To undertake the death of all the world,
So I might live one hour in your sweet bosom.

ANNE. If I thought that, I tell thee, homicide,

GLOSTER. Odaia ta de culcare.

ANNA. Să fie fără odihnă odaia unde dormi!

GLOSTER. Nu voi avea odihnă până nu mă culc cu tine.

ANNA. Să dea Dumnezeu.

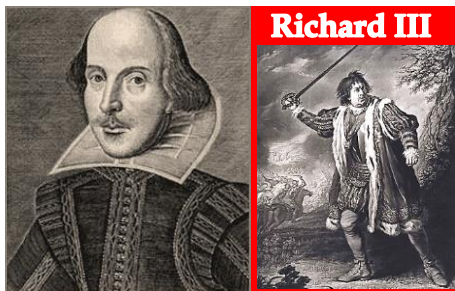
GLOSTER. Sunt sigur de aceasta; — dar, dulce Lady Anne; —
Să încetăm acuma de-a spune astfel de vorbe;
Vom vorbi împreună cu tonul mai plăcut;
Nu e acela oare ce cauzează moartea
Lui Henric și lui Eduard (din spița cea din urmă
Ai Plantagenetilor⁴) cu mult mai vinovat
Decât acel, cu mâna, ce moartea a adus?

ANNA. Erai tu această cauză, și cel ce a adus-o.

GLOSTER. Nu, cauza cea directă a fost frumusețea ta;
Acea frumusețe, noaptea, ce o vedeam dormind,
Putea să mă împingă o lume să răpun.

ANNA. Dacă voiam să cred aceasta, fii sigur asasine,

⁴ Atât casa de York cât și cea din Lancaster erau descendenții Plantagenetilor.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

23

These nails should rend that beauty from my cheeks.

GLOSTER. These eyes could not endure that beauty's wreck;
You should not blemish it if I stood by.

As all the world is cheered by the sun,
So I by that; it is my day, my life.

ANNE. Black night o'ershade thy day, and death thy life!

GLOSTER. Curse not thyself, fair creature; thou art both.

ANNE. I would I were, to be reveng'd on thee.

GLOSTER. It is a quarrel most unnatural,
To be reveng'd on him that loveth thee.

ANNE. It is a quarrel just and reasonable,
To be reveng'd on him that kill'd my husband.

GLOSTER. He that bereft thee, lady, of thy husband
Did it to help thee to a better husband.

ANNE. His better doth not breathe upon the earth.

GLOSTER. He lives that loves thee better than he could.

ANNE. Name him.

Cu unghiile din chipu-mi mi-aş rupe frumuseţea.

GLOSTER. Această stricăciune eu n-aş putea permite;
Nu-ţi vei atinge chipul, cu mine lângă tine:

Precum întreaga lume se bucură de Soare.

Când te privesc mă bucur, eşti ziua, viaţa mea.

ANNA. Să-ţi fie ziua noapte, şi viaţa ta o moarte!

GLOSTER. Te blestemi însuşi astfel, oh, gingaşă fiinţă!

ANNA. Mă blestem ca pe tine să-mi capăt răzbunare.

GLOSTER. O stranie dorinţă mai este şi aceasta,
Să cauţi răzbunare pe cel ce te iubeşte.

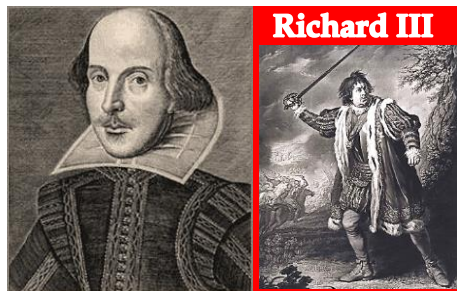
ANNA. E o dorinţă dreaptă şi bine raţionată,
Să mă răzbun pe acela ce soţul meu ucise.

GLOSTER. Cel ce-ţi luă bărbatul, oh! Doamna mea, mă
crede,

Un scop avea în minte, să-ţi dea altul mai bun.

ANNA. Numele lui.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

24

GLOSTER. Plantagenet.

ANNE. Why, that was he.

GLOSTER. The self-same name, but one of better nature.

ANNE. Where is he?

GLOSTER. Here. [*She spits at him*] Why dost thou spit at me?

ANNE. Would it were mortal poison, for thy sake!

GLOSTER. Never came poison from so sweet a place.

ANNE. Never hung poison on a fouler toad.

Out of my sight! thou dost infect mine eyes.

GLOSTER. Thine eyes, sweet lady, have infected mine.

ANNE. Would they were basilisks to strike thee dead!

GLOSTER. I would they were, that I might die at once.

For now they kill me with a living death.

Those eyes of thine from mine have drawn salt tears,

Sham'd their aspects with store of childish drops:

These eyes, which never shed remorseful tear;

No, when my father York and Edward wept

GLOSTER. Plantagenet.

ANNA. Aşa-l chema pe dânsul.

GLOSTER. E acelaşi nume, bărbatul e mai bun.

ANNA. Şi unde e?

GLOSTER. Aici, chiar el vorbeşte ... [*Anna scuipă pe el*] De ce m-ai scuipat?

ANNA. De-ar fi otrava asta cea mai omorătoare!

GLOSTER. Nu poate fi otravă venind din a ta gură.

ANNA. Otravă pentru tine ar fi chiar mult prea bună,
Să nu te mai văd, – pleacă! – Vederea mea o superi.

GLOSTER. Ah, Doamnă! Cu privirea-ţi, pe mine m-ai rănit.

ANNA. De-aş putea cu privirea, să te trăznesc acolo!

GLOSTER. Era mai bine, astfel muream eu liniştit;

Acuma mă omoară cu moarte îndoită;

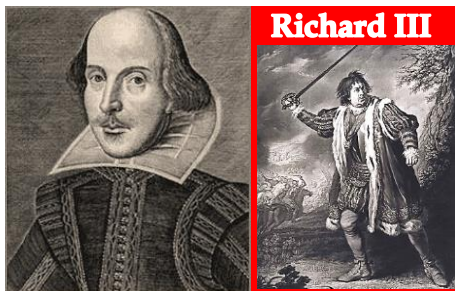
Cu ochii tăi din ochii mei ai tras amare lacrimi,

M-ai ruşinat pe mine c-am plâns ca un copil;

Din ochii-mi pân-acuma nici semn n-am dat de milă. –

Când York al meu părinte plângea, nu m-am mişcat;

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

25

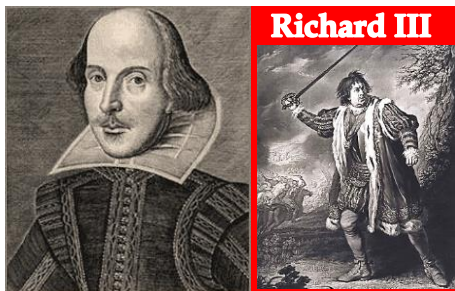
To hear the piteous moan that Rutland made
When black-fac'd Clifford shook his sword at him;
Nor when thy warlike father, like a child,
Told the sad story of my father's death,
And twenty times made pause to sob and weep,
That all the standers-by had wet their cheeks,
Like trees bedash'd with rain: in that sad time
My manly eyes did scorn an humble tear;
And what these sorrows could not thence exhale,
Thy beauty hath, and made them blind with weeping.
I never sued to friend nor enemy;
My tongue could never learn sweet smoothing word;
But, now thy beauty is propos'd my fee,
My proud heart sues, and prompts my tongue to speak.
[She looks scornfully at him]
Teach not thy lip such scorn; for it was made
For kissing, lady, not for such contempt.
If thy revengeful heart cannot forgive,

Când Eduard al meu frate gemea, n-am suferit;
Când îl ascultam pe Rutland murind în suferință
Izbit de spada cruntă a lui Clifford sângerosul:
Când tatăl vostru Warwick, bărbatul cel războinic,
Ne povestea de moartea cinstitului meu tată,
Plângând ca un copil mic la trista sa povestire;
Oprindu-se adesea ca înecat în lacrimi,
Și toți ce-l ascultau erau cu ochii umezi
Ca pomii după ploaie; în vremile acelea
Mi-era rușine să vărs o lacrimă; —
Ce n-au putut să facă acele mari dureri,
A făcut frumusețea; — privește-mă cum plâng.
N-am îndulcit pe amicul nici pe dușman vreodată,
Și limba-mi nu cunoaște o vorbă de iubire;
Spr a putea ajunge la chipul tău divin
Inima-mi mândră cere, — mă face să vorbesc.
[Anna se uită la dânsul cu dispreț]
Disprețul nu stă bine pe buza ta cerească, —

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

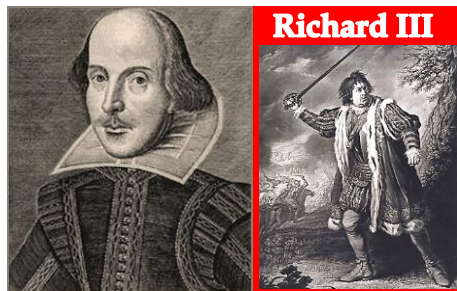
26

Lo, here I lend thee this sharp-pointed sword;
 Which if thou please to hide in this true breast,
 And let the soul forth that adareth thee,
 I lay it naked to the deadly stroke,
 And humbly beg the death upon my knee.
[He lays his breast open; she offers at it with his sword]
 Nay, do not pause; for I did kill King Henry,—
 But 't was thy beauty that provoked me.
 Nay, now dispatch; 't was I that stabb'd young Edward,—
 But 't was thy heavenly face that set me on.
[She lets fall the sword]
 Take up the sword again, or take up me.

ANNE. Arise, dissembler; though I wish thy death,
 I will not be thy executioner.

GLOSTER. Then bid me kill myself, and I will do it;

E pentru sărutare acea buză nu pentru dispreț.
 De-a răzbuna setoasă de nu poți să mă ierți
 Această spadă ia-o, e bine ascuțită;
 De vrei să o înfigi întreagă în pieptu-mi credincios
 De vrei să zboare-n fine un suflet ce te adorp,
 Mă vezi fără apărare cu pieptul dezgolit,
 Cerând cu umilință îngenunchiat, să mor.
[Se desface la piept iar dânsa întoarce spada spre el].
 Nu te opri, cu mâna mea am omorât pe Henric;
 Mă provocase însă și frumusețea ta.
 Ce mai aștepti? Pe Eduard, eu l-am înjunghiat; —
[Anna iar întoarce spada spre el]
 Cereasca ta figură la acest fapt m-a împins.
[Anna lasă să cadă spada]
 De jos ridică spada de nu, atunci ascultă.
ANNA. Te scoală, ipocritule, cu toate că-ți vreau moartea,
 Nu vreau să fiu eu călăul.
GLOSTER. Să mor atunci, spune-mi, și singur o voi face.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

27

ANNE. I have already.

GLOSTER. That was in thy rage:

Speak it again, and even with the word
This hand, which for thy love did kill thy love,
Shall for thy love kill a far truer love;
To both their deaths shalt thou be accessory.

ANNE. I would I knew thy heart.

GLOSTER. 'T is figur'd in my tongue.

ANNE. I fear me both are false.

GLOSTER. Then, never man was true.

ANNE. Well, well put up your sword.

GLOSTER. Say, then, my peace is made.

ANNE. That shalt thou know hereafter.

GLOSTER. But shall I live in hope?

ANNE. All men, I hope, live so.

GLOSTER. Vouchsafe to wear this ring.

ANNE. To take is not to give. [*She puts on the ring*]

GLOSTER. Look, how my ring encompasseth thy finger,

ANNA. De câte ori ți-am spus-o.

GLOSTER. Da, când erai mâniată.

Mai spune doar o dată pe loc această mână.

Mișcată de iubirea ce-ți omorî iubitul,
Va omorî acum o dragoste mai mare: —
A fiecărei morți, tu vei fi fost mobilul.

ANNA. Aș vrea să-ți cunosc gândul.

GLOSTER. Din limba mea se cunoaște.

ANNA. Sunt și una și alta false.

GLOSTER. Atunci nu e credință.

ANNA. Ei bine, bagă spada.

GLOSTER. Că m-ai certat, ah! spune-mi.

ANNA. Vei afla altă dată.

GLOSTER. Pot trăi cu speranță?

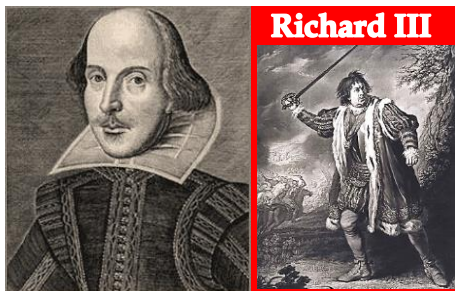
ANNA. Dar toți trăiesc cu dânsa.

GLOSTER. Primește de la mine acest inel, spre probă.

ANNA. Primind, nu dau nimic. [*Anna pune inelul în deget*]

GLOSTER. Vezi cum inelul acesta îți îmbrățișează mâna,

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

28

Even so thy breast encloseth my poor heart;
Wear both of them, for both of them are thine.
And if thy poor devoted servant may
But beg one favour at thy gracious hand,
Thou dost confirm his happiness for ever.

ANNE. What is it?

GLOSTER. That it may please you leave these sad designs
To him that hath most cause to be a mourner,
And presently repair to Crosby House,
Where, after I have solemnly interr'd
At Chertsey monastery this noble king,
And wet his grave with my repentant tears,
I will with all expedient duty see you.
For divers unknown reasons, I beseech you,
Grant me this boon.

ANNE. With all my heart; and much it joys me too
To see you are become so penitent.–
Tressel and Berkeley, go along with me.

Aşa eu, părăsitul te-aş îmbrăţişa;
Primeşte inima mea a ta e, cu inelul
Pe sclavul, pentru tine ce moare, de-ai permite
O singură favoare ce cere, să obţină,
Vei vărsa fericire în veci asupra lui.

ANNA. Şi care?

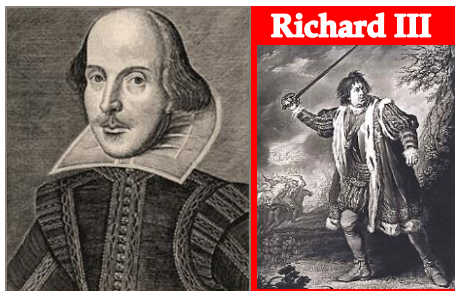
GLOSTER. Să părăseşti aceste prea triste datorii,
Lăsându-le aceluia care caută să le observe;
Să vii fără întârziere la piaţa Crosby;
Acolo, după ce mai întâi voi îngropa cu pompă,
La mănăstirea Chertsey pe regele acesta,
Udându-i mult ţărâna cu lacrimile mele,
Să ne întâlnim iată, cât vom putea mai iute,
În multe mari afaceri; mă rog dar de la tine,
Să nu-mi refuzi aceasta.

ANNA. Din suflet bucuroasă, şi mult îmi pare bine
Să văd că pentru rău acuma te căieşti.
Voi Berkeley şi Tressel, pe mine mă-nsoţiţi.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

29

GLOSTER. Bid me farewell.

ANNE. 'T is more than you deserve;

But since you teach me how to flatter you,

Imagine I have said farewell already.

Exeunt Lady Anne, Tressel, and Berkeley.

GENTLEMEN. Towards Chertsey, noble lord?

GLOSTER. No, to White Friars; there attend my coming. –

[Exeunt all but Gloster.]

Was ever woman in this humour woo'd?

Was ever woman in this humour won?

I'll have her, but I will not keep her long.

What! I that kill'd her husband and his father,

To take her in her heart's extremest hate,

With curses in her mouth, tears in her eyes,

The bleeding witness of my hatred by,

Having God, her conscience, and these bars against me,

And I no friends to back my suit withal

GLOSTER. Dar dă-mi măcar, adio.

ANNA. Cu toate că n-o meriți:

Dar fiindcă cu sila, vrei să iei mângâiere,

Închipuiește-ți singur că ți-am zis adio.

Ies Lady Anna, Tressel și Berkeley

GLOSTER. Voi, ridicați coșciugul.

GENT. Vom porni spre Chertsey?

GLOSTER. La White Friars vă duceți, acolo mă așteptați.

[Ies ceilalți cu mortul]

S-a mai curtat vreodată în astfel de dispoziții?

Femei astfel dispuse s-au mai câștigat?

O voi lua de soție, mult însă nu o voi ține.

Cum? Eu omorătorul soțului ei iubit

S-o duc cu a lui nevestă, ce m-a primit cu ură

Și cu blestem în gură, cu lacrimi și cu plâns?

Și asistând la asta victima sângerând;

Având în contra mea astăzi muștrarea conștiinței,

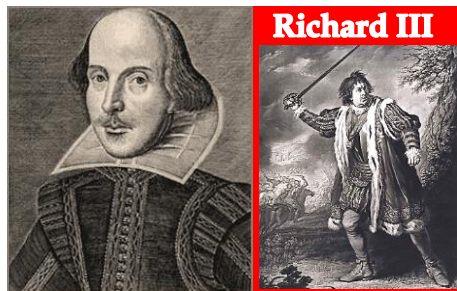
Pe Dumnezeu în contra mea, pe dânsa, – câte nu?

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

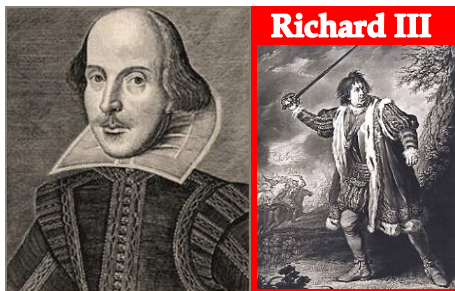
Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

30

But the plain devil and dissembling looks,
And yet to win her, — all the world to nothing! Ha!
Hath she forgot already that brave prince,
Edward, her lord, whom I, some three months since,
Stabb'd in my angry mood at Tewksbury?
A sweeter and a lovelier gentleman—
Fram'd in the prodigality of nature,
Young, valiant, wise, and no doubt right royal—
The spacious world cannot again afford;
And will she yet abase her eyes on me,
That cropp'd the golden prime of this sweet prince,
And made her widow to a woeful bed?
On me, whose all not equals Edward's moiety?
On me, that halts and am misshapen thus?
My dukedom to a beggarly denier,
I do mistake my person all this while!
Upon my life, she finds, although I cannot,

Și neavân prieten să mă susțină, altul
Ci numai Dracu', și ipocrizia mea,
Și tot am biruit-o! Toți contra, nimeni pentru! Ah!
Să fi uitat ea oare pe tânărul ei Prinț,
Pe mirele ei Edward, pe care sunt trei luni
În ura mea neîmpăcată izbii la Tewkesbury⁵?
Bărbatul cel mai dulce, făcut pentru iubire,
Cui darnica natură nimic nu i-a refuzat.
Viteaz, cu minte, tânăr, loial și credincios,
Ca dânsul lumea asta nu face mulți bărbați.
S-ar înjosi ea oare la mine să se uite,
Ce viitorul mândru lui Edward am zdrobit,
În patul singuratic o văduvă lăsând-o?
Pe mine, ce sunt departe de a prețui cât dânsul?
La mine, șchiopătândul cu chipul gârbovit?
Ducatul meu l-aș pune pe un denariu numai,
Că nu mă judec singur pe justa mea valoare:

⁵ Pronunțat Tiuksbri.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

31

Myself to be a marvellous proper man.
I'll be at charges for a looking-glass,
And entertain a score or two of tailors
To study fashions to adorn my body;
Since I am crept in favour with myself,
I will maintain it with some little cost.
But, first, I'll turn yon fellow in his grave,
And then return lamenting to my love.–
Shine out, fair sun, till I have bought a glass,
That I may see my shadow as I pass.

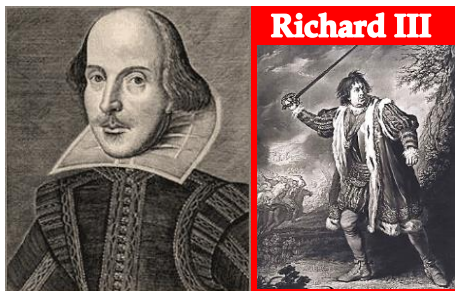
Exit

Și ea găsește poate, (am încercat și nu pot)
Că sunt minunat de nostim, și prea frumos făcut,
Voi face cheltuiala să cumpăr o oglindă;
Să întrețin pe lună douăzeci de croitori,
Să studieze moda, împodobindu-mi corpul;
Și începând eu doar să mă găsesc frumos,
Am să-mi susțin ideea cu cheltuială mare
Întâi să arunc în groapă această mortăciune;
Și apoi la amareză plângând mă voi întoarce.
Până cumpăr o oglindă, te rog, lucește, Soare,
S-admir frumoasa umbră ce fac pe zid când trec

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

32

SCENE III.

The Same. A Room in the Palace.

Enter QUEEN ELIZABETH, LORD RIVERS, and LORD GREY
RIVERS. Have patience, madam; there's no doubt his Majesty
Will soon recover his accustom'd health.

GREY. In that you brook it ill, it makes him worse;
Therefore, for God's sake, entertain good comfort,
And cheer his Grace with quick and merry eyes.

QUEEN ELIZABETH. If he were dead, what would betide on
me?

GREY. No other harm but loss of such a lord.

QUEEN ELIZABETH. The loss of such a lord includes all
harms.

GREY. The heavens have bless'd you with a goodly son,
To be your comforter when he is gone.

QUEEN ELIZABETH. Ah, he is young; and his minority

SCENA III.

Londra – O odaie în palat.

REGINA ELISABETHA, LORD RIVERS și LORD GREY.

RIVERS. Fii cu răbdare, Doamnă, căci fără îndoială
Augustul nostru Rege se va însănătoși.

GREY. Prin faptul că îți e grijă va merge el mai rău:
Te rog cu insistență, să ai speranță bună,
Înveselește-ți soțul cu vorbe de tărie.

ELISABETHA. Oh! Doamne! ce m-aș face de-ar muri
sărmanul?

GREY. Dar ce ai pierde mai mult decât un bărbat?

ELISABETHA. Pierzând un soț ca dânsul aș pierde tot în
lume!

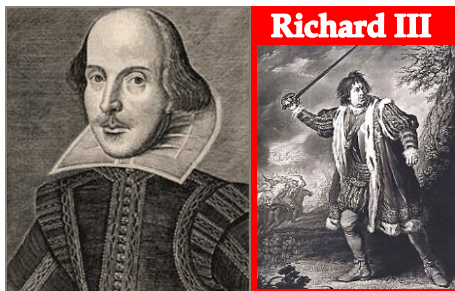
GREY. Ești binecuvântată de cer cu un băiat
Ca să te consoleze când nu va mai fi soțul.

ELISABETHA. Ah! Dânsul este tânăr, — minoritatea lui

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

33

Is put unto the trust of Richard Gloster,
A man that loves not me, nor none of you.

RIVERS. Is it concluded he shall be protector?

QUEEN ELIZABETH. It is determin'd, not concluded yet;
But so it must be, if the King miscarry.

Enter BUCKINGHAM and STANLEY.

GREY. Here come the Lords of Buckingham and Stanley.

BUCKINGHAM. Good time of day unto your royal Grace!

STANLEY. God make your Majesty joyful as you have been!

QUEEN ELIZABETH. The Countess Richmond, good my
Lord of Stanley,

To your good prayer will scarcely say amen.

Yet, Stanley, notwithstanding she 's your wife,

And loves not me, be you, good lord, assur'd

I hate not you for her proud arrogance.

STANLEY. I do beseech you, either not believe
The envious slanders of her false accusers,

Va fi încredințată cumnatului meu Gloster: —

Nu mă iubește Richard, mai mult decât pe voi.

RIVERS. S-a hotărât sigur să fie el regentul?

ELISABETHA. S-a hotărât, da, lucrul, dar nu s-a terminat.

Așa caută să fie la moartea Regelui

Intră BUCKINGHAM și STANLEY.

GREY. Dar iată că sosesc Lord Buckingham, — și Stanley.

BUCKINGHAM. Urăm o zi bună înalților mei Domni!

STANLEY. Să vă dea Domnul astăzi, Grațioasa mea Regină,
Ca înainte, bine.

ELISABETHA. Cred că contesa Richmond, mylord și bun
amic,

Urările acestea nu le împărtășește.

Cu toate astea, Stanley, cu toate că îți este soție

Și că nu mă iubește, poți să fii foarte sigur

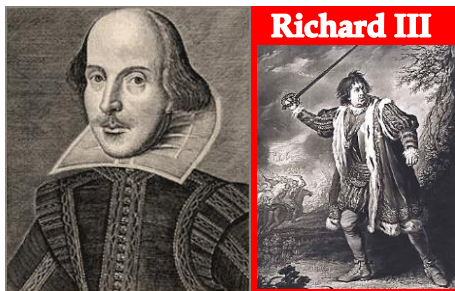
Că nu îți păstrez vreo ură pentru mândria ei.

STANLEY. Vă rog cu umilință să nu prea dați credință,
La calomnii ce spune acel ce o urăște;

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

34

Or, if she be accus'd on true report,
Bear with her weakness, which, I think, proceeds
From wayward sickness and no grounded malice.

QUEEN ELIZABETH. Saw you the King to-day, my Lord of Stanley?

STANLEY. But now the Duke of Buckingham and I
Are come from visiting his Majesty.

QUEEN ELIZABETH. What likelihood of his amendment,
Lords?

BUCKINGHAM. Madam, good hope; his Grace speaks
cheerfully.

QUEEN ELIZABETH. God grant him health! Did you
confer with him?

BUCKINGHAM. Ay, madam; he desires to make atonement
Between the Duke of Gloster and your brothers,
And between them and my Lord Chamberlain,
And sent to warn them to his royal presence.

QUEEN ELIZABETH. Would all were well! – But that will

De e pârâtă însă, chiar cu dreptatea fie,
Scuzată-i slăbiciunea, ce, crede-mă, provine,
Din starea ei bolnavă nu din răutate.

ELISABETHA. L-ai văzut pe Rege, mylord de Stanley,
spune?

STANLEY. Chiar în momentul ăsta Lord Buckingham și eu
Sosim din audiența Majestății Sale.

ELISABETHA. Și starea sănătății, vă rog, cum ați găsit-o?

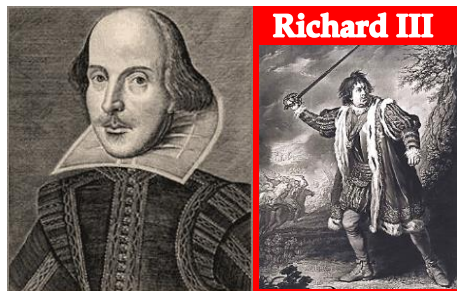
BUCKINGHAM. Avem speranță bună, ne pare mult mai
vesel.

ELISABETHA. Să ni-l păstreze Domnul! – Ați conversat cu
dânsul?

BUCKINGHAM. Am vorbit, Maiestate; dorește să împace
Pe Ducele de Gloster cu frații Măriei Voastre
Și pe de altă parte pe Chambelan cu dânși;
Și a trimis să-i cheme acum ca să-i vadă.

ELISABETHA. De s-ar îndrepta toate! Dar asta nu se poate!

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

35

never be;

I fear our happiness is at the height.

Enter GLOSTER, HASTINGS, and DORSET.

GLOSTER. They do me wrong, and I will not endure it.

Who are they that complain unto the King
That I, forsooth, am stern and love them not?

By holy Paul, they love his Grace but lightly
That fill his ears with such dissentious rumours.

Because I cannot flatter and look fair,
Smile in men's faces, smooth, deceive, and cog,
Duck with French nods and apish courtesy,
I must be held a rancorous enemy.

Cannot a plain man live and think no harm,
But thus his simple truth must be abus'd
With silken, sly, insinuating Jacks?

GREY. To whom in all this presence speaks your Grace?

GLOSTER. To thee, that hast nor honesty nor grace.
When have I injur'd thee? when done thee wrong, —

Intră GLOSTER, HASTINGS și DORSET.

GLOSTER. Dar e o nedreptate ce nu o voi tolera; —

Care oare sunt aceia ce se plâng către Rege,
Că sunt un răutăcios, că nu l-aș fi iubind?

Mă jur pe Sfântul Paul că acela nu-l iubește
Ce-i otrăvește mintea cu o sută de minciuni.

Fiindcă nu-s de fire un fals lingușitor,
N-am zâmbetul trădării, nu mint și nu înșel,
Nu m-aplec Franțuzește, nu salut ca maimuța; —
Dar asta vrea să zică ca-s un dușman pizmaș?

Nu poate trăi omul o viață bună, simplă,
Trebuie bănuială prin asta să-l apese,

De șarlatani scornită cu șiretlicul lor?

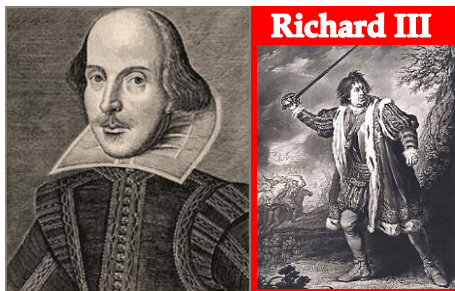
GREY. Din cei ce suntem de față, mylord, cui te adresezi?

GLOSTER. Mă adresez ție ce ești lipsit de cinste,
Când oare ți-am făcut eu rău? Când te-am supărat? —

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

36

Or thee, — or thee, or any of your faction?
A plague upon you all! His royal Grace,
Whom God preserve better than you would wish! —
Cannot be quiet scarce a breathing-while
But you must trouble him with lewd complaints.

QUEEN ELIZABETH. Brother of Gloster, you mistake the matter.

The King, on his own royal disposition
And not provok'd by any suitor else,
Aiming, belike, at your interior hatred,
That in your outward action shows itself,
Against my children, brothers, and myself,
Makes him to send; that thereby he may gather
The ground of your ill-will, and so remove it.

GLOSTER. I cannot tell; the world is grown so bad
That wrens make prey where eagles dare not perch.
Since every Jack became a gentleman,
There's many a gentle person made a Jack.

Sau ție? — Sau pe tine? — Sau pe vreunul dintre voi?
Pe toți lovi-v-ar ciuma! Dar Maiestatea Sa,
Dea Domnul să trăiască mai mult decât doriți!
Nu poate găsi pace nici un minut din viață,
Că-l supărați întruna cu proaste denunțări.

ELISABETHA. Cumnate, scumpe Gloster, crede-mă că te înșeli,

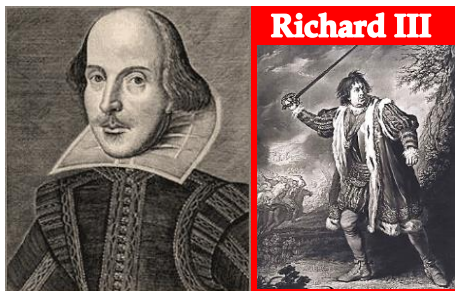
Voința sa regală pe Rege îl împinge
Și nicidecum îndemnul vreunui curtezan:
Dar deșteptat el, poate, de ura ta ascunsă,
Ce din puterea-ți toată reiese la vedere,
În contra mea, fraților și a copiilor mei,
Trimite după tine; să afle prin aceasta
De unde vine ura, să poată s-o împace.

GLOSTER. Nu pot zău înțelege; — nu mai e de trăit,
Căci vrabia prădează când acvila nu poate,
Eu văd că toți ciocoi făcându-se boieri,
Vor putea și boierii ajunge toți ciocoi.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

37

QUEEN ELIZABETH. Come, come, we know your meaning,
brother Gloster;

You envy my advancement and my friends’.

God grant we never may have need of you!

GLOSTER. Meantime, God grants that we have need of you.

Our brother is imprison’d by your means,

Myself disgrac’d, and the nobility

Held in contempt; while great promotions

Are daily given to ennoble those

That scarce some two days since, were worth a noble.

QUEEN ELIZABETH. By Him that rais’d me to this careful
height

From that contented hap which I enjoy’d,

I never did incense his Majesty

Against the Duke of Clarence, but have been

An earnest advocate to plead for him.

My lord, you do me shameful injury,

Falsely to draw me in these vile suspects.

ELISABETHA. Las’, las’ te înțelegem prea bine, frate Gloster;

A mea înaintare pe ai mei îi pizmuiește;

Dea D-zeu de tine să n-avem trebuință;

GLOSTER. A dat acum Domnul că noi avem de voi:

Căci e închis și Clarence din pricina voastră,

Sunt rău văzut de Rege, și toată nobilimea

E rău disprețuită, pe când înaintări

Mari, sunt făcute zilnic; și tot la niște oameni

Care zău fără acesta n-ar prețui un ban.

ELISABETHA. În numele Acelui, ce singur m-a înălțat

La grijile măririi din liniștea ferice,

În care odinioară trăiam cu mulțumire.

Jur eu, că niciodată n-am ațâțat pe Rege

În contra fratelui său, — din contră totdeauna

Cât am putut de sincer l-am susținut pe dânsul.

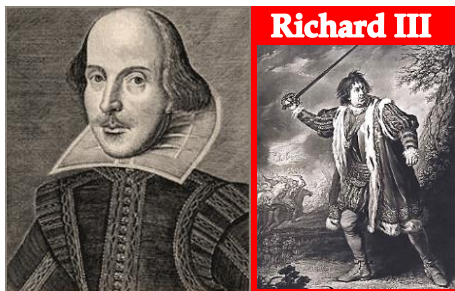
Mylord, cu bănuiala că sunt amestecată

În astă mișelie îmi faci insultă gravă.

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

38

GLOSTER. You may deny that you were not the mean
Of my Lord Hastings' late imprisonment.

RIVERS. She may, my lord; for –

GLOSTER. She may, Lord Rivers? Why, who knows not so?
She may do more, sir, than denying that:
She may help you to many fair preferments;
And then deny her aiding hand therein,
And lay those honours on your high desert.

What may she not? She may – ay, marry, may she, –

RIVERS. What, marry, may she?

GLOSTER. What, marry, may she? Marry with a king,
A bachelor, and a handsome stripling too.

I wis your grandam had a worser match.

QUEEN ELIZABETH. My Lord of Gloster, I have too long
borne

Your blunt upbraidings and your bitter scoffs.

By heaven, I will acquaint his Majesty

Of those gross taunts that oft I have endur'd.

GLOSTER. Vei tăgădui oare c-ai fost unica cauză
Din care ieri Lord Hastings era în închisoare?

RIVERS. Mylord, da, poate, pentru ...

GLOSTER. Da poate, mylord Rivers? Și cine nu o știe?
Chiar mai mult poate face decât să nege asta:

Ea poate să-ți ajute departe să ajungi;

Apoi tăgăduiesc că ți-ar fi ajutat,

Atribuind onoarea la meritul ce ai.

Dar ce nu poate face? Tot negreșit că poate!

RIVERS. Și ce mai poate face?

GLOSTER. Ce poate să mai facă? S-a măritat c-un Rege, –
Flăcău ce e și Rege, și un bărbat frumos.

Cred că bunica voastră n-o fi avut mai bine.

ELISABETHA. Cumnate Lord de Gloster, prea mult am
suferit

Bătăjocuri și insulte din partea D-tale:

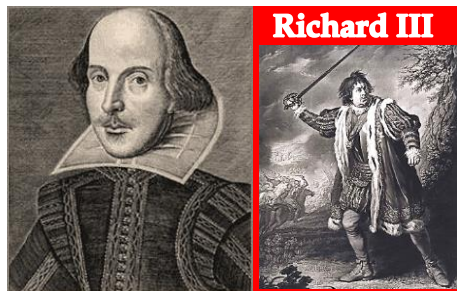
M-am săturat, la Rege am decis să mă plâng,

O slujnică la țară mai bine eu să fiu,

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

39

I had rather be a country servant-maid
Than a great queen with this condition —
To be so baited, scorn'd, and stormed at.

[Enter QUEEN MARGARET, behind, where she remains]

Small joy have I in being England's Queen.

QUEEN MARGARET. And lessen'd be that small, God, I
beseech him!

Thy honour, state, and seat, is due to me.

GLOSTER. What! Threat you me with telling of the King?

Tell him and spare not. Look, what I have said

I will avouch in presence of the King.

I dare adventure to be sent to the Tower.

'T is time to speak; my pains are quite forgot.

QUEEN MARGARET. Out, devil! I do remember them to
well.

Thou kill'dst my husband Henry in the Tower,

And Edward, my poor son, at Tewksbury.

Decât Regină mare în astfel de condiții —
Certată, supărată, disprețuită astfel:

Pușină mulțumire am pentru o regină.

[Intră Regina Margareta în fund]

MARGARETA. Și mai puțină încă, dă Doamne, să se facă!

Onoarea ta și tronul hrăpite sunt de la mine.

[aparte]

GLOSTER. Acum mă ameninți la Rege să spui?

Dar nu cruța pe nimeni, de, spune-i tot ce-am zis!

O mai repet o dată chiar în prezența sa:

Nici nu o să-mi fie frică să fiu trimis la Turn

E vremea să-mi vărs focul, durerea mea vorbește!

MARGARETA. Taci, demone, în minte-mi rămâne încă
proaspăt:

Pe soțul meu, sărmanul, în Turn l-ai ucis.

Tu ai ucis pe Edward, copilul meu, la Tewksbury.

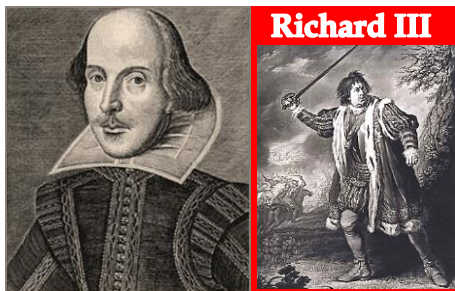
[aparte]

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

40

GLOSTER. Ere you were queen, ay, or your husband King,
I was a pack-horse in his great affairs;
A weeder-out of his proud adversaries,
A liberal rewarder of his friends;
To royalize his blood I spent mine own.

QUEEN MARGARET. Ay, and much better blood than his or
thine.

GLOSTER. In all which time you and your husband Grey
Were factious for the house of Lancaster;
And, Rivers, so were you. Was not your husband
In Margaret's battle at Saint Albans slain?
Let me put in your minds, if you forget,
What you have been ere this, and what you are;
Withal, what I have been, and what I am.

QUEEN MARGARET. A murtherous villain, and so still thou
art.

GLOSTER. Poor Clarence did forsake his father, Warwick
Ay, and forswore himself, — which Jesu pardon! —

GLOSTER. Până nu erai Regină, nici Edward încă Rege,
În treburile voastre eram ca un hamal;
Plivind în omenire la inamicii lui,
Și iar pe de altă parte pe amici răsplătindu-i;
S-ajungă al lui sânge am vărsat pe al meu.

MARGARETA. Ai vărsat și alt sânge mult mai neprețuit
[aparte]

GLOSTER. În toată vremea asta bărbatul tău, cu tine,
Lucrați pentru partita Lancasteriane case, —
Și fratele tău Rivers, — N-a fost chiar soțul tău
Ucis în bătălia Reginei la Sant Albans?
Eu să vă aduc aminte dacă voi ați uitat-o,
Ce ați furat până acum și ce sunteți;
Ce am fost până acum și unde am ajuns.

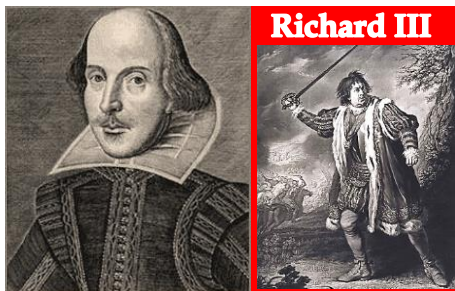
MARGARETA. Un ucigaș sălbatic, și astfel ai rămas.
[aparte]

GLOSTER. Sărmanul frate Clarence, l-a lăsat pe tatăl său
Warwick,

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

41

QUEEN MARGARET. Which God revenge!

GLOSTER. To fight on Edward's party for the crown;
And, for his meed, poor lord, he is mew'd up.

I would to God my heart were flint like Edward's,
Or Edward's soft and pitiful like mine.

I am too childish-foolish for this world.

QUEEN MARGARET. Hie thee to hell for shame and leave
this world,

Thou cacodaemon! there thy kingdom is.

RIVERS. My Lord of Gloster, in those busy days

Which here you urge to prove us enemies,
We follow'd then our lord, our sovereign king.

So should we you, if you should be our king.

GLOSTER. If I should be! I had rather be a pedler.

Far be it from my heart, the thought thereof!

QUEEN ELIZABETH. As little joy, my lord, as you suppose

Sperjurându-se astfel, – Isus Christos să-l ierte!

MARGARETA. Să-l pedepsească Domnul

[*aparte*]

GLOSTER. Să lupte pentru Edward să-i capete coroana;

Și cum se răsplătește închis în Turnul Londrei?

Aș vrea să-mi fie duhul hain ca al lui Edward;

Să aibă Edward duhul, milos cum e al meu;

Da, sunt prea bun, știu bine, pentru această lume.

MARGARETA. Du-te în iad, cu dracu', și lasă astă lume,

În iad îți e domnia, tu duh de răutate!

[*aparte*]

RIVERS. Mylord de Gloster știe că-n asprul timp de atunci

Ca probă ce invocă că suntem inamici,

Urmam cu toții pe Domnul adevărat al nostru;

Te-am urma tot astfel, de ne erai azi Rege.

GLOSTER. De-aș fi al vostru Rege! – Mai bine un tolbaș!

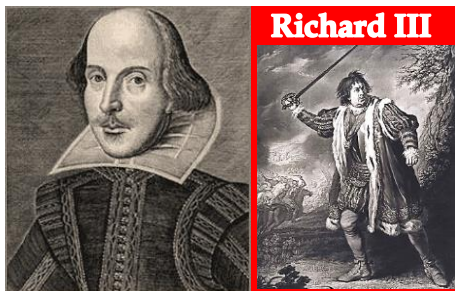
Aceasta nici nu poate în gândul meu să intre!

ELISABETHA. Mylord, cât ți se pare de mică bucuria,

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

42

You should enjoy were you this country's king,
As little joy you may suppose in me
That I enjoy, being the Queen thereof.

QUEEN MARGARET. As little joy enjoys the Queen thereof;
For I am she, and altogether joyless.

I can no longer hold me patient. [*Advancing*]
Hear me, you wrangling pirates, that fall out
In sharing that which you have pill'd from me.
Which of you trembles not that looks on me?
If not that, I am Queen, you bow like subjects,
Yet that, by you depos'd, you quake like rebels?
Ah, gentle villain, do not turn away!

GLOSTER. Foul wrinkled witch, what mak'st thou in my sight?

QUEEN MARGARET. But repetition of what thou hast marr'd;

That will I make before I let thee go.

GLOSTER. Wert thou not banished on pain of death?

Ce-ai simți un rege fiind peste această țară:
Chiar tot atât de mică în mine e plăcerea
Ce simt fiind Regină.

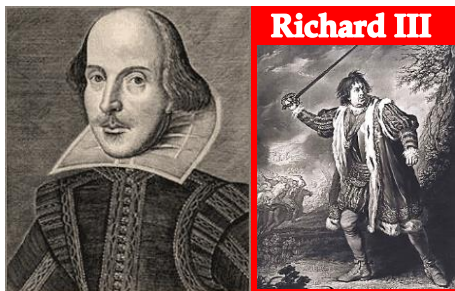
MARGARETA Da, mică e plăcerea ce simte o Regină;
Căci eu fiind Regină n-am nici o bucurie.

Nu pot răbda acestea [*înaintează*]
Piraților, fiți siguri, voi care vă certați
Venind la împărțeală de ce mi-ați furat:
Din voi se uită vreunul ce să nu tremure?
Sau vă plecați ca supuși fiindcă sunt Regină?
De voi deposedată tot v-am înspăimântat,
Nu vă uitați încolo, ah! blânzilor mișei!

GLOSTER. Scârboasă vrăjitorie, de ce-mi ieși înainte?

MARGARETA. Să caut răzbunarea de care ai scăpat,
Și până atunci, Gloster, nu vei scăpa de mine.

GLOSTER. N-ai fost tu surghiunită să eviți pedeapsa morții?

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

43

QUEEN MARGARET. I was; but I do find more pain in banishment

Than death can yield me here by my abode.

A husband and a son thou owest to me;

And thou a kingdom; all of you allegiance.

This sorrow that I have by right is yours;

And all the pleasures you usurp are mine.

GLOSTER. The curse my noble father laid on thee,
When thou didst crown his warlike brows with paper

And with thy scorns drew'st rivers from his eyes,

And then, to dry them, gav'st the Duke a clout

Steep'd in the faultless blood of pretty Rutland-

His curses then, from bitterness of soul

Denounc'd against thee are all fall'n upon thee;

And God, not we, hath plagu'd thy bloody deed.

QUEEN ELIZABETH. So just is God to right the innocent.

HASTINGS. O, 't was the foulest deed to slay that babe,

And the most merciless that e'er was heard of!

MARGARETA. Mai aprigă durere simțeam eu în surghiun,
Decât o moarte dulce ce-aș simți aici.

Tu mi-ai luat pe soțul și pe copilul meu,

Tu mi-ai luat domnia; — toți îmi sunteți datori, —

Și suferința de astăzi de drept era a voastră;

Iar bucuria voastră mie mi se cuvine.

GLOSTER. Blestemul ce al meu tată pe tine invoca,
Când îi puneai pe frunte coroana de hârtie.

La ochii săi, disprețul tău, lacrimi aducând

Să-i ștergi acele lacrimi, ai întins mâna-ți udă

Cu sângele lui Rutland nevinovatului; —

Blestemându-te dânsul cu multă amărăciune,

Chiar astăzi simți efectul cuvântării sale,

E Domnul, și de cum noi ce-acum te chinuiește.

ELISABETHA. A cerului putere pe toți să îndreptățească.

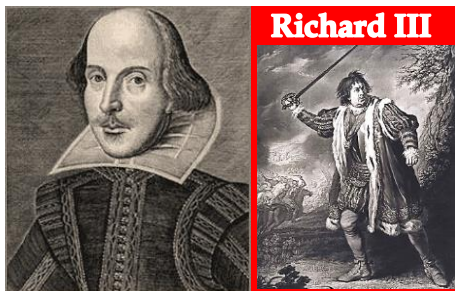
HASTINGS. Un fapt de grozăvie când pruncul fu ucis,

Înfiorător, nemilos, cum nu s-a mai văzut.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

44

RIVERS. Tyrants themselves wept when it was reported.

DORSET. No man but prophesied revenge for it.

BUCKINGHAM. Northumberland, then present, wept to see it.

QUEEN MARGARET. What, were you snarling all before I came,

Ready to catch each other by the throat,

And turn you all your hatred now on me?

Did York's dread curse prevail so much with heaven

That Henry's death, my lovely Edward's death,

Their kingdom's loss, my woeful banishment,

Should all but answer for that peevish brat?

Can curses pierce the clouds and enter heaven?

Why then, give way, dull clouds, to my quick curses!

Though not by war, by surfeit die your king,

As ours by murther, to make him a king!

Edward thy son, that now is Prince of Wales,

For Edward our son, that was Prince of Wales,

RIVERS. Plâneau chiar și tiranii, când zvonul a venit.

DORSET. Toți au prezit atunci că va fi răzbunare.

BUCKINGHAM. Northumberland voinicul plâneau, când se uita.

MARGARETA. Cum voi, ce, când am venit, vă găseam sfidându-vă,

Cu vorbe grele, gata de par să vă luați

În contra mea acum vărsați a voastră ură?

Atât de tare oare York ne-a blestemat,

Încât moartea lui Henric, sfârșitul lui Edward,

Și pierderea domniei cu surghiunirea mea,

De-abia răscumpără al pruncului măcel?

A ajuns în cer blestemul norii străbătând?

La cer ca să pătrundă, voi nori stați la o parte,

Blestemul meu cel groaznic!

Nu în război să moară acel cui ziceți Rege,

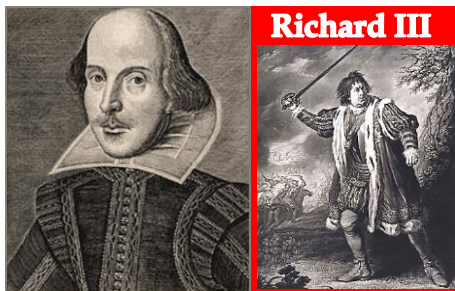
Să-i fie viața scurtă prin chiar mărirea sa,

O asasină mână pe tron l-a urcat;

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

45

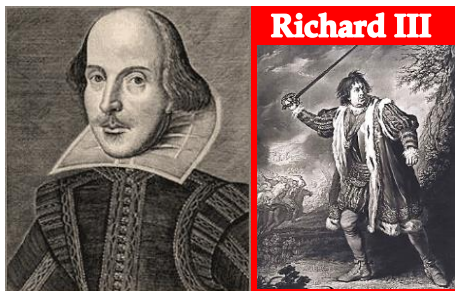
Die in his youth by like untimely violence!
Thyself a queen, for me that was a queen,
Outlive thy glory, like my wretched self!
Long mayst thou live to wail thy children's death,
And see another, as I see thee now,
Deck'd in thy rights, as thou art stall'd in mine!
Long die thy happy days before thy death;
And, after many lengthen'd hours of grief,
Die neither mother, wife, nor England's Queen!
Rivers and Dorset, you were standers-by,—
And so wast thou, Lord Hastings, when my son
Was stabb'd with bloody daggers. God, I pray him,
That none of you may live his natural age,
But by some unlook'd accident cut off!

De principe de Galia, chiar titlul mincinos
Purtat azi de copilul uzurpatorului
Mormântul să-i gătească; să fie răzbunare
Pe groapa ieri umplută pe bietul meu copil!
Și tu ce ești Regină, ce locul meu îl ocupi
Trăiește tu ca mine, să-ți vezi sfârșitul cinstei!
Trăiește să poți plânga pe toți copiii tăi:
Să vezi regină pe o alta, precum te văd pe tine
Onorurile mele purtându-le nedrept
Încât iar să se stingă nenorocitele tale zile,
Și după ceasuri multe de plâns și de mâhnire,
Să mori fără a fi mamă, regină sau soție! —
Lord Rivers, și Lord Dorset, voi stați chiar și priveați,
Asemenea Lord Hastings când copilașul meu
Ucis cu barbarie căzu înaintea voastră.
Voi cere de la Domnul să nu ajungă vreunul
La bătrânețea vieții, întâmpinând pieirea
În întâmplări fatale, un sângeros moment!

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

46

GLOSTER. Have done thy charm, thou hateful wither'd hag.

QUEEN MARGARET. And leave out thee? Stay, dog, for thou shalt hear me.

If heaven have any grievous plague in store
Exceeding those that I can wish upon thee,
O, let them keep it till thy sins be ripe,
And then hurl down their indignation
On thee, the troubler of the poor world's peace!
The worm of conscience still be-gnaw thy soul!
Thy friends suspect for traitors while thou liv'st,
And take deep traitors for thy dearest friends!
No sleep close up that deadly eye of thine,
Unless it be while some tormenting dream
Affrights thee with a hell of ugly devils!
Thou elvish-mark'd, abortive, rooting hog,
Thou that wast seal'd in thy nativity
The slave of nature and the son of hell!
Thou slander of thy heavy mother's womb!

GLOSTER. Sfârșește-ți descântul, bătrână vrăjitoare!

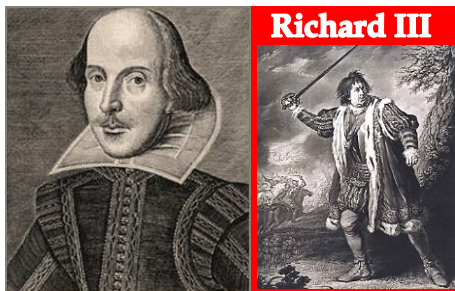
MARGARETA. Uitându-te pe tine? — Stai câine și ascultă —

De se găsesc în ceruri pedepse și mai aspre,
Ca cele ce pe tine aş vrea să te lovească.
Ah! să te mai păstree ca șirul de păcate
Să-l isprăvești în fine, atunci să azvârle
Pe tine, răzbunarea lor, plină de mânie!
Pe tine care tulburi o lume-n pacea sa!
Să fii de conștiință mâncat ca de un vierme!
Prietenii să-ți pară ca niște trădători,
Luând și drept prieten pe trădătorul tău!
Să nu te odihnească nici somnul mult dorit,
Zăcând în grozăvia și spaima unui vis
Înfiorător, cu chipul de draci veniți din iad!
Lepădătură strâmbă, mistrețule scârbos!
La naștere, ființă aleasă de destin
Să fii sclav al naturii și fiu al iadului!
Chiar pântecul mamei roșiră pentru tine,

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

47

Thou loathed issue of thy father's loins!

Thou rag of honour! thou detested —

GLOSTER. Margaret!

QUEEN MARGARET. Richard!

GLOSTER. Ha!

QUEEN MARGARET. I call thee not.

GLOSTER. I cry thee mercy then, for I did think

That thou hadst call'd me all these bitter names.

QUEEN MARGARET. Why, so I did, but look'd for no reply.
O, let me make the period to my curse!

GLOSTER. 'T is done by me, and ends in — Margaret.

QUEEN ELIZABETH. Thus have you breath'd your curse
against yourself.

QUEEN MARGARET. Poor painted queen, vain flourish of
my fortune!

Why strew'st thou sugar on that bottled spider

S-a îngrozit chiar tatăl tău când te-a văzut la naștere!

Ruşine pentru oameni! urâtă, detestată —

GLOSTER. Margareta!

MARGARETA. Richard!

GLOSTER. Ce?

MARGARETA. Eu nu te chem.

GLOSTER. Atunci cer iertare, mi se păruse însă,
Că mie îmi erau adresate aceste vorbe.

MARGARETA. Aşa e, pentru tine, dar n-aşteptam
răspuns. —

M-ai întreruât cu vorba, nu mi-am sfârşit blestemul.

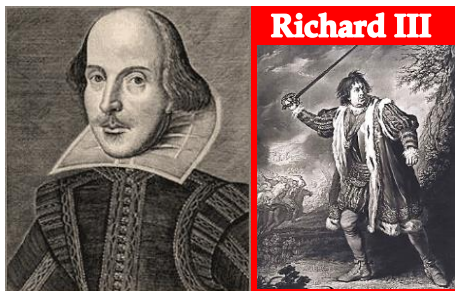
GLOSTER. Sfârşesc eu pentru tine: urările acestea
Sunt pentru Margareta

ELISABETHA. Tot ce ai spus e astfel întors în contra ta.

MARGARETA. Regină mincinoasă, al marelui trecut
Prefacere vopsită! — De ce mai linguşeşti?

Cu vorbe măgulitoare lighioana ce o vezi?

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

48

Whose deadly web ensnareth thee about?
Fool, fool! thou whet'st a knife to kill thyself.
The day will come that thou shalt wish for me
To help thee curse this poisonous bunch-back'd toad.
HASTINGS. False-boding woman, end thy frantic curse,
Lest to thy harm thou move our patience.

QUEEN MARGARET. Foul shame upon you! you have
all mov'd mine.

RIVERS. Were you well serv'd, you would be taught your
duty.

QUEEN MARGARET. To serve me well you all should do
me duty,

Teach me to be your queen and you my subjects.
O, serve me well, and teach yourselves that duty!

DORSET. Dispute not with her; she is lunatic.

QUEEN MARGARET. Peace, Master Marquess! you are
malapert;

Your fire-new stamp of honour is scarce current.

Ce lațul și-l prepară în care să te prindă?
Nebuno, ascuți cuțitul prin care ai să mori!

O să sosească vremea în care vei dori
Să viu eu lângă tine ca să-l mai blestem

HASTINGS. Afurisită babă, mai taci cu blestematul;
Ca nu cumva răbdarea să o pierdem, și să o pășești.

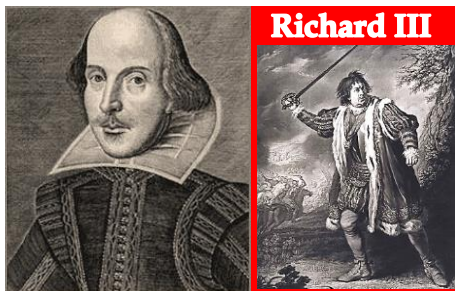
MARGARETA. M-ați scos voi din răbdare cu mișelia
voastră.

RIVERS. Te-om învăța noi minte, de nu vrei sa iei seamă.

MARGARETA. De ați băga de seamă, toți, v-ați supune mie,
Căci eu vă sunt Regină, și voi supușii mei:
E prima datorie să învățați.

DORSET. Nu vă certați cu dânsa căci este o nebună.

MARGARETA. Taci, Domnule Marquese, nu te obraznici;
De-abia e cunoscută noblețea ta cea nouă;
Aș vrea s-o pierzi o dată, ca să poți judeca

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

49

O, that your young nobility could judge
What 'twere to lose it and be miserable!
They that stand high have many blasts to shake them,
And if they fall they dash themselves to pieces.

GLOSTER. Good counsel, marry; — learn it, learn it,
Marquess.

DORSET. It touches you, my lord, as much as me.

GLOSTER. Ay, and much more; but I was born so high:
Our aery buildeth in the cedar's top,
And dallies with the wind, and scorns the sun.

QUEEN MARGARET. And turns the sun to shade — alas!
alas! —

Witness my son, now in the shade of death,
Whose bright out-shining beams thy cloudy wrath
Hath in eternal darkness folded up.
Your aery buildeth in our aery's nest.
O God that seest it, do not suffer it!

Căderea cât ne costă, pe noi, ce suntem sus;
Cu cât mai sus stă omul e mai bătut de vânt,
Cel care de sus cade e mai lovit căzând.

GLOSTER. E sfatul bun, Marquese, ascultă și profită.

DORSET. Poți profita ca mine, Mylord de ce auzi.

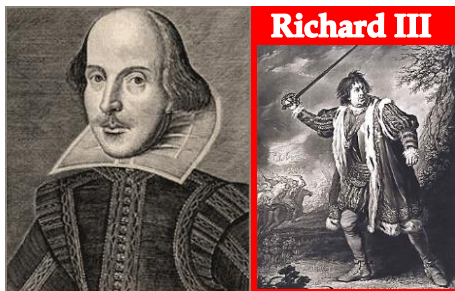
GLOSTER. Da, poate și mai mult chiar; dar m-am născut
prea sus,
Clădit fu cuibul nostru în pomii mai înalți,
De vânt nu-i mai pasă, cu soarele se joacă.

MARGARETA. Îl chiar întunecă. Vai! — vezi copilul meu!
Era el al meu soare ! — zăcând în noaptea morții!
Ca raza strălucindă pornea din tinerețe
O viață, în speranță de glorie bogată:
Mânia ta drăcoasă această rază stine
Întinzând întunecimea mormântului pe el. —
Clădit e cuibul vostru în locul altui cuib: —

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

50

As it is won with blood, lost be it so!

BUCKINGHAM. Peace, peace, for shame, if not for charity!

QUEEN MARGARET. Urge neither charity nor shame to me:
Uncharitably with me have you dealt,
And shamefully my hopes by you are butcher'd.
My charity is outrage, life my shame;
And in that shame still live my sorrow's rage!

BUCKINGHAM. Have done, have done.

QUEEN MARGARET. O princely Buckingham, I'll kiss thy
hand,
In sign of league and amity with thee.
Now fair befall thee and thy noble house!
Thy garments are not spotted with our blood,
Nor thou within the compass of my curse.

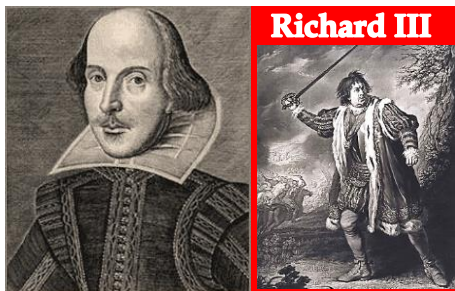
Un loc ce voi prin sânge răpiră-ți de la noi:
Oh! Doamne, n-o permite! Să cădeți la pământ
Vărsându-se iar sânge.

BUCKINGHAM. De nu rușinea barem te-ar învăța să taci
Taci cel puțin de milă.

MARGARETA. Nici de rușine mie să nu-mi spui nici de milă
În făptuirea voastră ați fost lipsiți de milă;
Speranța mi-ați zdrobit-o și milă n-ați avut
În răzbunare milă voi căuta pentru mine,
Și rușinoasa-mi viață va ațâța mai tare
O flacăra de ură!

BUCKINGHAM. Și isprăvește odată!

MARGARETA. O sărutare dulce, de dragoste eternă
Dau ție, strălucite fecior de Buckingham,
În semn de alianță, de amiciție mare :
Să-ți meargă bine ție, norodului întreg !
Nu ți-e pătată mâna cu sânge de la noi. —
Cuprins nu vei fi în acest al meu blestem.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

51

BUCKINGHAM. Nor no one here; for curses never pass
The lips of those that breathe them in the air.

QUEEN MARGARET. I will not think but they ascend the
sky

And there awake God's gentle-sleeping peace.
O Buckingham, take heed of yonder dog!
Look when he fawns, he bites; and when he bites,
His venom tooth will rankle to the death:
Have not to do with him, beware of him;
Sin, death, and hell, have set their marks on him,
And all their ministers attend on him.

GLOSTER. What doth she say, my Lord of Buckingham?

BUCKINGHAM. Nothing that I respect, my gracious lord.

QUEEN MARGARET. What, dost thou scorn me for my
gentle counsel,
And soothe the devil that I warn thee from?

BUCKINGHAM. Din cei prezenți, niciunul; căci numai rău
va face

Aceluia din gură cui ea a fost azvârlită.

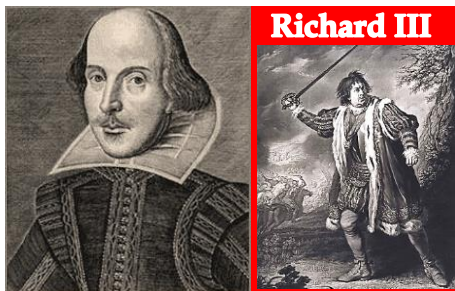
MARGARETA. Cred că la cer se urcă, ca fumul dus de vânt
Să tulbure acolo acea pace liniștită

În care doarme Domnul, cu cei aleși ai săi;
Oh! Buckingham, ascultă, ferește-te de Richard,
Atunci mușcă tocmai, mai jos când se târăște,
Și otravă mușcăturii rămâne până la moarte;
Cu dansul n-ai a face, ferește-te mai bine;
Păcatul, moartea, iadul, l-au însemnat al lor
Credincioasă lor slugă.

GLOSTER. Dar ce-ți tot povestește, mylord de Buckingham?

BUCKINGHAM. Nici n-am băgat de seama, mylord, la ce
vorbește.

MARGARETA. Disprețuiți voi oare cuvântul meu de pace?
Și lingusești pe omul de care te păzesc?
Vei ține minte-o dată, de ceea ce am spus,

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

52

O, but remember this another day,
When he shall split thy very heart with sorrow,
And say poor Margaret was a prophetess!
Live each of you the subjects to his hate,
And he to yours, and all of you to God's!
[Exit]

HASTINGS. My hair doth stand an end to hear her curses.

RIVERS. And so doth mine. I muse why she's at liberty.

GLOSTER. I cannot blame her; by God's holy Mother,
She hath had too much wrong; and I repent
My part thereof that I have done to her.

QUEEN ELIZABETH. I never did her any to my knowledge.

GLOSTER. Yet you have all the vantage of her wrong.
I was too hot to do somebody good,
That is too cold in thinking of it now.
Marry, as for Clarence, he is well repaid;
He is frank'd up to fattening for his pains;

Când cu durere aspră chiar inima-ți va frânge;
Vei zice: „Margareta, prea drept ai prorocit.” —
Obiectul urii sale în viață să trăiți,
Și el al urii voastre, iar voi ce ascultați
Victime fiți mâniei lui Dumnezeu, în veci.

[Iese Margareta]

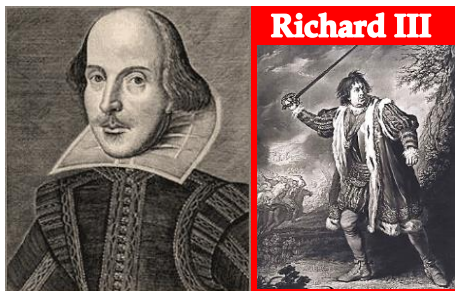
HASTINGS. Mi se zbârlește părul când aud cum blestemă.

RIVERS. E tot astfel cu mine mă mir că nu-i închisă.

GLOSTER. Pe Maica prea curată, a Domnului, eu unul
N-o judec așa aspru, prea mult a suferit,
Și de-am luat vreo parte la nenorocul ei
Destul de rău îmi pare.

ELISABETHA. Pe cât îmi aduc aminte, eu n-am înrăutățit-o.

GLOSTER. Cu toate astea dânsa pe D-ta se sparge.
Prea m-am grăbit un bine la cineva să fac
Ce s-a grăbit prea iute să uite faptul bun.
Cât pentru bietul Clarence, e bine răsplătit,
El pentru osteneală mai stă în închisore,

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica**, 1884

53

God pardon them that are the cause thereof!

RIVERS. A virtuous and a Christian-like conclusion,

To pray for them that have done scathe to us!

GLOSTER. So do I ever, being well advis'd;

[*Aside*]For, had I curs'd now, I had curs'd myself.

Enter CATESBY

CATESBY. Madam, his Majesty doth can for you,

And for your Grace, and you, my gracious lords.

QUEEN ELIZABETH. Catesby, I come. Lords, will you go with me?

RIVERS. We wait upon your Grace.

Exeunt all but GLOSTER

GLOSTER. I do the wrong, and first begin to brawl.

The secret mischiefs that I set abroad

I lay unto the grievous charge of others.

Clarence, who I indeed have cast in darkness,

I do beweepe to many simple gulls;

Namely, to Stanley, Hastings, Buckingham;

Și D-zeu să ierte pe cei ce l-au închis.

Intră Catesby

CATESBY. Am fost trimis de Rege pe Doamna s-o poftesc, —

Pe Ducele de Gloster și Lorzii toți ceilalți.

ELISABETHA. Bun Catesby, sunt gata :—

Mylords, vreți să veniți?

RIVERS. Noi ascultăm porunca Maiestății Voastre.

Ies toți în afară de Gloster

GLOSTER. Am fost eu autorul și tot eu îi acuz.

Și planurile oarbe urzite chiar de mine

M-am lepădat de ele pârând pe cei străini.

Pe Clarence, care mie căderea își datorează,

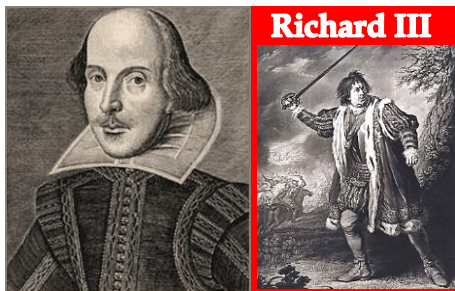
Cu lacrimi de frăție plângându-l, înșel lumea,

Precum e Stanley, Hastings și amicul Buckingham,

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

54

And tell them 't is the Queen and her allies
That stir the King against the Duke my brother.
Now they believe it, and withal whet me
To be reveng'd on Rivers, Vaughn, Grey;
But then I sigh and, with a piece of Scripture,
Tell them that God bids us do good for evil:
And thus I clothe my naked villainy
With odd old ends stolen forth of holy writ,
And seem a saint when most I play the devil.
But, soft, here come my executioners.

[Enter two Murderers.]

How now, my hardy stout resolved mates!
Are you now going to dispatch this thing?

FIRST MURDERER. We are, my lord, and come to have the
warrant,

That we may be admitted where he is.

GLOSTER. Well thought upon; I have it here about me.

Am convins pe toți ăștia că Doamna, și ai ei
Sunt cei care îl împing pe Edward în contra lui Clarence.
Ca nișe proști, o cred, și singuri mă excită
Atunci încep a geme, spunând și din Scripturi
Cum Domnul poruncește să răsplătim cu bine
La cel ce rău ne face.

Pe nuda mea mișelie pun astfel un veștmânt
De veche peticuțe, furate prin canoane ; —
O sfântă înfățișare atunci arătând
Când tocmai lui Satana sunt mai plecat cu gândul.

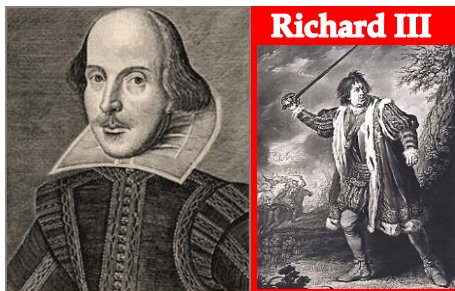
[Intră doi omorători]

Dar iată că sosesc călăii mei, — tăcere. —

Spuneți-mi buni prieteni, cu brațul de aramă,
Vreți să sfârșiți acum acea treabă ce v-am spus?

1-UL OMORĂTOR. Măria ta, acum; — ne trebuie mandatul
Ca să putem pătrunde la locul unde este.

GLOSTER. Da, bine că mi-ați spus-o; îl am asupra mea.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

55

[*Gives the warrant*]

When you have done, repair to Crosby Place.

But, sirs, be sudden in the execution,

Withal obdurate, do not hear him plead;

For Clarence is well-spoken, and perhaps

May move your hearts to pity, if you mark him.

FIRST MURDERER. Tut, tut, my lord, we will not stand to prate;

Talkers are no good doers. Be assur'd

We go to use our hands and not our tongues.

GLOSTER. Your eyes drop millstones when fools' eyes fall tears.

I like you, lads; about your business straight.

Go, go, dispatch.

FIRST MURDERER. We will, my noble lord.

Exeunt

[*Le dă mandatul*]

Afacerea sfârșită, veniți la Crosby iute,

Căutați executarea de-o dată să se facă,

Rămâneți fără milă, și dacă s-o ruga;

E bun de gură Clarence, prea lesne s-ar putea

Să fiți mișcați cu milă, de-l ascultați vorbind.

1-UL OMORĂTOR. Fiți liniștit, stăpâne, nu mergem să vorbim,

Căci cel ce mult vorbește puțină treabă face;

Cu mâna noi ce facem și nicidecum cu gura.

GLOSTER. Pe când alți proști ar plânge, rămâneți voi ca piatra:

Așa îmi place să vă văd, sunt mulțumit de voi: —

Acum plecați la treabă și iute isprăviți-o.

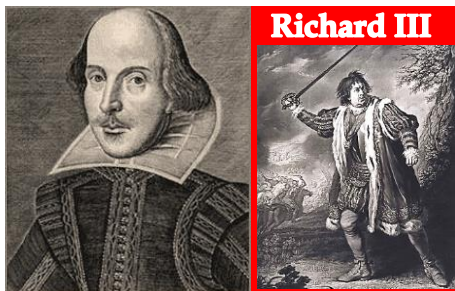
1-UL OMORĂTOR. Mylord, plecăm îndată.

Ies.

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

56

SCENE IV.

London. A Room in the Tower

Enter CLARENCE and KEEPER

KEEPER. Why looks your Grace so heavily to-day?

CLARENCE. O, I have pass'd a miserable night,
So full of fearful dreams, of ugly sights,
That, as I am a Christian faithful man,
I would not spend another such a night
Though 'twere to buy a world of happy days —
So full of dismal terror was the time!

KEEPER. What was your dream, my lord? I pray you tell me.

CLARENCE. Methoughts that I had broken from the Tower,
And was embark'd to cross to Burgundy;
And in my company, my brother Gloster,
Who from my cabin tempted me to walk
Upon the hatches: thence we look'd toward England,

SCENA IV.

Londra – O odaie în Turn.

CLARENCE și BRAKENBURY.

BRAKENBURY. Mylord, ce oboseală pătrunde duhul
vostru?

CLARENCE. Am petrecut o noapte așa îngrozitoare
Înspăimântat de visuri, de groaznice viziuni,
O noapte ca aceasta n-aș vrea să mai petrec,
Măcar să cumpăr astfel un an de fericire: —
Atât întunecimea pe tot s-a răspândit.

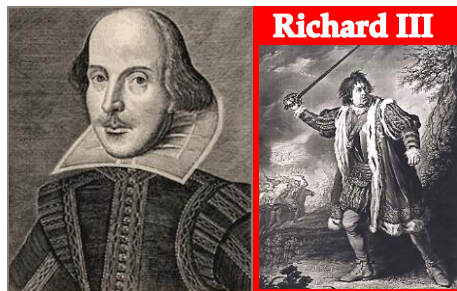
BRAKENBURY. Ce vis era acela, mylord, spune-mi și mie?

CLARENCE. Dormind, crezui odată din Turn c-am ieșit,
Spre țărmuri depărtate corabia plutea
Și însoțit de Gloster mergeam spre Burgundie:
Înduplecat de acesta, ieșeam ca să mă plimb
Pe pod, și cu suspinuri la țara mea priveam;

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

57

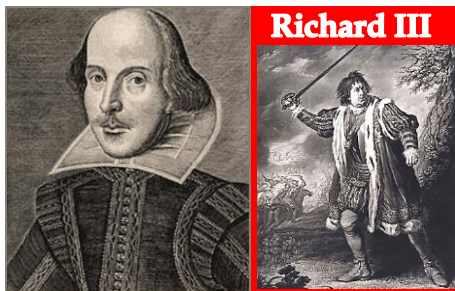
And cited up a thousand heavy times,
During the wars of York and Lancaster,
That had befall'n us. As we pac'd along
Upon the giddy footing of the hatches,
Methought that Gloster stumbled; and in falling,
Struck me, that thought to stay him, overboard
Into the tumbling billows of the main.
O Lord, methought what pain it was to drown!
What dreadful noise of waters in my ears!
What sights of ugly death within my eyes!
Methoughts I saw a thousand fearful wrecks;
A thousand men that fishes gnaw'd upon;
Wedges of gold, great anchors, heaps of pearl,
Inestimable stones, unvalued jewels,
All scatter'd in the bottom of the sea:
Some lay in dead men's skulls, and in the holes
Where eyes did once inhabit there were crept,
As 't were in scorn of eyes, reflecting gems,

Ne aduceam aminte de vremurile grele, —
Războaiele trecute de York și Lancaster,
Cât de rău noi suferisem: — plimbându-ne încet
Pe scândurile ude ale podului îngust
Alunecă și Gloster precum mi s-a părut:
Sării în ajutorul său, el în căderea sa
M-a îmbrâncit nevolnic, eu amețit căzui,
De valurile negre, spumoase înghițit.
Simții, ah, Doamne sfinte! durerea de a muri,
Și zgomotul teribil de apă, în urechi,
O moarte nemiloasă priveam cum mă lua!
Văzui în fundul mării de peștele fetid
O mie de cadavre, mâncate cum zăceau;
Grămezi de aur strânse, mărgăritari, ancore,
Neprețuite pietre și scumpe giuvaere;
Era tot fundul mării des semănat cu resturi
Ascunse printre cranii; în găurile goale
Ce fuseseră odată ochi, chiar în răs, intraseră

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

58

That woo'd the slimy bottom of the deep
And mock'd the dead bones that lay scatt' red by.

KEEPER. Had you such leisure in the time of death
To gaze upon these secrets of the deep?

CLARENCE. Methought I had; and often did I strive
To yield the ghost, but still the envious flood
Stopp'd in my soul and would not let it forth
To find the empty, vast, and wand'ring air;
But smother'd it within my panting bulk,
Which almost burst to belch it in the sea.

KEEPER. Awak'd you not in this sore agony?

CLARENCE. No, no, my dream was lengthen'd after life.
O, then began the tempest to my soul!
I pass'd, methought, the melancholy flood,

Strălucitoare pietre ca ochii strălucind,
Râzând de întunecimea ce tot înconjura,
Cu oasele albite, o jalnică făclie
De moarte combinând.

BRAKENBURY. Ai avut oare vreme, de moarte asupra
Să observi acele taine ce-n sânul său destructor
Ascunde oceanul?

CLARENCE. Da, căci făceam adese zadarnice încercări
Să-mi dau acolo duhul, dar unda întărită
Ca cu un lanț, pe suflet, greu apăsa, oprindu-l
Să-și ia în libertate un zbor odihnitor
Pe liniștitul aer, pe spațiul nesfârșit;
Înăbușind cu frică din pieptu-mi palpitând
Plezneam să azvârl în mare o viață de tortură.

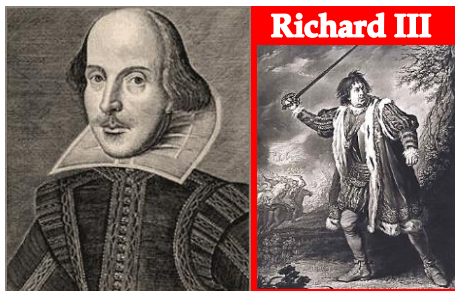
BRAKENBURY. Atâta agonie nu te-a deșteptat?

CLARENCE. De fel, chiar după moarte visam și tot visam;
O luptă îngrozitoare în mine s-a încins
Și trversam în barcă pârâul cel funebru,

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

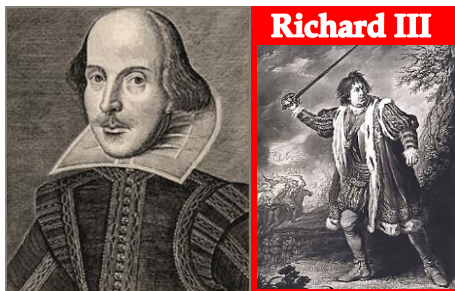
Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

59

With that sour ferryman which poets write of,
Unto the kingdom of perpetual night.
The first that there did greet my stranger soul
Was my great father-in-law, renowned Warwick,
Who spake aloud 'What scourge for perjury
Can this dark monarchy afford false Clarence?'
And so he vanish'd. Then came wand'ring by
A shadow like an angel, with bright hair
Dabbled in blood; and he shriek'd out aloud
'Clarence is come-false, fleeting, perjur'd Clarence,
That stabb'd me in the field by Tewksbury.
Seize on him, Furies, take him unto torment!'
With that, methought, a legion of foul fiends
Environ'd me, and howled in mine ears
Such hideous cries that, with the very noise,
I trembling wak'd, and for a season after
Could not believe but that I was in hell,

Conduc fiind de luntrașul de care spun poezii, —
La vecinica domnie a morții am ajuns.
Întâi de tot, acolo, am întâlnind intrând Warwick⁶.
M-a întrebat el tare, cu ce pedeapsă oare
Regiunile acestea de negură eternă
Vor ști să răsplătească pe cei sperjuri ca Clarence.
Puțin după aceasta văzui în depărtare,
O umbră ca un înger, cu părul auriu,
Acoperit cu sânge; — văzându-mă a zis:
Acesta este Clarence, cel fals, cel schimbător,
Sperjurul, — pe câmpia de Tewksbury m-a ucis; —
Luați-l fără milă și chinuiți-l cumplit.
La asta, o legiune de draci s-a repezit,
M-a înconjurat cu hohot, urlând pe capul meu
Cu țipăt așa groaznic, că strigătul lor însuși
M-a deșteptat cu frică, și pentru ceva timp
Într-adevăr zău credeam că sunt în iadul chiar

⁶ Pronunțat Uaric.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica**, 1884

60

Such terrible impression made my dream.

KEEPER. No marvel, lord, though it affrighted you;
I am afraid, methinks, to hear you tell it.

CLARENCE. Ah, Keeper, Keeper! I have done these things,
That now give evidence against my soul
For Edward's sake; and see how he requites me!
O God! If my deep prayers cannot appease Thee,
But Thou wilt be aveng'd on my misdeeds,
Yet execute Thy wrath in me alone;
O, spare my guiltless wife and my poor children!
Keeper, I prithee sit by me awhile;
My soul is heavy, and I fain would sleep.

KEEPER. I will, my lord. God give your Grace good rest.

CLARENCE reposes himself on a chair, and sleeps; then enter
BRAKENBURY.

BRAKENBURY. Sorrow breaks seasons and reposing hours,
Makes the night morning and the noontide night.

Așa de rea însemnare vedeam în visul meu.

BRAKENBURY. Nici nu e de mirare, — precum pe D-ta
La povestirea aceasta numai mă simt înfiorat.

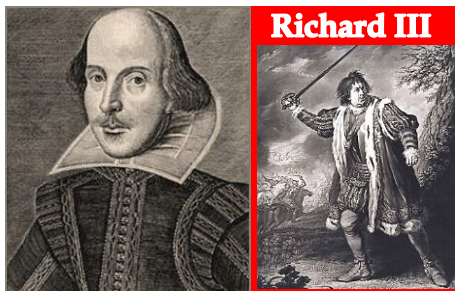
CLARENCE. Ah! Brakenbury, toate aceste fapte rele,
Ce azi vin să-și depună în contra-mi mărturia
Le-am comis eu; însă, nu pentru mine, voiam
Să-l folosesc pe Edward, și vedzi cum mulțumește!
De nu te mișcă, Doamne! o tristă pocăință,
De ceri răsplată dreaptă a marelui păcat,
Pe vinovatul numai mânia ta revarsă,
Dar cruță pe soție, pe bieții copilași! —
Prietene iubit, stai încă lângă mine
Simt o tristețe mare și vreau să mă odihnesc.

BRAKENBURY. Cum poruncești voi face; și să-ți dea
Dumnezeu
Un somn odihnitor.

[*CLARENCE se odihnește pe un scaun*]

Durerea schimbă toate, și ceasul de odihnă

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

61

Princes have but their titles for their glories,
An outward honour for an inward toil;
And for unfelt imaginations
They often feel a world of restless cares,
So that between their tides and low name
There's nothing differs but the outward fame.

Enter the two MURDERERS

FIRST MURDERER. Ho! who's here?

BRAKENBURY. What wouldst thou, fellow, and how cam'st
thou hither?

FIRST MURDERER. I would speak with Clarence, and I
came hither on my legs.

BRAKENBURY. What, so brief?

SECOND MURDERER. 'Tis better, sir, than to be tedious. Let
him see our commission and talk no more.

[BRAKENBURY reads it]

E bun și dimineața, când noaptea a trecut.
Afară de al lor titlu, ce fală mai au Domnii?
Un semn ce dovedește o muncă neîncetată;
Ei, pentru bucuria ce-i numai închipuită;
Des duc o viață lungă de griji, de greutate;
Pe Domnitorul astfel, de cel ce n-are nume,
Nu-l mai deosebește decât ioana cinstei.

Intră cei DOI OMORĂTORI.

1-UL OMORĂTOR. Ei, cine e acolo?

BRAKENBURY. Tu, omule, ce cauți? Cum ai venit aici?

I-UL OMORĂTOR. Vreau să vorbesc cu Clarence și am
venit pe jos.

BRAKENBURY. De ce mă iei repede?

2-LEA OMORĂTOR. Să fii scurt e mai bine decât
supărător:–

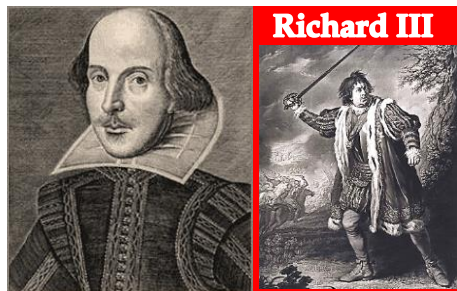
Arată-i, mă, mandatul; – Ce mai vorbești cu dânsul?

[Se dă lui Brakenbury o hârtie pe care o citește]

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

62

BRAKENBURY. I am, in this, commanded to deliver
The noble Duke of Clarence to your hands.
I will not reason what is meant hereby,
Because I will be guiltless from the meaning.
There lies the Duke asleep; and there the keys.
I'll to the King and signify to him
That thus I have resign'd to you my charge.

FIRST MURDERER. You may, sir; 'tis a point of wisdom.
Fare you well.

Exeunt BRAKENBURY and KEEPER

SECOND MURDERER. What, shall I stab him as he sleeps?

FIRST MURDERER. No; he'll say 'twas done cowardly, when
he wakes.

SECOND MURDERER. Why, he shall never wake until the
great judgment-day.

FIRST MURDERER. Why, then he'll say we stabb'd him

BRAKENBURY. Da, mi se poruncește prin asta, să predau
Pe Ducele de Clarence în ale voastre mâini: —
Nu fac nicio discuție de ce scop e în ordin
Prefer în conștiință să nu cunosc cuvântul.
Poftiți cheia, luați-o; acolo doarme Clarence;
La Regele voi merge să-i fac lui cunoscut.
Că v-am predat pe Duce precum s-a poruncit.

1-UL OMORÂTOR. Ai face foarte bine să-i spui ce vrei,
jupâne, —
Adio.

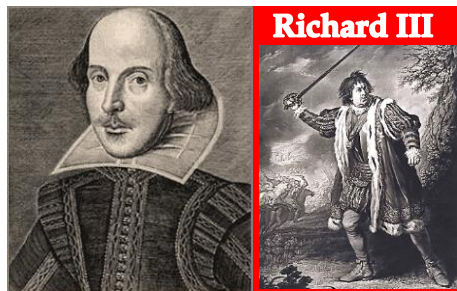
[*lese Brakenbury*]

2-LEA OMORÂTOR. Ce dracu! Să-l înjunghiem acolo, pe
când doarme?

1-UL OMORÂTOR. Nu, căci atunci când s-o deștepta o să zică
c-am fost lași.

2-LEA OMORÂTOR. Când s-o deștepta? Bine, dobitocule, nu
se mai deșteaptă până la marea înviere a morților.

1-UL OMORÂTOR. Ei bine, o sa spună atunci că l-am

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

63

sleeping.

SECOND MURDERER. The urging of that word judgment hath bred a kind of remorse in me.

FIRST MURDERER. What, art thou afraid?

SECOND MURDERER. Not to kill him, having a warrant; but to be damn'd for killing him, from the which no warrant can defend me.

FIRST MURDERER. I thought thou hadst been resolute.

SECOND MURDERER. So I am, to let him live.

FIRST MURDERER. I'll back to the Duke of Gloster and tell him so.

SECOND MURDERER. Nay, I prithee, stay a little. I hope this passionate humour of mine will change; it was wont to hold me but while one tells twenty.

FIRST MURDERER. How dost thou feel thyself now?

SECOND MURDERER. Faith, some certain dregs of conscience are yet within me.

FIRST MURDERER. Remember our reward, when the deed's

înjunghiat pe când dormea.

2-LEA OMORĂTOR. Vorba asta de înviere a morților, îmi aduce un fel de mustrare.

1-UL OMORĂTOR. Ce ți-e frică oare?

2-LEA OMORĂTOR. Nu mi-e frică să-l omor, căci am mandat pentru aceasta; dar mi-e frică să nu fiu afurisit pentru faptul, de la care niciun mandat nu mă poate scăpa.

1-UL OMORĂTOR. Te credeam om decis.

2-LEA OMORĂTOR. Aș fi decis, să-l las să trăiască.

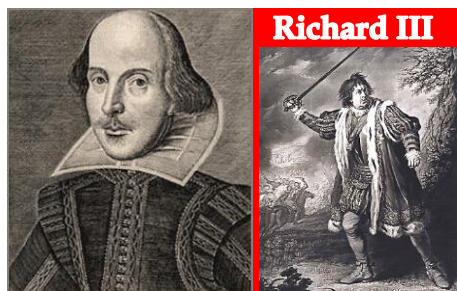
1-UL OMORĂTOR. Mă întorc deci la Ducele de Gloster să i-o spun.

2-LEA OMORĂTOR. Te rog mai așteaptă puțin, sper că acest acces de bunătate îmi va trece, niciodată nu ține mai mult decât ai număra douăzeci.

1-UL OMORĂTOR. Cum te simți acum?

2-LEA OMORĂTOR. Să mă crezi în fundul inimii tot mai e o rămășiță de conștiință.

1-UL OMORĂTOR. Adu-ți aminte răsplata care mi s-a

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

64

done.

SECOND MURDERER. Zounds, he dies; I had forgot the reward.

FIRST MURDERER. Where's thy conscience now?

SECOND MURDERER. O, in the Duke of GLOSTER's purse!

FIRST MURDERER. When he opens his purse to give us our reward, thy conscience flies out.

SECOND MURDERER. 'Tis no matter; let it go; there's few or none will entertain it.

FIRST MURDERER. What if it come to thee again?

SECOND MURDERER. I'll not meddle with it-it makes a man coward: a man cannot steal, but it accuseth him; a man cannot swear, but it checks him; a man cannot lie with his neighbour's wife, but it detects him. 'Tis a blushing shame fac'd spirit that mutinies in a man's bosom; it fills a man full of obstacles: it made me once restore a purse of gold that-by chance I found. It beggars any man that keeps it. It is turn'd out of towns and cities for a dangerous thing; and every man that means to live

promis după săvârșirea faptei.

2-LEA OMORĂTOR. Așa e, va muri uitasem răsplata.

1-UL OMORĂTOR. Dar acum, unde ți-e conștiința?

2-LEA OMORĂTOR. În punga Ducelui de Gloster.

1-UL OMORĂTOR. Astfel încât, când dânsul își deschide punga, să ne dea răsplata, conștiința ta parcă zboară din ea.

2-LEA OMORĂTOR. Lasă mai bine să zboare încolo; nu sunt multe lucruri care ar putea s-o țină pe loc.

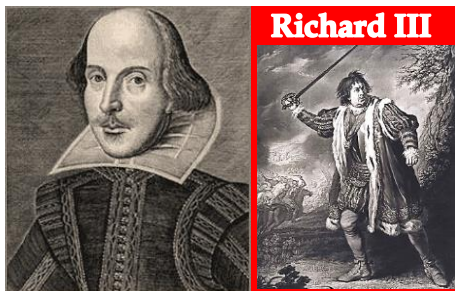
1-UL OMORĂTOR. Dar dacă se întoarce?

2-LEA OMORĂTOR. Nici nu vreau să am de-a face cu un astfel de lucru! E ceva primejdios, face pe om să fie fricos; nu poate să fure și-l acuză; nu poate să fure și-l oprește; nu poate să se culce cu nevasta vecinului și-l trădează. E o agheasmă palidă și rușinoasă, care se rășcoală în pieptul omului în contra lui; nu face decât a băga bețe în roate; m-a făcut odată să dau înapoi o pungă cu aur pe care am găsit-o din întâmplare; este ruina aceluia ce o ține, e dată afară din orașe și din târguri ca

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

65

well endeavours to trust to himself and live without it.

FIRST MURDERER. Zounds, 'tis even now at my elbow, persuading me not to kill the Duke.

SECOND MURDERER. Take the devil in thy mind and believe him not; he would insinuate with thee but to make the sigh.

FIRST MURDERER. I am strong-fram'd; he cannot prevail with me.

SECOND MURDERER. Spoke like a tall man that respects thy reputation. Come, shall we fall to work?

FIRST MURDERER. Take him on the costard with the hilts of thy sword, and then chop him in the malmsey-butt in the next room.

SECOND MURDERER. O excellent device! and make a sop of him.

FIRST MURDERER. Soft! he wakes.

SECOND MURDERER. Strike!

un ce primejdios: și acela care vrea să trăiască în liniște încearcă să aibă confiență în sine și să nu mai asculte de dânsa.

1-UL OMORĂTOR. Christoase! ea stă lângă mine, îngăduindu-mă să nu-l omor pe Duce.

2-LEA OMORĂTOR. Gândește-te la dracu și mai ascultă: vrea să te încurce, să te facă milos.

1-UL OMORĂTOR. Sunt tare, nu mă poate asupri.

2-LEA OMORĂTOR. Ai vorbit ca un bărbat viteaz, ce ține la reputația sa, haide să ne apucăm de treabă.

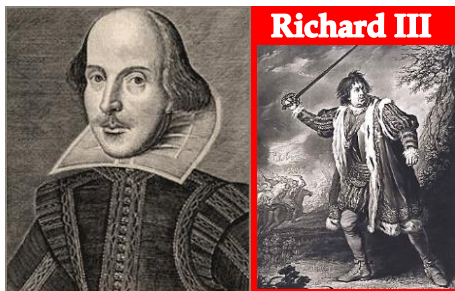
1-UL OMORĂTOR. Croiește-l peste cap cu mânerul sabiei, și pe urmă aruncă-l în butia cu malvoisie ce e dincolo.

2-LEA OMORĂTOR. Planul e minunat! – să-l facem saramură.

1-UL OMORĂTOR. Încet, se deșteaptă.

2-lea OMORĂTOR. Lovește.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

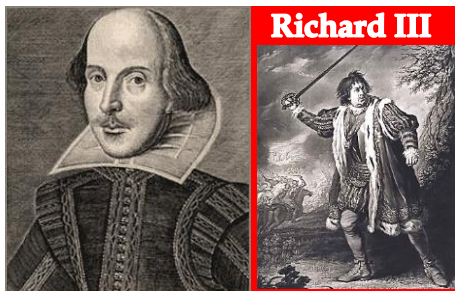
Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

66

FIRST MURDERER. No, we'll reason with him.
CLARENCE. Where art thou, Keeper? Give me a cup of wine.
SECOND MURDERER. You shall have wine enough, my lord, anon.
CLARENCE. In God's name, what art thou?
FIRST MURDERER. A man, as you are.
CLARENCE. But not as I am, royal.
SECOND MURDERER. Nor you as we are, loyal.
CLARENCE. Thy voice is thunder, but thy looks are humble.

FIRST MURDERER. My voice is now the King's, my looks mine own.
CLARENCE. How darkly and how deadly dost thou speak! Your eyes do menace me. Why look you pale? Who sent you hither? Wherefore do you come?
SECOND MURDERER. To, to, to—
CLARENCE. To murder me?
BOTH MURDERERS. Ay, ay.

1-UL OMORĂTOR. Nu, să discutăm cu dânsul.
CLARENCE. Unde ești paznice? — Dă-mi un pahar de vin.
2-LEA OMORĂTOR. Îți vom da vin destul, mylord, numaidecât.
CLARENCE. Pentru numele lui D-zeu, cine ești?
1-UL OMORĂTOR. Un om ca Măria ta.
CLARENCE. Dar nu ca mine de sânge regal.
2-LEA OMORĂTOR. Suntem ce nu ești, loiali.
CLARENCE. Glasul tău e ca trăsnetul, pe când aparența ta e de om umil.
1-UL OMORĂTOR. Glasul meu e glasul Regelui pe când aparența e a mea.
CLARENCE. Întunecoase vorbe se aud în gura ta! Mă ameninți cu privirea: de ce ești așa de palid? Și cine vă trimite? Și ce veniți să faceți?
2-LEA OMORĂTOR. Să, să, să...
CLARENCE. Să mă omorâți?
AMBII OMORĂTORI. Da, da,

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

67

CLARENCE. You scarcely have the hearts to tell me so,
And therefore cannot have the hearts to do it.
Wherein, my friends, have I offended you?

FIRST MURDERER. Offended us you have not, but the King.

CLARENCE. I shall be reconcil'd to him again.

SECOND MURDERER. Never, my lord; therefore prepare to die.

CLARENCE. Are you drawn forth among a world of men
To slay the innocent? What is my offence?
Where is the evidence that doth accuse me?
What lawful quest have given their verdict up
Unto the frowning judge, or who pronounc'd
The bitter sentence of poor Clarence' death?
Before I be convict by course of law,
To threaten me with death is most unlawful.
I charge you, as you hope to have redemption
By Christ's dear blood shed for our grievous sins,
That you depart and lay no hands on me.

CLARENCE. De-abia aveți curajul să pronunțați cuvântul,
Și veți săvârși faptul ce nu îndrăzniți să-l spuneți?

În ce, prieteni, oare v-am supărat pe voi?

1-UL OMORĂTOR. L-ai supărat pe Rege și nicidecum pe noi.

CLARENCE. O să mă împac cu dânsul.

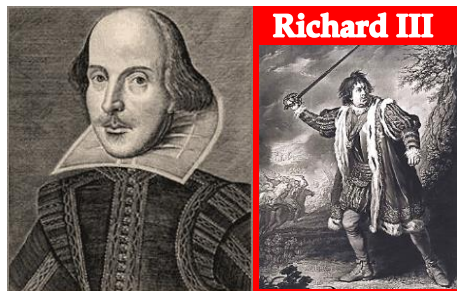
2-LEA OMORĂTOR. În viață nu, de aceea pregătește-te să mori.

CLARENCE. Din lumea asta mare, ce, voi sunteți aleși
Să ucideți cu cruzime pe cel nevinovat?
Dar unde-i mărturia ce-n contra mea apasă,
Și unde e juriul ce și-a predat verdictul
În mâna unui jude, cu drept de-a pronunța
Sentința grea de moarte în contra lui Clarence?
Până nu pronunță legea în contra mea pedeapsă,
A-mi pomeni de moarte e fapt nelegiuit.
Vă recomand eu deci de a așteptați salvare,
Prin sângele lui Isus, ce pentru noi a curs.
Duceți-vă în pace nu-mi faceți niciun rău:

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

68

The deed you undertake is damnable.

FIRST MURDERER. What we will do, we do upon command.

SECOND MURDERER. And he that hath commanded is our King.

CLARENCE. Erroneous vassals! the great King of kings
Hath in the tables of his law commanded
That thou shalt do no murder. Will you then
Spurn at his edict and fulfil a man's?
Take heed; for he holds vengeance in his hand
To hurl upon their heads that break his law.

SECOND MURDERER. And that same vengeance doth he
hurl on thee

For false forswearing, and for murder too;
Thou didst receive the sacrament to fight
In quarrel of the house of Lancaster.

FIRST MURDERER. And like a traitor to the name of God
Didst break that vow; and with thy treacherous blade

Afurisit e faptul ce vreți să-l împliniți.

1-UL OMORĂTOR. Orișice fapt comitem e după poruncă.

2-LEA OMORĂTOR. Și cel ce poruncește e chiar al nostru
Rege

CLARENCE. Greșită ascultare! Al Regilor Rege
În cartea sa cea sfântă de legi, a poruncit:
„Omor nu vei comite.” Veți disprețui voi oare
Pe un Rege tot puternic, să ascultați pe un om?
Băgați de seamă bine, în mână e un trăsnet
Ce azvârle cu mânie pe cel ce-i frânge legea.

2-LEA OMORĂTOR. Cădea-va chiar pe tine, această
răzbunare,

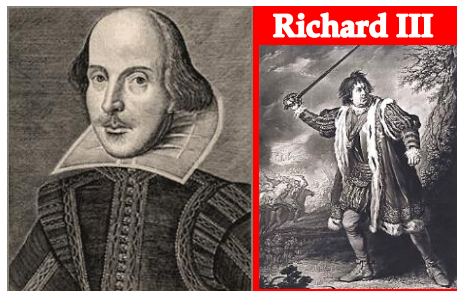
Pentru jurare falsă și omucidere:
Pe darul sfânt jurat-ai că vei susține teafăr
Pe Lancaster în luptă, orice s-ar întâmpla.

1-UL OMORĂTOR. Călcându-ți jurământul, un trădător
vulgar

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

69

Unripp'dst the bowels of thy sov'reign's son.

SECOND MURDERER. Whom thou wast sworn to cherish
and defend.

FIRST MURDERER. How canst thou urge God's dreadful
law to us,

When thou hast broke it in such dear degree?

CLARENCE. Alas! for whose sake did I that ill deed?

For Edward, for my brother, for his sake.

He sends you not to murder me for this,

For in that sin he is as deep as I.

If God will be avenged for the deed,

O, know you yet He doth it publicly.

Take not the quarrel from His pow'rful arm;

He needs no indirect or lawless course

To cut off those that have offended Him.

FIRST MURDERER. Who made thee then a bloody minister

When gallant-springing brave Plantagenet,

That princely novice, was struck dead by thee?

Tăiai cu spada-ți falsă pe un copil regesc.

2-LEA OMORĂTOR. Pe care te jurasei să-l aperi, să-l iubești.

1-UL OMORĂTOR. În contra noastră astăzi invoci această
lege

Ce ai încălcat-o singur în întregimea ei?

CLARENCE. Vai! vai! dar pentru cine făcut-am acel păcat?

Mi l-a cerut un frate, da, Edward, m-a împins;

Mai vinovat e dânsul de tot ce s-a comis;

Și răzbunare dreaptă de cere Dumnezeu.

Veți ști că-n fața lumii El va executa.

Din brațul său puternic să nu-i răpiți sfârșirea,

Căci nu prin căi ascunse și indirecte, dânsul

Va nimici pe aceia ce nu l-au cunoscut.

1-UL OMORĂTOR. Prin ce orânduire, agentul sângeros

Ai fost, atunci când bravul Plantagenet, copilul

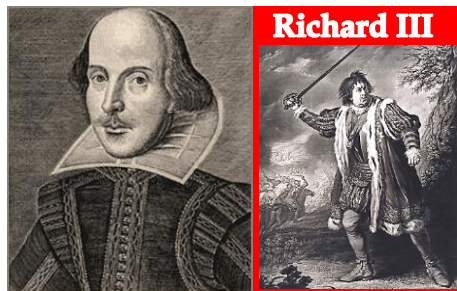
De spița cea domnească, căzu, lovit la moarte?

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

70

CLARENCE. My brother's love, the devil, and my rage.
FIRST MURDERER. Thy brother's love, our duty, and thy faults,
Provoke us hither now to slaughter thee.
CLARENCE. If you do love my brother, hate not me;
I am his brother, and I love him well.
If you are hir'd for meed, go back again,
And I will send you to my brother Gloster,
Who shall reward you better for my life
Than Edward will for tidings of my death.
SECOND MURDERER. You are deceiv'd: your brother
Gloster hates you.
CLARENCE. O, no, he loves me, and he holds me dear.
Go you to him from me.
FIRST MURDERER. Ay, so we will.
CLARENCE. Tell him when that our princely father York
Bless'd his three sons with his victorious arm
And charg'd us from his soul to love each other,

CLARENCE. Iubirea unui frate, mânia mea și Dracu.
2-LEA OMORĂTOR. Iubirea celui frate și datoria noastră
Acum ne provoacă să te măcelărim.

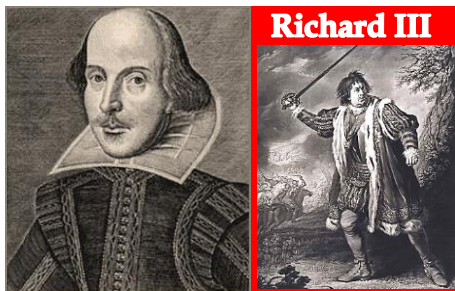
CLARENCE. Iubiți voi pe acel frate? Atunci nu mă urăți!
Căci eu îi sunt bun frate și sincer îl iubesc.
De faceți pentru plată, ah! mergeți înapoi,
Și vă voi trimite la un alt frate, Gloster,
Ce viața mea mai scumpă la voi va cumpăra,
Decât va plăti Edward, aflând că am murit.
2-LEA OMORĂTOR. Te înșeli amarnic, căci Gloster te
urăște.

CLARENCE. Nu, știu că mă iubește, mă prețuiește scump,
Mergeți la el din partea mea.

1-UL OMORĂTOR. Fii sigur de aceasta.

CLARENCE. Aduceți-i aminte, în tinerețea noastră
Când tata, York cel falnic, războinicul bătrân,
Dădu binecuvântarea celor trei fii ai săi,

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

71

He little thought of this divided friendship.
Bid Gloster think of this, and he will weep.

FIRST MURDERER. Ay, millstones; as he lesson'd us to weep.

CLARENCE. O, do not slander him, for he is kind.

FIRST MURDERER. Right, as snow in harvest. Come, you deceive yourself:

'Tis he that sends us to destroy you here.

CLARENCE. It cannot be; for he bewept my fortune
And hugg'd me in his arms, and swore with sobs
That he would labour my delivery.

FIRST MURDERER. Why, so he doth, when he delivers you
From this earth's thralldom to the joys of heaven.

Punând pe capul nostru puternica sa mână,
Recomandă din suflet ca noi să ne iubim;

Nu se gândea el sigur că va pieri amorul!

Lui Gloster spuneți asta, – va plânge cum plâng eu.

1-UL OMORÂTOR. Din ochii noștri pietre, să pice, iar nu lacrimi,

Ne învăța, milosul.

CLARENCE. Nu spuneți aevărul căci Richard este bun.

1-UL OMORÂTOR. La seceră ca gerul. Să știi că te înșeli,
Căci dânsul ne trimie ca să te omorâm.

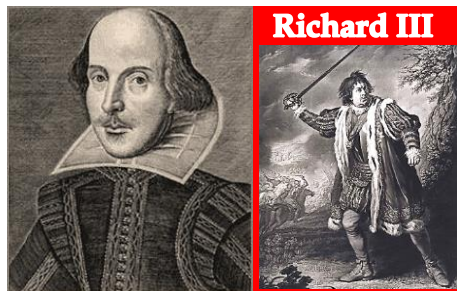
CLARENCE. Aceasta nu se poate; plângea ieri pentru mine,
Strângându-mă în brațe, cu lacrimi îmi jura,
Că-mi va lucra scăparea.

1-UL OMORÂTOR. Așa chiar tocmai face, scăpându-te de lume,
Și de necazuri multe, și trimițându-te
La bucurii eterne.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

72

SECOND MURDERER. Make peace with God, for you must die, my lord.

CLARENCE. Have you that holy feeling in your souls
To counsel me to make my peace with God,
And are you yet to your own souls so blind
That you will war with God by murd'ring me?
O, sirs, consider: they that set you on
To do this deed will hate you for the deed.

SECOND MURDERER. What shall we do?

CLARENCE. Relent, and save your souls.

FIRST MURDERER. Relent! No, 'tis cowardly and womanish.

CLARENCE. Not to relent is beastly, savage, devilish.
Which of you, if you were a prince's son,
Being pent from liberty as I am now,
If two such murderers as yourselves came to you,

2-LEA OMORĂTOR. Vei cere iertarea păcatelor comise
Căci moartea te aşteaptă.

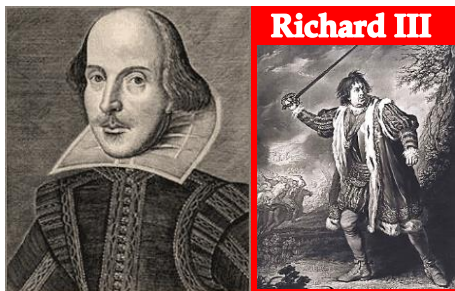
CLARENCE. Puţină omenie tot ți-a rămas în suflet:
Creştină sfătuire îmi dai cu aceste vorbe:
Puţină îngrijire ai însă pentru tine,
Şi pentru al tău suflet, făcând împotrivire
Poruncii cele scrise, când vrei să mă ucizi!
Gândiţi-vă, prieteni, acela ce vă trimite
Ca să comiteţi faptul, chiar pentru că îl veţi face
Vă va mustra, fiţi sigur.

2-LEA OMORĂTOR. Şi ce să facem deci?

CLARENCE. Pe cel ce se căieşte nu-l pedepseşte Domnul.

1-UL OMORĂTOR. Femeile şi laşii simt numai pocăinţa.

CLARENCE. Cei ce n-o simt sunt barbari, sau bestii
îndrăcite: —
Născut din sânge nobil e oare cineva
Căzut la închisoare, precum sunt eu căzut,

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

73

Would not entreat for life?
My friend, I spy some pity in thy looks;
O, if thine eye be not a flatterer,
Come thou on my side and entreat for me-
As you would beg were you in my distress.
A begging prince what beggar pities not?

SECOND MURDERER. Look behind you, my lord.

FIRST MURDERER. [Stabbing him] Take that, and that. If
all this will not do,
I'll drown you in the malmsey-butt within.

Exit with the body

SECOND MURDERER. A bloody deed, and desperately
dispatch'd!

How fain, like Pilate, would I wash my hands
Of this most grievous murder!

Re-enter **FIRST MURDERER**

Când ar veni la dânsul doi ucigași, ca voi
Ce n-ar cerși de viață, precum cerșesc și eu? —
Amice, în privirea-ți, văr parcă ți-e milă,
De nu mă-nșeală ochiul tău, când te uiți la mine;
Oh! vino, pentru mine, să-l rogi și tu pe dânsul!
Precum eu pentru tine aş stărui să-l înmoi,
Chiar cerșetori ar plânge văzându-mă cerșind.

2-LEA OMORĂTOR. Întoarce-te și uite.

1-UL OMORĂTOR. Ia asta, și cu asta, și de nu e destul
[îl înjunghie]

În butia cu malvoisie plină
Am să te bag cu capul.

Iese cu corpul

2-LEA OMORĂTOR. O crimă sângeroasă, sfârșită cu
cruzime!

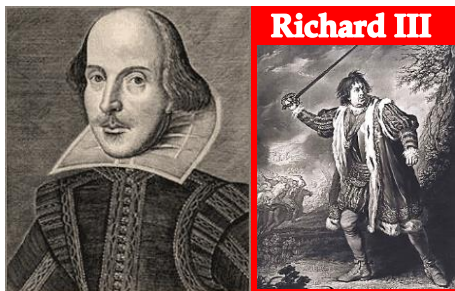
Cum aş mai vrea ca Pilat, pe mână să mă spăl;
Căci prea cumplit e faptul sub ochii-mi petrecut!

Reintră 1-ul Omorător

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

74

FIRST MURDERER. How now, what mean'st thou that thou help'st me not?

By heavens, the Duke shall know how slack you have been!

SECOND MURDERER. I would he knew that I had sav'd his brother!

Take thou the fee, and tell him what I say;

For I repent me that the Duke is slain.

[Exit]

FIRST MURDERER. So do not I. Go, coward as thou art.

Well, I'll go hide the body in some hole,

Till that the Duke give order for his burial;

And when I have my meed, I will away;

For this will out, and then I must not stay.

[Exit]

1-UL OMORĂTOR. Ei bine, cum se poate să nu-mi dai ajutor?

Ducelui îi voi spune cât ai lucrat de slab.

2-LEA OMORĂTOR. Aș vrea să-i spui lui Gloster că fratele său mai trăiește.

Ah! du-te, ia-ți răsplata, și spune-i ce am zis.

Căci tare rău îmi pare că Clarence a murit.

[Iese]

1-UL OMORĂTOR. Așa nu-mi pare mie; dar du-te ești un laș

Am să ascund cadavrul pe aici pe undeva,

Și Gloster va trimite ca să-l înmormânteze:

Mă duc să-mi iau răsplata, și am să plec de aici;

O să se afle lucrul nu trebuie să stau.

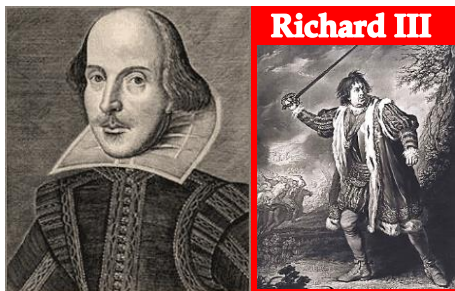
[Iese]

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts
Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

75

ACT II.

SCENE I.

London. The palace

Flourish. Enter KING EDWARD sick, QUEEN ELIZABETH, DORSET, RIVERS, HASTINGS, BUCKINGHAM, GREY, and others

KING EDWARD. Why, so. Now have I done a good day's work.

You peers, continue this united league.

I every day expect an embassy

From my Redeemer to redeem me hence;

And more at peace my soul shall part to heaven,

Since I have made my friends at peace on earth.

Hastings and Rivers, take each other's hand;

Dissemble not your hatred, swear your love.

ACTUL II.

SCENA I.

Londra – O odaie în palat.

Intră REGELE EDWARD susținut, fiind bolnav, REGINA ELISABETHA, DORSET, RIVERS, HASTINGS, BUCKINGHAM, Grey și alți.

REGELE EDWARD. În fine îmi pare bine de cele azi făcute; —

Unirea începută, mylords, continuați-o:

Aștept eu o chemare a marelui meu Rege

Ce zilnic mă invocă să merg pe la dânsul:

În liniște mai mare mă voi apropia,

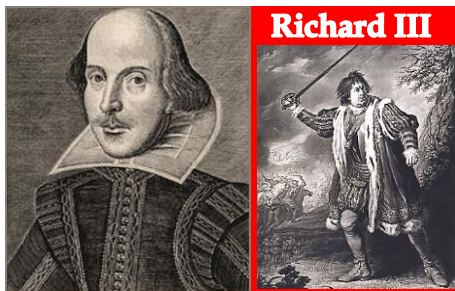
Lăsând împăcăciunea prin toți amicii mei.

Luați-vă de mânp, Lord Hastings, și tu, Rivers;

Jurați-vă iubire, n-ascundeți nici o ură.

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

76

RIVERS. By heaven, my soul is purg'd from grudging hate;
And with my hand I seal my true heart's love.

HASTINGS. So thrive I, as I truly swear the like!

KING EDWARD. Take heed you dally not before your king;
Lest He that is the supreme King of kings
Confound your hidden falsehood and award
Either of you to be the other's end.

HASTINGS. So prosper I, as I swear perfect love!

RIVERS. And I, as I love Hastings with my heart!

KING EDWARD. Madam, yourself is not exempt from this;
Nor you, son Dorset; Buckingham, nor you:
You have been factious one against the other.
Wife, love Lord Hastings, let him kiss your hand;
And what you do, do it unfeignedly.

QUEEN ELIZABETH. There, Hastings; I will never more

RIVERS. De ură și de pizmă mi-e sufletul curat;
Și de credință, iată, întind această mână.

HASTINGS. Asemenea dovadă cu mâna-mi iscălesc.

REGELE EDWARD. Căutați cu ale voastre vorbe să nu
înșelați pe Rege,

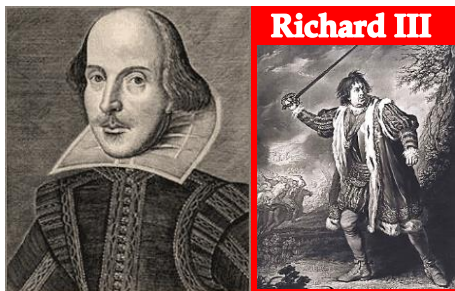
Ca nu cumva un Rege mai mare, mai puternic,
Minciuna pedepsind-o, să nu orânduiască
Să piară din voi, unul, prin mâna celuiilalt.

HASTINGS. Să nu-mi mai meargă bine de nu păstrez
credință.

RIVERS. Nici mie de-i ascunsă trădare în vorba mea.

REGELE EDWARD. Aceste vorbe toate și Doamnei se aplică,
Și fiului său Dorset, și ție, Buckingham,
Avut-ați voi într-una gâlceavă între voi: —
Iubește-l pe Lord Hastings, dă-i mâna s-o sărute.

ELISABETHA. Consimt cu bucurie. Da, Hastings, voi uita

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

77

remember

Our former hatred, so thrive I and mine!

KING EDWARD. Dorset, embrace him; Hastings, love Lord Marquis.

DORSET. This interchange of love, I here protest,
Upon my part shall be inviolable.

HASTINGS. And so swear I. [*They embrace*]

KING EDWARD. Now, princely Buckingham, seal thou this league

With thy embracements to my wife's allies,
And make me happy in your unity.

BUCKINGHAM. [To the QUEEN] Whenever Buckingham doth turn his hate

Upon your Grace, but with all duteous love
Doth cherish you and yours, God punish me
With hate in those where I expect most love!
When I have most need to employ a friend

Trecutul, numai astfel zic: Domnul să-mi ajute.

REGELE EDWARD. Îmbrățișează-l pe Dorset; tu, Hastings, pe marquesul

Cu dragoste sărută-l.

DORSET. Jur înaintea voastră, că jurământul ăsta
De dragoste, e sacru.

HASTINGS. Asemenea voi jura. [*Sărută pe Dorset*]

REGELE EDWARD. Domnescul meu Buckingham, îți cer iscălitura: —

Sărută cu iubire pe rudele Reginei,

Să nu văd nicio pată oe fericirea mea.

BUCKINGHAM. Când s-o schimba în ură, amorul cel jurat
De Buckingham, Reginei și întregului ei neam;

Să întâmpin numai ură unde așteptam iubire!

O astfel de trădare s-o pedepsească Domnul

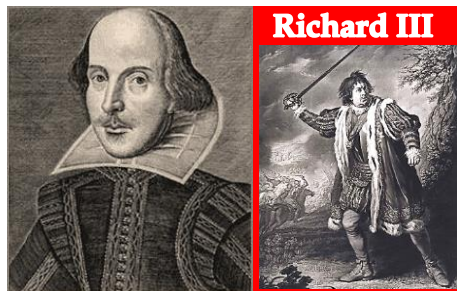
Trădându-mă amicii în care mă încredeam;

Plin de înșelăciune să fie către mine

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

78

And most assured that he is a friend,
Deep, hollow, treacherous, and full of guile,
Be he unto me! This do I beg of God
When I am cold in love to you or yours.

[They embrace]

KING EDWARD. A pleasing cordial, princely Buckingham,
Is this thy vow unto my sickly heart.
There wanteth now our brother Gloster here
To make the blessed period of this peace.

BUCKINGHAM. And, in good time,
Here comes Sir Richard Ratcliff and the Duke.
Enter GLOSTER, and RATCLIFF

GLOSTER. Good morrow to my sovereign king and Queen;
And, princely peers, a happy time of day!

KING EDWARD. Happy, indeed, as we have spent the day.
Gloster, we have done deeds of charity,
Made peace of enmity, fair love of hate,

Acel ce la nevoie îl chem în ajutorul meu: —
Aceasta e pedeapsa ce vreau să mă lovească
Din ceruri, când amorul ce-l jur, se va răci.
[*Sărută pe Rivers, etc*]

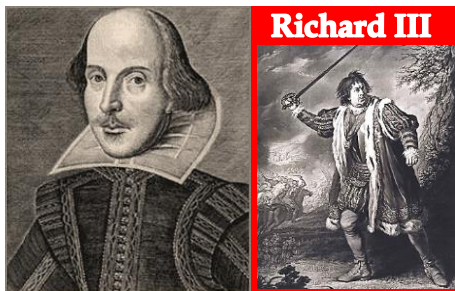
REGELE EDWARD. Ah! Buckingham iubite! un balsam
răcoros,
Pe inima mea bolnavă cu vorbele-ți reversi.
Ne mai lipsește Gloster, cu dragoste frățească
Să-ncoroneze pacea ce azi am terminat-o.

BUCKINGHAM. Precum doriți vin toate, căci Ducele
sosește.
Intră Gloster.

GLOSTER. Grațiosului meu Rege ca și Reginei mele
Doresc ferice viață, precum, mylords, și vouă.

REGELE EDWARD. Da, da, să fie bună, așa ca până acum —
Frățioare, azi făcurăm fapt mare de iubire,
Din inamici, prieteni; din ura cea mai neagră,

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

79

Between these swelling wrong-incensed peers.

Am stabilit unirea în curtea mea de Lorzi.

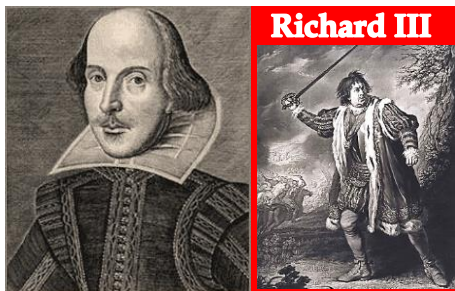
GLOSTER. A blessed labour, my most sovereign lord.
Among this princely heap, if any here,
By false intelligence or wrong surmise,
Hold me a foe—
If I unwittingly, or in my rage,
Have aught committed that is hardly borne
To any in this presence, I desire
To reconcile me to his friendly peace:
'Tis death to me to be at enmity;
I hate it, and desire all good men's love.
First, madam, I entreat true peace of you,
Which I will purchase with my duteous service;
Of you, my noble cousin Buckingham,
If ever any grudge were lodg'd between us;
Of you, and you, Lord Rivers, and of Dorset,

GLOSTER. Izbânda e frumoasă: — promit eu, Maiestate,
De se întâmplă vreunul din principii aceștia,
Pe care bănuiala sau zvonul mincinos
L-a supărat pe mine.
De-o fi fără de știință sau în mânia mea
Vreun fapt comis de mine, în contra orișicărui
Din toți ce sunt aici, din suflet aş dori
Cu dânsul să fac pace, cu dragoste în gând.
E moarte pentru mine gândindu-mă la vrajbă;
Mi se zburlește părul, și mai presus de toate
Aș vrea să am iubirea acelor ce sunt buni.
Întâi de toate, Reginei voi îndrăzni a cere,
Cu mare umilință, un semn de bunătațe,
Drept care, eu, în viață-i voi sluji supus;
Asemenea și ție, Lord Buckingham, vere;

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

80

That all without desert have frown'd on me;
Of you, Lord Woodville, and, Lord Scales, of you;
Dukes, earls, lords, gentlemen-indeed, of all.
I do not know that Englishman alive
With whom my soul is any jot at odds
More than the infant that is born to-night.
I thank my God for my humility.

QUEEN ELIZABETH. A holy day shall this be kept hereafter.
I would to God all strifes were well compounded.
My sovereign lord, I do beseech your Highness
To take our brother Clarence to your grace.

GLOSTER. Why, madam, have I off' red love for this,
To be so flouted in this royal presence?
Who knows not that the gentle Duke is dead?
[They all start]

You do him injury to scorn his corse.

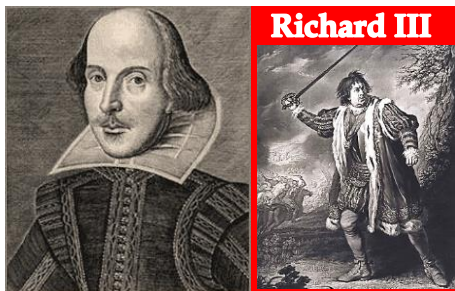
KING EDWARD. Who knows not he is dead! Who knows he
is?

Vă cer tot astfel vouă, Lord Rivers, și Lord Grey,
Voi toți, fără de dreptate ați fost certați cu mine;
Căci în regatul ăsta nici nu cunosc un om,
Cu care, zău, din suflet, să nu fiu împăcat;
Sunt liniștit ca pruncul de-abia născut în lume;
Sunt mulțumit că Domnul așa blând m-a făcut.

ELISABETHA. În veci, ziua de astăzi va fi o sărbătoare: —
Aș vrea ca orice vrajbă să se aline astfel. —
Ah! Sire, prea putinte, din inimă te rog,
Primesc în favoare pe Clarence încă o dată.

GLOSTER. A mea voință bună o răsplățiți voi astfel,
De mai glumiți cu mine chiar în prezența asta!
Ce, nu știți oare bine, că Clarence a murit?
[Toți tresar]

REGELE EDWARD. Zici, cine nu o știe? O știe cineva?

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

81

QUEEN ELIZABETH. All-seeing heaven, what a world is this!

BUCKINGHAM. Look I so pale, Lord Dorset, as the rest?

DORSET. Ay, my good lord; and no man in the presence
But his red colour hath forsook his cheeks.

KING EDWARD. Is Clarence dead? The order was revers'd.

GLOSTER. But he, poor man, by your first order died,
And that a winged Mercury did bear;
Some tardy cripple bare the countermand
That came too lag to see him buried.
God grant that some, less noble and less loyal,
Nearer in bloody thoughts, an not in blood,
Deserve not worse than wretched Clarence did,
And yet go current from suspicion!
Enter STANLEY

STANLEY. A boon, my sovereign, for my service done!

ELISABETHA. Din cer, Tu, ce vezi toate, ce lume e aceasta!

BUCKINGHAM. La față, sunt eu palid, Lord Dorset, ca
ceilalți?

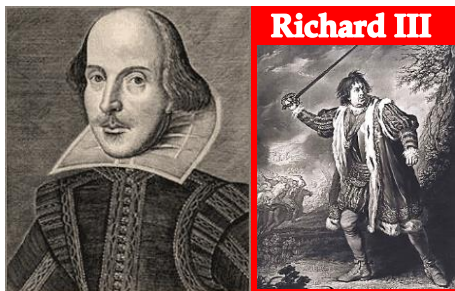
DORSET. Mylord, da, și mai palid; și toți ce sunt aici,
Sunt albi și trași la față, cuprinși de groază mare.

REGELE EDWARD. Cum oare muri Clarence? — S-a revocat
porunca.

GLOSTER. Nenorocitul însă prin cea dintâi pierrea,
Mercur zbura cu dânsa pe aripi de vânt;
Un biet beteag pe-a două, încet, încet ducea,
De-abia sosind la vreme să-l pună în mormânt: —
Sunt alți mai puțin nobili, mai puțin credincioși,
Mai jos născuți de sânge iubind să-l verse însă,
Nemeritând atâta zău, cât sârmanul Clarence, —
Cu toate astea, nimeni nu-i bănuiește astăzi.

Intră STANLEY

STANLEY. Cer o favoare Sire, drept tot ce am făcut!

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

82

[*Se aruncă în genunchi*]

KING EDWARD. I prithee, peace; my soul is full of sorrow.

STANLEY. I will not rise unless your Highness hear me.

KING EDWARD. Then say at once what is it thou requests.

STANLEY. The forfeit, sovereign, of my servant's life;
Who slew to-day a riotous gentleman
Lately attendant on the Duke of Norfolk.

KING EDWARD. Have I a tongue to doom my brother's
death,

And shall that tongue give pardon to a slave?
My brother killed no man-his fault was thought,
And yet his punishment was bitter death.

Who sued to me for him? Who, in my wrath,
Kneel'd at my feet, and bid me be advis'd?
Who spoke of brotherhood? Who spoke of love?
Who told me how the poor soul did forsake

REGELE EDWARD. Ah! lasă-mă în pace, zdrobitu-ma
măhnirea.

STANLEY. Aici voi rămâne de nu vrei să mă ascuți.

REGELE EDWARD. Vorbește dar, odată, și spune-ți
rugămintea.

STANLEY. Cer iertăciunea, Sire, al unui om al meu; —
El a ucis în ceartă pe un turbulent bărbat,
Ce ca soldat slujise Ducele de Norfolk.

REGELE EDWARD. Pe fratele meu, la moarte, am glas ca să-
l condamn,

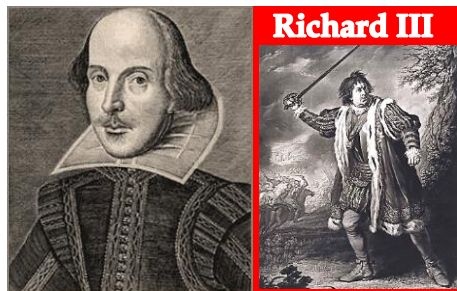
Și ridică-voi glasul pe sclavul tău să-l iert?
N-a omorât pe nimeni, nenorocitul Clarence,
Greșea cu gândul doar; — pedeapsa sa fu moartea.

Rugatu-sa la mine vreunul pentru el?
Căzut-a la genunchii mei ca să mă îndulcească,
Mânia când stinsese iubirea mea de frate?
Mi s-a adus aminte, cum dânsul părăsea

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

83

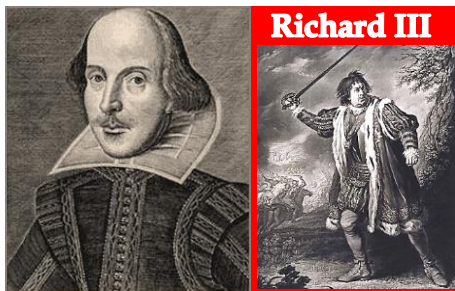
The mighty Warwick and did fight for me?
Who told me, in the field at Tewksbury
When Oxford had me down, he rescued me
And said 'Dear Brother, live, and be a king'?
Who told me, when we both lay in the field
Frozen almost to death, how he did lap me
Even in his garments, and did give himself,
All thin and naked, to the numb cold night?
All this from my remembrance brutish wrath
Sinfully pluck'd, and not a man of you
Had so much race to put it in my mind.
But when your carters or your waiting-vassals
Have done a drunken slaughter and defac'd
The precious image of our dear Redeemer,
You straight are on your knees for pardon, pardon;
And I, unjustly too, must grant it you. [STANLEY rises]
But for my brother not a man would speak;
Nor I, ungracious, speak unto myself

Pe Warwick cel puternic, să lupte pentru mine?
La marea bătălie din Tewkesbury, cum dânsul,
Când Oxford mă trântise, m-a ridicat, zicând:
„Iubite frate, scoală și te vom face rege!”
Cum dânsul, în câmpie, când amândoi zăceam,
Și înghețam pe iarbă, m-a învelit sărmanul
Cu mantia de pe dânsul, expus el rămânând
La asprul vânt al nopții, gol, ostenit, bolnav.
Sălbatica mânie din gândul meu a șters
Aceste fapte bune, și niciun om din voi
Nu s-a gândit să vină să mi le amintească.
Când căruțașii voștri cu ceilalți servitori,
Se ceartă în beție, distrug fără rușine,
Icoana cea prețioasă a Mântuitorului;
Sunteți jos la genunchii mei, plângând, cerând iertare,
Și eu, fără de dreptate, voi fi silit să iert?
Dar pentru bietul Clarence niciunul n-a vorbit,
Nici n-a vibrat în mine o coardă de pietate,

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica**, 1884

84

For him, poor soul. The proudest of you all
Have been beholding to him in his life;
Yet none of you would once beg for his life.
O God, I fear thy justice will take hold
On me, and you, and mine, and yours, for this!
Come, Hastings, help me to my closet. Ah, poor Clarence!

Exeunt some with KING and QUEEN

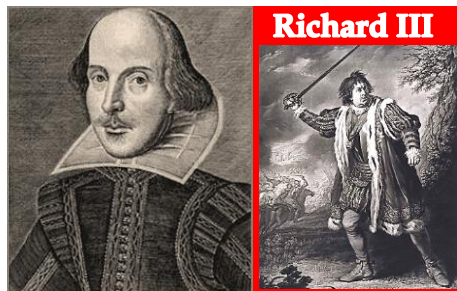
GLOSTER. This is the fruits of rashness. Mark'd you not
How that the guilty kindred of the Queen
Look'd pale when they did hear of Clarence' death?
O, they did urge it still unto the King!
God will revenge it. Come, lords, will you go
To comfort Edward with our company?
BUCKINGHAM. We wait upon your Grace.
Exeunt

Să lupte pentru dânsul. — Cel mai măreț din voi
În viață pentru multe s-a îndatorat la el, —
Dar pentru viața aceea nu s-a rugat niciunu.
Dreptatea ta, oh, Doamne! mă tem să nu atingă
Pe mine, pentru crimă, pe voi, pe ai mei, pe ai voștri.
Dă-mi brațul, scumpe Hastings, și du-mă la iatac. —
Nenorocite Clarence!

*Ies REGELE, REGINA, HASTINGS, RIVERS, DORSET, și
GREY.*

GLOSTER. Ce e neprevederea! Cum, n-ați băgat de seamă,
Cum rudele Reginei, simțind că-s vinovați
Au tresărit, de moartea lui Clarence când vorbeau?
Tot dâșii, să-l omoare, pe Rege l-au împins,
O să-l răzbune cerul! Mylords, veniți cu mine,
Să-l mângâiem pe Rege cu compania noastră.

Ies

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts
Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

85

SCENE II.

London. The palace.

Enter the old DUCHESS OF YORK, with the SON and DAUGHTER of CLARENCE

SON. Good grandam, tell us, is our father dead?

DUCHESS. No, boy.

DAUGHTER. Why do you weep so oft, and beat your breast,
And cry 'O Clarence, my unhappy son!'

SON. Why do you look on us, and shake your head,
And call us orphans, wretches, castaways,
If that our noble father were alive?

DUCHESS. My pretty cousins, you mistake me both;
I do lament the sickness of the King,
As loath to lose him, not your father's death;
It were lost sorrow to wail one that's lost.

SON. Then you conclude, my grandam, he is dead.

SCENA II.

O odaie în palat.

DUCESA DE YORK, cu un FIU și o FIICĂ a lui Clarence

FIUL. Bunico dragă, spune, e mort al nostru tată?

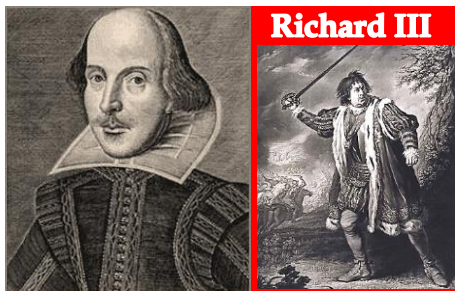
DUCESA DE YORK. Nu băiețele dragă.

FIICA. Dar de ce plângi întruna? Bătându-te la piept;
Strigând: – oh! Clarence, Clarence! nenorocitul meu!

FIUL. Și ne privești cu milă, și dai din cap și plângi?
Zicându-ne: vai orfani! – sărmani abandonati;
De este încă în viață ilustrul nostru tată?

DUCESA DE YORK. Vă înșelați cu totul, gingașilor nepoți;
Îndelungata boală a Regelui, plâng eu;
Măhnită sunt de aceasta; – și nicidecum pe Clarence
Căci ce folos aș trage să plâng pe cel pierdut?

FIUL. Atunci dar, bunico, ne spui că a murit.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

86

The King mine uncle is to blame for it.
God will revenge it; whom I will importune
With earnest prayers all to that effect.

DAUGHTER. And so will I.

DUCHESS. Peace, children, peace! The King doth love you
well.

Incapable and shallow innocents,
You cannot guess who caus'd your father's death.

SON. Grandam, we can; for my good uncle Gloster
Told me the King, provok'd to it by the Queen,
Devis'd impeachments to imprison him.

And when my uncle told me so, he wept,
And pitied me, and kindly kiss'd my cheek;
Bade me rely on him as on my father,
And he would love me dearly as a child.

DUCHESS. Ah, that deceit should steal such gentle shape,
And with a virtuous vizard hide deep vice!
He is my son; ay, and therein my shame;

E unchiul nostru Edward culpabil pentru asta;
Mă voi ruga din suflet la Domnul, să-l răzbune.

FIICA. Asemenea voi face.

DUCESA DE YORK. Copii, tăceți din gură, căci Edward vă
iubește;

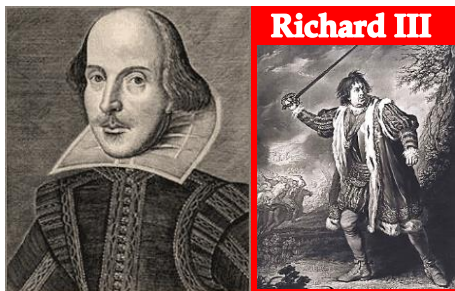
Nu veți putea ghici, voi, nevinovați și fragezi,
Din ce loc vine moartea lui Clarence, tatăl vostru.

FIUL. Putem ghici, bunico, căci unchiul nostru Gloster,
Spunea cum de Regină fu Regele împins. —

Câtă nedreptate pâră să-l poată condamna:
Pe când spunea acestea mă sărută plângând
De milă pentru mine, zicându-mi totdeauna
Să mă încred în dânsul ca într-un tată bun,
Uitându-se la mine ca la un fiu iubit.

DUCESA DE YORK. Ce blândă este forma ce ia ca să înșele!
Sub a virtuții mască cât viciu se ascunde!
Al meu copil el este, dar, spre rușinea mea.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

87

Yet from my dugs he drew not this deceit.

SON. Think you my uncle did dissemble, grandam?

DUCHESSE. Ay, boy.

SON. I cannot think it. Hark! what noise is this?

Enter **QUEEN ELIZABETH**, with her hair about her ears;

RIVERS and **DORSET** after her

QUEEN ELIZABETH. Ah, who shall hinder me to wail and weep,

To chide my fortune, and torment myself?

I'll join with black despair against my soul

And to myself become an enemy.

DUCHESSE. What means this scene of rude impatience?

QUEEN ELIZABETH. To make an act of tragic violence.

Edward, my lord, thy son, our king, is dead.

Why grow the branches when the root is gone?

Why wither not the leaves that want their sap?

If you will live, lament; if die, be brief,

That our swift-winged souls may catch the King's,

N-a supt din pieptul ăsta atâta viclenie.

FIUL. Atunci, crezi, bunico, că el se prefăcea?

DUCESA DE YORK. Copilul meu, fii sigur.

FIUL. Nu pot eu crede astfel. — Ce zgomot e acesta?

Intră REGINA ELISABETHA nebună de durere. RIVERS și

DORSET după dânsa.

ELISABETHA. Din a geme și din a plânge să nu mă oprească nimeni!

Din a-mi blestema norocul și din a mă chinui!

Cu neagră disperare mă voi uni, în pizmă,

Să fiu eu inamica sufletului meu —

DUCESA DE YORK. Și ce e scena asta de deznădejde aspră?

ELISABETHA. Și să comit o faptă de violență-n contra mea—

Vai! vai! al nostru Rege, bărbatul meu iubit,

Copilul tău, vai, mamă, vai! Edward a murit!

De ce mai crește craca când a murit tulpina?

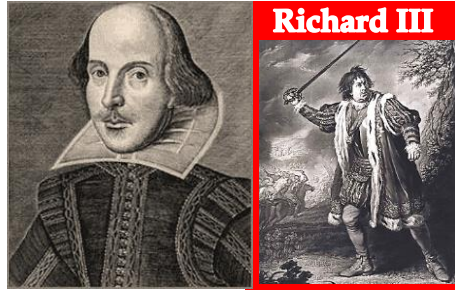
Și nu se usucă frunza când mustul a secăt?

Vrem să trăim? Să plângem? Vrem să murim? Hai iute!

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

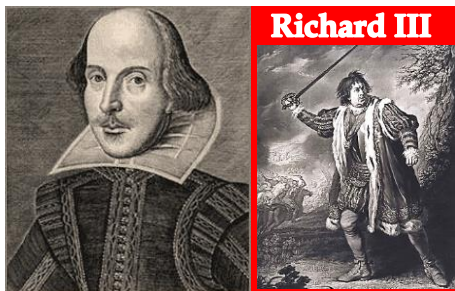
Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

88

Or like obedient subjects follow him
To his new kingdom of ne'er-changing night.

DUCHESS. Ah, so much interest have I in thy sorrow
As I had title in thy noble husband!
I have bewept a worthy husband's death,
And liv'd with looking on his images;
But now two mirrors of his princely semblance
Are crack'd in pieces by malignant death,
And I for comfort have but one false glass,
That grieves me when I see my shame in him.
Thou art a widow, yet thou art a mother
And hast the comfort of thy children left;
But death hath snatch'd my husband from mine arms
And pluck'd two crutches from my feeble hands-
Clarence and Edward. O, what cause have I-
Thine being but a moiety of my moan-
To overgo thy woes and drown thy cries?

Ca sufletele noastre, în zborul lor cel rapid
Pe-al Regelui s-ajungă, și ca supuși, urmându-l
La noua sa domnie de odihnă nesfârșită!
DUCESA DE YORK. Eu, iau atâta parte, a zi în mâhnirea ta,
Cât îmi rămâne parte în bunul tău bărbat
Și eu am plâns la moartea unui soț iubit,
Și mai trăiam privindu-l în cei ce-i semănau;
Îi mai vedeam figura în două oglinzi rămase;
Dar moartea, fără milă, pe amândouă a spart,
Lăsându-mi, solațiune, oglinda mincinoasă,
În care, cu durere, privesc rușinea mea.
Ești văduvă, știu bine, — ești încă mamă totuși, —
O mângâiere mare ai în copii tăi.
Din brațe-mi moartea cruntă pe soțul meu l-a smuls,
Din mâinile-mi slăbite a răpit două propteale,
Pe Clarence și pe Eduard. Ah! cum să n-am cuvânt,
Deoarece tu suferi o jumătate numai
A suferinței mele să plâng mai mult ca tine?

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

89

SON. Ah, aunt, you wept not for our father's death!
How can we aid you with our kindred tears?

DAUGHTER. Our fatherless distress was left unmoan'd;
Your widow-dolour likewise be unwept!

QUEEN ELIZABETH. Give me no help in lamentation;
I am not barren to bring forth complaints.
All springs reduce their currents to mine eyes
That I, being govern'd by the watery moon,
May send forth plenteous tears to drown the world!
Ah for my husband, for my dear Lord Edward!

CHILDREN. Ah for our father, for our dear Lord Clarence!

DUCHESS. Alas for both, both mine, Edward and Clarence!

QUEEN ELIZABETH. What stay had I but Edward? and he's gone.

Cu marea mea durere să-ntrec durerea ta?

FIUL. Tu n-ai plâns, mătușico, aflând de moartea tatei;
Cum lacrimile noastre să le amestecăm
Cu lacrimile tale?

FIICA. Cu noi, pe un părinte plângându-l, n-a plâns nimeni,
Ești singură doar astăzi pe soțul tău bocindu-l

ELISABETHA. Ah! n-am eu trebuință de lacrimile voastre
Al lacrimilor mele izvor n-a secat:
Să se reverse în ochii mei, a lumii apă toată;
Precum se umfla apa oceanului de lună,
Așa curgând din ochii mei de lacrimi, un potop
Să înece lumea toată!

Vai! cum se duse Edward, sărmanul meu bărbat!

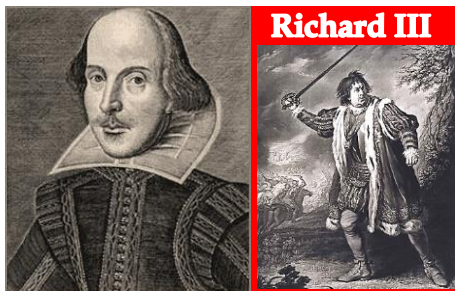
COPII. Vai! cum se duse Clarence, sărmanul nostru tată!

DUCESA DE YORK. Vai! amândoi plecară, sărmanii mei copii!

ELISABETHA. Aveam pe Edward numai, și dânsul nu mai este!

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

90

CHILDREN. What stay had we but Clarence? and he's gone.

DUCHESS. What stays had I but they? and they are gone.

QUEEN ELIZABETH. Was never widow had so dear a loss.

CHILDREN. Were never orphans had so dear a loss.

DUCHESS. Was never mother had so dear a loss.

Alas, I am the mother of these griefs!

Their woes are parcell'd, mine is general.

She for an Edward weeps, and so do I:

I for a Clarence weep, so doth not she.

These babes for Clarence weep, and so do I:

I for an Edward weep, so do not they.

Alas, you three on me, threefold distress'd,

Pour all your tears! I am your sorrow's nurse,

And I will pamper it with lamentation.

DORSET. Comfort, dear mother. God is much displeas'd

COPII. Aveam pe Clarence numai, și dânsul nu mai este!

DUCESA DE YORK. Aveam pe dâșii numai, și nu mai sunt în lume!

ELISABETHA. A cunoscut nevestă, o pierdere ca asta!

COPII. Simțit-au copilașii o pierdere ca asta?

DUCESA DE YORK. Dar mamă, cunoscut-a o pierdere ca asta?

Nenorocită mamă a acestor suferințe,

A lor e împărțită, întreagă e a mea!

Ea plânge pentru Edward, pe care-l plâng și eu;

Și eu plâng pentru Clarence, pe care ea nu-l plânge:

Copii plâng pentru Clarence, pe care-l plâng și eu;

Și eu plâng pentru Edward pe care ei nu-l plâng: —

Pe mine, în trei feluri mâhnită, câteșitrei

Vărsați aceste lacrimi, — pe mine, cea mâhnită

De zece ori mai aprig; iar a mahnirii voastre

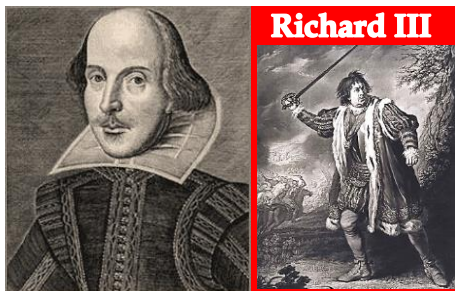
Eu, doica am crescut-o și o voi nutri cu lacrimi.

DORSET. Te consolează, mamă, căci Domnului nu-i place

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

91

That you take with unthankfulness his doing.
In common worldly things 'tis called ungrateful
With dull unwillingness to repay a debt
Which with a bounteous hand was kindly lent;
Much more to be thus opposite with heaven,
For it requires the royal debt it lent you.

RIVERS. Madam, bethink you, like a careful mother,
Of the young prince your son. Send straight for him;
Let him be crown'd; in him your comfort lives.
Drown desperate sorrow in dead Edward's grave,
And plant your joys in living Edward's throne.

Enter GLOSTER, BUCKINGHAM, STANLEY, HASTINGS,
and RATCLIFF

GLOSTER. Sister, have comfort. All of us have cause
To wail the dimming of our shining star;

Când cu nemulțumire El vede că primiți
Înaltele-i decizii; și pedepsește faptul
Acesta, ce-l numește, ingratitude;
Căci cu nemulțumire acum înapoiezi
Cu darnica sa mână ce cerul îți dăduse;
E rău, zău, astfel, mamă, să fii nemulțumită.

RIVERS. Acum, se cuvine, ca mamă, să-ngrijiți
De fiul vostru, Doamnă, de tânărul Principe;
Trimiteți după dânsul, ca fără întârziere
Să se încoroneze; în dânsul consolare
Veți găsi; iar mormântul lui Edward răposat
În neagra-i adâncime mahnirea s-o înghită;
Când viitorul mândru va arăta pe un tron
Un Edward ce trăiește.

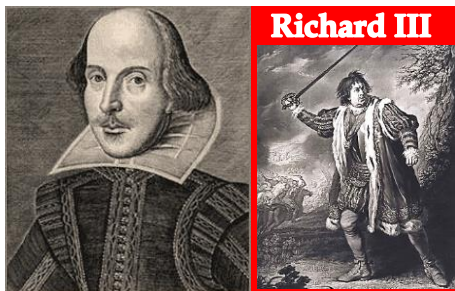
Intră GLOSTER, BUCKINGHAM, STANLEY, HASTINGS,
RATCLIFFE și alți.

GLOSTER. Nu plânge, surioară; căci toți avem cuvânt
Să plângem steaua noastră ce astăzi a apus

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

92

But none can help our harms by wailing them.
Madam, my mother, I do cry you mercy;
I did not see your Grace. Humbly on my knee
I crave your blessing.

DUCHESS. God bless thee; and put meekness in thy breast,
Love, charity, obedience, and true duty!

GLOSTER. Amen! [Aside] And make me die a good old man!
That is the butt end of a mother's blessing;
I marvel that her Grace did leave it out.

BUCKINGHAM. You cloudy princes and heart-sorrowing
peers,
That bear this heavy mutual load of moan,
Now cheer each other in each other's love.
Though we have spent our harvest of this king,
We are to reap the harvest of his son.
The broken rancour of your high-swol'n hearts,

Nenorocirea însă nu are leac în lacrimi —
Nu vă văzusem, mamă; îngenunchiat, supus
Cer iertarea voastră cu binecuvântarea.

DUCESA DE YORK. Îți dau binecuvântarea, rugând pe D-
zeu,

Să umple al tău suflet cu milă, cu blândețe,
Cu dulce caritate și amorul datoriei.

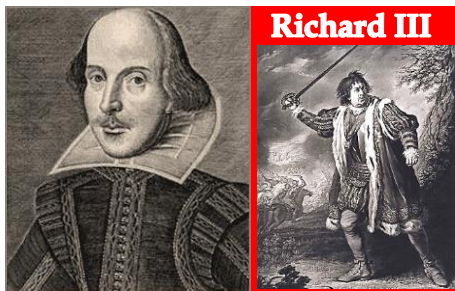
GLOSTER. Trăind până m-oi face un bun moșneag bătrân;
[aparte] Așa se isprăvește urarea unei mame,
Și tare mă surprind că ai uitat s-o spui.

BUCKINGHAM. Voi, tânguind din suflet, în lacrimi
adânciți,
Domni nobili, părinți de sânge, purtând deopotrivă
O parte, fiecare, al doliului acesta,
Povara ușurați-o iubindu-vă între voi:
O seceră bogată de fapte strălucite
Am strâns noi de la Edward; să preparăm acum,

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

93

But lately splinter'd, knit, and join'd together,
Must gently be preserv'd, cherish'd, and kept.
Me seemeth good that, with some little train,
Forthwith from Ludlow the young prince be fet
Hither to London, to be crown'd our King.

RIVERS. Why with some little train, my Lord of
Buckingham?

BUCKINGHAM. Marry, my lord, lest by a multitude
The new-heal'd wound of malice should break out,
Which would be so much the more dangerous
By how much the estate is green and yet ungovern'd;
Where every horse bears his commanding rein
And may direct his course as please himself,
As well the fear of harm as harm apparent,
In my opinion, ought to be prevented.

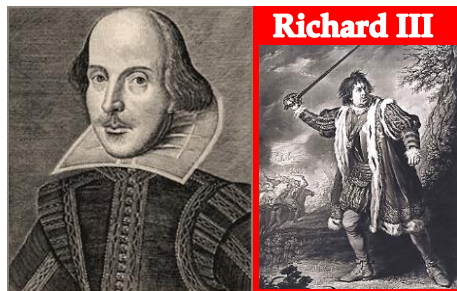
Recoltă mai bogată în viitorul Rege.
Din inimile voastre mândria să dispară,
Mânia să se smulgă și legătura păcii
Ce e de abia înădită, țesută împreună
Va trebui păstrată, îngrijită și păzită.
Și mi se pare bine să aducem imediat
Dar cu paradă mică, pe tânărul principe,
Din Ludloow până-n Londra spre a-l încorona.

RIVERS. De ce paradă mică, mylord de Buckingham?

BUCKINGHAM. Ca nu cumva mulțimea să facă să
izbucnească, —

A pizmei rană încă nu-i bine vindecată:
Fapt care ar aduce primejdie mai mare,
Cu cât e încă statul necârmuit și fraged;
Aici fiecare cal umblă unde vrea;
Și eu sunt de părere să ne ferim, nu numai
De răul ce se vede, dar chiar să ne păzim

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

94

GLOSTER. I hope the King made peace with all of us;
And the compact is firm and true in me.

RIVERS. And so in me; and so, I think, in an.
Yet, since it is but green, it should be put
To no apparent likelihood of breach,
Which haply by much company might be urg'd;
Therefore I say with noble Buckingham
That it is meet so few should fetch the Prince.

HASTINGS. And so say I.

GLOSTER. Then be it so; and go we to determine
Who they shall be that straight shall post to Ludlow.
Madam, and you, my sister, will you go
To give your censures in this business?

BUCKINGHAM. My lord, whoever journeys to the Prince,
For God sake, let not us two stay at home;
For by the way I'll sort occasion,

De cel ce o să vină.

GLOSTER. Sper că cu toți de aici s-a împăcat Regele:
Eu unu, mă voi ține de promisiunea mea.

RIVERS. O zic și pentru mine, și cred că toți vor ține
Dar tocmai că e pacea cam fragedă și verde,
Nu trebuie să fie nici semn de depărtare;
Sunt astfel de părere, unit cu Buckingham
Că cei ce-l vor aduce pe Principe încoace
Vor fi puțini la număr.

HASTINGS. Eu opinez tot astfel.

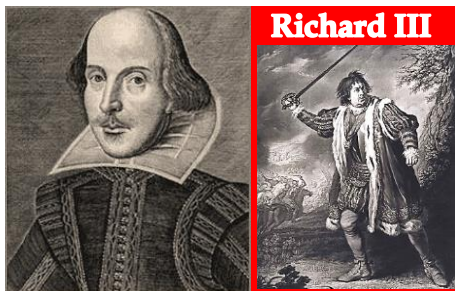
GLOSTER. Așa să fie, deci; acum să decidem,
Cui sarcina va cade, de-a merge drept la Ludlow.
Cumnată, dragă mamă – și voi mergeți cu dânși,
Ca să vă dați cu părerea în astă grea chestiune.
[Ies toți în afară de Gloster și Buckingham]

BUCKINGHAM. Mylord, călătoria oricare o va face,
În niciun caz nu-i bine ca noi să stăm acasă:
Și voi căuta prilejul, pe când venim pe drum,

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica**, 1884

95

As index to the story we late talk'd of,
To part the Queen's proud kindred from the Prince.

GLOSTER. My other self, my counsel's consistory,
My oracle, my prophet, my dear cousin,
I, as a child, will go by thy direction.
Toward Ludlow then, for we'll not stay behind.
Exeunt

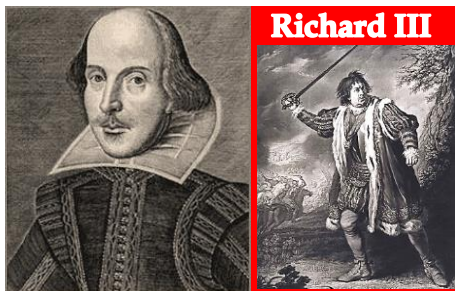
(Ca început la planul de care am vorbit)
Pe rudele Reginei să depărtiez încet
De lângă prințul nostru.

GLOSTER. Tu ești ca mine însumi! sfătuitoarul meu,
Oracolul, prorocul, și vărul meu iubit!
Voi face, ca copilul, precum orânduiești.
Deci vom pleca la Ludlow, să nu stăm înapoi.

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

96

SCENE III.

London. A street

Enter one CITIZEN at one door, and another at the other.

FIRST CITIZEN. Good morrow, neighbour. Whither away so fast?

SECOND CITIZEN. I promise you, I scarcely know myself. Hear you the news abroad?

FIRST CITIZEN. Yes, that the King is dead.

SECOND CITIZEN. Ill news, by'r lady; seldom comes the better.

I fear, I fear 'twill prove a giddy world.

Enter another CITIZEN

THIRD CITIZEN. Neighbours, God speed!

FIRST CITIZEN. Give you good morrow, sir.

THIRD CITIZEN. Doth the news hold of good King

SCENA III.

Londra – O stradă.

Doi cetățeni se întâlnesc.

1-UL CETĂȚEAN. Vecine, bună ziua; încontro alergi, ia spune?

2-LEA CETĂȚEAN. Nici eu nu prea știu unde, de e să spun drept lucrul

Aflat-ai întâmplarea?

1-UL CETĂȚEAN. C-ar fi murit Regele.

2-LEA CETĂȚEAN. E veste rea pe cinstea mea: dar bună când mai vine?

Mă tem că tulburare va veni peste noi.

Intră un alt cetățean

3-LEA CETĂȚEAN. Prieteni, salutare.

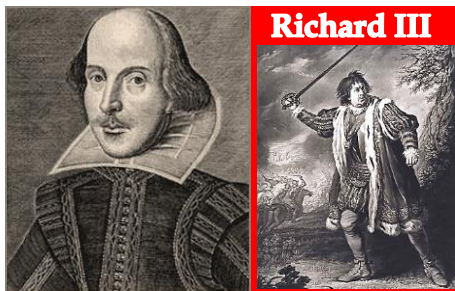
1-UL CETĂȚEAN. Ne întâlnim cu bine.

3-LEA CETĂȚEAN. Ei! zvonul se confirmă de moartea

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

97

Edward's death?

SECOND CITIZEN. Ay, sir, it is too true; God help the while!

THIRD CITIZEN. Then, masters, look to see a troublous world.

FIRST CITIZEN. No, no; by God's good grace, his son shall reign.

THIRD CITIZEN. Woe to that land that's govern'd by a child.

SECOND CITIZEN. In him there is a hope of government,
Which, in his nonage, council under him,
And, in his full and ripened years, himself,
No doubt, shall then, and till then, govern well.

FIRST CITIZEN. So stood the state when Henry the Sixth
Was crown'd in Paris but at nine months old.

THIRD CITIZEN. Stood the state so? No, no, good friends,
God wot; For then this land was famously enrich'd
With politic grave counsel; then the King

Regelui?

2-LEA CETĂȚEAN. Da, chiar e pozitiv.

3-LEA CETĂȚEAN. Neliniștite vremuri vom vedea,
Domnilor.

1-UL CETĂȚEAN. Ba nu, o să domnească acum, fiul lui.

3-LEA CETĂȚEAN. Nenorocită țară când un copil domnește.

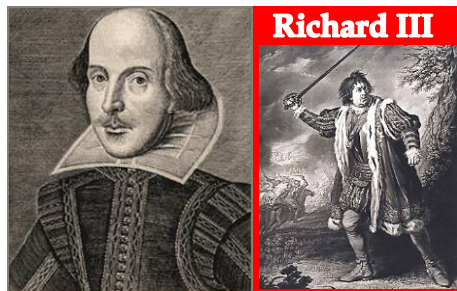
2-LEA CETĂȚEAN. În cazul ăsta însă avem speranță bună;
Se va conduce bine minoritatea lui,
Când va ajunge astfel la vârsta de-a domni
Va governa el vrednic, condus drept până acolo.

1-UL CETĂȚEAN. Așa stă statul tocmai, când Henric aș
șaselea

Fu încoronat în Franța, la vârsta de nouă luni.

3-LEA CETĂȚEAN. Nu, nu sta astfel statul, iubiții mei amici;
În timpul cel de-atunci, avută era țara
În consilieri politici; și însuși Regele

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

98

Had virtuous uncles to protect his Grace.

FIRST CITIZEN. Why, so hath this, both by his father and mother.

THIRD CITIZEN. Better it were they all came by his father,
Or by his father there were none at all;
For emulation who shall now be nearest
Will touch us all too near, if God prevent not.
O, full of danger is the Duke of Gloucester!
And the Queen's sons and brothers haught and proud;
And were they to be rul'd, and not to rule,
This sickly land might solace as before.

FIRST CITIZEN. Come, come, we fear the worst; all will be well.

THIRD CITIZEN. When clouds are seen, wise men put on their cloaks;
When great leaves fall, then winter is at hand;
When the sun sets, who doth not look for night?
Untimely storms make men expect a dearth.

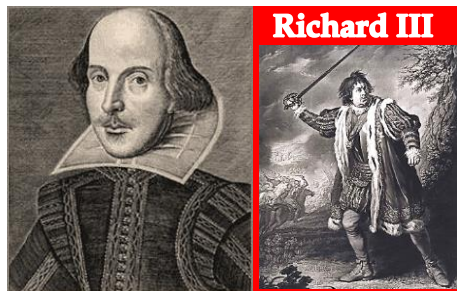
Avea unchi, toți de treabă, bărbați cu greutate.

1-UL CETĂȚEAN. Așa și acesta are, de tată și de mumă.

3-LEA CETĂȚEAN. Ar fi fost toți mai bine să fie despre tată;
Sau rude despre tată de n-ar avea deloc:
Vor pune toți silință să fie mai aproape,
Vom simți toți efectul; ferește-ne, oh Doamne!
Periculos e Gloster; iar mândrii și fuduli
Sunt toți fii Reginei, precum și frații ei.
Stăpâni de n-o fi dânsi fără a fi stăpâniți
Această biată țară va fi mult mai încercată.

1-UL CETĂȚEAN. Să nu ne temem încă; vor merge toate bine.

3-LEA CETĂȚEAN. Când cerul se-nnovează, se-mbracă cel cu minte
Și frunzele când pică, aproape este iarna;
Când soarele apune, nu știm că vine noaptea?
Furtuna fără vreme n-aduce secetă?

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

99

All may be well; but, if God sort it so,
'Tis more than we deserve or I expect.

SECOND CITIZEN. Truly, the hearts of men are fun of fear.
You cannot reason almost with a man
That looks not heavily and fun of dread.

THIRD CITIZEN. Before the days of change, still is it so;
By a divine instinct men's minds mistrust
Ensuing danger; as by proof we see
The water swell before a boist'rous storm.
But leave it all to God. Whither away?

SECOND CITIZEN. Marry, we were sent for to the justices.

THIRD CITIZEN. And so was I; I'll bear you company.
Exeunt

Or merge toate bune, dar de-o ieși așa,
Va fi cum nu arată și cum nu mă aștept.

2-LEA CETĂȚEAN. În veci cuprins de frică e gândul omului.
De-abia poți sta de vorbă cu un creștin pe drum
Și-l vezi muncit cu pășuri, sfios și speriat.

3-LEA CETĂȚEAN. E firea omenească să vadă cu sfială
Primejdia ce vine; precum vezi în natură
Cum apele se umflă când vine vijelia.
Dar Domnul va decide. Spre unde ai plecat?

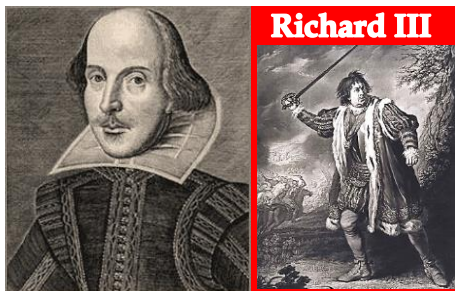
2-LEA CETĂȚEAN. La judecătorie, suntem chemați cu toții.

3-LEA CETĂȚEAN. Și eu merg tot acolo; vă însoțesc,
prieteni.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

100

SCENE IV.

London. The palace

Enter the ARCHBISHOP OF YORK, the young DUKE OF YORK, QUEEN ELIZABETH, and the DUCHESS OF YORK
ARCHBISHOP. Last night, I hear, they lay at Stony Stratford,
And at Northampton they do rest to-night;
To-morrow or next day they will be here.

DUCHESS. I long with all my heart to see the Prince.
I hope he is much grown since last I saw him.

QUEEN ELIZABETH. But I hear no; they say my son of York
Has almost overta'en him in his growth.

YORK. Ay, mother; but I would not have it so.

DUCHESS. Why, my good cousin, it is good to grow.

YORK. Grandam, one night as we did sit at supper,

SCENA IV.

O odaie în palat.

ARHIEPISCOPUL DE YORK, TÂNĂRUL DUCE DE YORK,
REGINA ELISABETHA și DUCESA DE YORK.

ARHIEPISCOPUL DE YORK. Am auzit că noaptea au stat
la Stony Stratford;

Vor rămâne diseară să doarmă la Northampton:

Și mâine sau poimâine în Londra vor sosi.

DUCESA DE YORK. Simt mare nerăbdare pe Principe să-l
văd;

Și sper că a crescut mare de când nu l-am mai văzut.

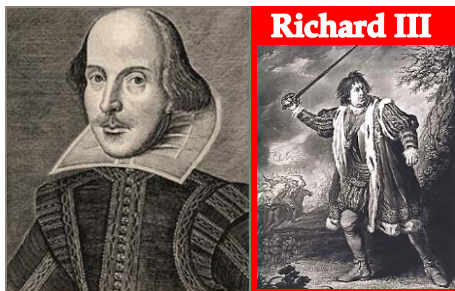
ELISABETHA. Am auzit, din contră, că fiul meu de York
L-ar fi ajuns aproape.

DUCE DE YORK. N-aș vrea să fie astfel, iubita mea mamă.

DUCESA DE YORK. De ce nu, nepoțele? E bine să fii mare.

DUCELE DE YORK. Bunico, într-o seară, pe când ședeam la

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica**, 1884

101

My uncle Rivers talk'd how I did grow
More than my brother. 'Ay,' quoth my uncle Gloster
'Small herbs have grace: great weeds do grow apace.'
And since, methinks, I would not grow so fast,
Because sweet flow'rs are slow and weeds make haste.

DUCHESS. Good faith, good faith, the saying did not hold
In him that did object the same to thee.
He was the wretched'st thing when he was young,
So long a-growing and so leisurely
That, if his rule were true, he should be gracious.

ARCHBISHOP. And so no doubt he is, my gracious madam.

DUCHESS. I hope he is; but yet let mothers doubt.

YORK. Now, by my troth, if I had been rememb'ed,

cină,
Spunea al meu unchi Rivers ce mare m-am făcut—
Mai mare decât Edward. Da, zise unchiul Gloster
Buruienile cresc iute, le merge lor mai bine;
De atunci parcă pofta de a crește mi-a pierit,
Căci floarea cea frumoasă nu crește ca buruiana.

DUCESA DE YORK. Pe legea mea, proverbul destul de
mincinos

A ieșit în privința celui ce l-a spus!
În tinerețe dânsul era slab, gârbovit,
De abia crescând la vreme, încet, cu greutate
Conform spusei, astfel frumos urma să fie.

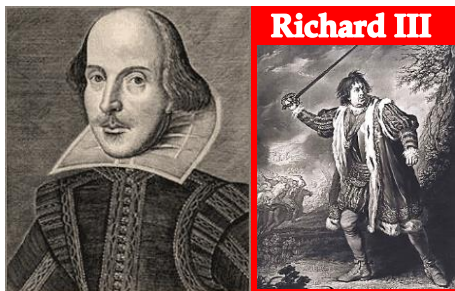
ARHIEPISCOPUL DE YORK. Frumos în fapte bune,
grațioasa mea Doamnă.

DUCESA DE YORK. Aceasta mi-e speranța; deși îi sunt eu
mamă

Tot mai am îndoieli.

DUCE DE YORK. Pe legea mea, bunico, de-mi aduceam

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

102

I could have given my uncle's Grace a flout
To touch his growth nearer than he touch'd mine.

DUCHESS. How, my young York? I prithee let me hear it.

YORK. Marry, they say my uncle grew so fast
That he could gnaw a crust at two hours old.
'Twas full two years ere I could get a tooth.
Grandam, this would have been a biting jest.

DUCHESS. I prithee, pretty York, who told thee this?

YORK. Grandam, his nurse.

DUCHESS. His nurse! Why she was dead ere thou wast born.

YORK. If 'twere not she, I cannot tell who told me.

QUEEN ELIZABETH. A parlous boy! Go to, you are too
shrewd.

ARCHBISHOP. Good madam, be not angry with the child.

aminte,
Iubitului meu duce, îi dădeam eu peste nas.

Să critice pe alții!

DUCESA DE YORK. Te rog să-mi spui și mie nepoate tinere.

DUCE DE YORK. Da cum nu; mi se spune, de unchiul meu,
bunico,

De-abia ce se născuse și coaja o rodea.

Doi ani întregi trecură și nu-mi creșteau măsele.

Cu o glumă ca aceasta îi astuădam eu gura.

DUCESA DE YORK. Dar York, drăguțul mamei, de unde știi
și asta?

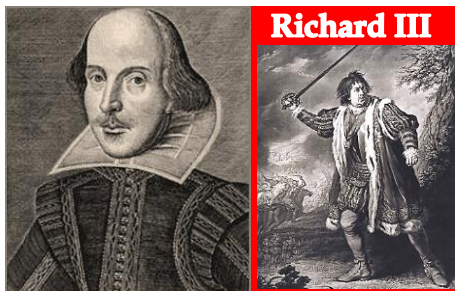
DUCE DE YORK. Chiar doica lui mi-a spus-o.

DUCESA DE YORK. Cum? doica lui murise când tu nici nu
te născusei.

DUCE DE YORK. Atunci nu țin minte cine mi-a spus.

ELISABETHA. Limbut băiat ești, dragă; mai taci că prea știi
multe.

ARHIEPISCOPUL DE YORK. Grațioasa mea Regină, nu mai

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

103

certa băiatul.

QUEEN ELIZABETH. Pitchers have ears.

Enter a MESSENGER

ARCHBISHOP. Here comes a messenger. What news?

MESSENGER. Such news, my lord, as grieves me to report.

QUEEN ELIZABETH. How doth the Prince?

MESSENGER. Well, madam, and in health.

DUCHESS. What is thy news?

MESSENGER. Lord Rivers and Lord Grey

Are sent to Pomfret, and with them

Sir Thomas Vaughan, prisoners.

DUCHESS. Who hath committed them?

MESSENGER. The mighty Dukes, Gloucester and
Buckingham.

ARCHBISHOP. For what offence?

MESSENGER. The sum of all I can, I have disclos'd.
Why or for what the nobles were committed

Intră un MESAGER.

ARHIEPISCOPUL DE YORK. Ce veste e, amice?

VESTITOR. Stăpâne, veste tristă, ce nici nu vreau să spun.

ELISABETHA. Dar Prințul cum mai merge?

VESTITOR. E sănătos și bine.

DUCESA DE YORK. Dar ce veste ai adus?

VESTITOR. Au fost trimiși la Pomfret, Lord Rivers și Lord
Grey:

Sir Thomas⁷ Vaughan cu dâșii se află prizonier.

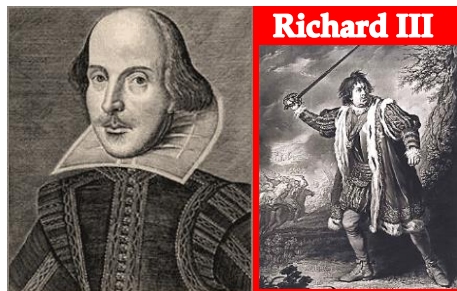
DUCESA DE YORK. Mandatul cine l-a dat?

VESTITOR. Puternicul Buckingham și Ducele de Gloster.

ARHIEPISCOPUL DE YORK. Și pentru ce, ia spune?

VESTITOR. Cât știu v-am spus, atât am aflat, nimic mai
mult;

⁷ Pronunțat Von.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

104

Is all unknown to me, my gracious lord.

QUEEN ELIZABETH. Ay me, I see the ruin of my house!

The tiger now hath seiz'd the gentle hind;

Insulting tyranny begins to jet

Upon the innocent and aweless throne.

Welcome, destruction, blood, and massacre!

I see, as in a map, the end of all.

DUCHESS. Accursed and unquiet wrangling days,

How many of you have mine eyes beheld!

My husband lost his life to get the crown;

And often up and down my sons were toss'd

For me to joy and weep their gain and loss;

And being seated, and domestic broils

Clean over-blown, themselves the conquerors

Make war upon themselves-brother to brother,

Blood to blood, self against self. O, preposterous

And frantic outrage, end thy damned spleen,

Iar pentru ce greșeală au fost închiși acei Domni

Necunoscut mi-e mie cu totul, Maiestate.

ELISABETHA. Ruina casei mele citesc în viitor!

Pe căprioara blândă o asuprește tigrul:

Începe să apese trufașa tiranie

Pe sceptrul ce-l cârmește copilul inocent.

Veniți, pieire, noapte și moarte sângeroasă

Pe voi ca într-o hartă întinsă vă zăresc.

DUCESA DE YORK. Afurisite zile de vrajbă, de mânie!

Cât timp acest spectacol de adâncă întunecime?

Cel sceptru să-l apuce bărbatul meu murea;

Încoace și încolo au umblat fii mei,

Când veselă cu dânșii, cu dânșii când plângând,

Iar când se așezarp, și când s-au potolit

Acele certuri aspre, biruitori rămași

Ei între ei se ceartă, cu fratele un frate

Luptând, același sânge cu sângele același

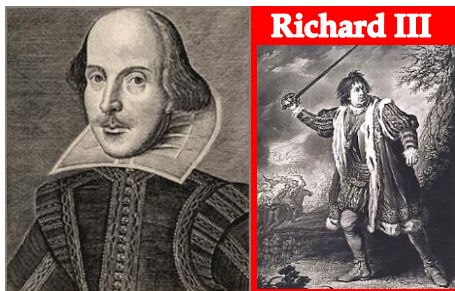
Nepomenit e faptul!

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

105

Or let me die, to look on death no more!

QUEEN ELIZABETH. Come, come, my boy; we will to sanctuary.

Madam, farewell.

DUCHESS. Stay, I will go with you.

QUEEN ELIZABETH. You have no cause.

ARCHBISHOP. [To the QUEEN] My gracious lady, go.
And thither bear your treasure and your goods.

For my part, I'll resign unto your Grace

The seal I keep; and so betide to me

As well I tender you and all of yours!

Go, I'll conduct you to the sanctuary.

[*Exeunt*]

Furioasă vijelie sfârșește-ți deci turbarea!

De nu, să mor mă lasă, să nu te mai tot văd moarte!

ELISABETHA. Iubite băiețele, la rugăciuni să mergem;
Deci vă lăsăm cu bine.

DUCESA DE YORK. Vom merge împreună.

ELISABETHA. N-ai pentru ce, ca mine.

ARHIEPISCOPUL DE YORK. Grațioasă Doamnă, du-te.
Du-ți la altar comoara, tot ce ai, ce iubești.

Eu Maiestății Voastre, întâi voi înmâna

Sigiliul meu de funcție; așa să-mi meargă mie,

Precum pe voi, pe ai voștri, îi voi servi și eu!

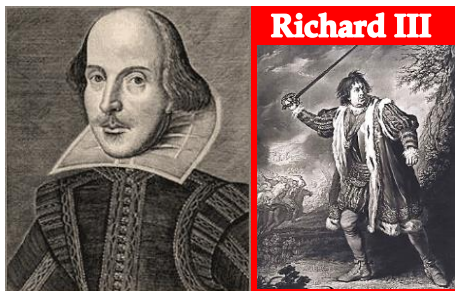
Chiar eu vă voi conduce cu mine la altar!

[*les*]

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

106

ACT III.

SCENE I.

London. A street

The trumpets sound. Enter the PRINCE OF WALES, GLOSTER, BUCKINGHAM, CATESBY, CARDINAL BOURCHIER, and others

BUCKINGHAM. Welcome, sweet Prince, to London, to your chamber.

GLOSTER. Welcome, dear cousin, my thoughts' sovereign.
The weary way hath made you melancholy.

PRINCE. No, uncle; but our crosses on the way
Have made it tedious, wearisome, and heavy.
I want more uncles here to welcome me.

GLOSTER. Sweet Prince, the untainted virtue of your years

ACTUL III.

SCENA I.

Londra – O stradă

Trompetele sună. Intră PRINCIPELE DE GALIA, GLOSTER, BUCKINGHAM, CARDINALUL BOURCHIER și alți.

BUCKINGHAM. Cu bine, dulce Prințe, veniți la voi, în Londra.

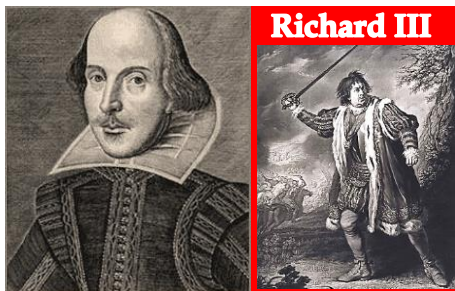
GLOSTER. Dar șezi, iubite vere, al gândului meu Rege
De atâta cale lungă ești obosit și trist.

PRINCIPELE DE GALLIA. Nu, unchiule, aceea, dar multele
ocoluri,
Fac călătoria să mi se pară tristă, grea.
Toți unchii mei sperasem să-i văd sosind aici.

GLOSTER. Virturea neatinsă a tinereții voastre,

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

107

Hath not yet div'd into the world's deceit;
Nor more can you distinguish of a man
Than of his outward show; which, God He knows,
Seldom or never jumpeth with the heart.
Those uncles which you want were dangerous;
Your Grace attended to their sug' red words
But look'd not on the poison of their hearts.
God keep you from them and from such false friends!

PRINCE. God keep me from false friends! but they were none.

GLOSTER. My lord, the Mayor of London comes to greet you.

Enter the LORD MAYOR and his train

MAYOR. God bless your Grace with health and happy days!

PRINCE. I thank you, good my lord, and thank you all.

Vă face, dulce Prinț, să nu poți măsura
Înșelăciunea lumii; prin exteriorul numai
Pe omul știi să judeci; și cerul știe numai
Ce greu se va cunoaște din aparență, gândul:
Acei unchi ce ceri acum sunt toți periculoși;
Măria ta, ții seamă de vorbele de zahăr
Ce promiteau cu gura, fără a vedea otrava
Curgând din al lor suflet; să te ferească cerul
De ei, și de toți ceilalți, ce sunt ca dâșii falși.

PRINCIPELE DE GALLIA. Așa zic și eu singur, dar dâșii falși n-au fost.

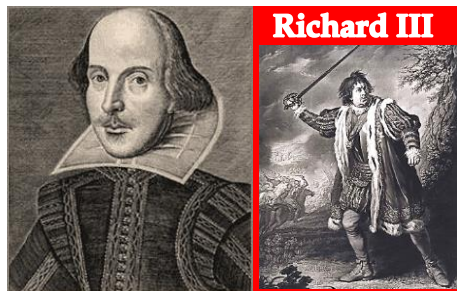
GLOSTER. Vă iese înainte Lord Mayorul⁸ de Londra.

Intră LORDUL MAYORUL cu suita sa

LORDUL MAYOR. Măria ta, cu viața, cu sănătate, Domnul Rog să-ți ajute veșnic.

PRINCIPELE DE GALLIA. Îți mulțumesc din suflet, mylord,

⁸ Pronunțat Mear.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

108

I thought my mother and my brother York
Would long ere this have met us on the way.
Fie, what a slug is Hastings, that he comes not
To tell us whether they will come or no!

Enter LORD HASTINGS

BUCKINGHAM. And, in good time, here comes the sweating
Lord.

PRINCE. Welcome, my lord. What, will our mother come?

HASTINGS. On what occasion, God He knows, not I,
The Queen your mother and your brother York
Have taken sanctuary. The tender Prince
Would fain have come with me to meet your Grace,
But by his mother was perforce withheld.

BUCKINGHAM. Fie, what an indirect and peevish course
Is this of hers? Lord Cardinal, will your Grace

și pe voi toți.

[Iese Lordul Major cu suita]

Să spun drept, zău, sperasem ca mama mea și York

De mult erau să vină să e întâlnească:

Ce trândav e Hastings, nici dânsul să nu vină

Să anunțe, dacă vine cu fratele meu, mama.

Intră HASTINGS

BUCKINGHAM. Vezi, chiar la timp sosește, înădușind cu
grabă.

PRINCIPELE DE GALLIA. Mylord, de mama spune-mi, va
sosi în curând?

HASTINGS. Nu știu ce a împins-o, și cerul numai știe

Din ce anume frică Regina și cu York,

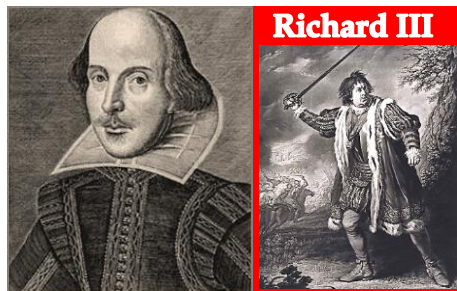
La altar alergară; drăguțul copilaș.

Prea mult dorea din suflet să-ți iasă înainte,

Oprit în plan fu însă de mama sa mai sfioasă.

BUCKINGHAM. Rușine pentru dânsa e astfel să aleagă
Mijloace indirecte și chiar răutăcioase;

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

109

Persuade the Queen to send the Duke of York
Unto his princely brother presently?
If she deny, Lord Hastings, go with him
And from her jealous arms pluck him perforce.

CARDINAL. My Lord of Buckingham, if my weak oratory
Can from his mother win the Duke of York,
Anon expect him here; but if she be obdurate
To mild entreaties, God in heaven forbid
We should infringe the holy privilege
Of blessed sanctuary! Not for all this land
Would I be guilty of so deep a sin.

BUCKINGHAM. You are too senseless-obstinate, my lord,
Too ceremonious and traditional.
Weigh it but with the grossness of this age,
You break not sanctuary in seizing him.

La Prea Sfinția voastră, venim Lord Cardinal
Să îndupleci pe Regina de York ca să-l trimită
La fratele său să vină, și fără întârziere!

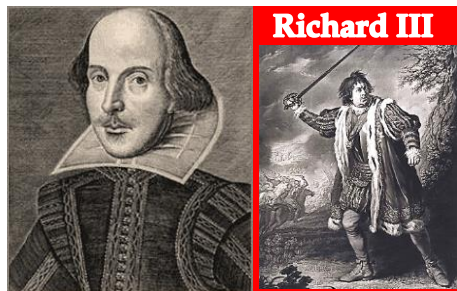
De o refuza Lord Hastings cu Cardinalul du-te,
Răpiți-l chiar cu sila din brațele-i geloase.

CARDINALUL. Lord Buckingham, fii sigur, cu slaba mea
vorbire

Din mâinile Reginei de voi putea să iau
Pe Ducele cel tânăr, puteți să-l așteptați
Chiar în curând aici; de o fi nesimțit
La blânda mea rugăciune, să mă ferească Domnul
Să încerc să calc vreodată sfințita siguranță
Altarului lui Isus! Acest păcat n-aș face
De mi s-ar da domnia acestei țări întregi.

BUCKINGHAM. Dreptate n-ai cu totul în această decizie,
Cam prea mult ții seamă de tradiții și forme
Compară doar cu veacul acel fapt ce ai comite,
Să vezi că chiar răpindu-l nu violezi altarul.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

110

The benefit thereof is always granted
To those whose dealings have deserv'd the place
And those who have the wit to claim the place.
This Prince hath neither claim'd it nor deserv'd it,
And therefore, in mine opinion, cannot have it.
Then, taking him from thence that is not there,
You break no privilege nor charter there.
Oft have I heard of sanctuary men;
But sanctuary children never till now.

CARDINAL. My lord, you shall o'errule my mind for once.
Come on, Lord Hastings, will you go with me?

HASTINGS. I go, my lord.

PRINCE. Good lords, make all the speedy haste you may.

[*Exeunt CARDINAL and HASTINGS*]

Say, uncle Gloster, if our brother come,
Where shall we sojourn till our coronation?

E privilegiul vrednic acelor numai, care
Prin fapte petrecute au meritat azilul,
Și voință au destulă acolo să alerge;
York n-a cerut azilul nici nu l-a meritat,
De aceea în părerea mea nu-l poate reclama;
Luându-l deci de acolo, de unde nici nu este,
Nu încalci nici privilegiul, nici nu frângi vreo lege scrisă.
Am auzit adesea că la altar bărbați
Aleargă în pericol; dar nu știam până astăzi
Că și copii o fac.

CARDINALUL. Mylord, de astă-dată voința mea o schimb,-
Să mergem deci, Lord Hastings, – de vrei să mergi cu mine?

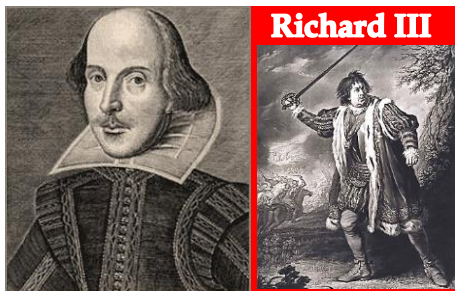
HASTINGS. Da vin, mylord.

PRINCIPELE DE GALLIA. Și înapoi cu grabă, vă rog, să vă
întoarceți.

[*les CARDINALUL și HASTINGS*]

Și unchiule, de vine al nostru frate York,
Încoronarea noastră în ce loc adăstăm?

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

111

GLOSTER. Where it seems best unto your royal self.
If I may counsel you, some day or two
Your Highness shall repose you at the Tower,
Then where you please and shall be thought most fit
For your best health and recreation.

PRINCE. I do not like the Tower, of any place.
Did Julius Caesar build that place, my lord?

GLOSTER. He did, my gracious lord, begin that place,
Which, since, succeeding ages have re-edified.

PRINCE. Is it upon record, or else reported
Successively from age to age, he built it?

BUCKINGHAM. Upon record, my gracious lord.

PRINCE. But say, my lord, it were not regist'ed,
Methinks the truth should live from age to age,
As 'twere retail'd to all posterity,

GLOSTER. În locul chiar acela ce-l veți alege singur.
Un sfat de mi-aș permite să dau, o zi sau două
Măria ta, în Turn ai sta să te odihnești:

Oriunde, după aceea, vei vrea, și va fi bine
Și sănătății voastre, veți merge să rămâneți.

PRINCIPELE DE GALLIA. Acolo e tocmai locul ce mai
puțin mi-ar place,

Adevărat e oare că Caesar l-a clădit?

GLOSTER. E început de dânsul, dar veacurile ce urmară
Au adăugat multe acestui vechi locaș.

PRINCIPELE DE GALLIA. E pozitiv? Sau numai din zvon e
repetat

Din veac în veac, că dânsul cu mâna sa vitează
Îi puse temelia?

BUCKINGHAM. Prin scrisuri se constată.

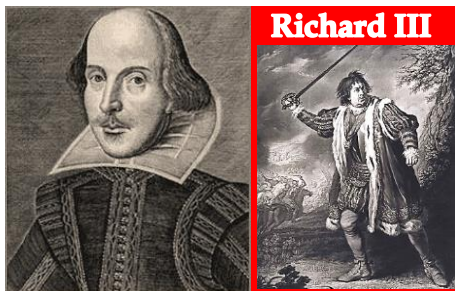
PRINCIPELE DE GALLIA. Mylord, închipuiește-ți că nu
prin înscris

Ar fi cu siguranță acest fapt stabilit;

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

112

Even to the general all-ending day.

GLOSTER. [*Aside*] So wise so young, they say, do never live long.

PRINCE. What say you, uncle?

GLOSTER. I say, without characters, fame lives long.

[*Aside*] Thus, like the formal vice, iniquity,
I moralize two meanings in one word.

PRINCE. That Julius Caesar was a famous man;

With what his valour did enrich his wit,

His wit set down to make his valour live.

Death makes no conquest of this conqueror;

For now he lives in fame, though not in life.

I'll tell you what, my cousin Buckingham —

BUCKINGHAM. What, my gracious lord?

Tot cred că adevărul din ani în ani, în veci
Nestrămutat primindu-l posteritatea, sigur
Trăia în gândul lumii și până la al ei sfârșit.

GLOSTER. [*Aparte*] Cei, care la tinerețe atâta minte au
Nu pot trăi, se zice.

PRINCIPELE DE GALLIA. Ce, unchiule?

GLOSTER. Ziceam că fără scrisuri în veci trăiește faima.

[*Aparte*] Poftim cum viclenia naturii mele strâmbe
Mă ajută în două feluri cu o vorbă să răspund.

PRINCIPELE DE GALLIA. Într-adevăr acel Caesar era un
om vestit;

Precum și vitejia împodobește știința,

Tot astfel prin știință păstra el vitejia;

Biruatorul ăsta nu-i biruit de moarte,

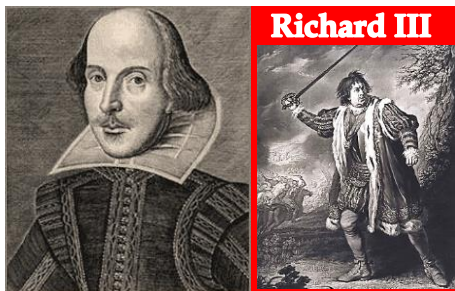
În cinste tot trăiește, cu toate că s-a stins

Ce lumea cheamă în viață. — Știi, vere Buckingham, —

Să-ți spun ceva. —

BUCKINGHAM. Măria Ta, ce lucru?

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

113

PRINCE. An if I live until I be a man,
I'll win our ancient right in France again,
Or die a soldier as I liv'd a king.
[Aside] Short summers lightly have a forward spring.

Enter HASTINGS, young YORK, and the CARDINAL

BUCKINGHAM. Now, in good time, here comes the Duke of York.

PRINCE. Richard of York, how fares our loving brother?

YORK. Well, my dread lord; so must I can you now.

PRINCE. Ay brother, to our grief, as it is yours.
Too late he died that might have kept that title,

PRINCIPELE DE GALLIA. De îmi va Domnul viață, să mă fac

Și eu om.

Voi cuceri cu spada dreptățile din Franța
Să mor, vreau ca ostașul după un trai de Rege:
Aceasta mi-e dorința.

GLOSTER. E scurtă totdeauna o vară ce sosește
Prea iute după iarnă. [*Aparte*]

Intră YORK, HASTINGS, CARDINALUL.

BUCKINGHAM. Poftim – la timp sosește și Ducele de York

PRINCIPELE DE GALLIA. Richard de York, frățioare, cum ai mai

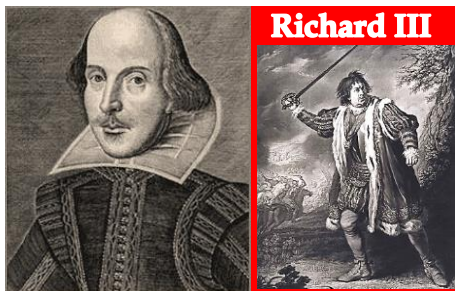
Mers, iubite?

YORK. Stăpâne, foarte bine (căci astfel se cuvine
Să-ți zic acum, dragă.)

PRINCIPELE DE GALLIA. Așa, frățioare, – mie ca ție îmi pare rău.

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

114

Which by his death hath lost much majesty.

GLOSTER. How fares our cousin, noble Lord of York?

YORK. I thank you, gentle uncle. O, my lord,
You said that idle weeds are fast in growth.

The Prince my brother hath outgrown me far.

GLOSTER. He hath, my lord.

YORK. And therefore is he idle?

GLOSTER. O, my fair cousin, I must not say so.

YORK. Then he is more beholding to you than I.

GLOSTER. He may command me as my sovereign;
But you have power in me as in a kinsman.

YORK. I pray you, uncle, give me this dagger.

GLOSTER. My dagger, little cousin? With all my heart!

PRINCE. A beggar, brother?

YORK. Of my kind uncle, that I know will give,
And being but a toy, which is no grief to give.

De abia de ieri se duse acela, ce titlul ăsta

Aș fi dorit din suflet mulți ani să-l mai păstreze.

GLOSTER. Cum mergi cu sănătatea, iubite vere York?

YORK. Cu multă mulțumire, prea bine, unchiul meu.

Buruienile cresc iute, așa-mi ziceai odată:

Vezi fratele meu Edward m-a întrecut cu mult.

GLOSTER. Adevărat, așa e.

YORK. Buruiana deci să fie?

GLOSTER. Ah! vere preaiubite, cum vrei să zic aceasta?

YORK. Atunci îți datorează recunoștință multă; —

Mai multă decât mine.

GLOSTER. Ca Rege, el în toate, îmi poate porunci;

Măria ta, ca rudă, poți cere tot de la mine.

YORK. Da? Dăruiește-mi deci acest frumos pumnal.

GLOSTER. Pumnalul, verișoare? Din inimă ți-l dau!

PRINCIPELE DE GALLIA. Un cerșetor, ești, frate.

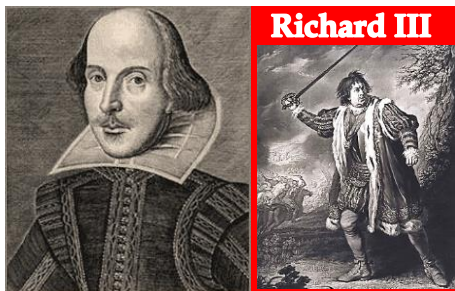
YORK. De la unchișorul nostru! Știam că o să mi-l dea.

E zău o jucarie, nu-i poate părea rău.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

115

GLOSTER. A greater gift than that I'll give my cousin.

YORK. A greater gift! O, that's the sword to it!

GLOSTER. Ay, gentle cousin, were it light enough.

YORK. O, then, I see you will part but with light gifts:
In weightier things you'll say a beggar nay.

GLOSTER. It is too heavy for your Grace to wear.

YORK. I weigh it lightly, were it heavier.

GLOSTER. What, would you have my weapon, little Lord?

YORK. I would, that I might thank you as you call me.

GLOSTER. How?

YORK. Little.

PRINCE. My Lord of York will still be cross in talk.
Uncle, your Grace knows how to bear with him.

YORK. You mean, to bear me, not to bear with me.
Uncle, my brother mocks both you and me;
Because that I am little, like an ape,

GLOSTER. Aș da un dar mai mare!

YORK. Ai da un dar mai mare? E sabia atunci?

GLOSTER. L-aș da, iubite vere, de-ar fi ușor destul.

YORK. Pricep, ușoare daruri îți place să faci numai;
Când sunt ceva mai grele și ți se cer, zici nu.

GLOSTER. Ar fi o greutate prea mare ca s-o porți.

YORK. Chiar și mai grea să fie, destul e de ușoară.

GLOSTER. Adevărat, ești sincer, vrei arma mea, mylord?

YORK. Îți voi da o mulțumire precum îmi zici
Că sunt.

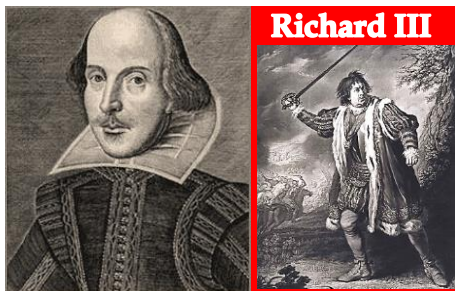
GLOSTER. Cum?

YORK. Mic.

PRINCIPELE DE GALLIA. E tot posac la vorbă, Lord Ducele
de York.

Dar, unchiule știi bine cum să te porți cu dânsul.

YORK. Cu mine să se poarte! Mai bine să mă poarte!
Știi, unchiule, că râde de noi doi frățiorul;
Fiindcă nu sunt mare, — că sunt ca o maimuță,

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

116

He thinks that you should bear me on your shoulders.
BUCKINGHAM. With what a sharp-provided wit he reasons!

To mitigate the scorn he gives his uncle
He prettily and aptly taunts himself.
So cunning and so young is wonderful.

GLOSTER. My lord, will't please you pass along?
Myself and my good cousin Buckingham
Will to your mother, to entreat of her
To meet you at the Tower and welcome you.

YORK. What, will you go unto the Tower, my lord?

PRINCE. My Lord Protector needs will have it so.

YORK. I shall not sleep in quiet at the Tower.

GLOSTER. Why, what should you fear?

YORK. Marry, my uncle Clarence' angry ghost.
My grandam told me he was murder'd there.

PRINCE. I fear no uncles dead.

Și zice c-ar fi bine să mă duci în spinare.

BUCKINGHAM. Deșteptăciune mare în glume le arată
Disprețul să-l ascundă ce-l are pentru Gloster,
Se face chiar că râde de sine și-l înșeală;
Eu nu pricep cum este așa șiret, — că-i tânăr.

GLOSTER. Vă rog, grațioși domni, să treceți înainte;
Eu, în această vreme, cu vărul Buckingham
Mă duc la mama voastră, ca să mă rog de dânsa
Sosind la Turnul Londrei să o întâmpinați acolo.

YORK. Mylord, la Turnul Londrei te duci, adevărat?

PRINCIPELE DE GALLIA. Mylord Protector zice că așa va fi
mai bine.

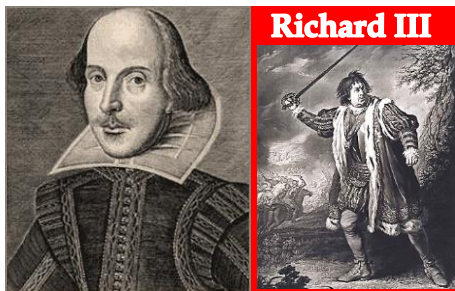
YORK. Nu voi dormi în pace în acele ziduri negre.

GLOSTER. De ce să-ți fie frică?

YORK. De umbra mâniată a unchiului meu, Clarence
Bunica mea îmi spuse că acolo fu ucis.

PRINCIPELE DE GALLIA. De unchi morți nu mi-e frică.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

117

GLOSTER. Nor none that live, I hope.

PRINCE. An if they live, I hope I need not fear.

But come, my lord; and with a heavy heart,

Thinking on them, go I unto the Tower.

A sennet.

Exeunt all but GLOSTER, BUCKINGHAM, and CATESBY

BUCKINGHAM. Think you, my lord, this little prating York
Was not incensed by his subtle mother
To taunt and scorn you thus opprobriously?

GLOSTER. No doubt, no doubt. O, 'tis a perilous boy;
Bold, quick, ingenious, forward, capable.
He is all the mother's, from the top to toe.

BUCKINGHAM. Well, let them rest. Come hither, Catesby.
Thou art sworn as deeply to effect what we intend
As closely to conceal what we impart.
Thou know'st our reasons urg'd upon the way.

GLOSTER. Și mai puțin, aș crede, de cei azi în ființă.

PRINCIPELE DE GALLIA. Desigur, trăind dânșii n-am
pentru ce mă teme.

Să mergem, dar acum, cu întristare în suflet;

Gândindu-mă la dânșii, în Turn voi intra.

Ies **PRINCIPELE DE GALLIA, DUCELE DE YORK,**
HASTINGS, CARDINALUL și suita sa.

BUCKINGHAM. Nu crezi, mylord, că micul York, nepotul
vostru

A fost împins de mama sa, vicleană totdeauna

Să te batjocorească precum făcea, pe față?

GLOSTER. Da, fără îndoială; e guraliv copilul;

E îndrăzneț și iute, deștept, inteligent;

Și mult de mama sa ține, de sus și până jos.

BUCKINGHAM. Ei, să-i lăsăm în pace.

Bun, Catesby, vino încoace, căci tu te-ai jurat

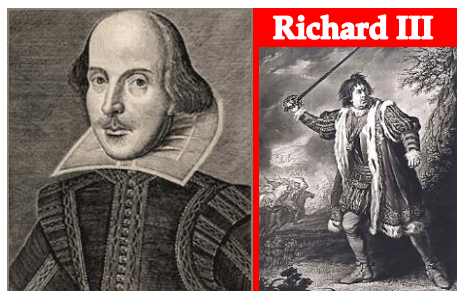
Să îndeplinești în totul ce vrem, și cu credință,

Să ascunzi orice cuvinte rostite în tăinicie.

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

118

What think'st thou? Is it not an easy matter
To make William Lord Hastings of our mind,
For the instalment of this noble Duke
In the seat royal of this famous isle?

CATESBY. He for his father's sake so loves the Prince
That he will not be won to aught against him.

BUCKINGHAM. What think'st thou then of Stanley? Will not
he?

CATESBY. He will do all in all as Hastings doth.

BUCKINGHAM. Well then, no more but this: go, gentle
Catesby,
And, as it were far off, sound thou Lord Hastings
How he doth stand affected to our purpose;
And summon him to-morrow to the Tower,
To sit about the coronation.
If thou dost find him tractable to us,

Cuvintele ce ai aflat pe drum venind încoace,
Crezi dar că ar fi lesne să-l facem pe Lord Hastings
Să fie de-o părere cu noi în ce am spus?

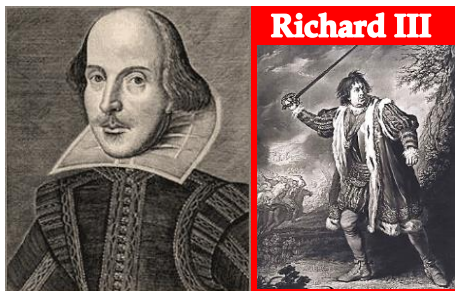
Pe strălucitul Gloster să-l instalăm pe tron,
Făcându-l domn puternic pe marea noastră țară?

CATESBY. Îl iubește mult pe Prinț precum iubea pe Edward,
Cu greu se va decide să înfăptuiască lucrul
În contra lui, fiți siguri.

BUCKINGHAM. Și ce crezi tu de Stanley; se va consimți
acela?

CATESBY. Totul el va face ca contele de Hastings.

BUCKINGHAM. Atunci, atâta numai: să pleci imediat;
Și așa, mai pe departe, pe Hastings să-l sondezi,
Cum ar avea plăcere în scopul urmărit.
Să vină, spune-i, mâine, să mă găsească în Turn,
Să chibzuim acolo asupra încoronării.
De-l simți că-i favorabil, chiar câtuși de puțin.
Atrage-l expunându-i cuvinte ce avem:

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

119

Encourage him, and tell him all our reasons;
If he be leaden, icy, cold, unwilling,
Be thou so too, and so break off the talk,
And give us notice of his inclination;
For we to-morrow hold divided councils,
Wherein thyself shalt highly be employ'd.

GLOSTER. Commend me to Lord William. Tell him, Catesby,
His ancient knot of dangerous adversaries
To-morrow are let blood at Pomfret Castle;
And bid my lord, for joy of this good news,
Give Mistress Shore one gentle kiss the more.

BUCKINGHAM. Good Catesby, go effect this business
soundly.

CATESBY. My good lords both, with all the heed I can.

GLOSTER. Shall we hear from you, Catesby, ere we sleep?

CATESBY. You shall, my lord.

GLOSTER. At Crosby House, there shall you find us both.
Exit CATESBY

De-o fi ca gheața, rece, nesimțitor de tot,
Fii tot așa cu dânsul din vorbă încetând,
Comunicând știind de dispoziția lui:
Căci noi, în parte, mâine vrem să ne chibzuim, —
Acolo îți iți incumbă un rol de confidență.

GLOSTER. Mă recomandă, Catesby, și spune-i, salutându-l,
Că mâine o să curgă la Pomfret sânge mult
Al vechilor săi dușmani, felicită-l sincer
Din partea mea pentru asta; pe Mistress Shore sărut-o.
Mai dulce, pentru mine, cu dragoste, te rog.

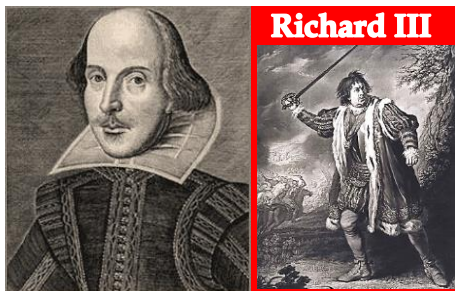
BUCKINGHAM. Acum te du, Catesby, sfârșește această
treabă.

CATESBY. Da, Domnilor, fiți siguri cât voi putea în grabă.

GLOSTER. Dar veste de la tine ne dai, până diseară?

CATESBY. Mylord, fără îndoială.

GLOSTER. La piață lângă Crosby, acolo ne găsim.
Iese CATESBY.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica**, 1884

120

BUCKINGHAM. Now, my lord, what shall we do if we perceive

Lord Hastings will not yield to our complots?

GLOSTER. Chop off his head-something we will determine.

And, look when I am King, claim thou of me

The earldom of Hereford and all the movables

Whereof the King my brother was possess'd.

BUCKINGHAM. I'll claim that promise at your Grace's hand.

GLOSTER. And look to have it yielded with all kindness.

Come, let us sup betimes, that afterwards

We may digest our complots in some form.

[*Exeunt*]

BUCKINGHAM. Acum, mylord, ce facem în caz de observăm

Că Hastings tot refuză cu noi să se unească?

GLOSTER. Îi tăiem capul, vere; sau altceva așa:

Când mă voi face Rege, vei cere de la mine

Un comitet de Hereford⁹, cu starea mișcătoare,

Și toată stăpânirea fratelui meu Edward.

BUCKINGHAM. Voi reclama atunci această promisiune.

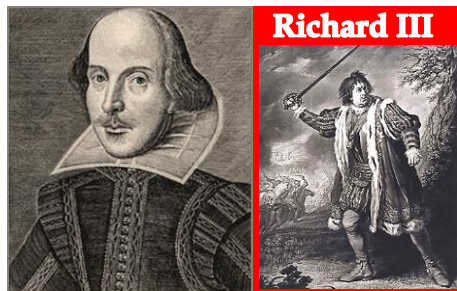
GLOSTER. Cu mare bucurie o să se împlinească.

Întâi la cină mergem, astfel că după aceea

O să avem și vreme să ne ocupăm de altele.

[*les*]

⁹ Pronunțat Harford.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

121

SCENE II.

Before LORD HASTING'S house

Enter a MESSENGER to the door of HASTINGS

MESSENGER. My lord, my lord! [*Knocking*]

HASTINGS. [Within] Who knocks?

MESSENGER. One from the Lord Stanley.

HASTINGS. [Within] What is't o'clock?

MESSENGER. Upon the stroke of four.

Enter LORD HASTINGS

HASTINGS. Cannot my Lord Stanley sleep these tedious nights?

MESSENGER. So it appears by that I have to say.

First, he commends him to your noble self.

HASTINGS. What then?

MESSENGER. Then certifies your lordship that this night
He dreamt the boar had razed off his helm.

SCENA II.

Înaintea casei lui HASTINGS.

Intră un vestitor.

VESTITOR. Mylord, mylord — [*bate la ușă*]

HASTINGS. [*Înăuntru*] Ei, cine bate?

VESTITOR. Din partea lui Lord Stanley.

HASTINGS. Ce oră e?

VESTITOR. Aproape ora patru.

Intră HASTINGS.

HASTINGS. Stăpânul tău, nici noapte nu se odihnește oare?

VESTITOR. Așa, mylord, s-ar părea din vestea ce aduc.

Întâi se recomandă cu amicitie vouă.

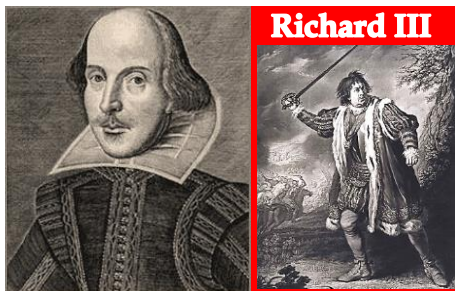
HASTINGS. Pe urmă ce?

VESTITOR. Comunică pe urmă că azi-noapte a visat
Că capul său mistrețul l-a tăiat chiar noaptea.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

122

Besides, he says there are two councils kept,
And that may be determin'd at the one
Which may make you and him to rue at th' other.
Therefore he sends to know your lordship's pleasure-
If you will presently take horse with him
And with all speed post with him toward the north
To shun the danger that his soul divines.

HASTINGS. Go, fellow, go, return unto thy lord;
Bid him not fear the separated council:
His honour and myself are at the one,
And at the other is my good friend Catesby;
Where nothing can proceed that toucheth us
Whereof I shall not have intelligence.
Tell him his fears are shallow, without instance;
And for his dreams, I wonder he's so simple
To trust the mock'ry of unquiet slumbers.
To fly the boar before the boar pursues

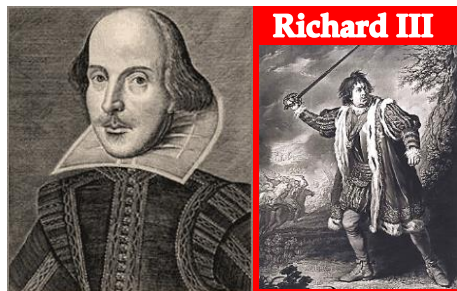
Afară de aceasta că se țin două sfaturi,
Că ce se va decide în cea dintâi din ele
Prea bine poate face pe amândoi din voi,
Să plângă la a doua,
De aceea mă trimite să aflu ce doriți –
Vreți fără întârziere cu el să încălecați?
Spre nord în mare grabă să vă dirijați iute,
Ferindu-vă de răul ce simte în viitor?

HASTINGS. Băiete, du-te, stăpânului tău spune,
Deloc să nu se teamă de acele întruniri,
E de față la cealaltă, amicul meu bun Catesby
Și nu se va decide ceva în privința noastră,
Fără ca pe loc să aflu, primind de la el, știre;
Spune-i lui deci că fără cauză și în zadar se teme:
În ceea ce privește visul, – mă mir, cum se încrede
În goala iluzie a somnului stricat;
Să fugă de mistrețul până nu-l gonește asta;
E tocmai să-l ațâțe să-l ia primul la goană;

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

123

Were to incense the boar to follow us
And make pursuit where he did mean no chase.
Go, bid thy master rise and come to me;
And we will both together to the Tower,
Where, he shall see, the boar will use us kindly.
MESSENGER. I'll go, my lord, and tell him what you say.
[Exit]

Enter CATESBY

CATESBY. Many good morrows to my noble lord!

HASTINGS. Good morrow, Catesby; you are early stirring.
What news, what news, in this our tott'ring state?

CATESBY. It is a reeling world indeed, my lord;
And I believe will never stand upright
Till Richard wear the garland of the realm.

HASTINGS. How, wear the garland! Dost thou mean the crown?

CATESBY. Ay, my good lord.

Stăpânul tău să se scoale, să vină întâi aici;
Vom merge împreună în liniște la Turn,
Cu ochii săi va vedea că ne primește bine mistrețul.

VESTITOR. Mă duc, mylord, îndată, să-i spun porunca voastră.

[Iese]

Intră CATESBY

CATESBY. Salut cu plecăciune pe nobilul meu Lord.

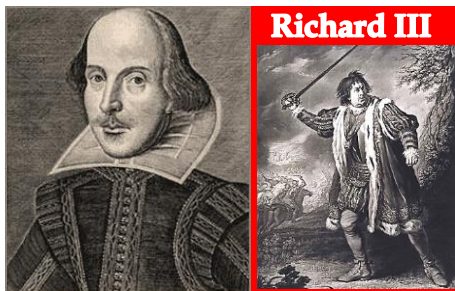
HASTINGS. Devreme vii Sir Catesby; îți urez ziua bună:
Ce noutăți, ce veste prin zdruncinata țară?

CATESBY. E într-adevăr o țară ce în veci e clătinată,
Și cred că statul ăsta nu va sta drept vreodată
Decât Richard Gloster ghirlanda o va purta.

HASTINGS. Ghirlanda! Ce ghirlanda? Sau vrei să zici coroana?

CATESBY. Așa, mylord.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

124

HASTINGS. I'll have this crown of mine cut from my shoulders

Before I'll see the crown so foul misplac'd.

But canst thou guess that he doth aim at it?

CATESBY. Ay, on my life; and hopes to find you forward

Upon his party for the gain thereof;

And thereupon he sends you this good news,

That this same very day your enemies,

The kindred of the Queen, must die at Pomfret.

HASTINGS. Indeed, I am no mourner for that news,

Because they have been still my adversaries;

But that I'll give my voice on Richard's side

To bar my master's heirs in true descent,

God knows I will not do it to the death.

CATESBY. God keep your lordship in that gracious mind!

HASTINGS. But I shall laugh at this a twelve month hence,

That they which brought me in my master's hate,

I live to look upon their tragedy.

HASTINGS. Prefer mai bine să mi se taie capul,

Decât să văd coroana ajunsă unde zici.

Ce, oare ai observat că asta e ținta lui?

CATESBY. Pe viața mea, s-ar crede! Și are chiar speranță

Să te găsească gata acolo, să-i ajuți

Și asta e și cauza vestirii ce-ți dă dânsul

Că rudele Reginei și inamicii voștri

Vor pieri azi la Pomfret.

HASTINGS. Pe legea mea, o veste ce mă întristează!

Căci ei au fost întruna dușmani mari pentru mine:

Dar să-i dau ajutorul lui Richard în aceasta,

Se exclud moștenitorii iubitului meu Domn,

N-aș face-o până la moarte, mi-e martor D-zeu!

CATESBY. În astfel de dispoziții să dea Domnul să rămâi!

HASTINGS. Dar, după un an de zile voi râde și eu bine!

Să pot să văd sfârșitul acelor oameni, tocmai

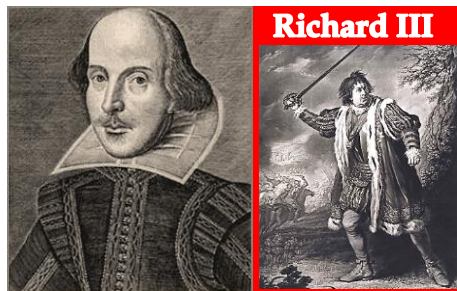
Ce au lucrat în viață să aducă a mie pieire.

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

125

Well, Catesby, ere a fortnight make me older,
I'll send some packing that yet think not on't.

CATESBY. 'Tis a vile thing to die, my gracious lord,
When men are unprepar'd and look not for it.

HASTINGS. O monstrous, monstrous! And so falls it out
With Rivers, Vaughan, Grey; and so 'twill do
With some men else that think themselves as safe
As thou and I, who, as thou knowest, are dear
To princely Richard and to Buckingham.

CATESBY. The Princes both make high account of you —
[Aside] For they account his head upon the bridge.

HASTINGS. I know they do, and I have well deserv'd it.
[Enter LORD STANLEY]

Come on, come on; where is your boar-spear, man?
Fear you the boar, and go so unprovided?

STANLEY. My lord, good morrow; good morrow, Catesby.
You may jest on, but, by the holy rood,

O lună nu va trece și vei vedea, tu, Catesby,
Alții vor rămâne la care nu te gândești.

CATESBY. Mylord, grozav e lucrul să moară cineva
Când nu te așteaptă moartea și e nepregătită.

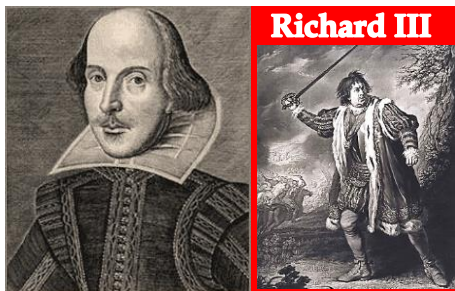
HASTINGS. Îngrozitor, — ai zis-o! Și astfel este cazul
Cu Lord Grey, Vaughan și Rivers, precum o să mai fie
Cu mulți alți ce cunoaștem, și care se cred mai siguri
Decât cu toții ne credem, care chiar sunt preaiubiți
De Buckingham fălosul, de Richard cel domnesc.

CATESBY. Considerație mare au pentru D-ta,
[Aparte] Căci capul ți-l și vede pe poarta cea fatală.

HASTINGS. Da, știu că mă stimează precum am meritat.
[Intră STANLEY]

Dar haide! Te duci oare mistrețul să-l vânezi,
Și sulița-ți lipsește! Te temi de acest mistreț,
Și acum cu mâna goală să-l întâlnești te duci?

STANLEY. Mylord, cu plecăciune; tu, Catesby, cum mai
mergi?

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

126

I do not like these several councils, I.

HASTINGS. My lord, I hold my life as dear as yours,
And never in my days, I do protest,
Was it so precious to me as 'tis now.

Think you, but that I know our state secure,
I would be so triumphant as I am?

STANLEY. The lords at Pomfret, when they rode from
London,

Were jocund and suppos'd their states were sure,
And they indeed had no cause to mistrust;
But yet you see how soon the day o'ercast.

This sudden stab of rancour I misdoubt;
Pray God, I say, I prove a needless coward.

What, shall we toward the Tower? The day is spent.

HASTINGS. Come, come, have with you. Wot you what, my

Luați-o voi în glumă, dar jur pe sfânta cruce,
De fel nu-mi place mie acest sfat îndoit.

HASTINGS. Mylord, eu țin la viață cât ții și D-ta,
Și jur că niciodată mai mult decât acum
Ea nu mi-a fost mai scumpă;

De nu vedeam în stat o siguranță mare,
M-aș pronunța aici cu această confidență?

STANLEY. Când au pornit din Londra și au trecut prin
Pomfret,

Erau destul de veseli sărmanii Lorzi, credeau
Că sunt în siguranță, cu starea lor și viața.
Și, ce e drept, nici nu aveau de ce să se-ngrijească;

Cu toate astea, uite cum s-a întunecat!

Această război deodată izbucnită

De fel nu-mi place mie.

Să-mi fie frică vană din suflet aș dori.

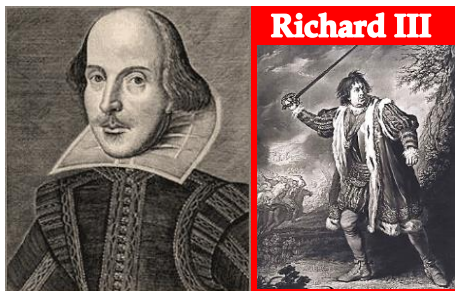
Acum, hai la Turn, căci am întârziat.

HASTINGS. Să mergem, da, să mergem; Și știi ceva,

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

127

Lord?

To-day the lords you talk'd of are beheaded.

STANLEY. They, for their truth, might better wear their heads

Than some that have accus'd them wear their hats.

But come, my lord, let's away.

Enter HASTINGS, a pursuivant

HASTINGS. Go on before; I'll talk with this good fellow.

[Exeunt STANLEY and CATESBY]

How now! How goes the world with thee?

PURSUIVANT. The better that your lordship please to ask.

HASTINGS. I tell thee, man, 'tis better with me now

Than when thou met'st me last where now we meet:

Then was I going prisoner to the Tower

By the suggestion of the Queen's allies;

But now, I tell thee-keep it to thyself-

This day those enernies are put to death,

mylord?

Deja la ceasul ăsta s-au și decapitat.

STANLEY. Mai drept era ca dâșii să-și țină capul lor,

Decât alții care, astăzi, nici nu-și scot pălăria.

Da, da, mylord, să mergem –

Intră un CĂLĂREȚ

HASTINGS. Voi mergeți înainte, vreau să vorbesc cu ăsta.

[Ies STANLEY și CATESBY]

Ei, Domnule, ce veste? Și cum o duci cu lumea?

CĂLĂREȚUL. Mylord, merg și mai bine de când m-ați întrebat.

HASTINGS. Să știi tu că și mie, îmi merge mult mai bine

Decât atunci când tot aici ne-am întâlnit odată;

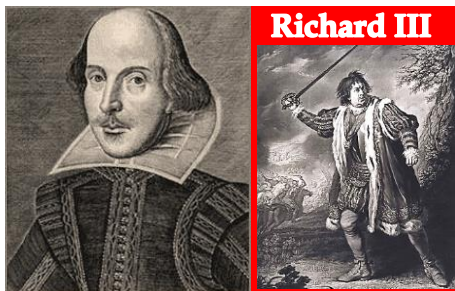
Atunci la închisoare la Turn mă duceam;

De rudele Reginei îndemnul s-a găsit;

Și ce-ți spun eu acum să ții pentru tine,

Azi dușmanii aceia au fost executați,

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

128

And I in better state than e'er I was.

PURSUIVANT. God hold it, to your honour's good content!

HASTINGS. Gramercy, Hastings; there, drink that for me.

[Throws him his purse]

PURSUIVANT. I thank your honour.

[Exit]

Enter a PRIEST

PRIEST. Well met, my lord; I am glad to see your honour.

HASTINGS. I thank thee, good Sir John, with all my heart.

I am in your debt for your last exercise;

Come the next Sabbath, and I will content you.

[He whispers in his ear]

PRIEST. I'll wait upon your lordship.

Enter BUCKINGHAM

BUCKINGHAM. What, talking with a priest, Lord Chamberlain!

Your friends at Pomfret, they do need the priest:

Și eu stau mult mai bine decât am stat vreodată.

CĂLĂREȚUL. Această mulțumire în veci să aveți, mylord.

HASTINGS. Îți mulțumesc, amice; — bea asta în sănătatea mea.

[Îi aruncă o pungă]

CĂLĂREȚUL. Mylord, vă sărut mâna.

[Iese călărețul]

Intră un PREOT

PREOTUL. Ce bucurie mare să vă întâlnesc, mylord —

HASTINGS. Părinte Preasfințite, din inimă mă bucur.

Sunt debitorul vostru, de ceva timp, veniți

Duminică la mine să vă răsplătesc.

Intră BUCKINGHAM

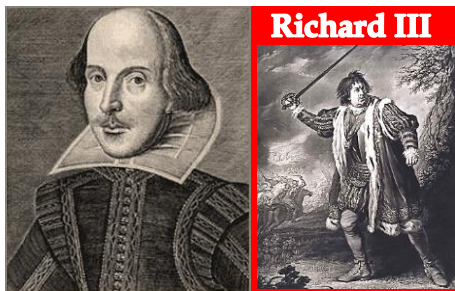
BUCKINGHAM. Cu un preot stai la vorbă, mare lord Chambelan?

Amicilor la Pomfret le trebuie un preot,

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

129

Your honour hath no shriving work in hand.

HASTINGS. Good faith, and when I met this holy man,
The men you talk of came into my mind.

What, go you toward the Tower?

BUCKINGHAM. I do, my lord, but long I cannot stay there;
I shall return before your lordship thence.

HASTINGS. Nay, like enough, for I stay dinner there.

BUCKINGHAM. [*Aside*] And supper too, although thou
knowest it not. —

Come, will you go?

HASTINGS. I'll wait upon your lordship.
[*Exeunt*]

Dar n-aveți voi ce face, mylord, cu un duhovnic.

HASTINGS. Într-adevăr voi spune că, întâlnind aici
Pe acest Preasfânt părinte, la dâșii m-am gândit.

Te duci de aici la Turn?

BUCKINGHAM. Așa, mylord, acolo; dar mult nu pot să
stau:

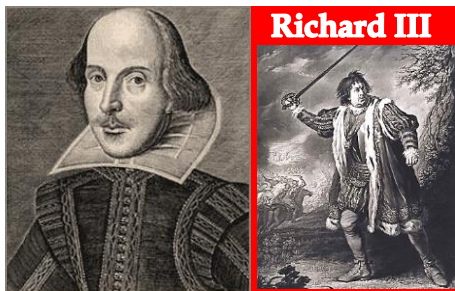
Mă voi întoarce sigur mai iute decât voi.

HASTINGS. Destul e de probabil, căci stau de la prânz
acolo.

BUCKINGHAM. Da, stai și tu la cină, cu toate că n-o crezi
[*Aparte*] Cu mine vii?

HASTINGS. Mylord, arată-mi drumul.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts
Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

130

SCENE III.

Pomfret Castle

Enter SIR RICHARD RATCLIFF, with halberds, carrying the Nobles, RIVERS, GREY, and VAUGHAN, to death

RIVERS. Sir Richard Ratcliff, let me tell thee this:
To-day shalt thou behold a subject die
For truth, for duty, and for loyalty.

GREY. God bless the Prince from all the pack of you!
A knot you are of damned blood-suckers.

VAUGHAN. You live that shall cry woe for this hereafter.
Dispatch; the limit of your lives is out.

RIVERS. O Pomfret, Pomfret! O thou bloody prison,
Fatal and ominous to noble peers!
Within the guilty closure of thy walls
Richard the Second here was hack'd to death;

SCENA III.

Pomfret – Înaintea castelului.

Intră RATCLIFFE cu un păzitor, care duce pe RIVERS, VAUGHAN și GREY, la moarte

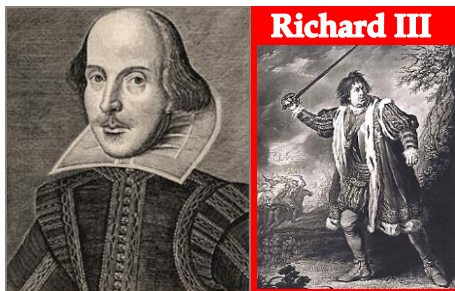
RIVERS. Sir Richard Ratcliffe, asta, să-mi dai voie să-ți spun numai:

Vei privi, astăzi, moartea aceluia ce plătește
Credința, datoria, cu un sânge inocent.

GREY. Ah! Domnul să-l păzească pe Principe de voi!
O gașcă blestemată de ucigași mișei!

VAUGHAN. Căci veți trăi să plângeți ce se petrece astăzi.
Grăbiți-vă, a vieții măsură s-a scurs.

RIVERS. Ah! Pomfret, negru Pomfret! Ah! carcere fatal!
Locaș ursuz, mormântul multor nobili Lorzi!
În zidurile tale, incintă sângeroasp,
Ucis fu cu cruzime al doilea Richard;

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

131

And for more slander to thy dismal seat,
We give to thee our guiltless blood to drink.
GREY. Now Margaret's curse is fall'n upon our heads,
When she exclaim'd on Hastings, you, and I,
For standing by when Richard stabb'd her son.

RIVERS. Then curs'd she Richard, then curs'd she
Buckingham,
Then curs'd she Hastings. O, remember, God,
To hear her prayer for them, as now for us!
And for my sister, and her princely sons,
Be satisfied, dear God, with our true blood,
Which, as thou know'st, unjustly must be spilt.

RATCLIFF. Make haste; the hour of death is expiate.

RIVERS. Come, Grey; come, Vaughan; let us here embrace.
Farewell, until we meet again in heaven.
Exeunt

Să fie și mai neagră acea listă înfiorătoare,
Curând al nostru sânge pământul tău îl va bea.
GREY. Blestemul Margaretei acum ne apasă,
Când invoca pe tine, pe Hastings și pe mine,
O cruntă răzbunare, — pe noi, ce stăteam aproape,
Când Richard ucigașul pe fiul ei lovea.

RIVERS. Pe Buckingham, aceasta cu noi, l-a blestemat
Cu Richard împreună. Ah! n-o uita, oh, Doamne!
Precum ai ascultat-o cu noi, ascult-o iarăși
Și în a lor privință! Iar pentru sora mea
Cu copilașii tineri, fii mulțumit, oh, Doamne!
Cu sângele ce curge acum pe nedrept!

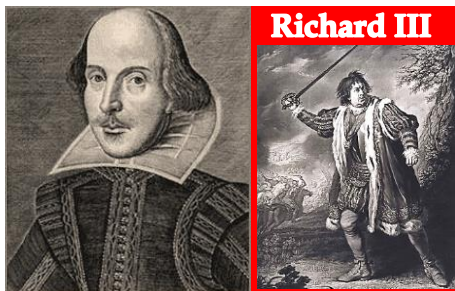
RATCLIFFE. Grăbește, zic, grăbește; căci ceasul a venit.

RIVERS. Veniți Grey, Vaughan, la mine, să ne îmbrățișăm:
La revedere deci, ne întâlnim în cer.
Ies

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

132

SCENE IV.

London. The Tower

Enter BUCKINGHAM, STANLEY, HASTINGS, the BISHOP of ELY, RATCLIFF, LOVEL, with others and seat themselves at a table

HASTINGS. Now, noble peers, the cause why we are met
Is to determine of the coronation.

In God's name speak-when is the royal day?

BUCKINGHAM. Is all things ready for the royal time?

STANLEY. It is, and wants but nomination.

BISHOP OF ELY. To-morrow then I judge a happy day.

BUCKINGHAM. Who knows the Lord Protector's mind
herein?

Who is most inward with the noble Duke?

BISHOP OF ELY. Your Grace, we think, should soonest know

SCENA IV.

O odaie în Turn.

BUCKINGHAM, STANLEY, HASTINGS, EPISCOPUL de ELY, CATESBY, LOVEL și alții șed împrejurul unei mese; ofițeri ai consiliului etc.

HASTINGS. Noi, adunați aici, stăpânii mei, suntem
Spre a decide toate privind încoronarea:

Când e fixată ziua? Zău, spuneți-mi, vă rog

BUCKINGHAM. Sunt toate pregătite de marea încoronare?

STANLEY. Sunt gata toate, numai o zi să se fixeze.

EPISCOPUL de ELY. Atunci aș crede mâine ar fi o zi
nimerită.

BUCKINGHAM. Cunoaște vreunul planul lui Gloster, în
această chestiune?

Din cei ce sunt aici, cu dânsul în legătură

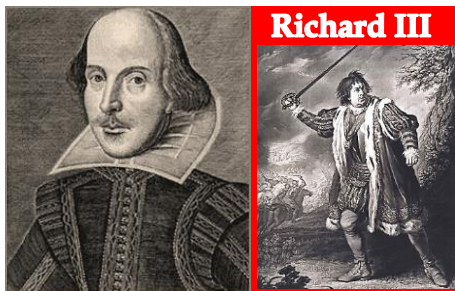
E vreunul mai aproape?

EPISCOPUL de ELY. Luminăția voastră, noi credem, că

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

133

his mind.

BUCKINGHAM. We know each other's faces; for our hearts,
He knows no more of mine than I of yours;
Or I of his, my lord, than you of mine.
Lord Hastings, you and he are near in love.

HASTINGS. I thank his Grace, I know he loves me well;
But for his purpose in the coronation
I have not sounded him, nor he deliver'd
His gracious pleasure any way therein.
But you, my honourable lords, may name the time;
And in the Duke's behalf I'll give my voice,
Which, I presume, he'll take in gentle part.

Enter GLOSTER

BISHOP OF ELY. In happy time, here comes the Duke
himself.

GLOSTER. My noble lords and cousins an, good morrow.

sunteți.

BUCKINGHAM. La față ne cunoaștem, cât însă pentru
suflet,

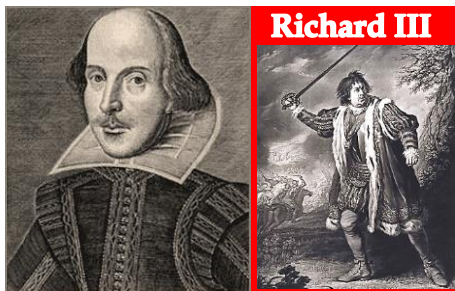
El mai puțin cunoaște pe al meu, decât cunosc
Pe al sfinției voastre; din partea mea, pe al lui
Nu-l pot ghici mai bine decât voi pe al meu: —
Lord Hastings e cu dânsul din toți cel mai legat.

HASTINGS. Da, știu că mă iubește, sunt recunoscător;
Dar eu n-am vorbit cu dânsul de încoronare;
Nu i-am sondat plăcerea, nici dânsul nu mi-a spus
Nimic, cum vrea să facă.
Vei putea însă singur, mylord, să o fixați;
Prin glasul meu sunt sigur că va consimți Gloster.

Intră GLOSTER.

EPISCOPUL de ELY. La vreme tocmai vine chiar dânsul, în
persoanp: —

GLOSTER. Lorzi, prea înalți și rude, pe toți vă salutăm.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

134

I have been long a sleeper, but I trust
My absence doth neglect no great design
Which by my presence might have been concluded.

BUCKINGHAM. Had you not come upon your cue, my lord,
WILLIAM Lord Hastings had pronounc'd your part-
I mean, your voice for crowning of the King.

GLOSTER. Than my Lord Hastings no man might be bolder;
His lordship knows me well and loves me well.
My lord of Ely, when I was last in Holborn
I saw good strawberries in your garden there.
I do beseech you send for some of them.

BISHOP of ELY. Marry and will, my lord, with all my heart.

[Exit]

GLOSTER. Cousin of Buckingham, a word with you.

[Takes him aside]

Catesby hath sounded Hastings in our business,
And finds the testy gentleman so hot

Sunt în întârziere, cu toate astea sper,
Că n-are importanță venirea mea tardivă; —

BUCKINGHAM. De nu veneai la vreme, mylord, la
adunare,

Ne declara Lord Hastings plăcerea ce aveți
Asupra încoronării ce este să se facă.

GLOSTER. Din toți ce sunt aici putea el să vă spună;
El mă cunoaște bine și tare mă iubește,
Mylord, Episcop de Ely, plimbându-mă la Holborn,
Am văzut în grădină că aveți căpșuni frumoase,
Vă rog mult să-mi trimiteți câteva și mie.

EPISCOPUL de ELY. Cum nu, cu bucurie.

[Iese ELY]

GLOSTER. Lord Buckingham vere aş vrea să-ți spun o vorbă.

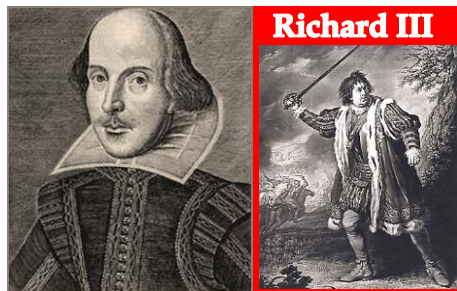
[Îl ia la o parte]

Catesby în treaba noastră pe Hastings l-a sondat,
Pe dânsul îl găsește așa înflăcărat,

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

135

That he will lose his head ere give consent
His master's child, as worshipfully he terms it,
Shall lose the royalty of England's throne.

BUCKINGHAM. Withdraw yourself awhile; I'll go with you.

Exeunt GLOSTER and BUCKINGHAM

STANLEY. We have not yet set down this day of triumph.
To-morrow, in my judgment, is too sudden;
For I myself am not so well provided
As else I would be, were the day prolong'd.

Re-enter the BISHOP OF ELY

BISHOP OF ELY. Where is my lord the Duke of Gloster?
I have sent for these strawberries.

HASTINGS. His Grace looks cheerfully and smooth this
morning;

There's some conceit or other likes him well
When that he bids good morrow with such spirit.
I think there's never a man in Christendom
Can lesser hide his love or hate than he;

Că capul și-l va pierde, dar nu va consimți,
Să piardă cârmuirea regatului Englez
Băiatul stăpânului său (cum îl cheamă pe el Edward).

BUCKINGHAM. Retrage-te, o vreme, și viu cu D-ta.

Ies GLOSTER și BUCKINGHAM.

STANLEY. Această zi de slavă n-o sorocirăm încă.

Aș crede eu că mâine e prea apropiat;
Căci nici eu nu sunt gata, cum aș putea să fiu.
De-ar fi mai îndepărtată.

Reintră EPISCOPUL de ELY.

EPISCOPUL de ELY. Mylord protector unde e?

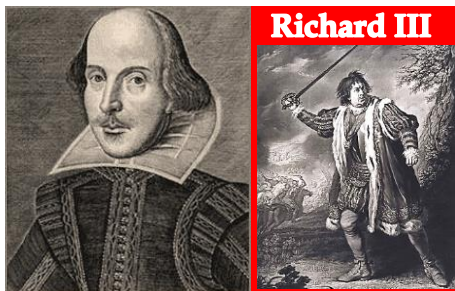
Căci am trimis la fragi.

HASTINGS. Știți, dânsul mi se pare azi, vesel, mulțumit;
În gând eu cred că are ceva ce-i place mult, —
Căci n-ați văzut ce vesel ne-a dat ziua bună?
În lumea creștinească nici nu e alt bărbat
Ca el, ce nu-și ascunde nici ura nici iubirea;
Vezi în a sa figură în inima sa ce mișcă.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

136

For by his face straight shall you know his heart.

STANLEY. What of his heart perceive you in his face
By any livelihood he show'd to-day?

HASTINGS. Marry, that with no man here he is offended;
For, were he, he had shown it in his looks.

Re-enter GLOSTER and BUCKINGHAM

GLOSTER. I pray you all, tell me what they deserve
That do conspire my death with devilish plots
Of damned witchcraft, and that have prevail'd
Upon my body with their hellish charms?

HASTINGS. The tender love I bear your Grace, my lord,
Makes me most forward in this princely presence
To doom th' offenders, whosoe'er they be.
I say, my lord, they have deserved death.

GLOSTER. Then be your eyes the witness of their evil.
Look how I am bewitch'd; behold, mine arm
Is like a blasted sapling wither'd up.

STANLEY. Образul său ce-ți spuse de inima sa astăzi?

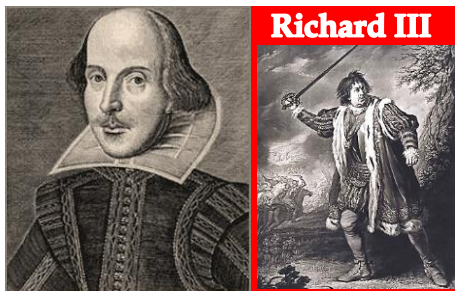
HASTINGS. Am înțeles că dânsul nu-i supărat pe nimeni
Din cei ce sunt aici, căci altfel se vedea
Clar, din a lui privire.

Reintră GLOSTER și BUCKINGHAM.

GLOSTER. Vă rog pe toți, spuneți-mi, ce merită aceia
Ce-mi plăsmuiesc pieirea cu planuri îndrăcite
A iadului urzeală; și chiar au reușit
Cu farmece blestemate să mă lovească aprig.

HASTINGS. Iubirea cea adâncă cu care vă privesc,
Îmi dă, mylord, curajul înaintea acestor Domni
De a-i condamna cu asprime, oricine, zic, vor fi. —
De moarte sunt pasibili.

GLOSTER. Atunci, chiar cu ochiul tău ai constatat răul lor.
Sunt fermecat, privește; e brațul meu uscat
Ca craca putrezită; cumnata mea, nevasta

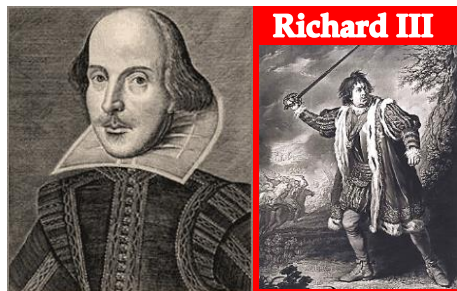
William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

137

And this is Edward's wife, that monstrous witch,
Consorted with that harlot strumpet Shore,
That by their witchcraft thus have marked me.
HASTINGS. If they have done this deed, my noble lord-
GLOSTER. If?-thou protector of this damned strumpet,
Talk'st thou to me of ifs? Thou art a traitor.
Off with his head! Now by Saint Paul I swear
I will not dine until I see the same.
Lovel and Ratcliff, look that it be done.
The rest that love me, rise and follow me.
Exeunt all but HASTINGS, LOVEL, and RATCLIFF
HASTINGS. Woe, woe, for England! not a whit for me;
For I, too fond, might have prevented this.
Stanley did dream the boar did raze our helms,
And I did scorn it and disdain to fly.
Three times to-day my foot-cloth horse did stumble,
And started when he look'd upon the Tower,
As loath to bear me to the slaughter-house.

Lui Edward, face asta, urâtă vrăjitorie,
Lucrând cu paciaura și curva, Mistres Shore!
Sunt dânselile cu farmece ce astfel m-au însemnat.
HASTINGS. De dânselile de-i faptil într-adevăr comis ...
GLOSTER. Ce dracu'! Țiitorul acestei curve proaste!
Ce-mi mai răspunzi cu „dacă” — Un trădător ești, Hastings: —
Pe loc să-i cadă capul! Și jur pe sfântul Paul,
N-am să mă pun la masă până n-am văzut-o moartă!
Voi Lovel și cu Catesby, vedeți voi de aceasta;
Și toți ce țin la mine să mă urmeze afară.
Iese Consiliul cu GLOSTER și BUCKINGHAM
HASTINGS. Vai! pentru biata țară! Nu zic vai pentru mine;
Am fost bun totdeauna, vezi, unde am ajuns!
Visase bietul Stanley că capul lui cădea,
Visase pe Mistrețul,
Nu l-am băgat în seamă, — am refuzat să fug,
Vedeam de trei ori astăzi că calul meu cel țeapăn
S-a poticnit aproape de Turn, speriat,

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

138

O, now I need the priest that spake to me!
I now repent I told the pursuivant,
As too triumphing, how mine enemies
To-day at Pomfret bloodily were butcher'd,
And I myself secure in grace and favour.
O Margaret, Margaret, now thy heavy curse
Is lighted on poor Hastings' wretched head!

RATCLIFF. Come, come, dispatch; the Duke would be at dinner.

Make a short shrift; he longs to see your head.

HASTINGS. O momentary grace of mortal men,
Which we more hunt for than the grace of God!
Who builds his hope in air of your good looks
Lives like a drunken sailor on a mast,
Ready with every nod to tumble down
Into the fatal bowels of the deep.

Parcă i-ar fi fost frică să vină la măcel.
Acum am trebuință prea mare de duhovnic;
Și acum rău îmi pare c-am spus călărețului
Cu atâta bizuire cum inamicii mei,
Chiar astăzi duși la Pomfret au fost executați,
Și eu în siguranță de grație, de faoare.

Regino Margareta! Blestemul tău cel greu,
Pe capul meu cu cruzime descinde apăsând!

CATESBY. Mylord, te rog isprăvește, căci Gloster se grăbește;

Te spovedește iute, el nu vrea să mănânce
Până nu-ți va vedea capul.

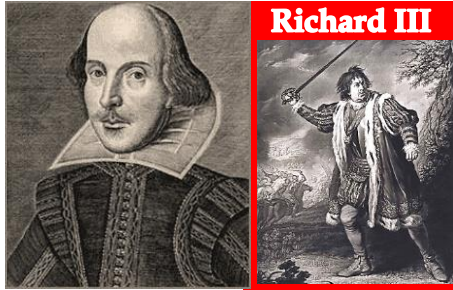
HASTINGS. Iubire trecătoare de oameni resimțită!

Ce te căutăm mai apig decât aceea de sus,
Acela ce-și clădește speranța în privirea ta
Atât de înșelătoare, va fi ca marinarul
Ce pe catarg se suie, diin amenințat
Cu orișice mișcare să cadă, înghițându-l

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

139

LOVEL. Come, come, dispatch; 'tis bootless to exclaim.

HASTINGS. O bloody Richard! Miserable England!

I prophesy the fearfull'st time to thee

That ever wretched age hath look'd upon.

Come, lead me to the block; bear him my head.

They smile at me who shortly shall be dead.

Exeunt

Prăpastia nesfârșită în sânul ei adânc,

LOVEL. Mylord, am zis, grăbește-te, e vană pocăința.

HASTINGS. Oh! Richard sângerosul! — Nenorocită țarp!

Îți poruncesc o vreme de groază, de durere

Ce-n mii de veacuri încă pe tine nu venise —

Duceți-mă la moarte, — purtați capul meu;

Din cei ce râd acum, curând mulți vor muri.

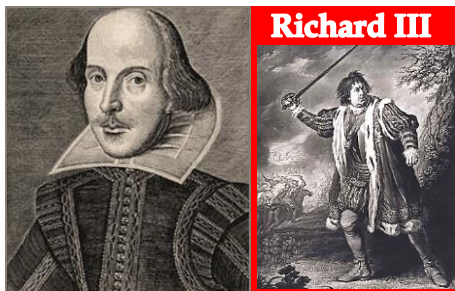
Ies

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

140

SCENE V.

London. The Tower-walls

*Enter GLOSTER and BUCKINGHAM in rotten armour,
marvellous ill-favoured*

GLOSTER. Come, cousin, canst thou quake and change thy colour,
Murder thy breath in middle of a word,
And then again begin, and stop again,
As if thou were distraught and mad with terror?

BUCKINGHAM. Tut, I can counterfeit the deep tragedian;
Speak and look back, and pry on every side,
Tremble and start at wagging of a straw,
Intending deep suspicion. Ghastly looks
Are at my service, like enforced smiles;
And both are ready in their offices
At any time to grace my stratagems.

SCENA V.

Zidurile Londrei.

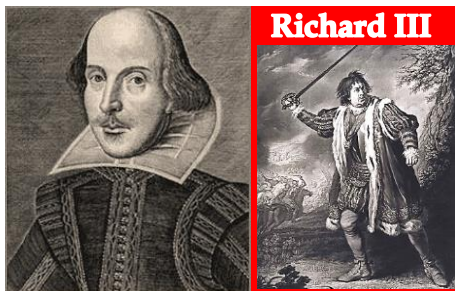
BUCKINGHAM și GLOSTER, îmbrăcați cu armura sângeroasă,
ruginită, în stare foarte rea.

GLOSTER. Ce vrea să zică, vere? Cum tremuri, — ce mișcat ești,
Schimbându-ți și culoarea? Oprindu-te cu gura
În mijlocul vorbirii, — pe urmă iar vorbind
Oprindu-te și iarăși, ca și când ai fi nebun,
Cuprins de vreo frică îngrozitoare, mare?

BUCKINGHAM. Taci, ca tragedianul eu știu să mă prefac;
Vorbesc, o întorc pe urmă, privește pe ici pe colo
De zboară chiar un pai, mă dau la o parte, tremur
Cu frică prefăcută; privirea-mi, îngrozită,
O fac când bun îmi place, precum și un dulce zâmbet.
Dar unde-i Catesby oare?

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

141

But what, is Catesby gone?

GLOSTER. He is; and, see, he brings the mayor along.

Enter the LORD MAYOR and CATESBY

BUCKINGHAM. Lord Mayor-

GLOSTER. Look to the drawbridge there!

BUCKINGHAM. Hark! a drum.

GLOSTER. Catesby, o'erlook the walls.

BUCKINGHAM. Lord Mayor, the reason we have sent-

GLOSTER. Look back, defend thee; here are enemies.

BUCKINGHAM. God and our innocence defend and guard us!

Enter LOVEL and RATCLIFF, with HASTINGS' head

GLOSTER. Be patient; they are friends-Ratcliff and Lovel.

LOVEL. Here is the head of that ignoble traitor,
The dangerous and unsuspected Hastings.

GLOSTER. S-a dus, — dar iată vine, cu el e lordul Mayor.

Intră LORDUL MAYOR, CATESBY

BUCKINGHAM. Lăsați-mă cu dânsul, să-l întrețin — lord Mayor —

GLOSTER. Vezi la podeț înainte.

BUCKINGHAM. Parcă aud o tobă.

GLOSTER. Spre zis păzește, Catesby.

BUCKINGHAM. Cuvântul pentru care te-am chemat, mylord —

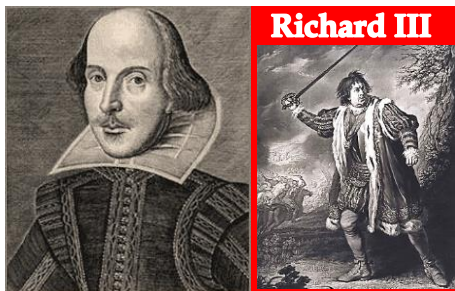
GLOSTER. Te apără sunt dușmani aceștia ce aleargă.

BUCKINGHAM. A voastră inocență și cerul să ne scape.

Intră LOVEL și RATCLIFFE cu capul lui HASTINGS

GLOSTER. Așteaptă, sunt prietenii; sunt Ratcliffe și cu Lovel.

LOVEL. Aici este capul acelui trădător,
Periculosul Hastings, mult timp nebănuț.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

142

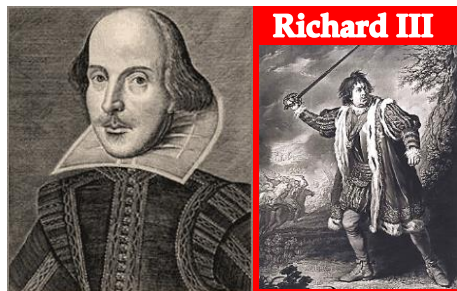
GLOSTER. So dear I lov'd the man that I must weep.
I took him for the plainest harmless creature
That breath'd upon the earth a Christian;
Made him my book, wherein my soul recorded
The history of all her secret thoughts.
So smooth he daub'd his vice with show of virtue
That, his apparent open guilt omitted,
I mean his conversation with Shore's wife —
He liv'd from all attainder of suspects.

BUCKINGHAM. Well, well, he was the covert'st shelt' red
traitor
That ever liv'd.
Would you imagine, or almost believe-
Were't not that by great preservation
We live to tell it-that the subtle traitor
This day had plotted, in the council-house,
To murder me and my good Lord of Gloster.

GLOSTER. Așa mult îl iubisem că trebuie să plâng.
Credeam că este omul, cel mai bun, cel mai simplu
Din lumea creștinească.
Era chiar ca o carte în care al meu suflet
Vărsa cu confidență gândirea sa secretă.
Atât își poleise sub a virtuții mască
Ascunsa viclenie, că dacă exceptezi
Văditele păcate ce dânsul comitea
(Vreau să vorbesc, pricepeți voi, de Mistress Shore)
Puteai să-l numeri lesne între cei nebănuți.

BUCKINGHAM. Era zău, trădătorul cel mai ascuns și negru
Ce-am pomenit vreodată, mă înțelegeți, lord Mayor, —
Nu mă va crede nimeni dar nu e o minciună,
Printr-o minune mare de nu scăpam s-o spunem,
El astăzi în consiliu, un trădător viclean,
Urzise să omoare pe Gloster și pe mine.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

143

MAYOR. Had he done so?

GLOSTER. What! think you we are Turks or Infidels?
Or that we would, against the form of law,
Proceed thus rashly in the villain's death
But that the extreme peril of the case,
The peace of England and our persons' safety,
Enforc'd us to this execution?

MAYOR. Now, fair befall you! He deserv'd his death;
And your good Graces both have well proceeded
To warn false traitors from the like attempts.
I never look'd for better at his hands
After he once fell in with Mistress Shore.

BUCKINGHAM. Yet had we not determin'd he should die
Until your lordship came to see his end —
Which now the loving haste of these our friends,
Something against our meanings, have prevented —
Because, my lord, I would have had you heard

MAYOR. Adevărat să fie?

GLOSTER. Putea să fie altfel? — Suntem păgâni și turci?
Nu fără judecată puteam dispune singuri
Să condamnăm la moarte pe lașul trădător,
Dar un urgent pericol amenința și pacea
Și viitorul țării noastre în caz de întârziere;
Și siguranța noastră cerea imediat
Ca să se pedepsească.

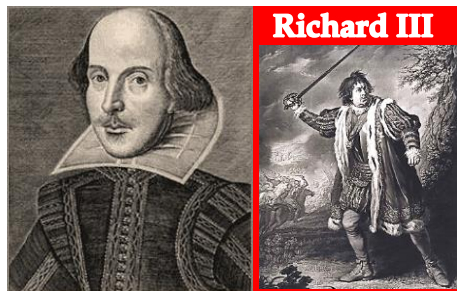
MAYOR. Ați lucrat foarte bine, el moarte merita;
Luminăția voastră aveți dreptate, pilda
Va prevesti pe alții de a nu trăda ca dânsul.
Să spun drept, de la dânsul mă așteptam la asta,
De când căzu în mâna acelei Doamne Shore.

BUCKINGHAM. Nu hotărâsem însă să moară pentru faptul,
Căci voiam să fiți acolo, să asistați și voi;
Prudența necesară și toți acești prieteni
Ne-au împins cu grabă să nu cruțăm pe Hastings:
Am fi ținut ca singur să auziți, mylord,

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

144

The traitor speak, and timorously confess
The manner and the purpose of his treasons:
That you might well have signified the same
Unto the citizens, who haply may
Misconster us in him and wail his death.

MAYOR. But, my good lord, your Grace's words shall serve
As well as I had seen and heard him speak;
And do not doubt, right noble Princes both,
But I'll acquaint our duteous citizens
With all your just proceedings in this cause.

GLOSTER. And to that end we wish'd your lordship here,
T' avoid the the censures of the carping world.

BUCKINGHAM. Which since you come too late of our intent,
Yet witness what you hear we did intend.
And so, my good Lord Mayor, we bid farewell.
Exit LORD MAYOR

GLOSTER. Go, after, after, cousin Buckingham.
The Mayor towards Guildhall hies him in an post.

Vorbind pe trădătorul, și cum mărturisea
Trădările urzite, cu planul lor întreg;
Așa puteați mai lesne să deslușiți, mylord,
Cetățenilor, ce poate ar înțelege rău
Ce am făcut spre bine, și ar putea să-l plângă.

MAYOR. Mai mare confiență îmi inspiră ce ați spus,
Decât de vedeam singur și-l auzeam vorbind:
Fiți fără îndoială, prinți nobili, străluciți,
Voi preveni în formă pe cetățenii toți
De marea voastră dreptate în cele petrecute.

GLOSTER. Ba chiar pentru aceasta te-am chemat, mylord,
Să ne scapi de a lumii trândavă critică.

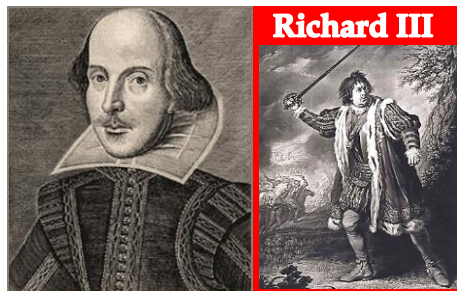
BUCKINGHAM. Deoarece veniți târziu ca să vedeți,
Puteți voința noastră s-o garantați curată;
Cu această rugăciune ne vom lua ziua bună.
Iese LORDUL MAYOR

GLOSTER. Urmează-l de aproape, bun vere Buckingham,
Spre Guildhall cu grăbire își îndreaptă pasul;

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

145

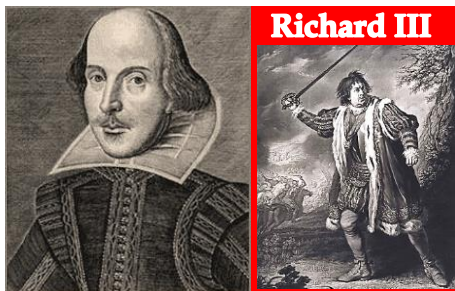
There, at your meet'st advantage of the time,
Infer the bastardy of Edward's children.
Tell them how Edward put to death a citizen
Only for saying he would make his son
Heir to the crown-meaning indeed his house,
Which by the sign thereof was termed so.
Moreover, urge his hateful luxury
And bestial appetite in change of lust,
Which stretch'd unto their servants, daughters, wives,
Even where his raging eye or savage heart
Without control lusted to make a prey.
Nay, for a need, thus far come near my person:
Tell them, when that my mother went with child
Of that insatiate Edward, noble York
My princely father then had wars in France
And, by true computation of the time,
Found that the issue was not his begot;
Which well appeared in his lineaments,

Când vei găsi momentul mai nimerit, acolo,
Pe băieții lui Edward taxează-i de bastarzi:
Chiar spune în ce fel Edward la moarte condamna
Pe un cetățean, ce tare a îndrăznit să zică
Că pe al său fiu îl va face moștenitor la tron;
Deoarece coroana era un semn din vechime
Al casei, și de aceea chiar numele-l luase —
În afară de aceasta, de luxul lui vorbește,
De marea cheltuială făcută în plăceri
Trupești, ce se întinde pe roabele fiice,
Chiar pe ale lor neveste, când ochiul său de fiară,
Și nesătulul lui suflet fără niciun fel de cârmă
Zărește predă gata.
Mai spune, când cu Edward era însărcinată
A mea cinstită mamă, cum strălucitul York,
Domnescul nostru tată era dus în războaie
În Franța; însă timpul drep socotindu-l dânsul,
Descoperi că pruncul nu poate fi al său —

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

146

Being nothing like the noble Duke my father.
Yet touch this sparingly, as 'twere far off;
Because, my lord, you know my mother lives.

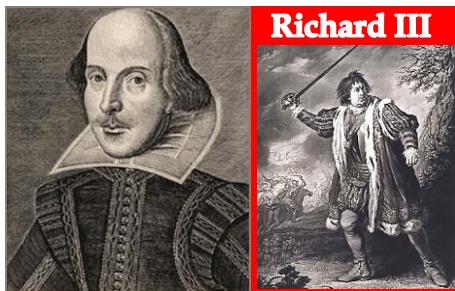
BUCKINGHAM. Doubt not, my lord, I'll play the orator
As if the golden fee for which I plead
Were for myself; and so, my lord, adieu.

GLOSTER. If you thrive well, bring them to Baynard's Castle;
Where you shall find me well accompanied
With reverend fathers and well learned bishops.

BUCKINGHAM. I go; and towards three or four o'clock
Look for the news that the Guildhall affords.
[Exit]

GLOSTER. Go, Lovel, with all speed to Doctor Shaw.
[To CATESBY] Go thou to Friar Penker. Bid them both
Meet me within this hour at Baynard's Castle.
[Exeunt all but GLOSTER]

Și mai clar încă proba din chipu-i reieșea,
Căci tatălui copilului de fel nu semăna:
Alunecă pe asta ca lucru din trecut,
Căci mama mea trăiește, mylord, să nu uităm.
BUCKINGHAM. Oh! fii mylord, pe pace, voi fi un orator
Dibace, parcă premiul cel auriu, țintit
E pentru mine însumi; acum plec, adio:
GLOSTER. De ți-e izbânda bună, cu tine să-i aduci
La Baynards Catle iute; vă voi găsi acolo,
Înconjurat de preoți și învățați Episcopi.
BUCKINGHAM. Mă duc, și poți fii sigur la ora trei sau
patru,
Așteaptă noutatea ce vine de la Giuldhall.
[Iese BUCKINGHAM]
GLOSTER. Tu, Lovel, du-te iute la doctorul meu Shaw.
[Lui CATESBY] La Penker, tu, monarhul, – pe amândoi
chemați-i
Într-un ceas să mă aștepte la Baynards Castle, sigur.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

Now will I go to take some privy order
To draw the brats of Clarence out of sight,
And to give order that no manner person
Have any time recourse unto the Princes.

Exit

147

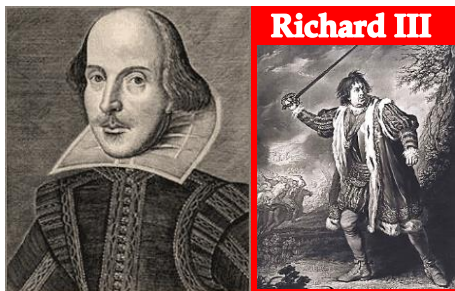
[*Ies LOVEL și CATESBY*]

Acum este vreme să iau măsuri secrete
Să facă să dispară lighioanele lui Clarence;
Să poruncesc pe urmă, ca nimeni absolut
Cu niciun preț să intre la Principii cei tineri.
Iese

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

148

SCENE VI.

London. A street

Enter a SCRIVENER

SCRIVENER. Here is the indictment of the good Lord Hastings;

Which in a set hand fairly is engross'd

That it may be to-day read o'er in Paul's.

And mark how well the sequel hangs together:

Eleven hours I have spent to write it over,

For yesternight by Catesby was it sent me;

The precedent was full as long a-doing;

And yet within these five hours Hastings liv'd,

Untainted, unexamin'd, free, at liberty.

Here's a good world the while! Who is so gros

That cannot see this palpable device?

Yet who's so bold but says he sees it not?

SCENA VI.

Londra – o stradă.

Intră un grefier.

GREFIER. Acesta este actul de acuzație

Al bunului Lord Hastings; și este copiat

Curat, cu slovă mare; ce e să se citească

La Sfântul Paul astăzi, să audă toți cuvântul:

Vedeți ce bine sună, ce clar e redactat;

Eu unsprezece ore am stat să-l copiez:

De ieri, chiar de cu seară mi s-a trimis de Catesby

Originalul sigur fu și mai greu de scris:

Cu toate astea, Hastings trăia acu cinci ore,

Nebănuit și liber.

Ce lume e aceasta! – Există oare prostul

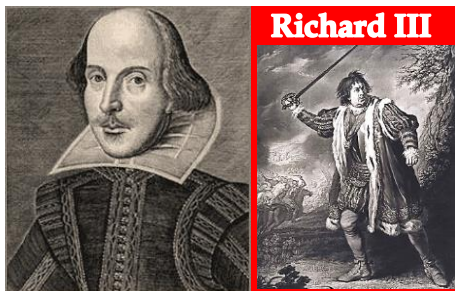
Ce nu pricepe lesne vădita înșelăciune?

Va îndrăzni el însă să spună că o pricepe?

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

Bad is the world; and all will come to nought,
When such ill dealing must be seen in thought.
[Exit]

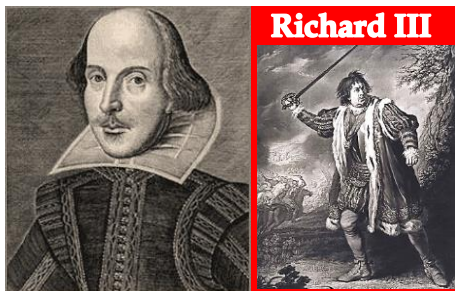
149

E lumea păcătoasă, și ce se va alege
Când gândul cel mai tainic corupt e și stricat?
[Iese]

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

150

SCENE VII.

London. Baynard's Castle

Enter GLOSTER and BUCKINGHAM, at several doors

GLOSTER. How now, how now! What say the citizens?

BUCKINGHAM. Now, by the holy Mother of our Lord,
The citizens are mum, say not a word.

GLOSTER. Touch'd you the bastardy of Edward's children?

BUCKINGHAM. I did; with his contract with Lady Lucy,
And his contract by deputy in France;
Th' insatiate greediness of his desire,
And his enforcement of the city wives;
His tyranny for trifles; his own bastardy,
As being got, your father then in France,
And his resemblance, being not like the Duke.
Withal I did infer your lineaments,
Being the right idea of your father,

SCENA VII.

Curtea la Baynard Castle.

GLOSTER și BUCKINGHAM se întâlnesc

GLOSTER. Ei bine, ce mai spun cinstiții cetățeni?

BUCKINGHAM. Mulțimea este mută, o vorbă nu rostesc.

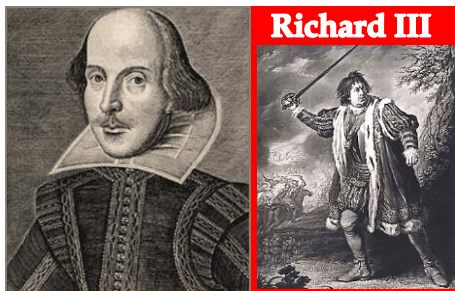
GLOSTER. Ai atins chestiunea copiilor lui Edward?

BUCKINGHAM. Da, da și legătura cu domnișoara Lucy,
Precum căsătoria printr-un trimis în Franța:
Și pofta nesătulă dorințelor nedemne;
Nevestele luate de el prin silnicie;
În mofturi tirania și bastardia lui; —
De nașterea sa am vorbit fiind în Franța tatăl său,
Puțin îi seamănă Ducelui de York:
Am concis că ale voastre trăsături cu totul seamănă
Cu Ducele părinte, — și că-l aduci aminte

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

151

Both in your form and nobleness of mind;
Laid open all your victories in Scotland,
Your discipline in war, wisdom in peace,
Your bounty, virtue, fair humility;
Indeed, left nothing fitting for your purpose
Untouch'd or slightly handled in discourse.
And when mine oratory drew toward end
I bid them that did love their country's good
Cry 'God save Richard, England's royal King!'

GLOSTER. And did they so?

BUCKINGHAM. No, so God help me, they spake not a word;
But, like dumb statues or breathing stones,
Star'd each on other, and look'd deadly pale.
Which when I saw, I reprehended them,
And ask'd the Mayor what meant this wilfull silence.
His answer was, the people were not used
To be spoke to but by the Recorder.

Atât în aparență cât și în calitate:
Le-am adus aminte victorii câștigate, —
Războaiele din Scoția, — v-am arătat purtarea
În bătălii vitează, în pace înțeleaptă, —
Virturea, dărnicia, frumoasa modestie;
În fine, pentru scopul meu am zis tot, n-am uitat,
Discursul meu să atingă, nici n-am alunecat;
Când la sfârșit ajunse acea vorbire lungă,
Am spus: „Voi toți ce țara din inimă iubiți,”
Strigați: „Trăiască Richard al Angliei mare Domn!”

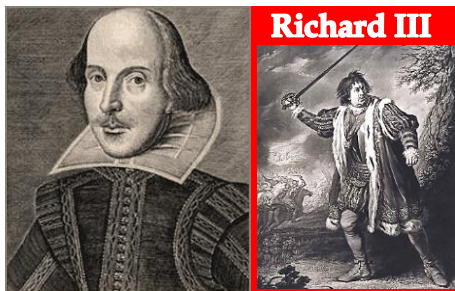
GLOSTER. Ei bine, și au strigat?

BUCKINGHAM. Pe legea mea, niciunul, o vorbă n-au rostit;
Ca statuile din piatră ce n-au nici glas, nici suflet
Uitându-se prosteste, și albi ca niște morți,
Eu când văzui aceasta i-am dojenit pe dânșii,
Și am întrebat pe Mayorul de ce tăcerea asta:
Răspunse că poporul nu este învățat
Să i se adreseze altul, și numai arhivarul;

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

152

Then he was urg'd to tell my tale again.
'Thus saith the Duke, thus hath the Duke inferr'd'-
But nothing spoke in warrant from himself.
When he had done, some followers of mine own
At lower end of the hall hurl'd up their caps,
And some ten voices cried 'God save King Richard!'
And thus I took the vantage of those few-
'Thanks, gentle citizens and friends,' quoth I
'This general applause and cheerful shout
Argues your wisdoms and your love to Richard.'
And even here brake off and came away.

GLOSTER. What, tongueless blocks were they? Would they
not speak?

Will not the Mayor then and his brethren come?

BUCKINGHAM. The Mayor is here at hand. Intend some
fear;

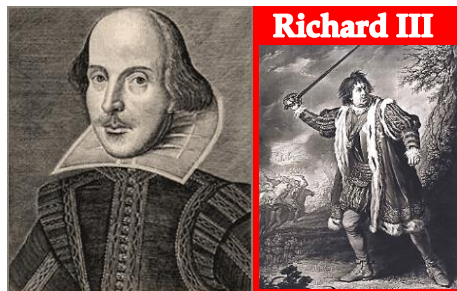
Be not you spoke with but by mighty suit;

Atunci el începe să spună după mine,
Ce Ducele vorbește și cum găsește dânsul?
Dar nu spunând acestea ca de la el venite,
Pe urmă când sfârși câțiva urmași ai mei,
În fundul salei șapca au azvârlit în sus,
Strigând din ei vreo zece: *Trăiască Richard Domnul!*
Am profitat eu iute de faptul ce făcură, —
„Vă mulțumesc prieteni, buni cetățeni”, zisei;
”Obșteasca voastră aprobare cu țipăt bucuros
Probează înțelepciunea și amorul ce purtați
Lui Richard Ducele de Gloster”: — cu vorbele acestea
Am încetat cuvântul și am venit înapoi.

GLOSTER. Ce nătărăi nemernici! — Nu au vrut să vorbească?
Și mayorul nu mai vine cu toți ai săi tovarăși?

BUCKINGHAM. Da, vine, e aproape, prefă-te că ți-e grijă;
Cu rugăminți multe primește să-ți vorbească;
Bisericeasca carte n-o părăsi din mână,

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

153

And look you get a prayer-book in your hand,
And stand between two churchmen, good my lord;
For on that ground I'll make a holy descant;
And be not easily won to our requests.

Play the maid's part: still answer nay, and take it.

GLOSTER. I go; and if you plead as well for them

As I can say nay to thee for myself,

No doubt we bring it to a happy issue.

BUCKINGHAM. Go, go, up to the leads; the Lord Mayor
knocks.

[Exit GLOSTER.]

[Enter the LORD MAYOR, ALDERMEN, and citizens]

Welcome, my lord. I dance attendance here;

I think the Duke will not be spoke withal.

[Enter CATESBY]

Now, Catesby, what says your lord to my request?

CATESBY. He doth entreat your Grace, my noble lord,

To visit him to-morrow or next day.

Și între doi duhovnici așează-te, mylord;
Eu pe tărâmul ăsta voi face un discurs:
Să nu te lași prea lesne să te înduplecăm,
Ca fetele răspunde că nu vrei, și primește.

GLOSTER. Merg; dacă pledoaria ce faci îi va mișca

Pe dânșii, cât pe mine mă împinge să te ascult,

E fără îndoială că lesne izbutim.

BUCKINGHAM. Te du. Aud pe mayorul ce bate la pridvor.

[Iese GLOSTER]

[Intră LORDUL MAYOR cu sindicii și alți cetățeni]

Mylord, îmi pare bine, și eu aștept aici;

Cu Gloster mi se pare nu vom putea vorbi

[Intră CATESBY de la Castel]

Ei, Catesby, ce răspunde la rugămintea noastră?

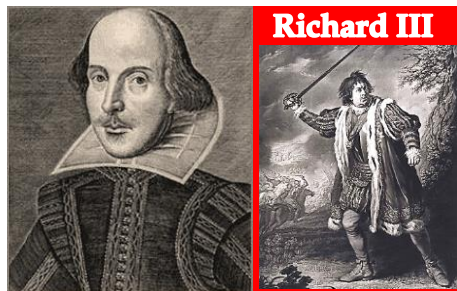
CATESBY. El pe Măria Voastră cu insistență roagă

Ca mâine sau poimâine să-l vizitați acasă:

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

154

He is within, with two right reverend fathers,
Divinely bent to meditation;
And in no worldly suits would he be mov'd,
To draw him from his holy exercise.

BUCKINGHAM. Return, good Catesby, to the gracious
Duke;

Tell him, myself, the Mayor and Aldermen,
In deep designs, in matter of great moment,
No less importing than our general good,
Are come to have some conference with his Grace.

CATESBY. I'll signify so much unto him straight. Exit

BUCKINGHAM. Ah ha, my lord, this prince is not an
Edward!

He is not lolling on a lewd love-bed,
But on his knees at meditation;
Not dallying with a brace of courtezans,
But meditating with two deep divines;
Not sleeping, to engross his idle body,

Acum e înăuntru cu doi pioși părinți
În meditație sfântă îi e duhul adâncit,
Nici suferind să-l miște vreo grijă pământească,
Ce poate să-l sustragă din sfintele-i lucrări.

BUCKINGHAM. Du-te iar, scumpe Catesby, la grațiosul
Duce,

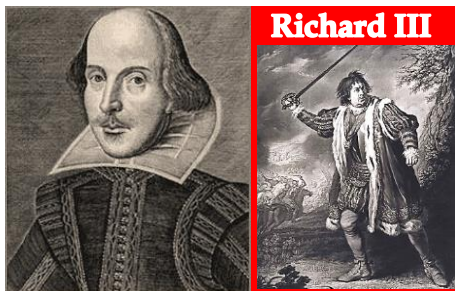
Că-l așteptăm anunță-l, eu, mayorul și sindici,
Cu planuri greu urzite, ce cer urgență mare,
Privind directamente pe toți din țara asta,
Asupra lor cu dânsul vrând să ne consultăm.

CATESBY. Pe loc, fără zăbavă, îi voi comunica.

BUCKINGHAM. Ah! principele ăsta, mylord, nu e un
Edward!

El nu-și petrece veacul trântit pe o sofa;
Îngenunchiat, se roagă la Domnul să-l inspire;
Nu-și prăpădește vremea cu desfrânatele,
Și nu-și îngrașă trupul dormind o zi întreagă;
Cu rugăciuni veghează pe duhul său continuu.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

155

But praying, to enrich his watchful soul.
Happy were England would this virtuous prince
Take on his Grace the sovereignty thereof;
But, sure, I fear we shall not win him to it.

MAYOR. Marry, God defend his Grace should say us nay!

BUCKINGHAM. I fear he will. Here Catesby comes again.

[*Re-enter CATESBY*]

Now, Catesby, what says his Grace?

CATESBY. My lord,

He wonders to what end you have assembled
Such troops of citizens to come to him.

His Grace not being warn'd thereof before,
He fears, my lord, you mean no good to him.

BUCKINGHAM. Sorry I am my noble cousin should
Suspect me that I mean no good to him.

By heaven, we come to him in perfect love;
And so once more return and tell his Grace.

Ce fericită țară de-ar consimți vreodată
Coroana să i-o poarte un principe ca ăsta:
Cu greu aş crede însă că-l vom îndupleca.

MAYOR. Să ne ferească Domnul, de-o refuza să ne asculte!

BUCKINGHAM. Mă tem că o să refuze; iar Catesby se
întoarce

[*Intră CATESBY*]

Ce hotărăște, Catesby?

CATESBY. Întrebă ce-i cuvântul ce vă face să adunați

De cetățeni o ceată, să mergeți către dânsul;

Fiindcă nu primise vreo știre de aceasta,

În gând c-aveți, se teme, ceva în contra sa.

BUCKINGHAM. Destul de rău îmi pare ca nobilul meu văr
Să aibe bănuiala că nu-i vreau eu binele.

Cu dragoste în suflet venim noi către el; —

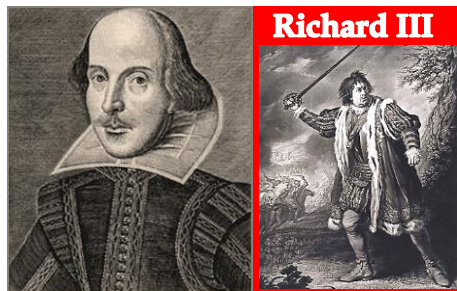
Întoarce-te și spune-i o dată pentru totdeauna.

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

156

[Exit CATESBY]

When holy and devout religious men
Are at their beads, 'tis much to draw them thence,
So sweet is zealous contemplation.

Enter GLOSTER aloft, between two BISHOPS.

CATESBY *returns.*

MAYOR. See where his Grace stands 'tween two clergymen!

BUCKINGHAM. Two props of virtue for a Christian prince,
To stay him from the fall of vanity;

And, see, a book of prayer in his hand,

True ornaments to know a holy man.

Famous Plantagenet, most gracious Prince,

Lend favourable ear to our requests,

And pardon us the interruption

Of thy devotion and right Christian zeal.

GLOSTER. My lord, there needs no such apology:

I do beseech your Grace to pardon me,

Who, earnest in the service of my God,

[Iese CATESBY]

Zău când evlavioșii încep să se închine,

E greutate mare să-i tragi de unde sunt

Așa plăcere mare găsesc în contemplație.

Se arată GLOSTER, sus la o galerie, între doi Episcopi.

CATESBY *se întoarce.*

MAYOR. Priviți acum pe Duce stând între doi părinți!

BUCKINGHAM. Acesta este demnul unui Prinț creștin,

Și ei o să oprească mândria să-l orbească.

Vedeți în mână ține psaltirul cu sfințenie,

Prin care se cunoaște că e un om de bine: —

Plantagenet iubite, al nostru Domn grațios,

Dă ascultare bună la ce azi te rugăm;

Și iartă supărarea nevolnici ce aducem

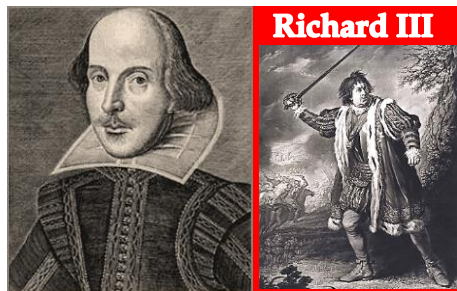
La sfânta meditație a sufletului tău.

GLOSTER. Mylord, nu-i trebuință de a cere iertare:

Mai mult se cade mie să cer iertarea voastră;

Dar eu, slujind pe Domnul cu întreaga mea silință,

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

157

Deferr'd the visitation of my friends.

But, leaving this, what is your Grace's pleasure?

BUCKINGHAM. Even that, I hope, which pleaseth God above,

And all good men of this ungovern'd isle.

GLOSTER. I do suspect I have done some offence

That seems disgracious in the city's eye,

And that you come to reprehend my ignorance.

BUCKINGHAM. You have, my lord. Would it might please your Grace,

On our entreaties, to amend your fault!

GLOSTER. Else wherefore breathe I in a Christian land?

BUCKINGHAM. Know then, it is your fault that you resign

The supreme seat, the throne majestic,

The scept' red office of your ancestors,

Your state of fortune and your due of birth,

The lineal glory of your royal house,

Amicii ce mă cheamă sunt deseori uitați

Dar să lăsăm aceasta. — De ce aveți plăcere?

BUCKINGHAM. Ce vrem, e, sper, voința Domnului din cer,
Și a tuturor, ce bine acestei țări doresc.

GLOSTER. Îmi vine o bănuială c-aș fi comis vreun fapt

Privită ca greșeală de bunii cetățeni,

Și că veniți acum să mă muștrați din această cauză.

BUCKINGHAM. Mylord, e chiar aceasta: — ce bine de ai voi,
La rugămintea noastră, greșeala s-o repara.

GLOSTER. De ce trăiesc în lume, în țară creștinească,

Greșeala cea comisă de nu pot s-o îndrept?

BUCKINGHAM. Greșești ascultă bine, nepăsător uitând

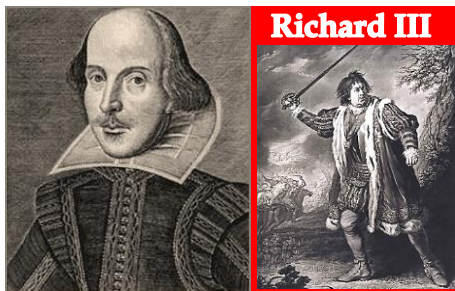
Înalta cârmuire și tronul maiestos,

Cu semnul de putere acel sceptru strămoșesc,

Averea cuvenită prin nașterea ta, ție,

Și neatinsa cinste a neamului domnesc,

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

158

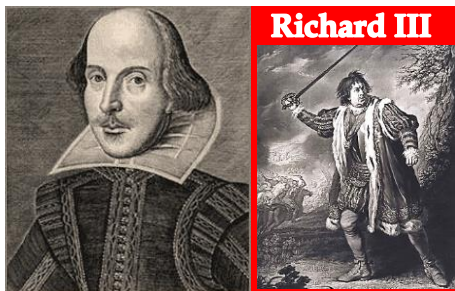
To the corruption of a blemish'd stock;
Whiles in the mildness of your sleepy thoughts,
Which here we waken to our country's good,
The noble isle doth want her proper limbs;
Her face defac'd with scars of infamy,
Her royal stock graft with ignoble plants,
And almost should' red in the swallowing gulf
Of dark forgetfulness and deep oblivion.
Which to recure, we heartily solicit
Your gracious self to take on you the charge
And kingly government of this your land –
Not as protector, steward, substitute,
Or lowly factor for another's gain;
But as successively, from blood to blood,
Your right of birth, your empery, your own.
For this, consorted with the citizens,
Your very worshipful and loving friends,
And by their vehement instigation,

Să le păstreze veșnic o spiță putrezită?
A adormit trecutul, în gândul tău, uitat?
Spre folosința țării voi cere să-l renaștem!
Da, insula s-adune întreaga sa putere;
O rană rușinoasă îi urătește fața,
Pe nobila-i tulpină e un altoi bastard,
E ca și azvârlită adânc într-un mormânt,
Uitată-n veșnicie, în nepăsarea lumii.
Noi, spre scăparea țării din inimă rugăm
Ca, chiar Măria Voastră să vă luați asupra
Suprema cărmuire a țării, – țara noastră:
Și nu vrem ca protector, vechi sau loțiitor
Lucrând în locul altuia și spre câștigul lui:
Ci vrem prin moștenire, prin dreptul dat de sânge,
Să iei ce ți se cuvine, domnia legitimă
Acesta e sfârșitul chiar ce pe noi acum
Chibzuind împreună, prieteni, cetățeni: –
Însărcinat de dânșii mă închin să ne ascuți.

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

159

In this just cause come I to move your Grace.

GLOSTER. I cannot tell if to depart in silence

Or bitterly to speak in your reproof

Best fitteth my degree or your condition.

If not to answer, you might haply think

Tongue-tied ambition, not replying, yielded

To bear the golden yoke of sovereignty,

Which fondly you would here impose on me;

If to reprove you for this suit of yours,

So season'd with your faithful love to me,

Then, on the other side, I check'd my friends.

Therefore-to speak, and to avoid the first,

And then, in speaking, not to incur the last-

Definitively thus I answer you:

Your love deserves my thanks, but my desert

Unmeritable shuns your high request.

First, if all obstacles were cut away,

And that my path were even to the crown,

GLOSTER. Nu știu cum e mai bine, să plec fără a răspunde,

Sau să vă cert amarnic de vorbeș e ce ați spus;

Doresc ca ce aș face să și consilieze

A noastră demnitate cu poziția dumneavoastră;

Dar, dacă n-aș răspunde, voi ați putea să credeți

Că prin a mea tăcere aș consimți, cedând

Ambiției mele nevrând să refuz,

Că port cu bucurie domnia aurită

Ce buna voastră voință dorește să-mi confere;

Iar dacă vă cert iarăși, că vă adresați mie

Cu o rugă izvorâtă din dragoste, fidelă,

Aș ofensa prin asta pe chiar amicii mei:

Silit deci a vorbi sunt spre a nu face una,

Vorbind să caut însă să nu tac pe cealaltă; –

Acesta e răspunsul ce-l dau definitiv:

Prea mare mulțumire simt din amorul vostru;

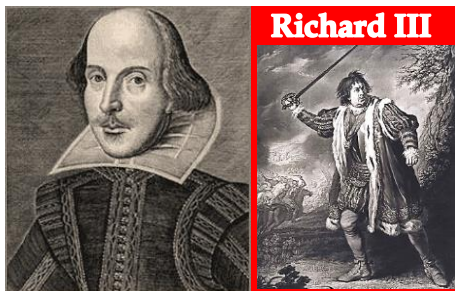
Să mulțumim pe Domnul, de mine nu-i nevoie;

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

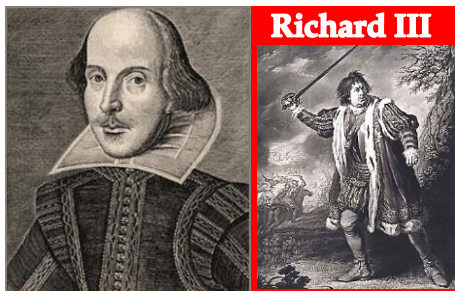
Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

160

As the ripe revenue and due of birth,
Yet so much is my poverty of spirit,
So mighty and so many my defects,
That I would rather hide me from my greatness-
Being a bark to brook no mighty sea-
Than in my greatness covet to be hid,
And in the vapour of my glory smother'd.
But, God be thank'd, there is no need of me-
And much I need to help you, were there need.
The royal tree hath left us royal fruit
Which, mellow'd by the stealing hours of time,
Will well become the seat of majesty
And make, no doubt, us happy by his reign.
On him I lay that you would lay on me-
The right and fortune of his happy stars,
Which God defend that I should wring from him.
BUCKINGHAM. My lord, this argues conscience in your
Grace;

(În caz chiar când s-ar simți, deloc nu sunt acela
Să vă convină vouă.)
Din strămoșeasca spiță a ieșit rod domnesc,
Un rod ce se va coace trecând încet pe el
Ani nesimțiți, făcându-l bun pentru maiestate.
Și în a sa domnie pe noi toți fericind.
Incumbă dar acestuia acea sarcină înaltă
Ce vreți voi să-mi impuneți.
Căci steaua sa ferice pe dânsul îl alege,
Și să ferească Domnul ca eu să vreau s-o smulg.

BUCKINGHAM. Mylord, vorbind, probat-ați că conștiința
voastră

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

161

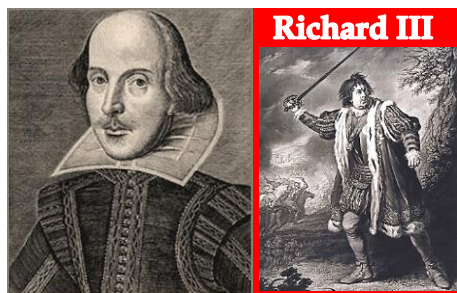
But the respects thereof are nice and trivial,
All circumstances well considered.
You say that Edward is your brother's son.
So say we too, but not by Edward's wife;
For first was he contract to Lady Lucy-
Your mother lives a witness to his vow-
And afterward by substitute betroth'd
To Bona, sister to the King of France.
These both put off, a poor petitioner,
A care-craz'd mother to a many sons,
A beauty-waning and distressed widow,
Even in the afternoon of her best days,
Made prize and purchase of his wanton eye,
Seduc'd the pitch and height of his degree
To base declension and loath'd bigamy.
By her, in his unlawful bed, he got
This Edward, whom our manners call the Prince.
More bitterly could I expostulate,

În toate ne conduce; ați dat cuvinte însă,
Privite de aproape, lipsind de greutate:
Că Edward e copilul fratelui vostru,
Nici noi nu zicem astfel, dar nu prin soția sa;
Întâi cu Lady Lucy fusese logodit, —
Cinstita voastră mamă o va mărturisi;
Făcu logodna printr-un ambasador,
Cu Bona, sora bună a Regelui de Franța.
Pe amândouă pe urmă uitându-le, o proastă
Vedană săracită, cu o sumă de copii,
Ajunsă cam spre seară în zilele-i frumoase,
I-a captivat privirea prin ochiu-i fermecat,
Robindu-i bărbăția și forța gândului,
Lăsându-l în rușinea spurcatei bigamii:
Din astă cununie nedemnă s-a născut
Acel Edward, cui de formă-i zicem numai Prinț.
Puteam da argumente puternice, amare,
Atât, respectul numai, al unora ce trăiesc,

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

162

Save that, for reverence to some alive,
I give a sparing limit to my tongue.
Then, good my lord, take to your royal self
This proffer'd benefit of dignity;
If not to bless us and the land withal,
Yet to draw forth your noble ancestry
From the corruption of abusing times
Unto a lineal true-derived course.

MAYOR. Do, good my lord; your citizens entreat you.

BUCKINGHAM. Refuse not, mighty lord, this proffer'd love.

CATESBY. O, make them joyful, grant their lawful suit!

GLOSTER. Alas, why would you heap this care on me?

I am unfit for state and majesty.

I do beseech you, take it not amiss:

I cannot nor I will not yield to you.

BUCKINGHAM. If you refuse it-as, in love and zeal,

Loath to depose the child, your brother's son;

As well we know your tenderness of heart

Mă obligă să-mi țin limba în marginea cuviinței;
Acum, mylord iubite, în falnica-ți persoană,
Primește demnitatea ce azi ți se oferă.
Nu pentru noi primește-o, nu pentru binele țării
Dar ca să-ți tragi norodul din groapa nămolosă
În care ajunsese; spre a-l restabili
În albia legitimă.

MAYOR. Mylord iubit, primește, te roagă cetățenii.

BUCKINGHAM. Acest semn de iubire nu-l refuza, mylord.

CATESBY. Cu bucurie umple-i, voința lor făcând-o –

GLOSTER. Vai, vai! povara asta de griji dese îmi impuneți

Nu-mi place maiestatea, măririle mă înfioară: –

Rog, fără supărare, primiți răspunsul meu:

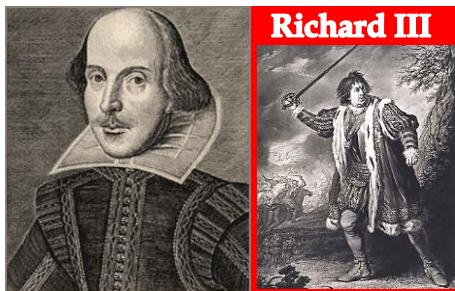
Nu pot, i-e imposibil, zău, să vă satisfac.

BUCKINGHAM. Refuzul de-l dictează fidela pietate,

Căci țin noi foarte bine că bunătatea voastră,

Cât și blândețea dulce și femeiasca milă,

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

163

And gentle, kind, effeminate remorse,
Which we have noted in you to your kindred
And egally indeed to all estates-
Yet know, whe'er you accept our suit or no,
Your brother's son shall never reign our king;
But we will plant some other in the throne
To the disgrace and downfall of your house;
And in this resolution here we leave you.
Come, citizens. Zounds, I'll entreat no more.

GLOSTER. O, do not swear, my lord of Buckingham.

Exeunt BUCKINGHAM, MAYOR, and citizens.

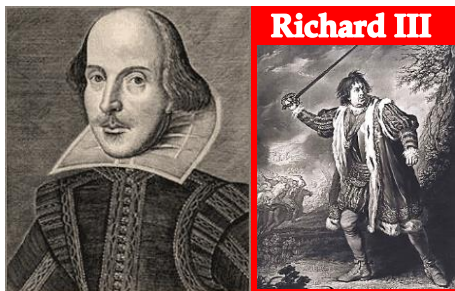
CATESBY. Call him again, sweet Prince, accept their suit.
If you deny them, all the land will rue it.

GLOSTER. Will you enforce me to a world of cares?
Call them again. I am not made of stones,
But penetrable to your kind entreaties,

Ce ați probat în toate, atât la rude bune
Precum și la prieteni și la orice alți oameni,
Vă oprește de a învinge pe tânărul nepot; –
Să știi un lucru bine, primești sau nu primești;
Copilul niciodată nu ne va domni pe noi;
Pe altul îl vom stabili pe tronul vostru falnic,
Desființând nevolnici mareața voastră casă
Decizia ne e asta. – Plecăm, v-am prevenit.
Urmați-mă, prieteni, – destul ne-am rugat.
[*lese BUCKINGHAM*]

CATESBY. Mylord, să se întoarcă, oh! cheamă-l înapoi!
Acordă-le ce cer; căci dacă tot persisti
Întreaga noastră țară va suferi cu dănșii.

GLOSTER. Cu silă îmi impuneți acea viață zdruncinată,
Să fie dar cum spuneți. – Da, cheamă-i înapoi;
Căci eu nu sunt de piatră, nu pot să vă refuz;

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

164

Albeit against my conscience and my soul.
[*Re-enter BUCKINGHAM and the rest*]
Cousin of Buckingham, and sage grave men,
Since you will buckle fortune on my back,
To bear her burden, whe'er I will or no,
I must have patience to endure the load;
But if black scandal or foul-fac'd reproach
Attend the sequel of your imposition,
Your mere enforcement shall acquittance me
From all the impure blots and stains thereof;
For God doth know, and you may partly see,
How far I am from the desire of this.

MAYOR. God bless your Grace! We see it, and will say it.

GLOSTER. In saying so, you shall but say the truth.

BUCKINGHAM. Then I salute you with this royal title-
Long live King Richard, England's worthy King!

ALL. Amen.

[*Iese CATESBY*]

E-n contra deciziei și conștiinței mele.

[*Reintră BUCKINGHAM cu ceilalți*]

Văr Buckingham, prieteni, bărbați cu greutate,
Deoarece îmi impuneți în contra voinței mele
Să port pe a mea spinare domnia zdrobitoare,
Silit voi fi nevolnic s-o duc cu îndurare.
Dar dacă calomnia sau neagra prevențiune
Va urma de aproape un fapt ce fac silit,
În siluirea voastră voi găsi descărcare
De orice bănuială sau pată rușinoasă:
Căci Domnul nu mai știe, și singuri chiar vedeți
Că depărtat de mine e lucrul ce se cere.

MAYOR. Să vă ajute Domnul! – Vedem și o vom spune.

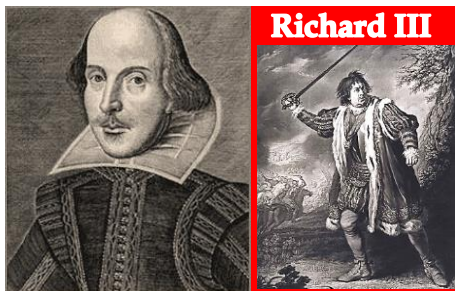
GLOSTER. Puteți, – zicând aceasta veți spune adevărul.

BUCKINGHAM. Te salutăm atunci cu titlul cel regesc. –
Trăiască bunul Rege, să domnească mult peste țară!

TOȚI. Amin.

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica**, 1884

165

BUCKINGHAM. To-morrow may it please you to be crown'd?

GLOSTER. Even when you please, for you will have it so.

BUCKINGHAM. To-morrow, then, we will attend your Grace;

And so, most joyfully, we take our leave.

GLOSTER. [*To the BISHOPS*] Come, let us to our holy work again.

Farewell, my cousin; farewell, gentle friends.
[*Exeunt*]

BUCKINGHAM. Aveți plăcerea mâine să fie încoronarea?

GLOSTER. Când vreți, căci în aceasta sunteți stăpâni, fixați.

BUCKINGHAM. Chiar mâine deci vom veni să vă luăm porunca;

Cu bucurie mare primind ne-ați umplut.

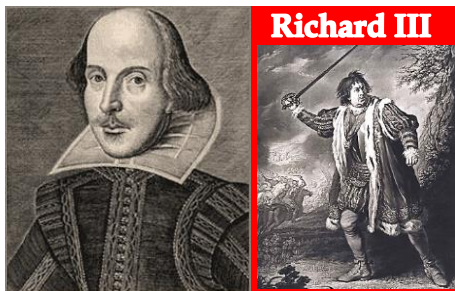
GLOSTER. [*Episcopilor*] Acu ne întoarcem la sfânta nelucrare: —

Adio, dragă vere, prieteni buni adio.
[*les*]

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts
Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

166

ACT IV.

SCENE I.

London. Before the Tower

*Enter QUEEN ELIZABETH, DUCHESS of YORK, and
MARQUIS of DORSET, at one door;
ANNE, DUCHESS of GLOSTER, leading LADY MARGARET
PLANTAGENET,*

CLARENCE's young daughter, at another door

DUCHESS. Who meets us here? My niece Plantagenet,
Led in the hand of her kind aunt of GLOSTER?
Now, for my life, she's wand'ring to the Tower,
On pure heart's love, to greet the tender Princes.
Daughter, well met.

ANNE. God give your Graces both
A happy and a joyful time of day!

ACTUL IV.

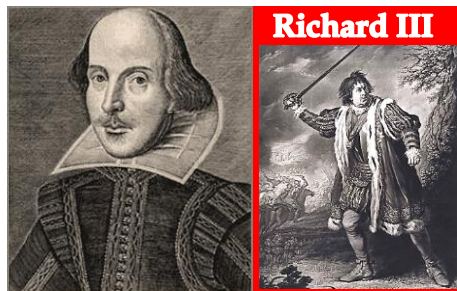
SCENA I.

Londra – Înaintea Turnului

*Intră, dintr-o parte, REGINA ELISABETHA, DUCESA de
YORK, și marquesele de Dorset; din cealaltă, ANNA, DUCESA
de GLOSTER, conducând pe LADY MARGARETA
PLANTAGENET, diica cea mai mică a lui Clarence.*

DUCESA. Ce dulce întâlnire! Iubita mea nepoată,
Și nora mea de Gloster, ținându-se de mână.
Pe viața mea, spre Turn își îndreaptă pasul;
Cu semn de amicitie pe Prinț să îl salute;
Sosire bună, noro.

ANNA. Să vă păstreze cerul cu bine pe amândouă.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

167

QUEEN ELIZABETH. As much to you, good sister! Whither away?

ANNE. No farther than the Tower; and, as I guess,
Upon the like devotion as yourselves,
To gratulate the gentle Princes there.

QUEEN ELIZABETH. Kind sister, thanks; we'll enter all together.

[Enter BRAKENBURY]

And in good time, here the lieutenant comes.
Master Lieutenant, pray you, by your leave,
How doth the Prince, and my young son of York?

BRAKENBURY. Right well, dear madam. By your patience,
I may not suffer you to visit them.
The King hath strictly charg'd the contrary.

QUEEN ELIZABETH. The King! Who's that?

BRAKENBURY. I mean the Lord Protector.

QUEEN ELIZABETH. The Lord protect him from that kingly

ELISABETHA. Asemenea pe tine, cumnată; unde mergi?

ANNA. Spre Turn, și atâta; dar dacă nu mă înșel,
Și voi acolo mergeți, să salutați pe Prinț.

ELISABETHA. Ești bună, surioară, vom merge împreună.

[Intră BRACKENBURY]

Întâmpinăm la vreme și pe locotenent, —
Amice, ne permitem a întreba ce fac
Băieții, Prințul Edward și mititelul York.

BRAKENBURY. Mă rog, merg bine, Doamnă, dar fără
supărare

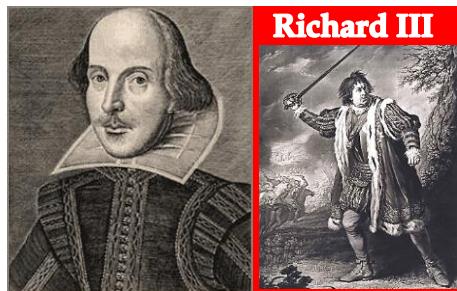
Nu pot permite astăzi să-i viziteze nimeni;
Avem poruncă strictă de rege chiar dată.

ELISABETHA. De Rege! — Ce spune?

BRAKENBURY. Protectorul, așa zice,

ELISABETHA. Să n-aibă parte dânsul de titlul acela de Rege!

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

168

title!

Hath he set bounds between their love and me?

I am their mother; who shall bar me from them?

DUCHESS. I am their father's mother; I will see them.

ANNE. Their aunt I am in law, in love their mother.

Then bring me to their sights; I'll bear thy blame,

And take thy office from thee on my peril.

BRAKENBURY. No, madam, no. I may not leave it so;

I am bound by oath, and therefore pardon me.

[Exit]

Enter STANLEY

STANLEY. Let me but meet you, ladies, one hour hence,

And I'll salute your Grace of York as mother

And reverend looker-on of two fair queens.

[To ANNE] Come, madam, you must straight to Westminster,

There to be crowned Richard's royal queen.

QUEEN ELIZABETH. Ah, cut my lace asunder

A pus o barieră el între ei și mine?

Sunt mama lor și nimeni să-i văd nu mă va opri!

DUCESA. Și eu le sunt bunică: am dreptul meu să-i văd.

ANNA. Prin lege sunt mătușă, în dragoste ca mamă;

Răspunderea să cadă pe mine de greșesc.

BRAKENBURY. Nu, Doamnelor, n-am voie, nu pot să vă permit.

Un jurământ mă leagă, vă cer supus iertare.

[Iese BRAKENBURY]

Intră STANLEY

STANLEY. Myladies, într-o oră să vă găsesc aici.

[Ducesei de York] Să vă salut ca mama a două mari Regine

[Ducesei de Gloster] La Westminster îndată mergeți, Doamna mea,

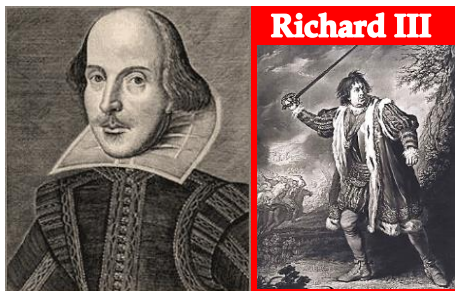
A fi încoronată Regina lui Richard.

ELISABETHA. La piept tăiați-mi rochia!

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

169

That my pent heart may have some scope to beat,
Or else I swoon with this dead-killing news!

ANNE. Despiteful tidings! O unpleasing news!

DORSET. Be of good cheer; mother, how fares your Grace?

QUEEN ELIZABETH. O Dorset, speak not to me, get thee gone!

Death and destruction dogs thee at thy heels;

Thy mother's name is ominous to children.

If thou wilt outstrip death, go cross the seas,

And live with Richmond, from the reach of hell.

Go, hie thee, hie thee from this slaughter-house,

Lest thou increase the number of the dead,

And make me die the thrall of Margaret's curse,

Nor mother, wife, nor England's counted queen.

STANLEY. Full of wise care is this your counsel, madam.

Take all the swift advantage of the hours;

You shall have letters from me to my son

Ah! inima-mi pleznește, leșin înăbușită,
Acea veste zdrobitoare ce aflu, mă omoară!

ANNA. Nenorocită veste!

DORSET. Fii liniștită, mamă; te simți acum mai bine?

ELISABETHA. Nu-mi mai vorbi, oh! Dorset, și pleacă de aici.

Aici pieirea, moartea, te urmăresc de aproape;

Aduc nenorocire chiar pe copii mei!

Spre a fugi de moarte străbate mări și țări;

Să scapu de iadul ăsta rămâi ascund cu Richmond;

Aici se comit măceluri, fugi departe,

Să nu-ți sosească rândul să cazi victima lor:

Să mor adevărarea blestemului grozav

Prezis de Margareta.

„Nici mamă, nici soție, nici Angliei Regină.”

STANLEY. Înțelepciune mare în sfat arătarăți; —

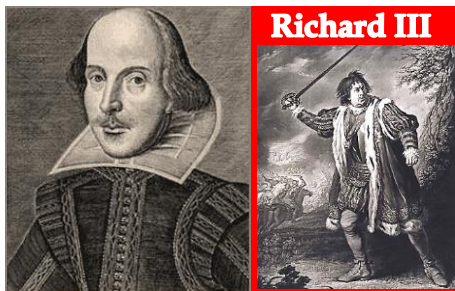
Profită cât se poate de vremea trecătoare;

Îți dau și o scrisoare rugând pe fiul meu;

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

170

In your behalf, to meet you on the way.
Be not ta'en tardy by unwise delay.

DUCHESS. O ill-dispersing wind of misery!
O my accursed womb, the bed of death!
A cockatrice hast thou hatch'd to the world,
Whose unavowed eye is murderous.

STANLEY. Come, madam, come; I in all haste was sent.

ANNE. And I with all unwillingness will go.
O, would to God that the inclusive verge
Of golden metal that must round my brow
Were red-hot steel, to sear me to the brains!
Anointed let me be with deadly venom,
And die ere men can say 'God save the Queen!'

QUEEN ELIZABETH. Go, go, poor soul; I envy not thy glory.
To feed my humour, wish thyself no harm.

ANNE. No, why? When he that is my husband now

Te recomand la dânsul să te întâmpine: —
Fugi căci întârzierea fatală poate fi.

DUCESA. Ah! vânt de răutate, plin de nenorocire!
Ah! pânțe blestemate, de moarte născătoare;
O scorpie ați clocit în lume, ucigașă,
Ce împrăstie cu privirea sa pieire, sânge, moarte.

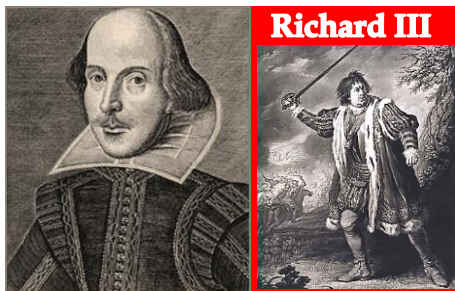
STANLEY. Veniți mai iute, Doamnă; eu am trimis.

ANNA. În contra voinței mele voi merge la palat. —
Aș fi dorit din suflet ca acea cunună veche
De aur, poleită, ce are să-mi încingă,
Să fie de fier roșu, să ardă până la creier!
Și să mă nimicească ca cea mai rea otravă;
Să mor eu, mai înainte de a pronunța vreunul
Urarea: *Să trăiască!*

ELISABETHA. Nenorocito, du-te, n-aș vrea să fiu în locul
tău;

Ca să-mi hrănesc necazul nu-ți pot ura rău ție.

ANNA. Nu, căci pe când acela cui astăzi zic bărbat,

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

171

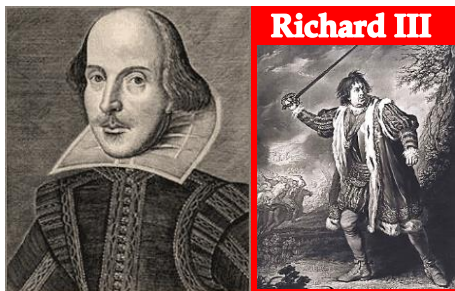
Came to me, as I follow'd Henry's corse;
When scarce the blood was well wash'd from his hands
Which issued from my other angel husband,
And that dear saint which then I weeping follow'd-
O, when, I say, I look'd on Richard's face,
This was my wish: 'Be thou' quoth I 'accurs'd
For making me, so young, so old a widow;
And when thou wed'st, let sorrow haunt thy bed;
And be thy wife, if any be so mad,
More miserable by the life of thee
Than thou hast made me by my dear lord's death.'
Lo, ere I can repeat this curse again,
Within so small a time, my woman's heart
Grossly grew captive to his honey words
And prov'd the subject of mine own soul's curse,
Which hitherto hath held my eyes from rest;
For never yet one hour in his bed
Did I enjoy the golden dew of sleep,

Se apropia de mine, urmând pe Henric mort.
De abia își spălase mâna, pătată de acel sânge
Curgând din blândul inger ce soțul meu fusese,
Și din acel sfânt cadavru ce eu îl urmam plângând;
Atunci, privind pe Richard făcui urarea asta:
„Fii blestemat, tu, care ai transformat prin faptul tău,
O tinerețe scurtă în lungă văduvie!
Odaia-ți nupțială să fie pentru tine
Locaș plin de mâhnire:
De s-o găsi vreuna smintită într-atât
Să fie a ta soție, atunci și aceea
Prin viața ta să aibă mâhnire chiar mai mare
Decât avui prin moartea iubitului meu soț.”
Acum, înainte de a repeta blestemul, —
Momentul nu trecuse și inima mea proastă
De niște dulci cuvinte s-a fermecat deodată,
Îndeplinind pe mine blestemul invocat:
Și neagra neodihnă de atunci s-a pus pe mine,

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

172

But with his timorous dreams was still awak'd.
Besides, he hates me for my father Warwick;
And will, no doubt, shortly be rid of me.

QUEEN ELIZABETH. Poor heart, adieu! I pity thy complaining.

ANNE. No more than with my soul I mourn for yours.

DORSET. Farewell, thou woeful welcomer of glory!

ANNE. Adieu, poor soul, that tak'st thy leave of it!

DUCHESS. [*To DORSET*] Go thou to Richmond, and good fortune guide thee!

[*To ANNE*] Go thou to Richard, and good angels tend thee!

[*To QUEEN ELIZABETH*] Go thou to sanctuary, and good thoughts possess thee!

I to my grave, where peace and rest lie with me!

Eighty odd years of sorrow have I seen,

And each hour's joy wreck'd with a week of teen.

QUEEN ELIZABETH. Stay, yet look back with me unto the

Fiind des deșteptată prin spaima ce-i cauzează
Înfiorătoare visuri.

Pe urmă mă urăște din pricina lui Warwick:

Și va scăpa de mine prin mijloace ascunse.

ELISABETHA. Adio, mult încercată, și eu te plâng pe tine.

ANNA. Precum cu al meu suflet, eu, pentru tine plâng.

DORSET. Adio, tu, mărirea cu lacrimi ce primești.

ANNA. Adio, tu, cu lacrimi, ce cinstea părăsești.

DUCESA. [*Lui Dorset*] Acum la Richmond du-te; să-ți fie bun norocul!

[*Reginei Elisabetha*] Tu, du-te la altar spre a te liniști! —

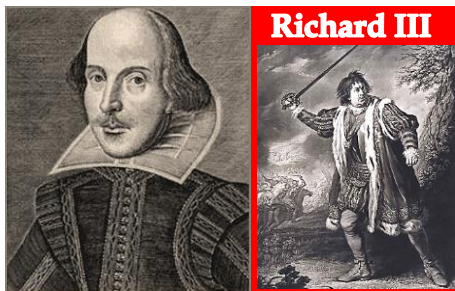
Eu, la mormânt m-oi duce în liniște, în pace!

Optzeci de ani de trudă au trecut peste mine;

Un veac de suferință a fost răsplata dreaptă

Momentului cel vese, trecut, uitat îndată.

ELISABETHA. Stai un moment cu mine, spre turn să privim:

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

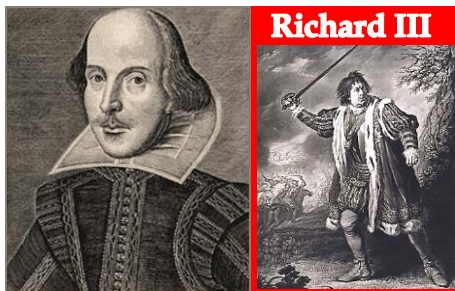
Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

Tower.
Pity, you ancient stones, those tender babes
Whom envy hath immur'd within your walls,
Rough cradle for such little pretty ones.
Rude ragged nurse, old sullen playfellow
For tender princes, use my babies well.
So foolish sorrows bids your stones farewell.
Exeunt

173

Ah! pietre vechi și cruzi, vă cer puțină milă!
În zidurile voastre invidia vicleană
A închis fără milă doi fragezi copilași!
Ah! leagănul e aspru băieților drăguți!
O doică fără suflet de dâșii îngrijește!
Măhnirea mă zdrobește pe când mă depărtez.

Ies

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

174

SCENE II.

London. The palace.

*Sound a sennet. Enter RICHARD, in pomp, as KING;
BUCKINGHAM, CATESBY, RATCLIFF, LOVEL, a PAGE, and
others*

KING RICHARD. Stand all apart. Cousin of Buckingham!

BUCKINGHAM. My gracious sovereign?

KING RICHARD. Give me thy hand.

[Here he ascendeth the throne. Sound]

Thus high, by thy advice

And thy assistance, is King Richard seated.

But shall we wear these glories for a day;

Or shall they last, and we rejoice in them?

BUCKINGHAM. Still live they, and for ever let them last!

KING RICHARD. Ah, Buckingham, now do I play the touch,
To try if thou be current gold indeed.

SCENA II.

O odaie de ceremonie în palat.

*Trompetele sună. – RICHARD ca Rege pe tron, BUCKINGHAM,
CATESBY, un paj și alții.*

RICHARD. Voi toți, stați la o parte, – Văz Buckingham,
ascultă –

BUCKINGHAM. Stăpâne înălțate –

RICHARD. Dă-mi mâna ta, iubite. Prin sfatul tău împins,
Pe tronul său puternic azi Richard șade Rege; –
O zi, numai atât, voi purta această cinste?
Sau va dura și mai mult ca să ne bucurăm?

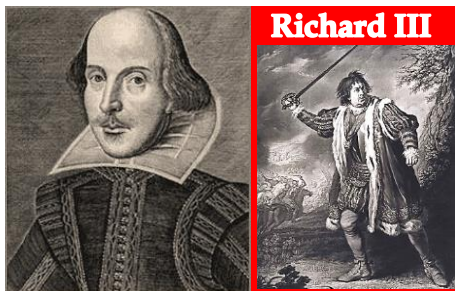
BUCKINGHAM. Mult timp să țină, Sire, neîncetat, în veci.

RICHARD. Ah! Buckingham, acum te voi proba în fine,
Să văd ce fel e aurul, – adevărat sau fals: –

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

175

Young Edward lives-think now what I would speak.

BUCKINGHAM. Say on, my loving lord.

KING RICHARD. Why, Buckingham, I say I would be King.

BUCKINGHAM. Why, so you are, my thrice-renowned lord.

KING RICHARD. Ha! am I King? 'Tis so; but Edward lives.

BUCKINGHAM. True, noble Prince.

KING RICHARD. O bitter consequence:

That Edward still should live-true noble Prince!

Cousin, thou wast not wont to be so dull.

Shall I be plain? I wish the bastards dead.

And I would have it suddenly perform'd.

What say'st thou now? Speak suddenly, be brief.

BUCKINGHAM. Your Grace may do your pleasure.

KING RICHARD. Tut, tut, thou art all ice; thy kindness freezes.

Say, have I thy consent that they shall die?

BUCKINGHAM. Give me some little breath, some pause,

Trăiește micul Edward. — Ghicești ce vreau să zic?

BUCKINGHAM. Vorbește deci, stăpâne.

RICHARD. Ei, vreau să zic, amice c-aș vrea să fiu eu Rege.

BUCKINGHAM. Dar nu ești Rege, Sire, — un Rege strălucit?

RICHARD. Glumești tu când zici Rege. — Trăiește încă Edward.

BUCKINGHAM. Adevărt, stăpâne.

RICHARD. Și care e consecința, trăind copilul Edward?

„Adevărat, stăpâne”. — Atât ai găsit să spui?

Era o vreme, vere, când pricepeai mai lesne.

Curat voi vorbi deci, — Aș vrea să fie morți;

Și aș dori ca fapțul să se execute iute.

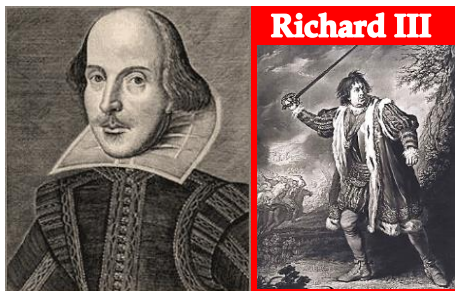
Ce zici tu la aceasta? Răsounde, fii mai scurt.

BUCKINGHAM. Veți face cum vă place.

RICHARD. Taci, taci, te faci de gheață. iubirea se răcește:

Ai consimți tu oare să moară acei barbarzi?

BUCKINGHAM. O pauză, spre gândire, vă rog să-mi dați,

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

176

dear Lord,

Before I positively speak in this.

I will resolve you herein presently.

[Exit]

CATESBY. *[Aside to another]* The King is angry; see, he gnaws his lip.

KING RICHARD. I will converse with iron-witted fools

[Descends from the throne]

And unrespective boys; none are for me

That look into me with considerate eyes.

High-reaching Buckingham grows circumspect.

Boy!

PAGE. My lord?

KING RICHARD. Know'st thou not any whom corrupting gold

Will tempt unto a close exploit of death?

PAGE. I know a discontented gentleman

Whose humble means match not his haughty spirit.

mylord,

Înainte de a răspunde în mod definitiv

Și fără întârziere vă voi da dezlegare.

[Iese Buckingham]

CATESBY. *[Aparte]* E supărat Regele; vezi cum își mușcă buza?

RICHARD. Eu stric, că stau de vorbă cu proștu fără creier, —

[Coboară de pe tron]

Și fără judecată; nu, nu-mi convine mie

Persoane ce se uită cu scrupul la ce fac:

Pe legea mea, devine prevăzător Buckingham!

Băiete —

PAJUL. Mylord?

RICHARD. Tu nu cunoști pe nimeni, ce banul coruptor,

Ar ispiti în taină omor să săvârșească?

PAJUL. Da, Sire, aș cunoaște pe un paraponisit,

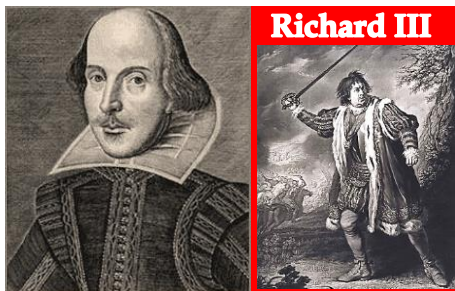
Ce are aspirații ce nu se potrivesc

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

177

Gold were as good as twenty orators,
And will, no doubt, tempt him to anything.

KING RICHARD. What is his name?

PAGE. His name, my lord, is Tyrrel.

KING RICHARD. I partly know the man. Go, call him hither,
boy.

[Exit PAGE]

The deep-revolving witty Buckingham
No more shall be the neighbour to my counsels.
Hath he so long held out with me, untir'd,
And stops he now for breath? Well, be it so.

[Enter STANLEY]

How now, Lord Stanley! What's the news?

STANLEY. Know, my loving lord,
The Marquis Dorset, as I hear, is fled
To Richmond, in the parts where he abides. [Stands apart]

Cu slabele sale mijloace: desigur pentru dânsul
Va fi mai elocvent decât mulți oratori
Strălucitorul aur, și lesne-l va convinge
Orice să interprindă.

RICHARD. Prea bine. — cum se numește?

PAJUL. Mylord, se cheamă — Tyrrel.

RICHARD. Am auzit de dânsul; — mergi, cheamă-l încioace,
[Iese Pajul]

Jur că cugetătorul, adâncul Buckingham,
Nu va mai fi de mine chemat ca să ia parte
La planurile mele ascunse, întunecoase:
Cum merse până acum neobosit și sincer,
Și o dată se oprește? — Așa să fie deci!

[Intră STANLEY]

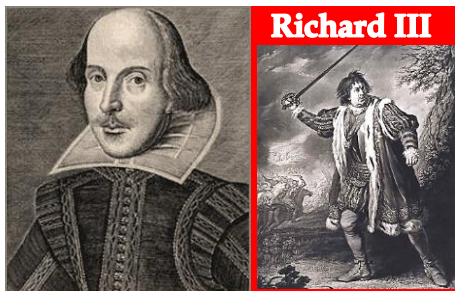
Ah! scumpul meu Lord Stanley! Ce veste mai aduci?

STANLEY. Stăpâne vă comunic
Marquesa de Dorset precum aud, a fugit
S-a dus către Richmond, cu care va rămâne.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

178

KING RICHARD. Come hither, Catesby. Rumour it abroad
That Anne, my wife, is very grievous sick;
I will take order for her keeping close.
Inquire me out some mean poor gentleman,
Whom I will marry straight to Clarence' daughter-
The boy is foolish, and I fear not him.
Look how thou dream'st! I say again, give out
That Anne, my queen, is sick and like to die.
About it; for it stands me much upon
To stop all hopes whose growth may damage me.
[Exit CATESBY]

I must be married to my brother's daughter,
Or else my kingdom stands on brittle glass.
Murder her brothers, and then marry her!
Uncertain way of gain! But I am in
So far in blood that sin will pluck on sin.
Tear-falling pity dwells not in this eye.
[Re-enter PAGE, with TYRREL]

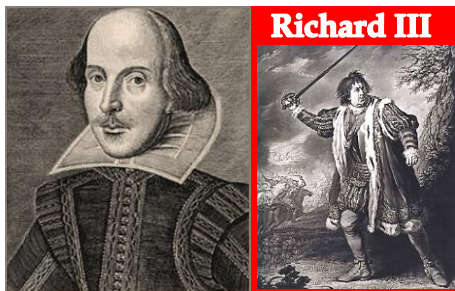
RICHARD. Tu Catesby, vino încoace, și fă să meargă zvonul
Că Anna — a mea soție e foarte greu bolnavă;
Și eu voi da poruncă să stea puțin ascunsă;
Găsește-mi și un tânăr de naștere obscură
Să se căsătorească cu fiica lui Clarence;
E prostănac băiatul, de dânsul nu mi-e teamă.
Dar nu ascultă, visezi și tu! — Ți-am spus să dai de știre
C-ar fi Regina Anna greu bolnavă de moarte:
Hai pleacă și lucrează, căci țin peste măsură
Să opresc orice speranță mă poate vătăma.
[Iese CATESBY]

E trebuință mare să mă căsătoresc
Cu fiica lui Edward, căci altfel stă domnia
Pe temelii prea slabe; întâi deci voi ucide
Pe frații ei, pe urmă o fac nevasta mea!
Câștigul e nesigur! Dar am înaintat
Așa departe în sânge că trebuie să urmez
Cu crimă peste crimă. —

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

179

Is thy name Tyrrel?

TYRREL. James Tyrrel, and your most obedient subject.

KING RICHARD. Art thou, indeed?

TYRREL. Prove me, my gracious lord.

KING RICHARD. Dar'st thou resolve to kill a friend of mine?

TYRREL. Please you;

But I had rather kill two enemies.

KING RICHARD. Why, then thou hast it. Two deep enemies,
Foes to my rest, and my sweet sleep's disturbers,
Are they that I would have thee deal upon.

TYRREL, I mean those bastards in the Tower.

Let me have open means to come to them,
And soon I'll rid you from the fear of them.

KING RICHARD. Thou sing'st sweet music. Hark, come
hither, Tyrrel.

Nu pot să curgă lacrimi din ochiul meu uscat. —

[*Reintră PAJUL cu TYRELL*]

TYRREL. James Tyrell sunt, stăpâne, și slugă prea plecată.

RICHARD. Adevărat să fie?

TYRREL. Încearcă-mă, stăpâne.

RICHARD. Ai îndrăzni amice, să omori pe amicul meu?

TYRREL. Mai bucuros sunt, Sire, să omor doi inamici.

RICHARD. Atunci tocmai asta e, doi inamici la moarte!

Dușmani odihnii mele, ce-mi tulbură și somnul,
Cu ăștia ai a face.

Da, Tyrrel, știi bastarzii ce sunt închiși în Turn.

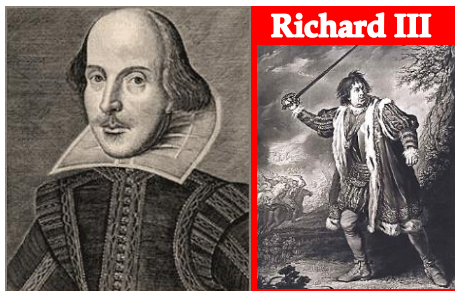
TYRREL. Să-mi dați numai mijlocul la dâșii să pătrund
Și în puțină vreme vă voi scpa de ei.

RICHARD. Ca muzica ți-e glasul. Ascultă, mai aproape
Cu semnul ăsta, du-te.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

180

Go, by this token. Rise, and lend thine ear. [*Whispers*]
There is no more but so: say it is done,
And I will love thee and prefer thee for it.

TYRREL. I will dispatch it straight.

[*Exit*]

Re-enter BUCKINGHAM

BUCKINGHAM. My lord, I have consider'd in my mind
The late request that you did sound me in.

KING RICHARD. Well, let that rest. Dorset is fled to
Richmond.

BUCKINGHAM. I hear the news, my lord.

KING RICHARD. Stanley, he is your wife's son: well, look
unto it.

BUCKINGHAM. My lord, I claim the gift, my due by
promise,
For which your honour and your faith is pawn'd:
Th' earldom of Hereford and the movables

[*Îi șoptește la ureche*]

Atât aveam a-ți spune; să vii să-mi spui pe urmă;
Vei câștiga iubirea și a mea recunoștință.

TYRREL. Voi termina pe dată.

[*Iese*]

Reintră BUCKINGHAM.

BUCKINGHAM. Mylord, adânc în gându-mi am cumpănit
îndemnul

De care odinioară în taină mi-ai vorbit.

RICHARD. Bun, să lăsăm aceasta; la Richmond plecă Dorset.

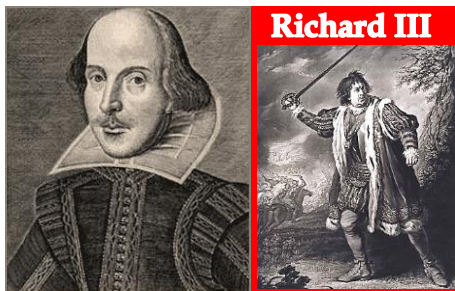
BUCKINGHAM. Mylord, da am aflat.

RICHARD. E fiul soției tale, vezi, Stanley, să nu uiți.

BUCKINGHAM. Mylord, cer împlinirea promisiunii
voastre;

Știți bine către mine onoarea vă obligă; —
Domeniul și averea și titlul de Hereford

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

181

Which you have promised I shall possess.

KING RICHARD. Stanley, look to your wife; if she convey
Letters to Richmond, you shall answer it.

BUCKINGHAM. What says your Highness to my just
request?

KING RICHARD. I do remember me: Henry the Sixth
Did prophesy that Richmond should be King,
When Richmond was a little peevish boy.

A king! — perhaps —

BUCKINGHAM. My lord —

KING RICHARD. How chance the prophet could not at that
time

Have told me, I being by, that I should kill him?

BUCKINGHAM. My lord, your promise for the earldom —

KING RICHARD. Richmond! When last I was at Exeter,
The mayor in courtesy show'd me the castle
And call'd it Rugemount, at which name I started,
Because a bard of Ireland told me once

Îmi sunt promise, Sire.

RICHARD. Vezi de nevastă, Stanley, de va comunica
Cu Richmond, prin scrisoare, răzpunzi tu pentru dânsa.

BUCKINGHAM. La cererea mea dreaptă, ce zici, Măria ta?

RICHARD. Parcă îmi aduc aminte, al șaselea Henric
A prorocit că Richmond odată va fi Rege,
Pe când Richmond acesta era un băiețel, —
Un Rege! — E posibil?

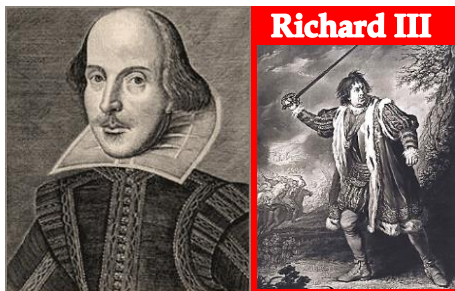
BUCKINGHAM. Mylord —

RICHARD. Cum nu mi-a spus prorocul că-l voi ucide eu
De mi-o sta el în cale?

BUCKINGHAM. Mylord, răspunsul vostru?

RICHARD. Un Richmond! — Într-o vreme, trecând prin
Exeter,
M-au dus, de curtoazie, să vizitez castelul
Ce are nume Rougemont; iar eu am tresărit,

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

182

I should not live long after I saw Richmond.

BUCKINGHAM. My lord –

KING RICHARD. Ay, what's o'clock?

BUCKINGHAM. I am thus bold to put your Grace in mind
Of what you promis'd me.

KING RICHARD. Well, but o'clock?

BUCKINGHAM. Upon the stroke of ten.

KING RICHARD. Well, let it strike.

BUCKINGHAM. Why let it strike?

KING RICHARD. Because that like a Jack thou keep'st the
stroke

Betwixt thy begging and my meditation.

I am not in the giving vein to-day.

BUCKINGHAM. May it please you to resolve me in my suit.

Căci îmi aduc aminte, demult, când în Irlanda

Un bard îmi prorocise că voi trăi puțin

Când voi vedea pe Richmon.

BUCKINGHAM. Mylord –

RICHARD. Ce oră e acum?

BUCKINGHAM. E sigur îndrăzneală din partea mea,
stăpâne,

Să vă amintesc întruna de ce mi-ați promis.

RICHARD. Am întrebat ce ceas e.

BUCKINGHAM. Curând va bate zece.

RICHARD. Atunci lasă să bată.

BUCKINGHAM. De ce zici las' să bată?

RICHARD. Să vină lovitura să înece glasul tău

Ce-mi tulbură ideile. Să știi, amicul meu,

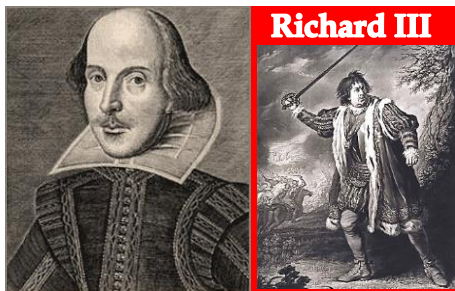
Că azi de dat n-am pofta.

BUCKINGHAM. Atunci, te rog, răspunde de vrei să ții sau
nu.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

183

KING RICHARD. Thou troublest me; I am not in the vein.

Exeunt all but BUCKINGHAM

BUCKINGHAM. And is it thus? Repays he my deep service
With such contempt? Made I him King for this?

O, let me think on Hastings, and be gone
To Brecknock while my fearful head is on!

Exit

RICHARD. Zău, crede-mă, mă superi, ți-am spus că azi n-am
poftă.

Iese Regele RICHARD cu suita.

BUCKINGHAM. Cum! astfel răsplătește serviciile mele
Cu atâta dispreț? – de aceea l-am făcut eu Rege?

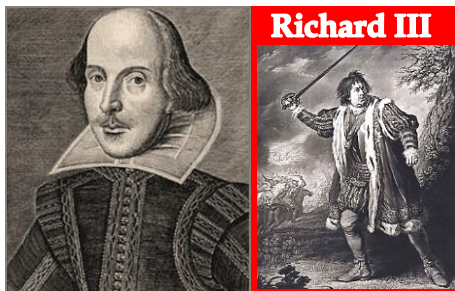
Mă voi gândi la Hastings, și voi pleca de aici,
La Brecknoch, cât în viață păstrez sufletul meu.

Iese

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

184

SCENE III.

London. The palace.

Enter TYRREL

TYRREL. The tyrannous and bloody act is done,
The most arch deed of piteous massacre
That ever yet this land was guilty of.
Dighton and Forrest, who I did suborn
To do this piece of ruthless butchery,
Albeit they were flesh'd villains, bloody dogs,
Melted with tenderness and mild compassion,
Wept like two children in their deaths' sad story.
'O, thus' quoth Dighton 'lay the gentle babes'-
'Thus, thus,' quoth Forrest 'girdling one another
Within their alabaster innocent arms.
Their lips were four red roses on a stalk,
And in their summer beauty kiss'd each other.

SCENA III.

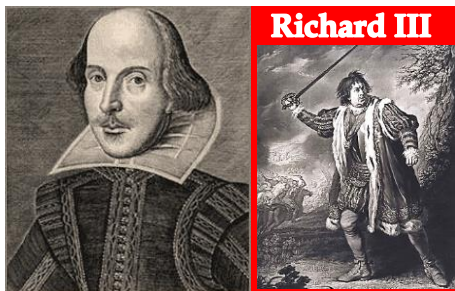
Intră TYRELL.

TYRELL. S-a săvârșit în fine și fapta sângeros,
Cea mai grozavă faptă de nemilos omor,
Ce s-a comis vreodată în insula aceasta;
Chiar Dighton, da, chiar Forrest pe care am mituit
Spre a comite crima de crudă tiranie,
Obişnuţi cu sânge ca fiarele fără milă,
Au fost mişcaţi în suflet cu blânda compasiune,
Şi povesteau cu lacrimi cum au murit băieţii.
„Pe îngeraşii fragezi să0i fi văzut dormind,”
Spunea cu lacrimi Dighton, —
„Ținându-se de mînp, îmbrăţişaţi frăţeşte” —
(Pe când vorbea, chiar Forrest din a plînge nu înceta).
„Ca marmura curată era al lor trup fraged;

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

185

A book of prayers on their pillow lay;
Which once, 'quoth Forrest 'almost chang'd my mind;
But, O, the devil'-there the villain stopp'd;
When Dighton thus told on: 'We smothered
The most replenished sweet work of nature
That from the prime creation e'er she framed.'
Hence both are gone with conscience and remorse
They could not speak; and so I left them both,
To bear this tidings to the bloody King.
[Enter KING RICHARD]
And here he comes. All health, my sovereign lord!

KING RICHARD. Kind Tyrrel, am I happy in thy news?

TYRREL. If to have done the thing you gave in charge
Beget your happiness, be happy then,
For it is done.

KING RICHARD. But didst thou see them dead?

O dulce sărutare lipea acele buze,
Ca patru roze roșii înflorite pe o tulpină:
Pe pernă căzuse din mâna lor o biblie,
Ce mi-a înmuiat tăria când am zărit-o colo;
Cu toate astea dracul" – Aici s-a oprit,
Spunând înaintea Dighton: „am stins în floarea ei
O dulce și perfectă a lumii creație...”
Cu vorbele acestea plecară, rău izbiți
Cu remușcare, glasul li se oprea în gât,
Erau grăbiți să meargă, și eu i-am lăsat,
Pe Rege să-l vestească de faptul izbutit.
[Intră REGELE RICHARD]

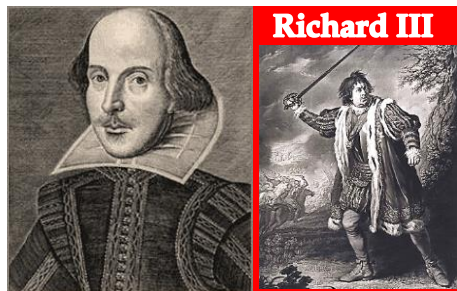
Dar iată-l că sosește: – Trăiți Măria ta!

RICHARD. E scumpul nostru Tyrrel! – Aduci plăcută veste?

TYRREL. Da, dacă fericirea Maiestății voastre
Constă în executarea poruncii ce mi-ați dat;
Fii fericit, oh! Sire, căci lucrul s-a făcut!

RICHARD. Ai văzut sigur Tyrrel?

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

186

TYRREL. I did, my lord.

KING RICHARD. And buried, gentle Tyrrel?

TYRREL. The chaplain of the Tower hath buried them;
But where, to say the truth, I do not know.

KING RICHARD. Come to me, Tyrrel, soon at after supper,
When thou shalt tell the process of their death.
Meantime, but think how I may do thee good
And be inheritor of thy desire.
Farewell till then.

TYRREL. I humbly take my leave.

[Exit]

KING RICHARD. The son of Clarence have I pent up close;
His daughter meanly have I match'd in marriage;
The sons of Edward sleep in Abraham's bosom,
And Anne my wife hath bid this world good night.
Now, for I know the Britaine Richmond aims
At young Elizabeth, my brother's daughter,
And by that knot looks proudly on the crown,

TYRREL. Da, chiar, mylord, cu ochii mei.

RICHARD. Cadavrele ai văzut, — chiar în mormântul lor?

TYRREL. Chiar preotul din Turn știu că i-a îngropat,
Dar să spun adevărul, în ce loc, bine nu știu.

RICHARD. Să vii la mine, Tyrrel îndată după cină.
Îți voi împlini dorința; la revedere deci.

TYRREL. Cu plecăciune, Sire.

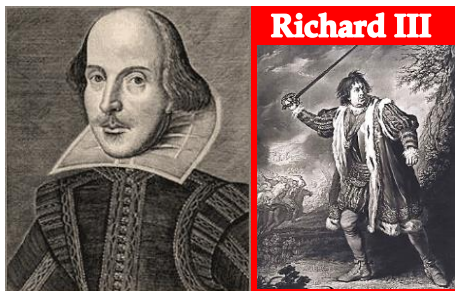
[Iese]

RICHARD. Am închis în loc sigur pe fiul lui Clarence;
Pe fiică-sa am împins-o să se mărite prost;
Pe când se odihnește în sânul lui Abram;
Moștenitorii gingași ai fratelui meu Edward;
Și și-au luat adio nevasta mea din lume;
Eu bănuind acum că Richmond de Bretagnia,
La tron vrea să ajungă făcând o alianță

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

187

To her go I, a jolly thriving wooer.

Enter CATESBY.

CATESBY. My lord!

KING RICHARD. Good or bad news, that thou com'st in so bluntly?

CATESBY. Bad news, my lord: Morton is fled to Richmond;
And Buckingham, back'd with the hardy Welshmen,
Is in the field, and still his power increaseth.

KING RICHARD. Ely with Richmond troubles me more near
Than Buckingham and his rash-levied strength.
Come, I have learn'd that fearful commenting
Is leaden servitor to dull delay;
Delay leads impotent and snail-pac'd beggary.
Then fiery expedition be my wing,
Jove's Mercury, and herald for a king!
Go, muster men. My counsel is my shield.
We must be brief when traitors brave the field.

Cu tânăra prințesă Elisabetha, fata
Lui Edward, drept la dânsa ca pețito, mă duc.

Intră CATESBY

CATESBY. Mylord –

RICHARD. E rea sau bună vestea de vii așa în pripă?

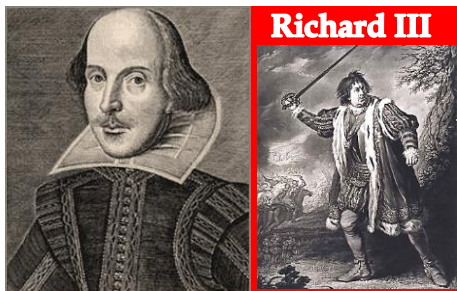
CATESBY. E rea, mylord, căci Morton la Richmond a fugit;
Iar Buckingham în jurul lui o ceată dârză strânge
Din munții verzi ai Galliei, crescând din zi în zi.

RICHARD. Mai multă îngrijire de Ely și de Richmond
Simt eu, decât de ceata lui Buckingham din Gallia.
Dar haide, că știu bine fricoasa chibzuire
Urmează des zăbava.
Zăbava se cuvine când este slăbiciune;
Pripita decizie pe mine mă conduce!
Tu du-te, strânge oastea: în mine mi-e tăria;
Când trădători se mișcă, iuțea e scăpare.

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts
Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

Exeunt

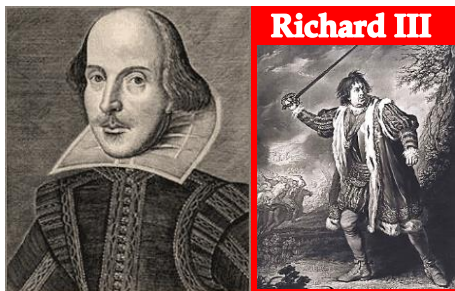
188

Ies

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

189

SCENE IV.

London. Before the palace

Enter old QUEEN MARGARET

QUEEN MARGARET. So now prosperity begins to mellow
And drop into the rotten mouth of death.
Here in these confines slily have I lurk'd
To watch the waning of mine enemies.
A dire induction am I witness to,
And will to France, hoping the consequence
Will prove as bitter, black, and tragical.
Withdraw thee, wretched Margaret. Who comes here?
[Retires]

Enter QUEEN ELIZABETH and the DUCHESS OF YORK

QUEEN ELIZABETH. Ah, my poor princes! ah, my tender
babes!

SCENA IV.

Înaintea palatului.

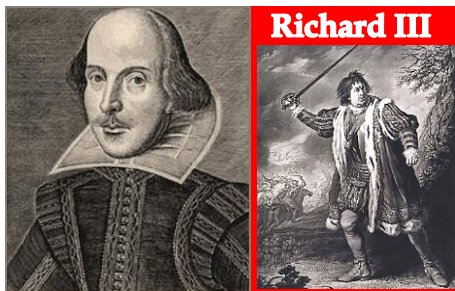
Intră REGINA MARGARETA

MARGARETA. A început în fine să tragă spre sfârșit
A lor prosperitate; și pică parcă coaptă
În gura răpitoare a morții putrezite.
Eu m-am ținut ascunsă pe aici în jur,
Spre a privi pieirea dușmanilor mei;
Sunt martora voioasă desfășurării întregi
A tristei tragedii. Spre Franța voi pleca,
Sperând că și sfârșitul va fi mai negru încă
Decât promite astăzi; nenorocito, pleacă;
Sărmana Margareta! – Dar cine sunt aceștia.
Intră REGINA ELISABETHA cu DUCESA de YORK.
ELISABETHA. Vai! ce nenorocire! Vai, scumpii copilași!
Ca floarea neînflorită, răpită primăvara!

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

190

My unblown flowers, new-appearing sweets!
If yet your gentle souls fly in the air
And be not fix'd in doom perpetual,
Hover about me with your airy wings
And hear your mother's lamentation.

QUEEN MARGARET. Hover about her; say that right for
right

Hath dimm'd your infant morn to aged night.

DUCHESSE. So many miseries have craz'd my voice
That my woe-wearied tongue is still and mute.

Edward Plantagenet, why art thou dead?

QUEEN MARGARET. Plantagenet doth quit Plantagenet,
Edward for Edward pays a dying debt.

QUEEN ELIZABETH. Wilt thou, O God, fly from such gentle
lambs

And throw them in the entrails of the wolf?

When didst thou sleep when such a deed was done?

QUEEN MARGARET. When holy Harry died, and my sweet

De zboară încă în aer iubitul vostru suflet
Ce nu-i plecat departe în lunga veșnicie,
Ușor stați împrejurul meu pe aripi îngerești,
Să ascultați bocitul neconsolatei mame.

MARGARETA. Stând împrejur-i spuneți, cum, azi
dreptatea schimbă

Izvorul vieții voastre în noapte nesfârșită.

DUCESA. Atâtea suferințe cuvântul mi-au luat,
Și limba îmi este obosită nu poate să se vaite.

Plantagenet iubite, ah! Edward, unde ești?

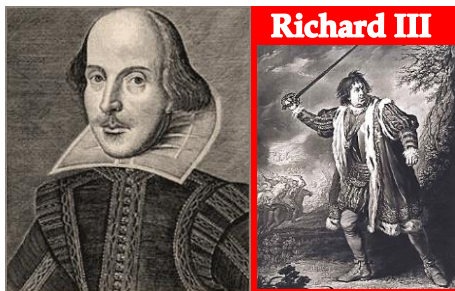
MARGARETA. Plantagenet răzbună pe un alt Plantagenet;
Și Edward pentru Edward murind plătește astfel.

ELISABETHA. Ai părăsit, Oh Doamne! pe mielul fără sprijin
Ca să-l azvârli în gheara celui lup cumplit?

Ce, adormiseși oare când faptul s-a comis?

MARGARETA. Da, adormiseși oare când au murit odată

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

191

son.

DUCHESS. Dead life, blind sight, poor mortal living ghost,
Woe's scene, world's shame, grave's due by life usurp'd,
Brief abstract and record of tedious days,
Rest thy unrest on England's lawful earth, [Sitting down]
Unlawfully made drunk with innocent blood.

QUEEN ELIZABETH. Ah, that thou wouldst as soon afford a
grave

As thou canst yield a melancholy seat!

Then would I hide my bones, not rest them here.

Ah, who hath any cause to mourn but we?

[Sitting down by her]

QUEEN MARGARET. [Coming forward] If ancient sorrow be
most reverend,

Give mine the benefit of seniority,

And let my griefs frown on the upper hand.

If sorrow can admit society, [Sitting down with them]

Băiatul meu cel gingaș cu tatăl său sfântul Henric?

DUCESA. Vai! viața-mi e o moarte, vederea mea e oarbă!

Sunt umbra muritoare a crudului trecut;

Aici odihnește-ți o lungă odihnă.

[Se așează pe pământ]

Chiar pe pământul ăsta ce bea în neștiință

Nevinovatul sâge ce zilnic e vărsat.

ELISABETHA. Nu știi să dai odihnă durerii, oboselii,

Mormânt fi pentru mine, măcar să pot uita:

Să nu mai caut odihnă, ci numai să rămân

Uitată în veșnicie; căci cine să mai aibă

Prilej ca noi să plângă.

[Se așează lângă dânsa]

MARGARETA. De trebuie respectată durerea cea mai veche,

Veți plânge voi cu mine, am dreptul de vechime,

Vor trece înainte ale mele suferințe.

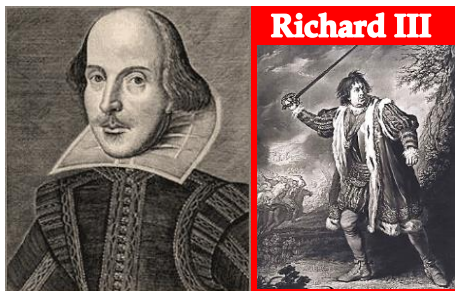
Iar dacă suferința se discută, rabdă.

[Se așează lângă dânsa]

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

192

Tell o'er your woes again by viewing mine.

I had an Edward, till a Richard kill'd him;

I had a husband, till a Richard kill'd him:

Thou hadst an Edward, till a Richard kill'd him;

Thou hadst a Richard, till a Richard kill'd him.

DUCHESS. I had a Richard too, and thou didst kill him;

I had a Rutland too, thou holp'st to kill him.

QUEEN MARGARET. Thou hadst a Clarence too, and
Richard kill'd him.

From forth the kennel of thy womb hath crept

A hell-hound that doth hunt us all to death.

That dog, that had his teeth before his eyes

To worry lambs and lap their gentle blood,

That foul defacer of God's handiwork,

That excellent grand tyrant of the earth

That reigns in galled eyes of weeping souls,

Thy womb let loose to chase us to our graves.

O upright, just, and true-disposing God,

Vorbind de ale mele, veți aminti întocmai

Pe toate ale voastre: — Eu am avut un Edward,

Până-l ucise Richard; ai avut tu un Edward

Și Richard îl ucise; un Richard ai avut tu,

Și e ucis de Richard.

DUCESA. Aveam și eu un Richard pe care l-ai ucis,

Erai și tu acolo când l-au ucis pe Rutland.

MARGARETA. Aveai un fiu, un Clarence, și Richard l-a
ucis.

Din pântecele tale un lup se născu în lume

Ce seamănă pieirea pe unde se târăște;

Un câine dinți ce are chiar în privirea sa,

El chinuiește mielul și sângele i-l bea;

Tiranul cel mai mare ce umblă pe pământ.

Cu lacrimi el domnește — Din pântecele tale!

Pe cei ce-i urmărește chiar la mormânt îi duce.

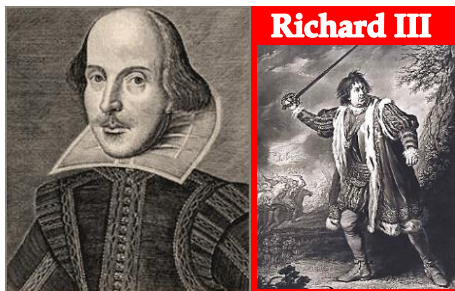
Oh, Doamne! atotputernic, cel drept și milostiv,

Cât sunt de mulțumitoare că fiara sângeroasă

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

193

How do I thank thee that this carnal cur
Preys on the issue of his mother's body
And makes her pew-fellow with others' moan!
DUCHESSE. O Harry's wife, triumph not in my woes!
God witness with me, I have wept for thine.

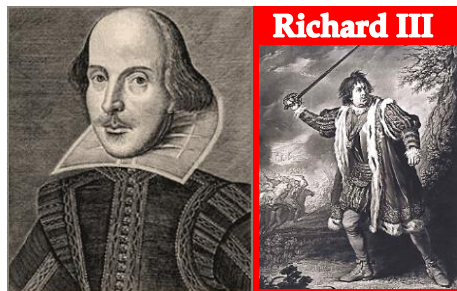
QUEEN MARGARET. Bear with me; I am hungry for
revenge,
And now I cloy me with beholding it.
Thy Edward he is dead, that kill'd my Edward;
The other Edward dead, to quit my Edward;
Young York he is but boot, because both they
Match'd not the high perfection of my loss.
Thy Clarence he is dead that stabb'd my Edward;
And the beholders of this frantic play,
Th' adulterate Hastings, Rivers, Vaughan, Grey,
Untimely smother'd in their dusky graves.
Richard yet lives, hell's black intelligencer;

Prădează chiar pe rodul afurisei mame
Ce l-a adus în lume; făcând-o să bocească
Pe lângă celelalte de dânsul văduvite.
DUCESA. Ah! Văduvă a lui Henric, nu, nu te bucura
În marea mea durere, căci martor îmi este cerul
Că am plâns eu pentru tine.
MARGARETA. Așteaptă, că mi-e sete de răzbunre dulce,
Și mult acum mă bucur privind această răzbunare.
Acel Edward ce ucise pe Edward, fiul meu
E mort, și celălalt Edward s-a dus să-l răsplătească;
York tânărul e bașcă, căci ambii împreună
Nu valorau atâta cât cel pe care l-am pierdut.
E mort și Clarence, care mi l-a înjunghiat pe Edward;
Și toți cei ce priviră scena înfiorătoare,
Curvarul Hastings, Rivers, Vaughan, junele Lord Grey,
Au întâmpinat moartea în floarea vieții lor.
Iar Richard tot trăiește, al iadului agent
Ce e trimis în lume să aducă lui Satana

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

194

Only reserv'd their factor to buy souls
And send them thither. But at hand, at hand,
Ensues his piteous and unpitied end.
Earth gapes, hell burns, fiends roar, saints pray,
To have him suddenly convey'd from hence.
Cancel his bond of life, dear God, I pray,
That I may live and say 'The dog is dead.'

QUEEN ELIZABETH. O, thou didst prophesy the time would
come

That I should wish for thee to help me curse
That bottled spider, that foul bunch-back'd toad!

QUEEN MARGARET. I Call'd thee then vain flourish of my
fortune;

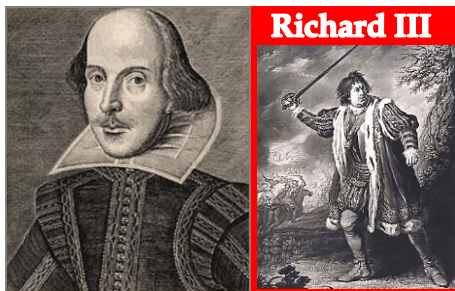
I call'd thee then poor shadow, painted queen,
The presentation of but what I was,
The flattering index of a direful pageant,
One heav'd a-high to be hurl'd down below,
A mother only mock'd with two fair babes,

Ce suflete găsește; dar vine, e aproape
Sfârșitul lui cel jalnic, nejeluit de nimeni.
Pământul se deschide, înflăcărat e iadul,
Țipă demonii, iar sfinții se roagă ca să piară: —
Ah! taie-i firul vieții; da, Dumnezeuule,
Să pot cânta în fine — *Mistrețul a murit!*

ELISABETHA. Ai spus drept odinioară că va veni o vreme
Când voi striga la tine să vii să blestemăm
Vipera înveninată, spurcata stârpitură.

MARGARETA. Da, te-am numit atunci van echo îndepărtat
Al fostei mele cinste; vopsită amintire
Și palidă ca umbra, a marelui trecut:
Figură lingușită, searbădă ca în glumă,
Și mai înalt ridicată să cazi și mai de sus;
Bațjocorită mamă a doi frumoși copii:
Ca într-un vis privită; stindard strălucitor,

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

195

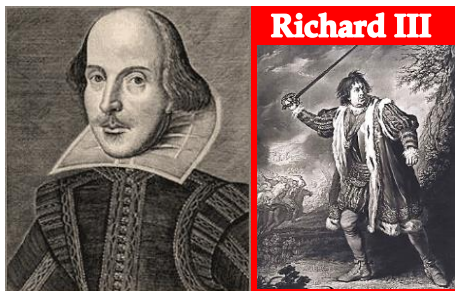
A dream of what thou wast, a garish flag
To be the aim of every dangerous shot,
A sign of dignity, a breath, a bubble,
A queen in jest, only to fill the scene.
Where is thy husband now? Where be thy brothers?
Where be thy two sons? Wherein dost thou joy?
Who sues, and kneels, and says 'God save the Queen'?
Where be the bending peers that flattered thee?
Where be the thronging troops that followed thee?
Decline an this, and see what now thou art:
For happy wife, a most distressed widow;
For joyful mother, one that wails the name;
For one being su'd to, one that humbly sues;
For Queen, a very caitiff crown'd with care;
For she that scorn'd at me, now scorn'd of me;
For she being fear'd of all, now fearing one;
For she commanding all, obey'd of none.
Thus hath the course of justice whirl'd about

Și țintă nimerită de orice întâmplare;
Icoana demnității; un suflet, o iasm;
Regină numai în glumă să joci ca pe o scenă.
Dar unde ți-e bărbatul, și unde-s frații tăi?
Și copilașii unde sunt? Cu ce azi te mai bucuri?
Se roagă, zice vreunul: *Regina să trăiască!*
Baronii, Lorzii unde sunt ce ieri te linguseau?
Și unde sunt ostașii porunca-ți ascultând?
Răspunde la acestea să vezi ce ești acum.
Nu fericită soție, ci văduvă mâhnită;
Nu mamă bucuroasă, căci plângi cuvântul – „mamă”
Cerând cu umilință la cel cui acordai;
În loc de o regină o târfă încoronată
Cu o mie de necazur; amar disprețuită;
Făceai să tremure – alții, și nimeni nu te ascultă;
Vezi a dreptății roată cum s-a învârtit,
Lăsându-te ca pradă a anilor ce trec,
Cu suvenirul numai de ce ai fost odată

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

196

And left thee but a very prey to time,
Having no more but thought of what thou wast
To torture thee the more, being what thou art.
Thou didst usurp my place, and dost thou not
Usurp the just proportion of my sorrow?
Now thy proud neck bears half my burden'd yoke,
From which even here I slip my weary head
And leave the burden of it all on thee.

Farewell, York's wife, and queen of sad mischance;
These English woes shall make me smile in France.

QUEEN ELIZABETH. O thou well skill'd in curses, stay
awhile

And teach me how to curse mine enemies!

QUEEN MARGARET. Forbear to sleep the nights, and fast
the days;

Compare dead happiness with living woe;
Think that thy babes were sweeter than they were,
And he that slew them fouler than he is.

Ca să te chinuiască văzând ce ai ajuns!
Mi-ai uzurpat tu locul; deci nu e cu dreptate
Să uzurpezi o parte a suferinței mele?
Pe gâtul tău cel mândru voi lăsa eu să cadă
Întreaga greutate ce am purtat în parte.
Regino mult cercato, și văduva lui York
Vă dau un lung adio, — căci merg să râd în Franța
De ce am plâns aici.

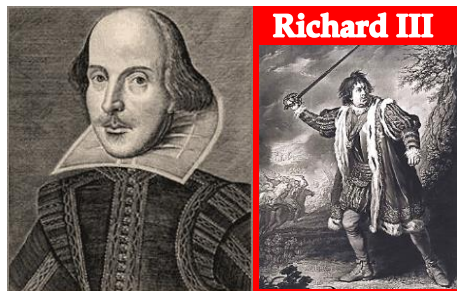
ELISABETHA. Ah! Tu ce șii să blestemi, așteaptă, stai aici
Învață-mă pe mine a blestema ca tine!

MARGARETA. Gonește noaptea somnul, postind zi după zi:
Prezenta ta durere compar-o zi și noapte
Cu fosta-ți fericire; crezi că copii tăi
Erau și chiar mai gingași decât într-adevăr;
Că acela ce-i ucise e mai neomenos

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

197

Bett'ring thy loss makes the bad-causer worse;
Revolving this will teach thee how to curse.

QUEEN ELIZABETH. My words are dull; O, quicken them
with thine!

QUEEN MARGARET. Thy woes will make them sharp and
pierce like mine.

[Exit]

DUCHESS. Why should calamity be fun of words?

QUEEN ELIZABETH. Windy attorneys to their client woes,
Airy succeders of intestate joys,
Poor breathing orators of miseries,
Let them have scope; though what they will impart
Help nothing else, yet do they case the heart.

DUCHESS. If so, then be not tongue-tied. Go with me,
And in the breath of bitter words let's smother
My damned son that thy two sweet sons smother'd.
The trumpet sounds; be copious in exclams.

Mai negru decât este.

Vei învăța atunci ce lesne e să blestemi.

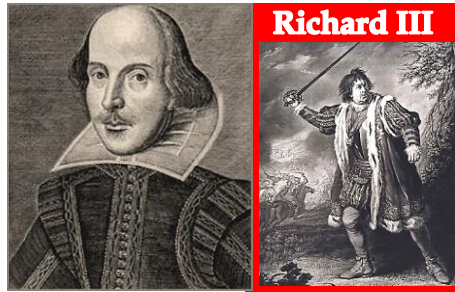
ELISABETHA. Învăță-mă cuvinte, că ale mele sunt prea
slabe!

MARGARETA. Fă după a mea povață.
[Iese]

DUCESA. De ce calmitatea e plină de cuvinte?

ELISABETHA. Precum și avocatul exprimă ce clientul
Dorește să reiasă, așa cu vorbe aspre
Durerea se alină. La mult ea nu servește,
Dar inima-i ușoară când păsul și-a spus.

DUCESA. Atunci dă drumul vorbeii: să mergem împreună,
Cuvintele amare ce vreau să rostesc, să taie
Pe fiul meu, cum dânsul a tăiat viața dulce
A pruncilor tăi fragezi.
[Se aud tobe]

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

198

Enter KING RICHARD and his train, marching with drums and trumpets

KING RICHARD. Who intercepts me in my expedition?

DUCHESS. O, she that might have intercepted thee,
By strangling thee in her accursed womb,
From all the slaughters, wretch, that thou hast done!

QUEEN ELIZABETH. Hidest thou that forehead with a
golden crown

Where't should be branded, if that right were right,
The slaughter of the Prince that ow'd that crown,
And the dire death of my poor sons and brothers?
Tell me, thou villain slave, where are my children?

DUCHESS. Thou toad, thou toad, where is thy brother
Clarence?

And little Ned Plantagenet, his son?

QUEEN ELIZABETH. Where is the gentle Rivers, Vaughan,

Ascultă toba, vine; – fii elocventă deci.

Intră Regele Richard, cu trupele în marș.

RICHARD. Cum! cine întrerupe călătoria mea?

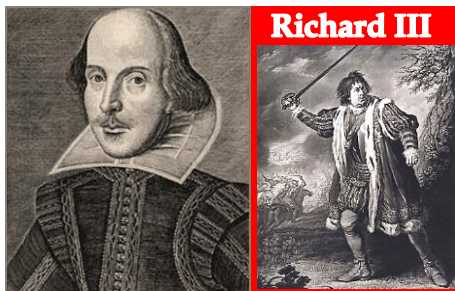
DUCESA. Aceea ce mai bine îți întrerupea nașterea
În pântecul tău, strângându-te de gât; –
Întrerupeară și omoruri nenumărate în lume
Ce ai comis, tâlhare.

ELISABETHA. Fă să-ți ascundă fruntea coroana cea de aur,
Căci știu, citesc acolo măcelul celui în drept
Să poarte cea cunună; și moartea nemiloasă
A Lorzilor La Pomfret.
Răspunde tu, păgâne, copii mei unde sunt?

DUCESA. Vorbește, asatine, George Clarence, unde e?
Și unde este Edward copilul lui cel tânăr?

ELISABETHA. Și unde este Rivers, Vaughan unde, unde e

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

199

Grey?

DUCHESS. Where is kind Hastings?

KING RICHARD. A flourish, trumpets! Strike alarum, drums!

Let not the heavens hear these tell-tale women

Rail on the Lord's anointed. Strike, I say!

[Flourish. Alarums]

Either be patient and entreat me fair,

Or with the clamorous report of war

Thus will I drown your exclamations.

DUCHESS. Art thou my son?

KING RICHARD. Ay, I thank God, my father, and yourself.

DUCHESS. Then patiently hear my impatience.

KING RICHARD. Madam, I have a touch of your condition

That cannot brook the accent of reproof.

DUCHESS. O, let me speak!

KING RICHARD. Do, then; but I'll not hear.

DUCHESS. I will be mild and gentle in my words.

Grey?

DUCESA. Și ce făcuși cu Hastings?

RICHARD. Sunați, sunați, corniștii! — Să bată tobele!

Să nu audă cerul pe babele acestea

Pe unsul insultându-l; băteți, sunați, vă spun. —

[Trompetele sună, tobele bat]

Acum aveți răbdare vorbind încet și dulce,

Altfel al vostru țipăt prea lesne îl înec,

Cu zgomotoasa notă ce sună în război.

DUCESA. Ești fiul meu tu, oare?

RICHARD. Da, mulțumesc Domnului, tatălui meu, ție.

DUCESA. Ascultă cu răbdare ce nu mai pot răbda.

RICHARD. Am moștenit prin sânge din caracterul tău.

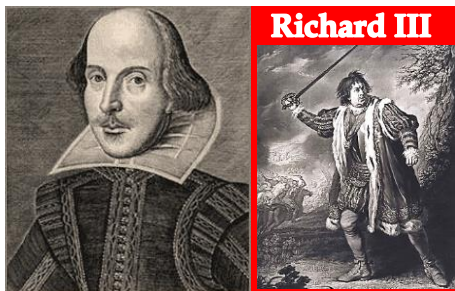
Nu pot răbda cuvinte ce sună ca muștrare.

DUCESA. O vorbă să spun numai.

RICHARD. Vorbește, nu ascult.

DUCESA. Voi fi blajină, dulce și moderată-n vorbă.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

200

KING RICHARD. And brief, good mother; for I am in haste.

DUCHESS. Art thou so hasty? I have stay'd for thee,
God knows, in torment and in agony.

KING RICHARD. And came I not at last to comfort you?

DUCHESS. No, by the holy rood, thou know'st it well
Thou cam'st on earth to make the earth my hell.

A grievous burden was thy birth to me;
Tetchy and wayward was thy infancy;
Thy school-days frightful, desp'rate, wild, and furious;
Thy prime of manhood daring, bold, and venturous;
Thy age confirm'd, proud, subtle, sly, and bloody,
More mild, but yet more harmful-kind in hatred.

What comfortable hour canst thou name
That ever grac'd me with thy company?

KING RICHARD. Faith, none but Humphrey Hour, that
call'd your Grace
To breakfast once forth of my company.

RICHARD. Și mai cu seamă scurtă căci sunt grăbit, zău,
mamă.

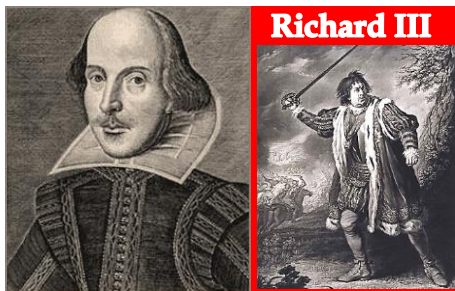
DUCESA. Ai grabă mare, mare? — Te așteptai pe tine,
Răbdând și zi și noapte nespusă agonie.

RICHARD. Dar n-am venit în fine ca să te bucuri, mamă?

DUCESA. Nu, jur pe sfânta cruce; o știi tu ca și mine,
Căci ai venit în lume în iad să mi-o preschimbi.

O tristă întâmplare mi-a fost a ta venire;
Posacă arțăgoasă copilăria ta;
Sălbatic când la școală și spaima tuturor;
Furios în tinerețe, crud, îndrăzneț, șiret;
Crescând în vârstă mândru, înșelător și rău,
Un ceas de bucurie am avut eu cu tine?
Un singur ceas? — spune.

RICHARD. Atât de neplăcută de este chiar vederea
Mea, pentru tine lasă să înaintez mai iute,
Să nu te supăr, Doamnă. Sunați corniști și tobe.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

201

If I be so disgracious in your eye,
Let me march on and not offend you, madam.
Strike up the drum.

DUCHESS. I prithee hear me speak.

KING RICHARD. You speak too bitterly.

DUCHESS. Hear me a word;

For I shall never speak to thee again.

KING RICHARD. So.

DUCHESS. Either thou wilt die by God's just ordinance

Ere from this war thou turn a conqueror;

Or I with grief and extreme age shall perish

And never more behold thy face again.

Therefore take with thee my most grievous curse,

Which in the day of battle tire thee more

Than all the complete armour that thou wear'st!

My prayers on the adverse party fight;

And there the little souls of Edward's children

Whisper the spirits of thine enemies

DUCESA. Ascultă-mă o dată.

RICHARD. Rostești vorbe prea grele.

DUCESA. O vorbă, numai una,

Căci niciodată în viață nu mai vorbesc cu tine.

RICHARD. Așa?

DUCESA. Sau vei muri prin justa cerească îndreptare,

Înainte de a te întoarce, acest război sfârșit;

Sau trista bătrânețe va sfârși viața mea,

Și niciodată în lume nu ne vom întâlni.

Ia dar cu tine-n luptă blestemul meu cel aspru;

Pe câmpul de bătaie să stea mai greu pe tine,

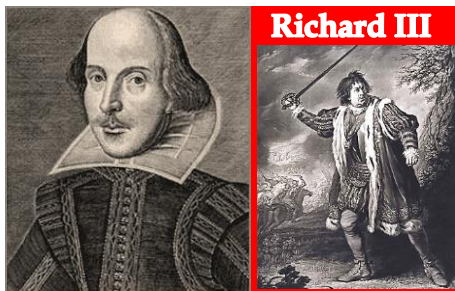
Decât armura groasă cu care te îmbraci!

Cu partea cea adversă e rugăciunea mea.

Dușmanii tăi în aer vor auzi șoptind

Neodihnitul suflet al pruncilor lui Edward,

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

202

And promise them success and victory.
Bloody thou art; bloody will be thy end.
Shame serves thy life and doth thy death attend.
[Exit]

QUEEN ELIZABETH. Though far more cause, yet much less
spirit to curse
Abides in me; I say amen to her.

KING RICHARD. Stay, madam, I must talk a word with you.

QUEEN ELIZABETH. I have no more sons of the royal blood
For thee to slaughter. For my daughters, Richard,
They shall be praying nuns, not weeping queens;
And therefore level not to hit their lives.

KING RICHARD. You have a daughter call'd Elizabeth.
Virtuous and fair, royal and gracious.

Victorii ș succese lor promițându-le.
Ești ucigaș, sfârșitul pea sângeros îți va fi
O viață de rușine va fi demn terminată
Cu o moarte sângeroasă.

[Iese]

ELISABETHA. Cuvânt am și mai tare, cu toate că în gura
mea

Sunt vorbele mai slabe: Amin deci zic din suflet
La toate ce-ți urează.

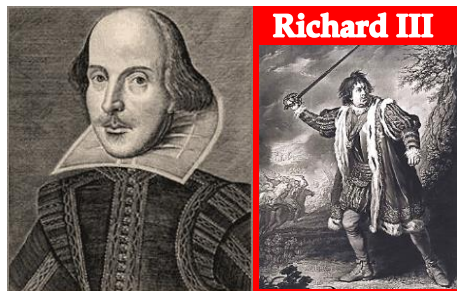
[Vrea să iasă]

RICHARD. Mai stai puțin, oh! Doamnă, doresc să-ți spun
ceva.

ELISABETHA. Băieți de sânge regesc niciunul nu-mi rămâne
Să-l poți ucide, Richard; iar pentru fata mea,
Va fi călugăriță și nu Regină dânsa;
Nu căuta să atingi deci a ei obscură viață.

RICHARD. Ți-aș vorbi de dânsa, Elisabetha o cheamă,
Frumoasă și grațioasă și plină de virtuți.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

203

QUEEN ELIZABETH. And must she die for this? O, let her live,

And I'll corrupt her manners, stain her beauty,

Slander myself as false to Edward's bed,

Throw over her the veil of infamy;

So she may live unscarr'd of bleeding slaughter,

I will confess she was not Edward's daughter.

KING RICHARD. Wrong not her birth; she is a royal Princess.

QUEEN ELIZABETH. To save her life I'll say she is not so.

KING RICHARD. Her life is safest only in her birth.

QUEEN ELIZABETH. And only in that safety died her brothers.

KING RICHARD. Lo, at their birth good stars were opposite.

QUEEN ELIZABETH. No, to their lives ill friends were contrary.

KING RICHARD. All unavoided is the doom of destiny.

ELISABETHA. Și dânsa vrei să moară? Ah! Las-o să trăiască!

Îi voi corupe cinstea, pătându-i frumusețea,

Voi spune că lui Edward am fost necredincioasă;

Voi arunca pe dânsa un vâl de infamie:

Tot, numai să trăiască departe de măceluri,

Voi mărturisi tare că nu e a lui Edward.

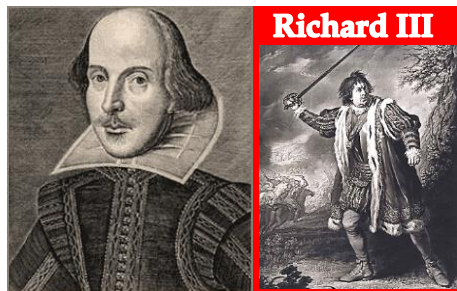
RICHARD. Aceasta nu o vei face căci este de neam regesc.

ELISABETHA. Dar ca s-o scap de moarte voi spune c nu este.

RICHARD. În nașterea ei tocmai găsește siguranță.

ELISABETHA. Cu această siguranță au murit frații ei.

RICHARD. În lume, care scapă de ce e scris să fie?

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

204

QUEEN ELIZABETH. True, when avoided grace makes destiny.

My babes were destin'd to a fairer death,
If grace had bless'd thee with a fairer life.

KING RICHARD. You speak as if that I had slain my cousins.

QUEEN ELIZABETH. Cousins, indeed; and by their uncle cozen'd

Of comfort, kingdom, kindred, freedom, life.
Whose hand soever lanc'd their tender hearts,
Thy head, an indirectly, gave direction.
No doubt the murd'rous knife was dull and blunt
Till it was whetted on thy stone-hard heart
To revel in the entrails of my lambs.
But that stiff use of grief makes wild grief tame,
My tongue should to thy ears not name my boys
Till that my nails were anchor'd in thine eyes;
And I, in such a desp'rate bay of death,

ELISABETHA. Când este scris destinul de cel ce nu cunoaște
Nici simțul chiar de milă; pentru copilași altfel
Ar fi surâs destinul.

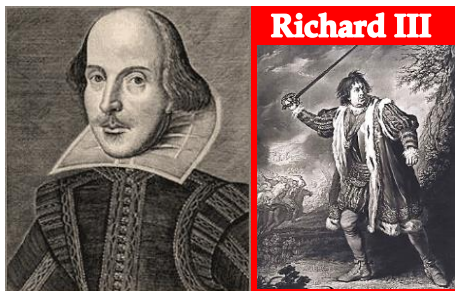
RICHARD. Vorbești ca și când eu singur mi-aș fi ucis nepoții.

ELISABETHA. Destulă mulțumire nu fuse pentru tine
Să le iei libertatea, familia, domnia?
Ți-a trebuit și viața? Oricine cu a sa mână
A săvârșit păcatul, tu, tu l-ai ordonat;
N-avea tăiș cuțitul până nu l-ai ascuțit
Pe inima ta crudă și tare ca o piatră,
Ca să pătrundă lesne în inima lor blândă.
Cu ale tale crime parcă-s obișnuită,
Și setea răzbunării în mine pare stinsă,
N-ar fi posibil altfel de dânsii să vorbesc!
Ți-aș sfâșia și ochii din chipul tău de câine;
Pe pieptul tău aruncată m-aș rupe în bucăți,

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

205

Like a poor bark, of sails and tackling reft,
Rush all to pieces on thy rocky bosom.

KING RICHARD. Madam, so thrive I in my enterprise
And dangerous success of bloody wars,
As I intend more good to you and yours
Than ever you or yours by me were harm'd!

QUEEN ELIZABETH. What good is cover'd with the face of
heaven,

To be discover'd, that can do me good?

KING RICHARD. Advancement of your children, gentle
lady.

QUEEN ELIZABETH. Up to some scaffold, there to lose their
heads?

KING RICHARD. Unto the dignity and height of Fortune,
The high imperial type of this earth's glory.

QUEEN ELIZABETH. Flatter my sorrow with report of it;
Tell me what state, what dignity, what honour,
Canst thou demise to any child of mine?

Ca barca azvârlită pe stânci primejdioase!

RICHARD. Să n-am noroc oh! Doamnă, în ce am întreprins,
De nu doresc mai bine la voi și la ai voștri,
Decât cel rău ce-n gându-ți au suferit prin mine.

ELISABETHA. Ce bine mai rămâne să gust în această lume?

RICHARD. Înaintarea, Doamnă, a prințesei, fata voastră.

ELISABETHA. La eșafod să ajungă mai iute, înțeleg.

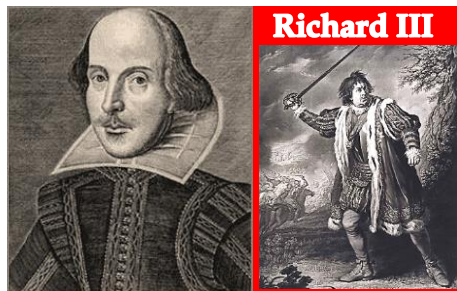
RICHARD. La treapta cea mai înaltă a templului glorios,
Cununa împărătească dorită de toți oamenii.

ELISABETHA. Deșartă lingușire am în aceste vorbe!
Ce demintate oare, ce stare, ce onoare
Poți acorda acum bieților mei copii?

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

206

KING RICHARD. Even all I have-ay, and myself and all
Will I withal endow a child of thine;
So in the Lethe of thy angry soul
Thou drown the sad remembrance of those wrongs
Which thou supposest I have done to thee.

QUEEN ELIZABETH. Be brief, lest that the process of thy
kindness

Last longer telling than thy kindness' date.

KING RICHARD. Then know, that from my soul I love thy
daughter.

QUEEN ELIZABETH. My daughter's mother thinks it with
her soul.

KING RICHARD. What do you think?

QUEEN ELIZABETH. That thou dost love my daughter from
thy soul.

So from thy soul's love didst thou love her brothers,
And from my heart's love I do thank thee for it.

KING RICHARD. Be not so hasty to confound my meaning.

RICHARD. Voi răspândi onoare și cinste fără margini
Pe un copil al vostru.
În Lelthe deci îneacă amara amintire
A răului acela ce crezi că am comis.

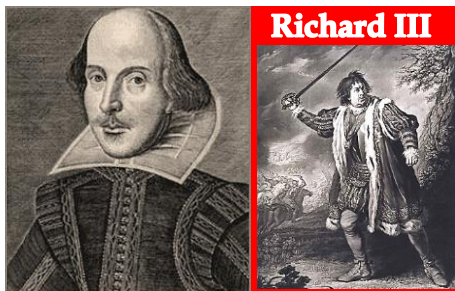
ELISABETHA. Vorbește deci odată ca nu cumva să-ți piară
Acel gust de bunătate pe când vorbești cu mine.

RICHARD. Să știi deci că din suflet iubesc pe fata voastră.

ELISABETHA. Mylord, cred că din suflet iubești pe fata
mea.

Tot cu aceeași iubire iubeai pe frații ei—
Îți mulțumesc din suflet pentru dragostea aceasta.

RICHARD. Nu judeca în pripă; confunzi ce vreau să spun:

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

207

I mean that with my soul I love thy daughter
And do intend to make her Queen of England.

QUEEN ELIZABETH. Well, then, who dost thou mean shall
be her king?

KING RICHARD. Even he that makes her Queen. Who else
should be?

QUEEN ELIZABETH. What, thou?

KING RICHARD. Even so. How think you of it?

QUEEN ELIZABETH. How canst thou woo her?

KING RICHARD. That would I learn of you,
As one being best acquainted with her humour.

QUEEN ELIZABETH. And wilt thou learn of me?

KING RICHARD. Madam, with all my heart.

QUEEN ELIZABETH. Send to her, by the man that slew her
brothers,

A pair of bleeding hearts; thereon engrave
'Edward' and 'York.' Then haply will she weep;
Therefore present to her-as sometimes Margaret

Am zis că din tot sufletul iubesc pe fata voastră,
Și că am intenția s-o fac Regină mare.

ELISABETHA. Și cine-i va fi Rege, în intenția voastră?

RICHARD. Chiar cel ce o va face Regină; — care altul?

ELISABETHA. Ce, tu?

RICHARD. Chiar eu. — Cum ți se pare?

ELISABETHA. Cum speri a o decide?

RICHARD. Acesta chiar e lucrul ce ai să mă înveți,
Căci o cunoști mai bine.

ELISABETHA. Vrei să afli de la mine?

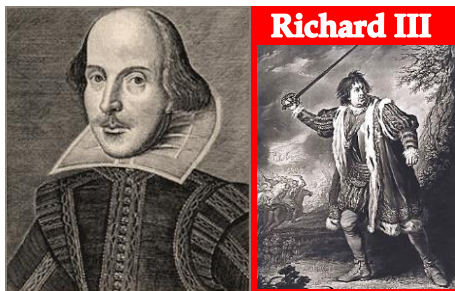
RICHARD. Te rog cu umilință.

ELISABETHA. Trimite-i chiar prin omul ce a ucis pe Prinții,
Două inimi sângerânde, pe care ai să scrii
Sunt Edward, eu sunt Richard; va plânge ea citind;
Pe urmă mai oferă-i, — precum odinioară
Regina Margareta a prezentat tatălui tău

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

208

Did to thy father, steep'd in Rutland's blood-
A handkerchief; which, say to her, did drain
The purple sap from her sweet brother's body,
And bid her wipe her weeping eyes withal.
If this inducement move her not to love,
Send her a letter of thy noble deeds;
Tell her thou mad'st away her uncle Clarence,
Her uncle Rivers; ay, and for her sake
Mad'st quick conveyance with her good aunt Anne.

KING RICHARD. You mock me, madam; this is not the way
To win your daughter.

QUEEN ELIZABETH. There is no other way;
Unless thou couldst put on some other shape
And not be Richard that hath done all this.

KING RICHARD. Say that I did all this for love of her.

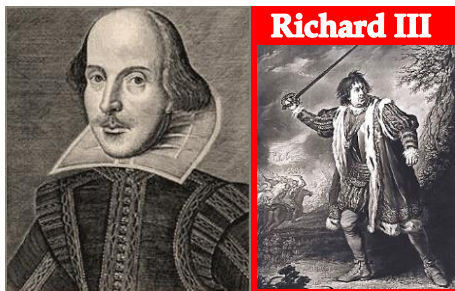
Batista fumegândă cu sângele lui Rutland.
Oferă-i o batistă, spunându-i că a șters
Nevinovatul sânge al micilor ei frați,
Și spune-i să usuce a ochilor ei lacrimi
Cu cârpa încă caldă.
De vezi că nu se mișcă, că n-o faci să te adore
Trimite-i și o listă, în care să-i expui.
Și alte multe fapte.
Cum ai făcut să piară Clarence, unchiul ei,
Și unchiul ei Lord Rivers, și zi, că pentru dânsa
Ai otrăvit pe Anna sărmana ei mătușă.

RICHARD. Dar râzi de mine, Doamnă, nu poate fi acesta
Un mijloc ca de dânsa să fiu iubit vreodată.

ELISABETHA. Nu știu o altă cale;
Afară de a-i pune un chip ce nu-i al tău,
Să nu mai fi acel Richard autorul răului.

RICHARD. Dar spune-i că amorul ce îl am eu pentru dânsa,
Mă împinse chiar la crimă!

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

209

QUEEN ELIZABETH. Nay, then indeed she cannot choose
but hate thee,

Having bought love with such a bloody spoil.

KING RICHARD. Look what is done cannot be now
amended.

Men shall deal unadvisedly sometimes,
Which after-hours gives leisure to repent.

If I did take the kingdom from your sons,
To make amends I'll give it to your daughter.

If I have kill'd the issue of your womb,
To quicken your increase I will beget
Mine issue of your blood upon your daughter.

A grandam's name is little less in love
Than is the doating title of a mother;
They are as children but one step below,
Even of your metal, of your very blood;
Of all one pain, save for a night of groans
Endur'd of her, for whom you bid like sorrow.

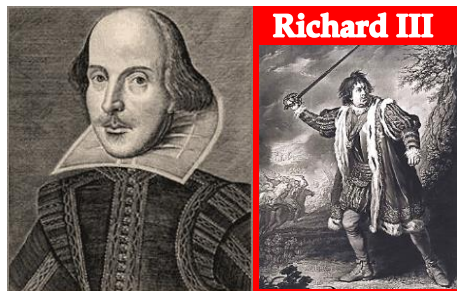
ELISABETHA. Într-adevăr atunci te-ar lua fii sigur,
Amoru-ți căpătându-l cu un preț așa de mare.

RICHARD. Nu voi putea desface un lucru din trecut;
Și orice om greșește, iar mai târziu regretă,
Când judecă mai matur de ce s-a petrecut.
Chiar de am smuls domnia de la băieții tăi,
Ca să repar o voi da Prințesei, sora lor.
Nu sună atât de dulce cuvântul de bunică
Ca titlul cel de mamă? Nu-i dragostea aceeași
Ce simte și una și alta? — Sunt ca copii, nepoții,
O treaptă mai departe, — din sângele același.
În tinerețea voastră copii v-au supărat,
A voastră bătrânețe va găsi mângâiere
În pruncii mei, mai dulce; că n-a domnit ca Rege
Al vostru fiu, — de aceea verși lacrimi de durere?
Prin întâmplarea asta va deveni Regina
A voastră fată numai.

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

210

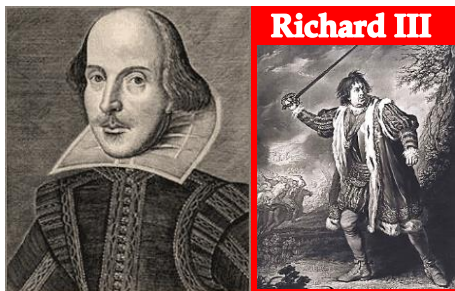
Your children were vexation to your youth;
But mine shall be a comfort to your age.
The loss you have is but a son being King,
And by that loss your daughter is made Queen.
I cannot make you what amends I would,
Therefore accept such kindness as I can.
Dorset your son, that with a fearful soul
Leads discontented steps in foreign soil,
This fair alliance quickly shall can home
To high promotions and great dignity.
The King, that calls your beauteous daughter wife,
Familiarly shall call thy Dorset brother;
Again shall you be mother to a king,
And all the ruins of distressful times
Repair'd with double riches of content.
What! we have many goodly days to see.
The liquid drops of tears that you have shed
Shall come again, transform'd to orient pearl,

Aș face și mai multe să pot recăpăta
Facoarea voastră, însă atâta nu mai pot;
Primește deci și iartă
Marquesele de Dorsete ce încearcă să se ascundă
Umblând în rătăcire prin țărmuri depărtate,
Va fi chemat acasă prin pașnica unire
Și înaintat la slujbe, la funcții înalte;
Iar Regele ce cheamă pe fiica ta soție,
Voios va chema frate pe Dorset, fiul tău;
Și încă o dată mamă vei fi a unui Rege;
Voi înlocui ruina trecutului cel jalnic
Prin veacuri nesfârșite de lungă mulțumire.
Ah! pentru noi, mă crede, zâmbește viitorul!
Iar lacrimile calde ce ai vărsat se schimbă
În șiruri argintate de albi mărgăritari;
Căci înzecit mai tare vei simți fericirea
Cu cât a fost mai crudă nenorocirea, care
Din ochii tăi le smulse.

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

211

Advantaging their loan with interest
Of ten times double gain of happiness.
Go, then, my mother, to thy daughter go;
Make bold her bashful years with your experience;
Prepare her ears to hear a wooer's tale;
Put in her tender heart th' aspiring flame
Of golden sovereignty; acquaint the Princes
With the sweet silent hours of marriage joys.
And when this arm of mine hath chastised
The petty rebel, dull-brain'd Buckingham,
Bound with triumphant garlands will I come,
And lead thy daughter to a conqueror's bed;
To whom I will retail my conquest won,
And she shall be sole victoress, Caesar's Caesar.

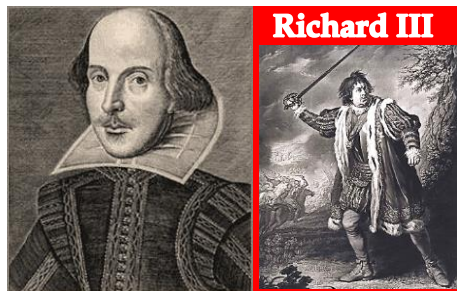
QUEEN ELIZABETH. What were I best to say? Her father's
brother

Would be her lord? Or shall I say her uncle?
Or he that slew her brothers and her uncles?

Deci du-te, scumpă mamă, la fata ta, zic, du-te,
Cu mature cuvinge învinge-i modestia;
Prepar-o neînvăţată pe un curtezan să asculte:
În sânul ei cel fraged o flacăra însuflă
Ce să-i aşte setea domniei aurite:
Asemenea mai spune-i că după ce cu oastea-mi
Voi potoli răscoala, – pe Buckingham mişelul
Cum merită plătindu-l, pe fruntea mea purtând
Ghirlanda victorioasă, voi veni să conduc
Biruator, Regina, la patul nopţii!
Şi ascultând povestea triumfurilor mele,
Va fi triumfătoarea stăpână a lui Cezar.

ELISABETHA. Şi cum crezi că0i mai bine să zic, vorbind de
tine

Al tatălui ei frate sau unchiul ei să zic?
Sau vrei să zic că acela ce a măcelărit

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

212

Under what title shall I woo for thee
That God, the law, my honour, and her love
Can make seem pleasing to her tender years?
KING RICHARD. Infer fair England's peace by this alliance.

QUEEN ELIZABETH. Which she shall purchase with still-
lasting war.

KING RICHARD. Tell her the King, that may command,
entreats.

QUEEN ELIZABETH. That at her hands which the King's
King forbids.

KING RICHARD. Say she shall be a high and mighty queen.

QUEEN ELIZABETH. To wail the title, as her mother doth.

KING RICHARD. Say I will love her everlastingly.

QUEEN ELIZABETH. But how long shall that title 'ever' last?

KING RICHARD. Sweetly in force unto her fair life's end.

QUEEN ELIZABETH. But how long fairly shall her sweet life
last?

Pe unchiul ei, pe frați, o cere de nevestă?

Făcând în locu-ți curte, ce titlu vrei să-ți dau

Ce ar putea să-i placă mai mult ca să te ia?

RICHARD. Convinge-o chiar că pacea țării noastre-ntregi
Va fi asigurată prin această alianță?

ELISABETHA. Va cumpăra acea pace cu o viață de război.

RICHARD. Mai spune-i că stăpânul ce poate porunci,
Cu umilință cere.

ELISABETHA. Ceva ce un alt Rege mai mare ca toți regii
A oprit să se facă.

RICHARD. Arată-i că o Regină puternică va fi.

ELISABETHA. Să plângă tot ce mă-sa că titlul l-a purtat.

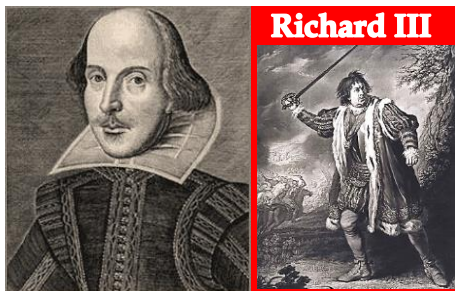
RICHARD. Mai spune-i că-mi inspiră o veșnică iubire.

ELISABETHA. Cu tine, câtă vreme va ține veșnicia?

RICHARD. Cât viața ei va ține o dulce dragoste.

ELISABETHA. Dar câtă vreme, spune, va ține viața ei?

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

213

KING RICHARD. As long as heaven and nature lengthens it.

QUEEN ELIZABETH. As long as hell and Richard likes of it.

KING RICHARD. Say I, her sovereign, am her subject low.

QUEEN ELIZABETH. But she, your subject, loathes such sovereignty.

KING RICHARD. Be eloquent in my behalf to her.

QUEEN ELIZABETH. An honest tale speeds best being plainly told.

KING RICHARD. Then plainly to her tell my loving tale.

QUEEN ELIZABETH. Plain and not honest is too harsh a style.

KING RICHARD. Your reasons are too shallow and too quick.

QUEEN ELIZABETH. O, no, my reasons are too deep and dead –

Too deep and dead, poor infants, in their graves.

KING RICHARD. Harp not on that string, madam; that is past.

RICHARD. Cât vor permite cerul, destinul și natura.

ELISABETHA. Cât o va lăsa iadul și Richard să trăiască.

RICHARD. Că Regele ei, astăzi devin supusul ei.

ELISABETHA. Dar ea, ce ți-e supusă ca Rege te abhoră.

RICHARD. Te rog fii elocventă în interesul meu.

ELISABETHA. Mai mult efect va face o întâmplare, spusă Adevărat, întocmai precum s-a întâmplat.

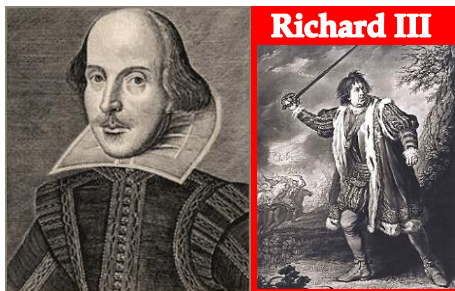
RICHARD. Curat deci poveștește-i iubirea mea întreagă.

ELISABETHA. Curat de-aș povesti-o ar fi în stil prea aspru.

RICHARD. Cuvinte arzătoare lipsite de adâncime.

ELISABETHA. Sunt reci, înmormântate ca bieții copilași
Ascunși adânc în groapă, în floarea vieții lor.

RICHARD. Nu mai vorbi de dâșii, e lucru din trecut.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

214

QUEEN ELIZABETH. Harp on it still shall I till heartstrings break.

KING RICHARD. Now, by my George, my garter, and my crown-

QUEEN ELIZABETH. Profan'd, dishonour'd, and the third usurp'd.

KING RICHARD. I swear —

QUEEN ELIZABETH. By nothing; for this is no oath:
Thy George, profan'd, hath lost his lordly honour;
Thy garter, blemish'd, pawn'd his knightly virtue;
Thy crown, usurp'd, disgrac'd his kingly glory.
If something thou wouldst swear to be believ'd,
Swear then by something that thou hast not wrong'd.

KING RICHARD. Then, by my self —

QUEEN ELIZABETH. Thy self is self-misus'd.

ELISABETHA. Voi vorbi, al meu suflet cu milă se sfâșie.

RICHARD. Pe ordinele mele jur, pe coroana mea —

ELISABETHA. Mânjite, terfelite, mai mult chiar, uzurpate.

RICHARD. Jur —

ELISABETHA. Ah! nu jura pe ele, — nu e un jurământ
Sfințita sa onoare viteazul Sfântul Gheorghe
O pierde, când atârnă la pieptu-ți mișelesc;
Cavalereasca cinste a ordinelor tale
Pătată-i cu necinste.

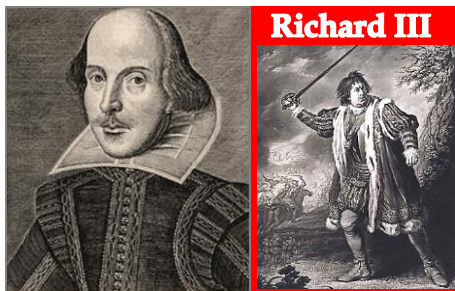
Coroana-ți uzurpată e dezbrăcată astăzi
De fala sa regală.

Un jurământ de ai face ce poate fi crezut,
Vei jura pe un lucru ce nu l-ai feștelit.

RICHARD. Jur deci pe mine însumi —

ELISABETHA. Persoana ta pe tine prea mult te maltratează.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

215

KING RICHARD. Now, by the world —

QUEEN ELIZABETH. 'Tis full of thy foul wrongs.

KING RICHARD. My father's death —

QUEEN ELIZABETH. Thy life hath it dishonour'd.

KING RICHARD. Why, then, by God —

QUEEN ELIZABETH. God's wrong is most of all.

If thou didst fear to break an oath with Him,

The unity the King my husband made

Thou hadst not broken, nor my brothers died.

If thou hadst fear'd to break an oath by Him,

Th' imperial metal, circling now thy head,

Had grac'd the tender temples of my child;

And both the Princes had been breathing here,

Which now, two tender bedfellows for dust,

Thy broken faith hath made the prey for worms.

What canst thou swear by now?

KING RICHARD. The time to come.

RICHARD. Jur deci pe astă lume —

ELISABETHA. Și lumea este plină de răul ce-l comiți.

RICHARD. Pe a tatălui moarte. —

ELISABETHA. Prin viața ta, acea moarte destul ai necinsti-
o.

RICHARD. Pe D-zeu atunci —

ELISABETHA. În contra Lui păcate mai multe ai comis.

De aveai puțină frică să nu-ți încalci jurământul,

Unirea întocmită de fratele tău Edward

Era sfântă încă, — și el trăia acum:

De aveai puțină frică credința s-o păstrezi,

Coroana împărătească ce încinge capul tu,

Era să încingă fruntea pruncilor mai gingași; —

Era azi să trăiască și Prinții amândoi,

Cei care acum sunt pradă, din viclenia ta,

A viermilor, în groapă. Ce-ți mai rămâne, spune,

Pe ce să juri acum?

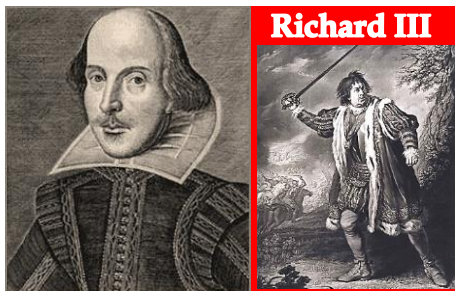
RICHARD. Pe viitor, voi jura.

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

216

QUEEN ELIZABETH. That thou hast wronged in the time
o'erpast;

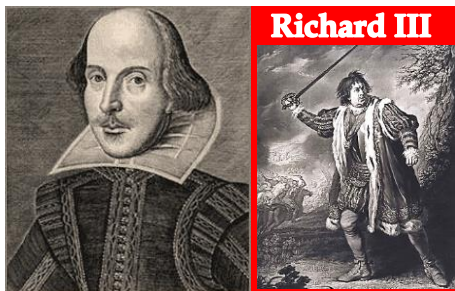
For I myself have many tears to wash
Hereafter time, for time past wrong'd by thee.
The children live whose fathers thou hast slaughter'd,
Ungovern'd youth, to wail it in their age;
The parents live whose children thou hast butcheed,
Old barren plants, to wail it with their age.
Swear not by time to come; for that thou hast
Misus'd ere us'd, by times ill-us'd o'erpast.

KING RICHARD. As I intend to prosper and repent,
So thrive I in my dangerous affairs
Of hostile arms! Myself confound!
Heaven and fortune bar me happy hours!
Day, yield me not thy light; nor, night, thy rest!
Be opposite all planets of good luck
To my proceeding!-if, with dear heart's love,
Immaculate devotion, holy thoughts,

ELISABETHA. Ai pierdut viitorul prin tot trecutul tău.

RICHARD. Să nu-mi ajute Domnul pe inamicii mei
Să-i asupresc cu brațul, – să cad prin mine însumi.
Nici cerul nici norocul să nu-mi zâmbească dulce,
Să n-am repaus ziua, să n-am odihnă noaptea; –
Stați stele împotriva la tot ce întreprind
De n-oi iubi în viață cu dragoste curată
Cu sfântă devoțiune, cu inima întreagă
Pe fiica ta frumoasă cu chip împărătesc.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

217

I tender not thy beauteous princely daughter.
In her consists my happiness and thine;
Without her, follows to myself and thee,
Herself, the land, and many a Christian soul,
Death, desolation, ruin, and decay.

It cannot be avoided but by this;
It will not be avoided but by this.
Therefore, dear mother-I must call you so-
Be the attorney of my love to her;
Plead what I will be, not what I have been;
Not my deserts, but what I will deserve.
Urge the necessity and state of times,
And be not peevish-fond in great designs.

QUEEN ELIZABETH. Shall I be tempted of the devil thus?

KING RICHARD. Ay, if the devil tempt you to do good.

QUEEN ELIZABETH. Shall I forget myself to be myself?

KING RICHARD. Ay, if your self's remembrance wrong
yourself.

În dânsa fericire vei găsi pentru tine
Cu mine împreună; iar fără dânsa moartea,
Pieirea, nimicirea, ruina îngrozitoare
Urmează pentru țară și pentru toți ai noștri;
E singura scăpare aceea ce am spus.
Și astfel, dragă mamă, căci astfel te numesc,
Te rog fii avocatul, pledează pentru mine.
Ce am să fiu, rog spune-i că nu ceea ce am fist;
Nu cer ceea ce merit dar ce vreau a merita;
Au fost și timpuri grele ce multe au impus,
Spre a se ajunge la scopul cel mare, glorios.

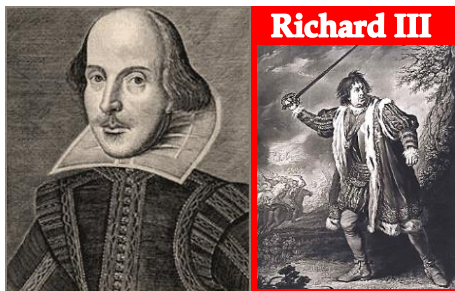
ELISABETHA. Mă ispitește dracul pe tine ascultând.

RICHARD. De poate fi ispită să faci ce este bine.

ELISABETHA. Deci să mă uit eu însumi?

RICHARD. Uitându-te, zău, numai îți vei face mare bine.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

218

QUEEN ELIZABETH. Yet thou didst kill my children.

KING RICHARD. But in your daughter's womb I bury them;
Where, in that nest of spicery, they will breed
Selves of themselves, to your recomforture.

QUEEN ELIZABETH. Shall I go win my daughter to thy will?

KING RICHARD. And be a happy mother by the deed.

QUEEN ELIZABETH. I go. Write to me very shortly,
And you shall understand from me her mind.

KING RICHARD. Bear her my true love's kiss; and so,
farewell.

[*Kissing her*].

[*Exit*]

Relenting fool, and shallow, changing woman!

[*Enter RATCLIFF; CATESBY following*]

How now! what news?

RATCLIFF. Most mighty sovereign, on the western coast
Rideth a puissant navy; to our shores

ELISABETHA. Tu însă ești acela ce mi-ai ucis copii, —
Și eu să fiu aceea ce-ți dau pe fata mea?

RICHARD. Vei fi prin faptul ăsta o mamă fericită.

ELISABETHA. Mă duc, — să-mi scrii îndată,
Să aflii de la mine ce are să-ți răspundă.

RICHARD. Dă-i dulcea sărutare amorul ce-i trimite.

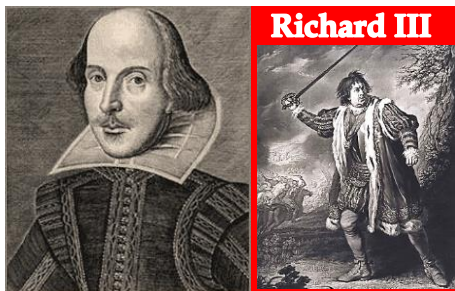
[*O sărută, iese Regina Elisabetha*]

Ah! proastă, îndulcită femeie schimbătoare!

Ce veste duci amine?

[*Intră RATCLIFFE, după dânsul CATESBY.*]

RATCLIFFE. Stăpâne prea puternic, pe apa apuseană
Plutește cu mândrie o flotă numeroasă;

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

219

Throng many doubtful hollow-hearted friends,
Unarm'd, and unresolv'd to beat them back.
'Tis thought that Richmond is their admiral;
And there they hull, expecting but the aid
Of Buckingham to welcome them ashore.

KING RICHARD. Some light-foot friend post to the Duke of Norfolk.

Ratcliff, thyself-or Catesby; where is he?

CATESBY. Here, my good lord.

KING RICHARD. Catesby, fly to the Duke.

CATESBY. I will my lord, with all convenient haste.

KING RICHARD. Ratcliff, come hither. Post to Salisbury;
When thou com'st thither – [To CATESBY] Dull,
unmindfull villain,

Why stay'st thou here, and go'st not to the Duke?

CATESBY. First, mighty liege, tell me your Highness' pleasure,

What from your Grace I shall deliver to him.

Spre țărmul ce-o primește aleargă s-o respingă
O ceată îndoioasă din partizanii noștri:
Se crede chiar că Richmond e amiralul lor;
Acolo ancorează, se zice așteptând
Pe Buckingham, cu care vor debarca în țară.

RICHARD. Să meargă unul iute la Ducele de Norfolk, –
Tu în persoană, Ratcliffe, – sau Catesby, – unde e?

CATESBY. Aici, stăpâne, gata.

RICHARD. Te du la Duce, Catesby.

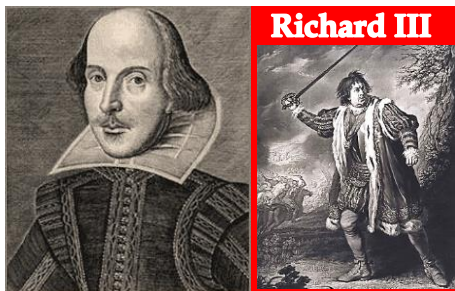
CATESBY. Cu cea mai mare grabă, mylord, la el voi merge.

RICHARD. Aici, aproape, Ratcliffe, – pornește drept la Salisbury,

Și când ajungi acolo – [lui Catesby] uituc și nătărău,
De ce rămâi aici, și nu te duci la Duce?

CATESBY. Întâi să-mi spuneți, Sire, ce porunciți să-i zic
Că Majestatea Voastră dorește să se facă?

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

220

KING RICHARD. O, true, good Catesby. Bid him levy straight

The greatest strength and power that he can make
And meet me suddenly at Salisbury.

CATESBY. I go.

[Exit]

RATCLIFF. What, may it please you, shall I do at Salisbury?

KING RICHARD. Why, what wouldst thou do there before I go?

RATCLIFF. Your Highness told me I should post before.

KING RICHARD. My mind is chang'd.

Enter LORD STANLEY

KING RICHARD. What news with you?

STANLEY. None good, my liege, to please you with the hearing;

Nor none so bad but well may be reported.

KING RICHARD. Hoyday, a riddle! neither good nor bad!

RICHARD. Adevărat zici, Catesby, să strângă imediat
Oștire cât de multă și bine încercată,

Să-mi iasă înainte, fără a vesti pe nimeni

În câmp lângă Salisbury.

CATESBY. Mă duc.

[Iese]

RATCLIFFE. La Salisbury ce poruncă e pentru mine, Sire?

RICHARD. Ce vrei să faci acolo, până voi ajunge eu?

RATCLIFFE. Mi-ați poruncit stăpâne, să merg eu înainte.

[Iese]

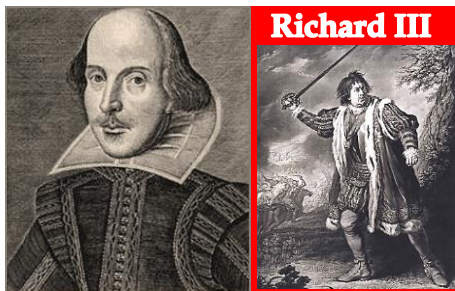
Intră STANLEY

RICHARD. Îmi vine o idee. — Ei, Stanley, ce mai spui?

STANLEY. Nici bună veste, Sire, de care să te bucuri,
Nici rea destul să facă ca să fii supărat.

RICHARD. Ei bravo! — o enigmă! — ceva nici bun nici rău!

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

221

What need'st thou run so many miles about,
When thou mayest tell thy tale the nearest way?
Once more, what news?

STANLEY. Richmond is on the seas.

KING RICHARD. There let him sink, and be the seas on him!
White-liver'd runagate, what doth he there?

STANLEY. I know not, mighty sovereign, but by guess.

KING RICHARD. Well, as you guess?

STANLEY. Stirr'd up by Dorset, Buckingham, and Morton,
He makes for England here to claim the crown.

KING RICHARD. Is the chair empty? Is the sword
unsway'd?

Is the King dead, the empire unpossess'd?

What heir of York is there alive but we?

And who is England's King but great York's heir?

Then tell me what makes he upon the seas.

STANLEY. Unless for that, my liege, I cannot guess.

Ce trebuință este de atâta ocolire,
Când poți așa de lesne să spui ce ai de spus?
Răspunde deci, — ce veste?

STANLEY. Pe mare este Richmond.

RICHARD. Acolo să se-nece; pe el să fie marea;
Ce face el acolo, mișelul renegat?

STANLEY. De altfel nu pot spune, ghicind doar bănuiesc.

RICHARD. Și cum e ce ghicești?

STANLEY. Cred că e împins de Dorset, de Buckingham și
Morton,

Să revendice coroana țării ce o domnești.

RICHARD. Ce, gol e oare tronul, și spada e netrasă?

A murit Domnitorul? Domnia e vacantă?

Moștenitor în viață e altul decât mine?

Și-n Anglia nu domnește herecele lui York?

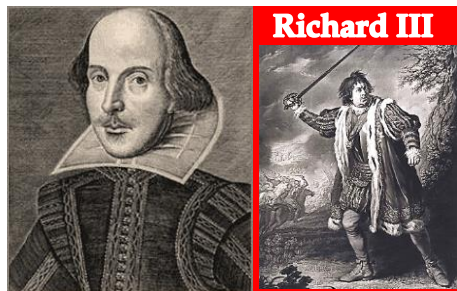
Acum spune-mi deci cu ce drept vine Richmond?

STANLEY. De nu e pentru asta, nu pot ghici ce caută.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

222

KING RICHARD. Unless for that he comes to be your liege,
You cannot guess wherefore the Welshman comes.

Thou wilt revolt and fly to him, I fear.

STANLEY. No, my good lord; therefore mistrust me not.

KING RICHARD. Where is thy power then, to beat him
back?

Where be thy tenants and thy followers?

Are they not now upon the western shore,
Safe-conducting the rebels from their ships?

STANLEY. No, my good lord, my friends are in the north.

KING RICHARD. Cold friends to me. What do they in the
north,

When they should serve their sovereign in the west?

STANLEY. They have not been commanded, mighty King.

Pleaseth your Majesty to give me leave,

I'll muster up my friends and meet your Grace

Where and what time your Majesty shall please.

KING RICHARD. Ay, ay, thou wouldst be gone to join with

RICHARD. Că dacă el nu vine coroana s-o răpească,
Nu poți ghici ce caută pe teritoriul nostru!

Ah! Stanley, mult mi-e teamă că vrei să mergi cu dânsul.

STANLEY. Nu, Sire, de aceasta să nu mă bănuiești.

RICHARD. Atunci unde ți-e trupa cu care să-l respingi?

Urmașii unde sunt, unde sunt toți vasalii tăi?

Nu-mi spune! — Știu prea bine: — spre mare ei aleargă,

Conduc în siguranță pe trădătorul ce vine

Coroana să-mi răpească.

STANLEY. Stăpâne, să n-o credeți; în nord îmi sunt amicii.

RICHARD. Prietenii de gheață: — Ce caută ei în nord,
Când în apus pe Rege să-l ocrotească iată?

STANLEY. Nici n-am primit poruncă, stăpâne prea puternic:

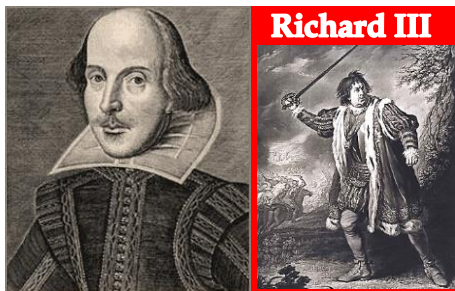
Dar dați-mi numai voie să plec de aici în grabă

Să adun ai mei prieteni și apoi vă întâlnesc

Oriunde vă va place.

RICHARD. Da, da, ești din aceia care se întrunesc cu

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

223

Richmond;

But I'll not trust thee.

STANLEY. Most mighty sovereign,
You have no cause to hold my friendship doubtful.
I never was nor never will be false.

KING RICHARD. Go, then, and muster men. But leave
behind

Your son, George Stanley. Look your heart be firm,
Or else his head's assurance is but frail.

STANLEY. So deal with him as I prove true to you.

Exit

Enter a MESSENGER

MESSENGER. My gracious sovereign, now in Devonshire,
As I by friends am well advertised,
Sir Edward Courtney and the haughty prelate,
Bishop of Exeter, his elder brother,
With many moe confederates, are in arms.

Enter another MESSENGER

Richmond;

Eu nu mă pot încrede.

STANLEY. Prea înălțate Domn,
N-aveți cuvânt, mă credeți, să vă-ndoști de mine;
Nici n-am trădat vreodată nici nu voi fi trădător.

RICHARD. Ei, du-te, strânge oameni: dar vei lăsa cu mine
Pe fiul tău George Stanley; credința deci păstrează
Căcii altfel de a sa viață nu voi putea răspunde.

STANLEY. Așa vă rog să-i faceți de nu voi fi credincios.

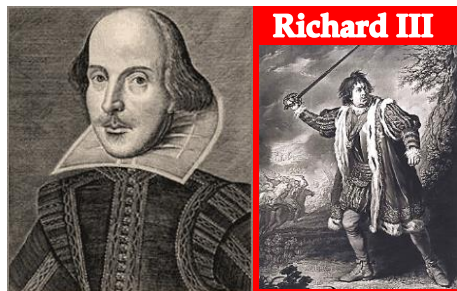
[Iese Stanley]

Intră un VESTITOR

VESTITOR. Am aflat, Maiestate, din zvon și prin prieteni,
Că Courtenay cu al său frate episcopul trufaș
La Exeter ațâță în arme să se scoale
Tot Devonshirul, gata să alerge la semnal.

Intră un al doilea VESTITOR

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

224

SECOND MESSENGER. In Kent, my liege, the Guilfords are in arms;

And every hour more competitors

Flock to the rebels, and their power grows strong.

Enter another MESSENGER

THIRD MESSENGER. My lord, the army of great Buckingham-

KING RICHARD. Out on you, owls! Nothing but songs of death? [*He strikes him*]

There, take thou that till thou bring better news.

THIRD MESSENGER. The news I have to tell your Majesty Is that by sudden floods and fall of waters Buckingham's army is dispers'd and scatter'd; And he himself wand'ring away alone, No man knows whither.

KING RICHARD. I cry thee mercy.
There is my purse to cure that blow of thine.

2-lea Vestitor. În Kent, Maiestate, s-au răsculat în arme
Toți oamenii lui Guildford: pe fiecare ceas
Se întărește forța insurgenților.

Intră un al treilea VESTITOR

3-lea VESTITOR. Mylord, aramata dârză a marelui Buckingham...

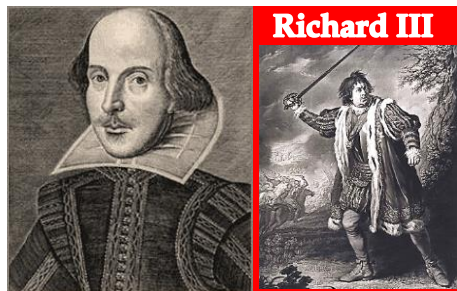
RICHARD. Nu mai cobîți întruna ca bufnițe ce sunteți!
Plecați de aici iute, și nu veniți la mine
Cu astfel de vești.

[*îl lovește*]

3-lea VESTITOR. Aceasta este vestea ce voiam să vă spun:
Inundații subite au risipit o dată,
Armata lui Buckingham, și dânsul e fugar
Nu se mai știe unde.

RICHARD. Amice, cer iertare
Poftim ceva cu care să vindecîi lovitura.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

225

Hath any well-advised friend proclaim'd
Reward to him that brings the traitor in?

THIRD MESSENGER. Such proclamation hath been made,
my Lord.

Enter another MESSENGER

FOURTH MESSENGER. Sir Thomas Lovel and Lord
Marquis Dorset,

'Tis said, my liege, in Yorkshire are in arms.

But this good comfort bring I to your Highness —

The Britaine navy is dispers'd by tempest.

Richmond in Dorsetshire sent out a boat

Unto the shore, to ask those on the banks

If they were his assistants, yea or no;

Who answer'd him they came from Buckingham

Upon his party. He, mistrusting them,

Hois'd sail, and made his course again for Britaine.

[Îi aruncă o pungă]

S-a luat măsură să se proclame tare

Că cel ce va aduce pe acel trădător înaintea mea,

Va primi de la mine răsplată pentru fapt?

3-lea VESTITOR. Deja a ieșit și această proclamare.

Intră un al patrulea VESTITOR.

4-lea VESTITOR. În Yorkshirul se zice că s-ar fi răsculat
Sir Thomas Lovel. Sire, Marquesele de Dorset.

Măriei Voastre însă aduc plăcuta veste

Că vijelii grozave au risipit pe mări

Puternica flotă pornită din Bretagnia:

Trimise luntre Richmond spre Dorsetshire, să afle

Cât sunt de favorabili locuitorii țării,

I s-a adus răspunsul că au întâlnit mergând

Împrăștiata ceată a lui Buckingham fugarul:

Pierzând atunci curajul s-au imbarcat din nou

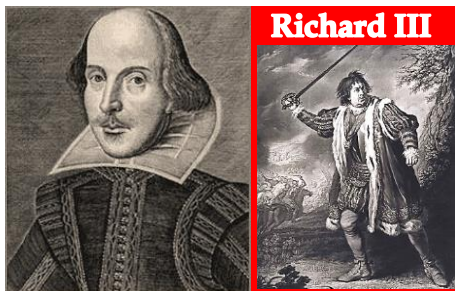
Spre Franța cu grăbire.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

226

KING RICHARD. March on, march on, since we are up in arms;

If not to fight with foreign enemies,

Yet to beat down these rebels here at home.

Re-enter CATESBY

CATESBY. My liege, the Duke of Buckingham is taken-

That is the best news. That the Earl of Richmond

Is with a mighty power landed at Milford

Is colder tidings, yet they must be told.

KING RICHARD. Away towards Salisbury! While we reason here

A royal battle might be won and lost.

Some one take order Buckingham be brought

To Salisbury; the rest march on with me.

Flourish.

Exeunt

RICHARD. Înainte! Înainte! deoarece sub arme

Nu suntem pentru luptă cu un ostaș străin,

Și să stârpim un dușman ieșit chiar dintre noi.

Intră CATESBY

CATESBY. S-a prins în fine, Sire, puternicul Buckingham;

Aceasta este vestea bună ce aduc;

Mai este încă o știre mai tristă decât asta

Ce trebuie însă spusă, că contele de Richmond

A debarcat la Milford cu o forță însemnată.

RICHARD. Aleargă tu la Salisbury, (pe când vorbim aici

O bătălie mare puteam să câștigăm. —)

Și să se dea poruncă pe Buckingham să-l ducă

La Salisbury, iar ceilalți să vină după mine.

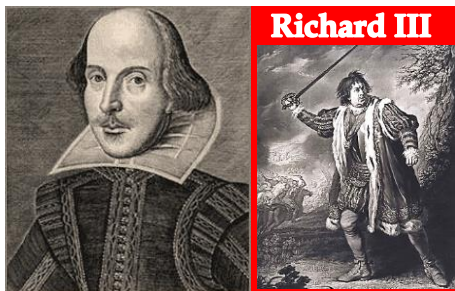
Ies

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

227

SCENE V.

LORD STANLEY'S house

Enter STANLEY and SIR CHRISTOPHER URSWICK

STANLEY. Sir Christopher, tell Richmond this from me:

That in the sty of the most deadly boar

My son George Stanley is frank'd up in hold;

If I revolt, off goes young George's head;

The fear of that holds off my present aid.

So, get thee gone; commend me to thy lord.

Withal say that the Queen hath heartily consented

He should espouse Elizabeth her daughter.

But tell me, where is princely Richmond now?

CHRISTOPHER. At Pembroke, or at Ha'rford west in Wales.

STANLEY. What men of name resort to him?

CHRISTOPHER. Sir Walter Herbert, a renowned soldier;

SCENA V.

O odaie în casa Lordului Stanley.

STANLEY și SIR CHRISTOPHER URSWICK.

STANLEY. Sir Christopher, din partea mea, lui Richmond spune asta.

Pe fiul meu George Stanley, mistrețul l-a închis

În neagra-i vizuină.

De vin în ajutorul lui va cădea capul lui;

Aceasta mă oprește să pot lucra cu dânsul.

Dar spune-mi, unde oare se află Richmond astăzi?

SIR CHRISTOPHER. La Pembrke sau la Harford în Gallia apuseană.

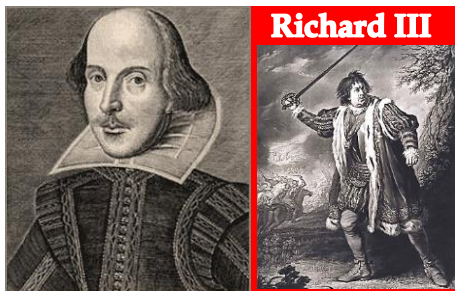
STANLEY. Din cei ce sunt cu dânsul, numește-mi pe câțiva.

SIR CHRISTOPHER. Întâi Sir Walter Herbert, un renumit

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

228

SIR Gilbert Talbot, Sir William Stanley,
OXFORD, redoubted Pembroke, Sir James Blunt,
And Rice ap Thomas, with a valiant crew;
And many other of great name and worth;
And towards London do they bend their power,
If by the way they be not fought withal.

STANLEY. Well, hie thee to thy lord; I kiss his hand;
My letter will resolve him of my mind.
Farewell.

Exeunt

soldat:

Apoi Sir Gilbert Talbot, mai e și William Stanley;
Și Pembroke mult temutul, cu Oxford, Sir James Blunt,
Pe urmă Rice ap Thomas, cu o vitejească ceată;
Și alți destui ca dâșii de nume și valoare;
Înaintând spre Londra de nu s-o îngriji
Să li se întrerupă prin forță marșul lor.

STANLEY. Întoarce-te atunci în grabă la stăpânul tău,
Din partea mea salută-l și spune-i de la mine,
Că a consimțit Regina cu mare bucurie
Pe fiica sa cu dânsul s-o logodească-n Lonra.
Afară de acestea, scrisorile de față
Vor arăta și alte gânduri ce am.
Prietene adio.

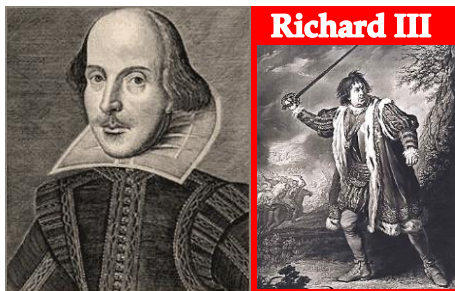
[*Dă hârtiile lui Sir Christopher*]

Ies

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts
Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

229

ACT V.

SCENE I.

Salisbury. An open place

Enter the SHERIFF and guard, with BUCKINGHAM, led to execution

BUCKINGHAM. Will not King Richard let me speak with him?

SHERIFF. No, my good lord; therefore be patient.

BUCKINGHAM. Hastings, and Edward's children, Grey, and Rivers,
Holy King Henry, and thy fair son Edward,
Vaughan, and all that have miscarried
By underhand corrupted foul injustice,
If that your moody discontented souls

ACTUL V.

SCENA I.

Salisbury¹⁰ – o piață.

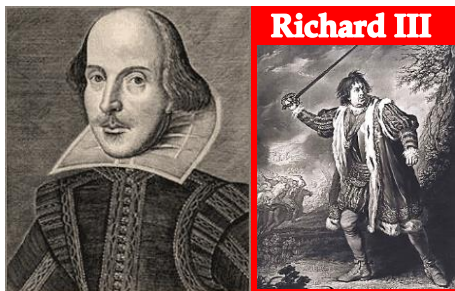
Intră SHERIFUL cu un păzitor ducându-l pe BUCKINGHAM la moarte

BUCKINGHAM. Nu-mi va permite Richard să-i fac o rugăciune?

SHERIFUL. Aceasta nu se poate, supune-te, mylord.

BUCKINGHAM. Voi, Hastings, copilașii lui Edward, Rivers, Grey,
Sfințite Rege Henric și tinere Prinț Edward,
Tu Vaughan, și toți aceia ce v-a nenorocit
Mârșava nedreptate a tiraniei de astăzi;
Priviți a mea pieire, și chiar spre răzbunare

¹⁰ Pronunțat Solsbri.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

230

Do through the clouds behold this present hour,
Even for revenge mock my destruction!
This is All-Souls' day, fellow, is it not?

SHERIFF. It is, my lord.

BUCKINGHAM. Why, then All-Souls' day is my body's
doomsday.

This is the day which in King Edward's time
I wish'd might fall on me when I was found
False to his children and his wife's allies;
This is the day wherein I wish'd to fall
By the false faith of him whom most I trusted;
This, this All-Souls' day to my fearful soul
Is the determin'd respite of my wrongs;
That high All-Seer which I dallied with
Hath turn'd my feigned prayer on my head
And given in earnest what I begg'd in jest.

Râdeți de mine; încă de pot în ceasul ăsta
Sufletele voastre triste în veci neodihnite,
Văzduhul să-l pătrundă să vadă pe pământ!
În cât suntem astăzi? – E ziua morților,
Așa, băieți, îmi pare.

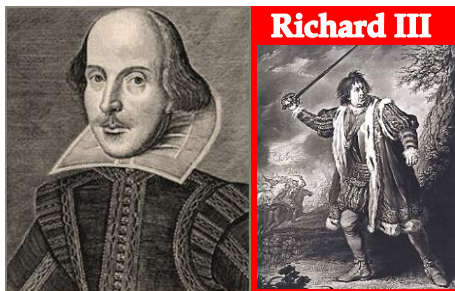
SHERIFUL. Mylord, chiar astăzi este.

BUCKINGHAM. Ah! praznicul acesta va trebui să fie
Și ziua morții mele. În timpul lui Edward
Pe această zi am jurat că îi voi fi credincios
Copiilor lui fragezi și soției Regelui:
Pe această zi am jurat aceleia credință
În care aveam credința mai mare ca-n oricine;
Această zi nefastă fricosului meu suflet,
Va fi cea de pe urmă a faptelor nedrepte
Ce am comis adesea.
Și cel ce vede toate, cu care am glumit,
Pe capul meu nemernic îmi împlinește ruga;
Chiar astfel el întoarce tăișul celui rău

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

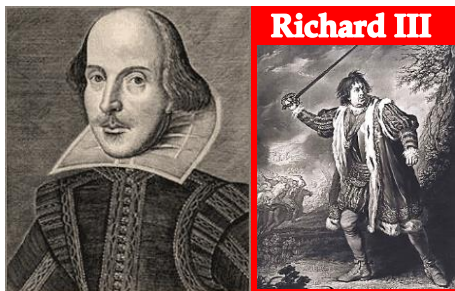
Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica**, 1884

Thus doth He force the swords of wicked men
To turn their own points in their masters' bosoms.
Thus Margaret's curse falls heavy on my neck.
'When he' quoth she 'shall split thy heart with sorrow,
Remember Margaret was a prophetess.'
Come lead me, officers, to the block of shame;
Wrong hath but wrong, and blame the due of blame.
Exeunt

231

În pieptul său să intre.
Pe mine cade astăzi blestemul Margaretei, —
Zicea: „Când cu durere, el¹¹, sufletul tău mândru
Îl va zdrobi, atunci mărturisesc în fine
C-am fost proroacă bună!”
Acum deci mă duceți la moartea rușinoasă:
Rău răsplătește răul pe cel ce are vină.
Ies Buckingham etc.

¹¹ Richard.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica**, 1884

232

SCENE II.

Camp near Tamworth

Enter RICHMOND, OXFORD, SIR JAMES BLUNT, SIR WALTER HERBERT, and others, with drum and colours
RICHMOND. Fellows in arms, and my most loving friends,
Bruis'd underneath the yoke of tyranny,
Thus far into the bowels of the land
Have we march'd on without impediment;
And here receive we from our father Stanley
Lines of fair comfort and encouragement.
The wretched, bloody, and usurping boar,
That spoil'd your summer fields and fruitful vines,
Swills your warm blood like wash, and makes his trough
In your embowell'd bosoms—this foul swine
Is now even in the centre of this isle,
Near to the town of Leicester, as we learn.

SCENA II.

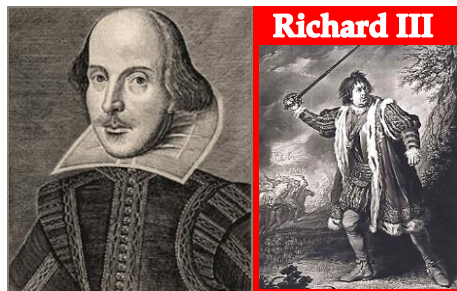
O câmpie lângă Tamwerth.

Intră RICHMOND cu muzica și drapelul. OXFORD. SIR JAMES BLUNT, SIR WALTER HERBERT cu trupele în marș.
RICHMOND. Vitejilor tovarăși și mult iubiți prieteni,
Voi, suferind ca mine sub jugul tiraniei,
Intrarăm până aici în interiorul țării
Și nu întâmpinarăm nici semn de împiedicare.
Iar socrul meu Lord Stanley prin chiar scrisoarea asta
Ne dă speranță bună, urându-ne izbândă.
Mistrețul cel sălbatic, infam uzurpator
Ce via și câmpia v-a devastat-o, în floare
Din caldul vostru sânge bând, și făcându-și jgheabul
Adânc în pieptul vostru, — acest mistreț scârbos
Își are viziuna în centrul țării noastre.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

233

From Tamworth thither is but one day's march.
In God's name cheerly on, courageous friends,
To reap the harvest of perpetual peace
By this one bloody trial of sharp war.

OXFORD. Every man's conscience is a thousand men,
To fight against this guilty homicide.

RICHMOND. I doubt not but his friends will turn to us.

BLUNT. He hath no friends but what are friends for fear,
Which in his dearest need will fly from him.

RICHMOND. All for our vantage. Then in God's name
march.

True hope is swift and flies with swallow's wings;
Kings it makes gods, and meaner creatures kings.

Precum aflai aproape de Leicester¹² el prădează:
O zi e până acolo din Tamworth, unde suntem.
Cu D-zeu să mergem, vitejii mei prieteni,
Să dobândi și pace și liniște eternă
Printr-o supremă luptă pe viață și pe moarte.

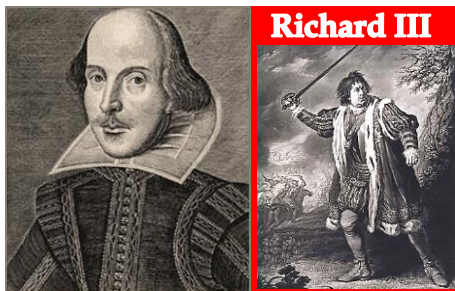
OXFORD. Va găsi fiecare în conștiința sa
O ascuțită sabie să taie ucigașul.

RICHMOND. N-am nicio îndoială că amicii lui
Spre noi se vor întoarce.

BLUNT. El n-are alți prieteni decât pe aceia ce frica
Îi ține lângă dânsul; la ceasul de nevoie
Îi va chema și atunci nu vor fi lângă el.

RICHMOND. Da, toate ce le spuneți vin în favoarea noastră;
Deci, scumpii mei tovarăși, cu D-zeu înainte:
Speranța-i lucru mare, și iute ne conduce;
Pe un Rege-l poate face eu, pe cel mai mic
Îl poate face Rege.

¹² Pronunțat Lester.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts
Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

Exeunt

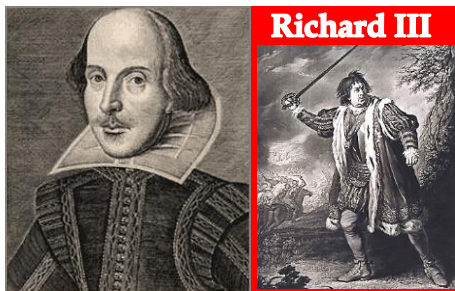
234

Ies.

C ONTEMPORARY
L ITERATURE P RESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts
Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

235

SCENE III.

Bosworth Field

Enter KING RICHARD in arms, with NORFOLK, RATCLIFF, the EARL of SURREYS and others

KING RICHARD. Here pitch our tent, even here in Bosworth field.

My Lord of Surrey, why look you so sad?

SURREY. My heart is ten times lighter than my looks.

KING RICHARD. My Lord of Norfolk!

NORFOLK. Here, most gracious liege.

KING RICHARD. Norfolk, we must have knocks; ha! must we not?

NORFOLK. We must both give and take, my loving lord.

KING RICHARD. Up With my tent! Here will I lie to-night;
[*Soldiers begin to set up the KING'S tent*]

SCENA III.

Câmpia de la Bosworth.

Intră REGELE RICHARD cu trupele, DUCELE DE NORFOLK, Comitele de SURREY și alții.

RICHARD. Tabeele le faceți chiar în câmpia așa
Ce se numește Bosworth.

Mylord de Surrey, spune-mi de ce ești așa trist?

SURREY. Mai îngrijorat par poate decât mă simt în suflet.

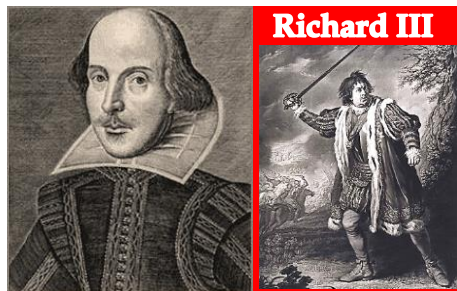
RICHARD. Mylord de Norfolk –

NORFOLK. aici, grațioase Sire.

RICHARD. Ne vom ciocni, – ce zici, tu, ei, Norfolk iubite?

NORFOLK. Sperăm să dăm mai multe decât primim,
mylord.

RICHARD. Deci așezați-mi cortul: aici voi dormi.
[*Soldații încep a-i așeza cortul Regelui*]

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

236

But where to-morrow? Well, all's one for that.
Who hath descried the number of the traitors?
NORFOLK. Six or seven thousand is their utmost power.
KING RICHARD. Why, our battalia trebles that account;
Besides, the King's name is a tower of strength,
Which they upon the adverse faction want.
Up with the tent! Come, noble gentlemen,
Let us survey the vantage of the ground.
Call for some men of sound direction.
Let's lack no discipline, make no delay;
For, lords, to-morrow is a busy day.

Exeunt

Enter, on the other side of the field, RICHMOND, SIR WILLIAM BRANDON, OXFORD, DORSET, and others. Some pitch RICHMOND'S tent

RICHMOND. The weary sun hath made a golden set,
And by the bright tract of his fiery car
Gives token of a goodly day to-morrow.

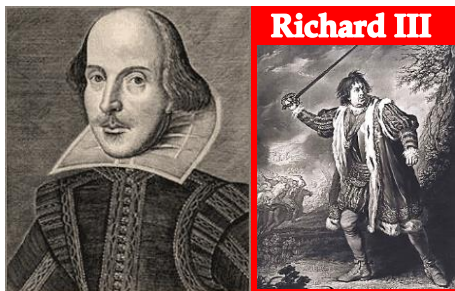
Dar unde oare mâine? — Tot una e pentru mine. —
În număr, care știe ce forță au dușmanii?
NORFOLK. Șase mii, poate șapte, cel mult, de-or fi atâția.
RICHARD. Bun, combatanții noștri sunt de trei ori cât ai zis.
Pe urmă e o forță în numele de Rege
Ce le lipsește acolo. — Nu-i gata încă cortul?
Mylorzi, să recunoaște terenul unde suntem; —
Chemați-vă câțiva din oameni ce se pricepe la asta; —
Vedeți de disciplină; să nu mai zăbovim;
Pe ziua cea de mâine avem destulă treabă.

Ies

Intră pe partea cealaltă a câmpiei, RICHMOND, SIR WILLIAM BRANDON, OXFORD și alți LORZI. Câțiva dintre soldați așază cortul lui Richmond.

RICHMOND. Vezi, somnorosul soare în aur s-a apus.
Strălucitoarea cale ce a descris în cer
Promite pentru mâine un timp senin, frumos —

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

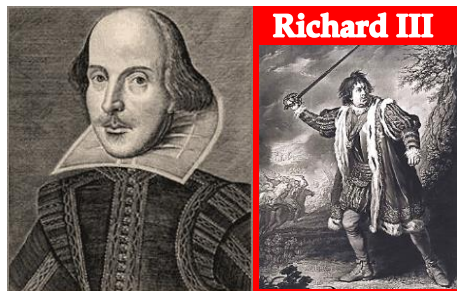
Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

237

Sir William Brandon, you shall bear my standard.
Give me some ink and paper in my tent.
I'll draw the form and model of our battle,
Limit each leader to his several charge,
And part in just proportion our small power.
My Lord of Oxford-you, Sir William Brandon—
And you, Sir Walter Herbert-stay with me.
The Earl of Pembroke keeps his regiment;
Good Captain Blunt, bear my good night to him,
And by the second hour in the morning
Desire the Earl to see me in my tent.
Yet one thing more, good Captain, do for me—
Where is Lord Stanley quarter'd, do you know?
BLUNT. Unless I have mista'en his colours much-
Which well I am assur'd I have not done-
His regiment lies half a mile at least
South from the mighty power of the King.
RICHMOND. If without peril it be possible,

Îți încredințez, Sir William să porți stindardul meu. —
Hârtie și cerneală în cortul meu trimite-mi;
Voi chibzui acolo proiectul bătăliei,
Anume fiecărui voi desemna purtarea,
Trăgând folos mai mare din mica noastră trupă.
Iubite Lord de Oxford, — și bun Sir William Brandon,
Precum și Walter Herbert, voi, rămâneți cu mine:
Va comanda Lord Pembroke chiar regimentul său;
Iar tu, Blunt căpitane, salută-l pentru mine,
Și în zori de dimineață, din partea mea, poștește-l
Să vină să mă vadă în cortul meu, aici: —
Mai am o rugămintă să-ți fac iubite Blunt;
Știi oare unde este Lord Stanley cu ai săi?
BLUNT. De n-am greșit drapelul (ce greu se poate crede)
E departe de aici spre sud, un kilometru
De locul unde șade chiar Regele postat.

RICHMOND. De este cu puțință, dar fără a fi pericol,

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

238

Sweet Blunt, make some good means to speak with him
And give him from me this most needful note.

BLUNT. Upon my life, my lord, I'll undertake it;
And so, God give you quiet rest to-night!

RICHMOND. Good night, good Captain Blunt. Come,
gentlemen,

Let us consult upon to-morrow's business.

In to my tent; the dew is raw and cold.

[They withdraw into the tent]

*Enter, to his-tent, KING RICHARD, NORFOLK, RATCLIFF,
and CATESBY*

KING RICHARD. What is't o'clock?

CATESBY. It's supper-time, my lord;
It's nine o'clock.

KING RICHARD. I will not sup to-night.

Give me some ink and paper.

What, is my beaver easier than it was?

And all my armour laid into my tent?

Iubite Blunt, încearcă cu dânsul să te vezi
Și grabnic dă-i din partea mea un important răvaș.

BLUNT. De m-o costa chiar viața, voi încerca mylord;
Dea Domnul astă noapte să dormi liniștit.

RICHMOND. Adio, căpitane. — Să mergem, Domnii mei
Să chibzuim de toate ce mâine e să facem;

Dar să intrăm înăuntru căci vântul bate rece.

[Se retrag în cort]

*Intră în cortul opus REGELE RICHARD, NORFOLK și
CATESBY.*

RICHARD. Ce oră e?

CATESBY. Mylord, e ora cinei.

Nouă ore, chiar trecute.

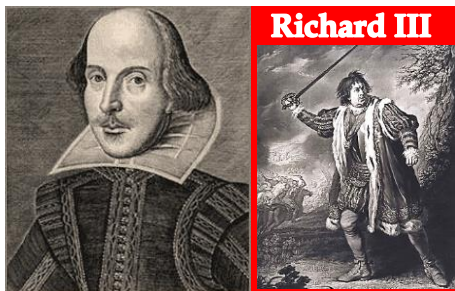
RICHARD. Nu voi cina diseară. —

Puneți-mi lângă mine hârtie și cerneală. —

S-a lărgit mantaua în ea să nu mă împiedic? —

Ați pus la îndemâna mea armura mea în cort?

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

239

CATESBY. It is, my liege; and all things are in readiness.

KING RICHARD. Good Norfolk, hie thee to thy charge;
Use careful watch, choose trusty sentinels.

NORFOLK. I go, my lord.

KING RICHARD. Stir with the lark to-morrow, gentle
Norfolk.

NORFOLK. I warrant you, my lord. Exit

KING RICHARD. Catesby!

CATESBY. My lord?

KING RICHARD. Send out a pursuivant-at-arms
To Stanley's regiment; bid him bring his power
Before sunrising, lest his son George fall
Into the blind cave of eternal night.

[Exit CATESBY]

Fill me a bowl of wine. Give me a watch.

Saddle white Surrey for the field to-morrow.

Look that my staves be sound, and not too heavy.

CATESBY. Precum doriți sunt toate și preparate gata.

RICHARD. Te du, iubite Norfolk, la postul tău acum;
Veghează cu credință, ca sentinelele bune.

NORFOLK. Mă duc, mylord.

RICHARD. Cu ciocârlia mâine, deșteaptă-te, bun Norfolk.

NORFOLK. Poți fii pe pace, Sire.

RICHARD. Ratcliffe—

RATCLIFFE. Mylord?

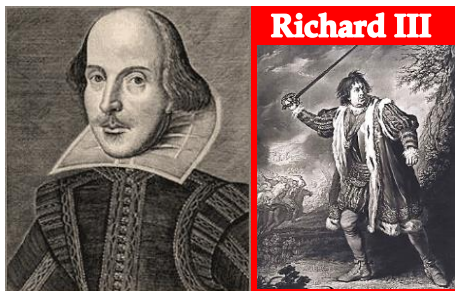
RICHARD. Trimite o patrulă la regiment la Stanley,
Comandă-i să sosească până nu se face zi
Cu oastea sa, aici: ca nu cumva să cadă
Copilului lui în noaptea ce n-are dimineață. —

[Lui CATESBY] Tu, toarnă-mi vin, mi-e sete, și dă-mi și un
ceasornic¹³

Pe calul meu alb, Surrey, să puneți mâine șeaua. —

De lance aveți grijă să nu atârne greu. —

¹³ O lumânare cu semne pe ea arătând ceasul pentru cantitatea arsă.

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

240

Ratcliff!

RATCLIFF. My lord?

KING RICHARD. Saw'st thou the melancholy Lord
Northumberland?

RATCLIFF. Thomas the Earl of Surrey and himself,
Much about cock-shut time, from troop to troop
Went through the army, cheering up the soldiers.

KING RICHARD. So, I am satisfied. Give me a bowl of wine.
I have not that alacrity of spirit
Nor cheer of mind that I was wont to have.

Set it down. Is ink and paper ready?

RATCLIFF. It is, my lord.

KING RICHARD. Bid my guard watch; leave me.
Ratcliff, about the mid of night come to my tent
And help to arm me. Leave me, I say.

Exit RATCLIFF. RICHARD sleeps

Ratcliffe—

RATCLIFFE. Mylord?

RICHARD. Ai văzut pe posacum Northumberland pe aici?

RATCLIFFE. Da, dânsul în persoană, și contele de Surrey
Când soarele asfințise se preumblau prin lagăr
Îmbărbătând soldații.

RICHARD. Sunt mulțumit; acum dă-mi un pahar de vin
Nu simt ca totdeauna găteala cea de spirit
Ce nu-mi lipsise încă. Bun, pune-l jos acolo. —

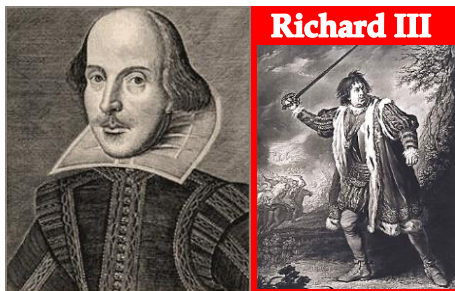
Hârtia și cerneala sunt gata cum am spus?

RATCLIFFE. Mylord, sunt toate gata.

RICHARD. Comandă sentinelei să țină pază bună;
Și acum mă lasă singur. Cam pe la miezul nopții
La cortul meu revino să ajuți când mă armez. —
Acum mă lasă, — pleacă.

*REGELE RICHARD se retrage în interiorul cortului
Ies CATESBY și RATCLIFFE*

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

241

Enter STANLEY to RICHMOND in his tent; LORDS attending

STANLEY. Fortune and victory sit on thy helm!

RICHMOND. All comfort that the dark night can afford

Be to thy person, noble father-in-law!

Tell me, how fares our loving mother?

STANLEY. I, by attorney, bless thee from thy mother,

Who prays continually for Richmond's good.

So much for that. The silent hours steal on,

And flaky darkness breaks within the east.

In brief, for so the season bids us be,

Prepare thy battle early in the morning,

And put thy fortune to the arbitrement

Of bloody strokes and mortal-staring war.

I, as I may-that which I would I cannot-

Se deschide cortul lui Richmond descoperindu-l în mijlocul ofițerilor săi.

Intră STANLEY

STANLEY. Noroc și biruință asupra ta să zboare!

RICHMOND. De poate o scânteie cerească de speranță

Să iasă strălucindă din neagra întunecime

A nopții ce înconjoară pământul ostenit;

Pe tine să descindă, părinte mult iubit;

Dar spune-mi cum mai merge iubita noastră mamă?

STANLEY. Am mandat de la dânsa de binecuvântare;

Se roagă ea încontinuu să-ți meargă bine, Richmond.

Destul acum de dânsa; — tăcând înaintea

Din oră-n oră noaptea, cu pete negre cerul

Se-ntunecă, lumina murind din răsărit.

În scurt, (împrejurarea mă obligă să fiu scurt)

Prepară bătaia devreme dimineată;

Destinul tău depinde de lupta sângeroasă;

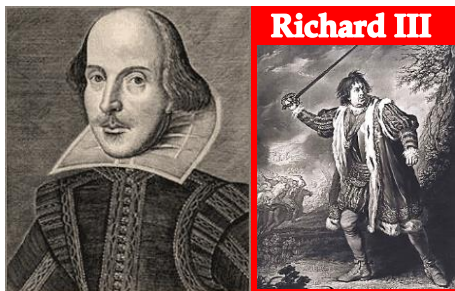
Eu, cât mi-o sta-n putință, (cât vreau să fac nu pot)

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

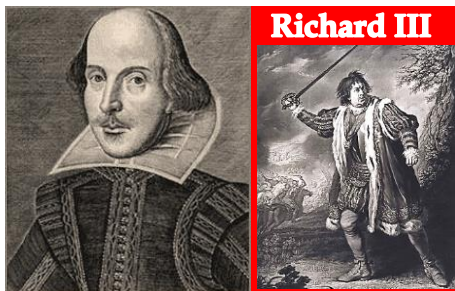
242

With best advantage will deceive the time
And aid thee in this doubtful shock of arms;
But on thy side I may not be too forward,
Lest, being seen, thy brother, tender George,
Be executed in his father's sight.
Farewell; the leisure and the fearful time
Cuts off the ceremonious vows of love
And ample interchange of sweet discourse
Which so-long-sund' red friends should dwell upon.
God give us leisure for these rites of love!
Once more, adieu; be valiant, and speed well!

RICHMOND. Good lords, conduct him to his regiment.
I'll strive with troubled thoughts to take a nap,
Lest leaden slumber peise me down to-morrow
When I should mount with wings of victory.
Once more, good night, kind lords and gentlemen.

Voi amâna venirea, întârzierea mea
În lupta cea de mâine va fi un ajutor;
Pe față nu pot însă să țin cu tine, vere,
Căci de m-ar prinde Richard, frățiorul tău cel tânăr
Ar fi ucis, sărmanul, chiar înaintea mea.
Adio, n-avem vreme, și ar fi primejdios
Să ne luăm adio în termeni mai dulci
Precum ni s-ar cuvine, ce de atâta vreme
Nu ne îmbrățișarăm.
Dar sper să vină timpul în care, fără grijă,
Vom observa aceste sfințite datorii.
Adio, încă o dată: — viteaz și norocos —
Aceasta mi-e urarea.

RICHMOND. Mylords, vă rog să-l duceți la regimentul lui;
Cu gândul plin de grijă voi încerca să dorm:
Să nu atârne mâine pe mine oboseala
În loc să zbor la luptă pe aripi de vânt:
Și iarăși noapte bună, mylords, și Domnii mei.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

243

[*Exeunt all but RICHMOND*]

O Thou, whose captain I account myself,
Look on my forces with a gracious eye;
Put in their hands Thy bruising irons of wrath,
That they may crush down with a heavy fall
The usurping helmets of our adversaries!
Make us Thy ministers of chastisement,
That we may praise Thee in the victory!
To Thee I do commend my watchful soul
Ere I let fall the windows of mine eyes.
Sleeping and waking, O, defend me still! [*Sleeps*]
Enter the GHOST of YOUNG PRINCE EDWARD, son to
HENRY THE SIXTH
GHOST. [*To RICHARD*] Let me sit heavy on thy soul to-
morrow!
Think how thou stabb'dst me in my prime of youth
At Tewksbury; despair, therefore, and die!
[*To RICHMOND*] Be cheerful, Richmond; for the wronged

[*Ies Lorzii etc, cu Stanley*]

Părinte tot puternic! al cărui căpitan
Doresc să mă consider, privește a mea armată
Cu un zâmbet de favoare: armeaz-o ca să poată
Distruge până la urmă pe inamicii mei.
Să fim noi instrumentul chiar răzbunării tale,
Ca în victoria noastră să te mai laudăm!
Las în păstrarea-și sfântă neodihnitul meu suflet,
Înainte de a se închide în somn greoi mei ochi:
Dormind, deștept, oh! Doamne, în paza ta să fiu.

[*adoarme*]

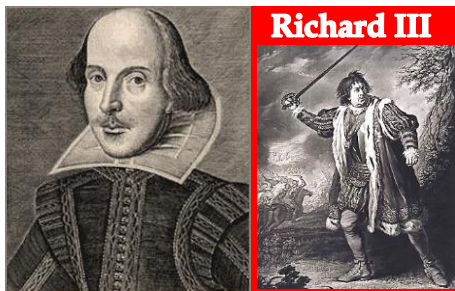
Umbra PRINCELUI EDWARD, fiul lui HENRIC VI apare
între corturi.

UMBRA. [*lui RICHARD*] Pe tine să atârni cu greutate mâine!
În floarea tinereții pe mine m-ai ucis;
Gândește-te la mine și mori în disperare!
[*Lui RICHMOND*] Fii cu speranță bună; se luptă pentru tine
Nedreptățițe duhuri de Regi și Prinți uciși,

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

244

souls

Of butcher'd princes fight in thy behalf.

King Henry's issue, Richmond, comforts thee.

Enter the GHOST of HENRY THE SIXTH

GHOST. [To RICHARD] When I was mortal, my anointed body

By thee was punched full of deadly holes.

Think on the Tower and me. Despair, and die.

Harry the Sixth bids thee despair and die.

[To RICHMOND] Virtuous and holy, be thou conqueror!

Harry, that prophesied thou shouldst be King,

Doth comfort thee in thy sleep. Live and flourish!

Enter the GHOST of CLARENCE

GHOST. [To RICHARD] Let me sit heavy in thy soul to-morrow!

I that was wash'd to death with fulsome wine,

Poor Clarence, by thy guile betray'd to death!

To-morrow in the battle think on me,

Moștenitor lui Henric eu, îți spun să speri, oh, Richmond!

Umbra REGELUI HENRIC VI apare

UMBRA. [lui RICHARD] Pe când eram în lume, chiar trupul meu sfințit

Fu găurit de tine cu sângeroase răni:

Gândește-te la Turn și mori în disperare.

[Lui RICHMOND] Plin de virtuți, viteze, vei fi biruitor!

Eu Henric, prorocisem că vei ajunge Rege

Fii fericit în somnul tău; trăiește și prosperă!

Umbra lui CLARENCE apare.

UMBRA. [Lui RICHARD] Să stau cu greutate pe sufletul tău, mâine!

Eu, care după moarte în vin fui înecat,

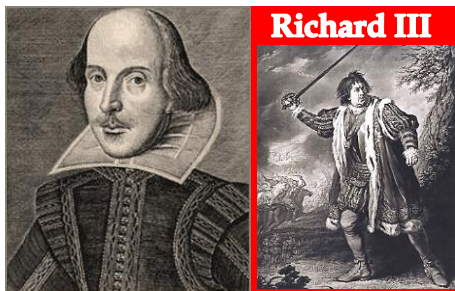
Nenorocitul Clarence, ucis trădat de tine!

Gândește-te la mine în bătălie mâine;

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

245

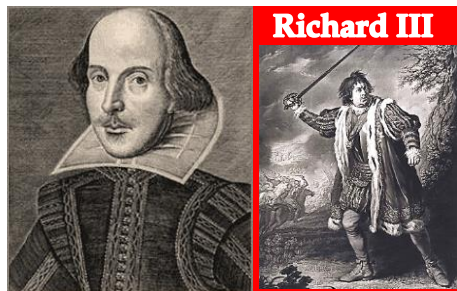
And fall thy edgeless sword. Despair and die!
[To RICHMOND] Thou offspring of the house of Lancaster,
The wronged heirs of York do pray for thee.
Good angels guard thy battle! Live and flourish!
Enter the GHOSTS of RIVERS, GREY, and VAUGHAN
GHOST OF RIVERS. [To RICHARD] Let me sit heavy in thy
soul to-morrow,
Rivers that died at Pomfret! Despair and die!
GHOST OF GREY. [To RICHARD] Think upon Grey, and let
thy soul despair!
GHOST OF VAUGHAN. [To RICHARD] Think upon
Vaughan, and with guilty fear
Let fall thy lance. Despair and die!
ALL. [To RICHMOND] Awake, and think our wrongs in
Richard's bosom
Will conquer him. Awake and win the day.

Enter the GHOST of HASTINGS

Lăsând să-ți cadă spada să mori în disperare!
[Lui RICHMOND] Tu, spiță strălucită a casei de Lancaster,
Nedreptățiții herezi lui York sunt pentru tine;
Să te păzească îngerii înătălie mâine!
Umbrele lui RIVERS, GREY și lui VAUGHAN apar.
RIVERS. [Lui RICHARD] Să șed cu greutate pe sufletul tău,
mâine!
Eu Rivers, mort la Pomfret, zic: mori în disperare!
GREY. De Grey adu-ți aminte și mori în disperare!

VAUGHAN. Gândește-te la mine, cu frica conștiinței
Să-ți cadă mâine spada și disperând să mori!

TOȚI. [Lui RICHMOND] Deșteaptă-te cu gândul că sufletul
lui Richard
De răul comis de dânsul va fi împovărat;
Te du deci la victorie.
Umbra lui HASTINGS apare.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

246

GHOST. [*To RICHARD*] Bloody and guilty, guiltily awake,
And in a bloody battle end thy days!
Think on Lord Hastings. Despair and die.
[*To RICHMOND*] Quiet untroubled soul, awake, awake!
Arm, fight, and conquer, for fair England's sake!

Enter the GHOSTS of the two young PRINCES

GHOSTS. [*To RICHARD*] Dream on thy cousins smothered
in the Tower.

Let us be lead within thy bosom, Richard,
And weigh thee down to ruin, shame, and death!
Thy nephews' souls bid thee despair and die.

[*To RICHMOND*] Sleep, Richmond, sleep in peace, and wake
in joy;

Good angels guard thee from the boar's annoy!
Live, and beget a happy race of kings!
Edward's unhappy sons do bid thee flourish.

UMBRA. [*Lui Richard*] Tu, sângeros și aspru, deșteaptă-te în
sânge,

Termină a ta viață în sânge și bătaie!

Gândește-te la Hastings și mori în disperare!

[*Lui RICHMOND*] Duh liniștit și nobil, deșteaptă-te,
desteaptă-te!

Și pentru bunul țării câștigă bătălia.

Umbrele celor doi PRINȚI apar

UMBRELE. [*Lui RICHARD*] Ca plumbul pe al tău suflet, ah!

Richard, să ședem,

Târându-te la moarte, ruină și rușine!

Nepoții tăi, îți spunem să mori în disperare!

[*Lui RICHMOND*] În pace dormi, Richmond, în glorie
deșteaptă-te;

Să te păzească îngerii de barbarul mistreț!

Trăiește și tronează o linie de Regi:

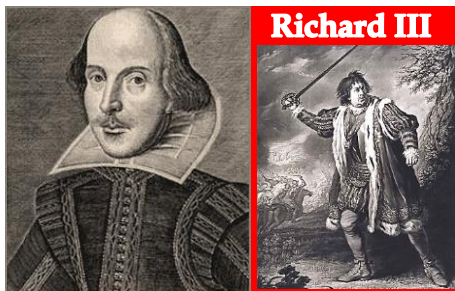
Îți spun copii lui Edward: trăiește și prosperă.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

247

Enter the GHOST of LADY ANNE, his wife

GHOST. [To RICHARD] Richard, thy wife, that wretched
Anne thy wife

That never slept a quiet hour with thee

Now fills thy sleep with perturbations.

To-morrow in the battle think on me,

And fall thy edgeless sword. Despair and die.

[To RICHMOND] Thou quiet soul, sleep thou a quiet sleep;

Dream of success and happy victory.

Thy adversary's wife doth pray for thee.

Enter the GHOST of BUCKINGHAM

GHOST. [To RICHARD] The first was I that help'd thee to the
crown;

The last was I that felt thy tyranny.

O, in the battle think on Buckingham,

And die in terror of thy guiltiness!

Dream on, dream on of bloody deeds and death;

Fainting, despair; despairing, yield thy breath!

Umbra REGINEI ANNA apare

UMBRA. [Lui RICHARD] Nevasta ta, oh, Richard!
nenorocita Anna,

Ce un moment în pace cu tine n-a dormit,

Acum îți umple somnul cu groază și viziuni:

În bătlie mâine gândește-te la mine

Căzând din mâna-ți spada să mori în disperare!

[Lui RICHMOND] În liniște, duh nobil, adormi liniștit;

Visează de izbânda victoriei glorioase: —

A dușmanului soție se roagă pentru tine.

Umbra lui BUCKINGHAM apare

UMBRA. [Lui RICHARD] Eu, cel dintâi pe tine te ridicai pe
tron;

Căzut-am cel din urmă sub tirania ta;

Să ai în bătlie pe Buckingham în gând,

Murind cum se cuvine vinovăției tale!

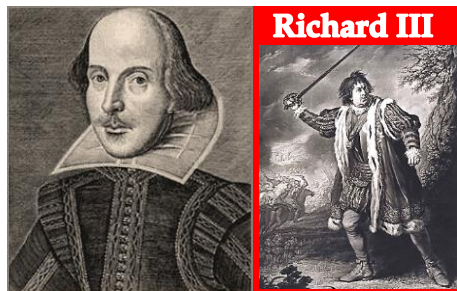
Visează mai visează de sânge și de moarte

Murind în disperare și disperând în moarte!

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

248

[To RICHMOND] I died for hope ere I could lend thee aid;
But cheer thy heart and be thou not dismay'd:
God and good angels fight on Richmond's side;
And Richard falls in height of all his pride.

The GHOSTS vanish. RICHARD starts out of his dream

KING RICHARD. Give me another horse. Bind up my wounds.

Have mercy, Jesu! Soft! I did but dream.

O coward conscience, how dost thou afflict me!

The lights burn blue. It is now dead midnight.

Cold fearful drops stand on my trembling flesh.

What do I fear? Myself? There's none else by.

Richard loves Richard; that is, I am I.

Is there a murderer here? No-yes, I am.

Then fly. What, from myself? Great reason why-

Lest I revenge. What, myself upon myself!

Alack, I love myself. Wherefore? For any good

That I myself have done unto myself?

[Lui RICHMOND] Murii sperând, — înainte de a-ți da ajutor;
Dar fi cu gândul vesel și nu te îndoi;

Căci Domnul și ai săi îngeri se luptă pentru Richmond;

Și Richard care pradă mândriei ce atinse.

Umbrele dispar, REGELE RICHARD se deșteaptă din somn.

RICHARD. Schimbați-mi un cal proaspăt, — legați-mi rănilor, —

Christoase miluiește! — Încet, era un vis —

Fricoasa conștiință amarnic m-a muncit! —

Ce vânăta-i lumina. — E tocmai miezul nopții.

Înădușeala rece de frică m-a cuprins.

De ce mă tem? de mine? Altcineva nu-i aici:

La Richard ține Richard; așa zice, eu sunt eu

Sunt ucigași aici? Nu, da, căci sunt aici:

Fugi deci, — de la mine? Prea bine m-am gândit:

Să mă răzbun. Pe cine? — Pe mine. Pentru ce?

Dar pentru ce așa ține la mine? Am făcut

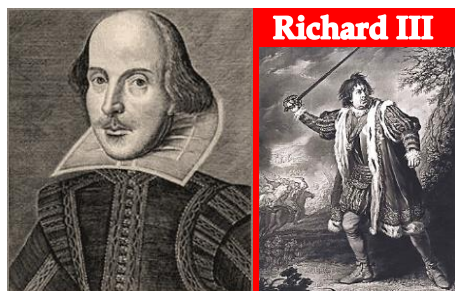
Vreun bine mie însumi? Nu, din nenorocire.

Mai lesne-mi vine a crede că singur mă urăsc;

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

249

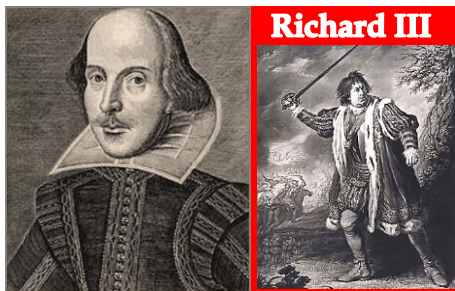
O, no! Alas, I rather hate myself
For hateful deeds committed by myself!
I am a villain; yet I lie, I am not.
Fool, of thyself speak well. Fool, do not flatter.
My conscience hath a thousand several tongues,
And every tongue brings in a several tale,
And every tale condemns me for a villain.
Perjury, perjury, in the high'st degree;
Murder, stern murder, in the dir'st degree;
All several sins, all us'd in each degree,
Throng to the bar, crying all 'Guilty! guilty!'
I shall despair. There is no creature loves me;
And if I die no soul will pity me:
And wherefore should they, since that I myself
Find in myself no pity to myself?
Methought the souls of all that I had murder'd
Came to my tent, and every one did threat
To-morrow's vengeance on the head of Richard.

Din fapte urâcioade ce singur am comis.
Sunt un mișel: acum mint, nicidecum nu sunt.
Vorbește-te de bine: ba, nu te lingușii.
Conștiința mea o mie de glasuri parcă are;
Și fiecare sunet, zău, altfel glăsuiește
Dar sunetele toate îmi spun că sunt mișel.
Sperjur, sperjur la culme și ucigaș la culme.
Și altele se-nșiră, strigându-mi: *vinovat!*
Voi dispera, căci nimeni la mine nu mai ține;
Și de-aș muri niciunul n-ar fi ca să mă plângă: —
De ce m-ar plânga alții, când singur pentru mine
Nu pot să simt vreo milă? Mi s-a părut în vis,
Că sufletele celor pe care i-am ucis,
Ar fi venit la ușă și toți amenințau
O aspră răzbunare pe Richard pentru mâine.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

250

Enter RATCLIFF

RATCLIFF. My lord!

KING RICHARD. Zounds, who is there?

RATCLIFF. Ratcliff, my lord; 'tis I. The early village-cock
Hath twice done salutation to the morn;
Your friends are up and buckle on their armour.

KING RICHARD. O Ratcliff, I have dream'd a fearful dream!
What think'st thou-will our friends prove all true?

RATCLIFF. No doubt, my lord.

KING RICHARD. O Ratcliff, I fear, I fear.

RATCLIFF. Nay, good my lord, be not afraid of shadows.

KING RICHARD By the apostle Paul, shadows to-night
Have stuck more terror to the soul of Richard
Than can the substance of ten thousand soldiers
Armed in proof and led by shallow Richmond.
'Tis not yet near day. Come, go with me;
Under our tents I'll play the eaves-dropper,

Intră RATCLIFFE.

RATCLIFFE. Mylord, —

RICHARD. Ce? — Cine e acolo?

RATCLIFFE. Mylord, chiar eu sunt — Ratcliffe — cocoșul
satului

A salutat de două ori a zilei dimineață;

Ai noștri se pregătesc și armura lor încing.

RICHARD. Am visat, scumpe Ratcliffe, un vis îngrozitor!
Ce crezi tu de ai noștri? Vor fi toți credincioși?

RATCLIFFE. Mylord, fără îndoială.

RICHARD. Mă tem, mă tem mult, Ratcliffe, —

RATCLIFFE. Să nu te înspăimânte viziuni și umbre goale.

RICHARD. Dar jur pe sfântul Paul că azi noapte umbre
goale

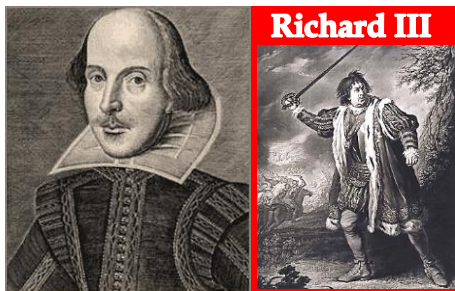
L-au speriat pe Richard mai mult decât ar face

Un batalion puternic de zece mii de oameni,

Armați perfect și tare și comandați de Richmond;

Nu-i încă dimineață; mergi, rogu0te cu mine;

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

251

To see if any mean to shrink from me.

[*Exeunt*]

Enter the LORDS to RICHMOND sitting in his tent

LORDS. Good morrow, Richmond!

RICHMOND. Cry mercy, lords and watchful gentlemen,
That you have ta'en a tardy sluggard here.

LORDS. How have you slept, my lord?

RICHMOND. The sweetest sleep and fairest-boding dreams
That ever ent'red in a drowsy head
Have I since your departure had, my lords.
Methought their souls whose bodies Richard murder'd
Came to my tent and cried on victory.
I promise you my soul is very jocund
In the remembrance of so fair a dream.
How far into the morning is it, lords?

LORDS. Upon the stroke of four.

În corturile noastre vreau să ascult puțin,
Să aflu dacă vreunul ar vrea să ne trădeze.

[*les REGELE RICHARD și RATCLIFFE*]

RICHMOND *se deșteaptă, intră OXFORD și alții.*

LORZI. Te salutăm, Richmond.

RICHMOND. Mylords, cer iertare, că voi sunteți deșteptați
Prinzându-mă pe mine un leneș somnoros.

LORZI. Cum ați dormit stăpâne?

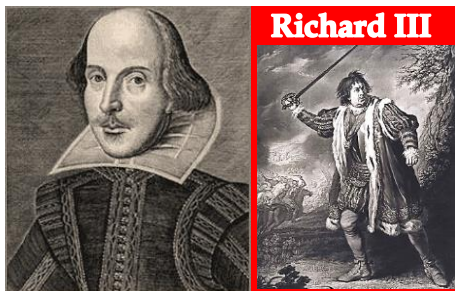
RICHMOND. Un somn ușor și dulce, iar visuri fericite,
Mylords, de când plecărăți, au încântat întruna
Gândirea-mi ostenită. Mi s-a părut în vis
Că sufletele celor pe care barbarul Richard
Ucise odinioară, veneau la cortul meu
Strigându-mi: „Înainte, purcede la victorie!”
Vă jur că al meu suflet e mult mai înveselit,
Când îmi aduc aminte de un vis atât de dulce.
Ce ceas, mylords, să fie?

LORZI. Pe punctul chiar de patru.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

252

RICHMOND. Why, then 'tis time to arm and give direction.

[His ORATION to his SOLDIERS]

More than I have said, loving countrymen,
The leisure and enforcement of the time
Forbids to dwell upon; yet remember this:
God and our good cause fight upon our side;
The prayers of holy saints and wronged souls,
Like high-rear'd bulwarks, stand before our faces;
Richard except, those whom we fight against
Had rather have us win than him they follow.
For what is he they follow? Truly, gentlemen,
A bloody tyrant and a homicide;
One rais'd in blood, and one in blood establish'd;
One that made means to come by what he hath,
And slaughtered those that were the means to help him;
A base foul stone, made precious by the foil
Of England's chair, where he is falsely set;

RICHMOND. Atunci este vremea să ne armăm, pe urmă
Să dăm ale noastre ordine.

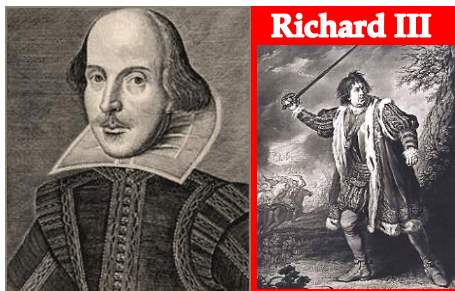
[Înaintează către trupă]

Concetățeni, prieteni, mai mult decât am zis,
Să spun, nici circumstanța nici timpul nu-mi permite.
Aveți prezent în minte un lucru deci, vă rog, —
Că pentru noi și Domnul se luptă, și dreptatea;
Victimele și sfinții se roagă pentru noi;
Și astă pomenire va sta înaintea voastră
Ca ziduri de tărie.
Iar cei cu care ne batem (afară doar de Richard)
Mai mult doresc izbânda noastră ca a lui.
Căci cine este dânsul? Într-adevăr, prieteni,
Un ucigaș sălbatic, un sângeros tiran;
Crescut în sânge, tronul l-a căpătat prin sânge;
A făcut instrumente să ajungă unde este,
Și acele instrumente chiar el le-a distrus;
O piatră ce valora ea din legătură.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

253

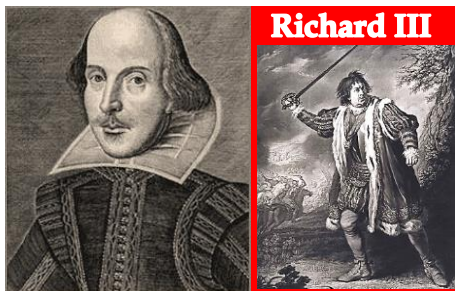
One that hath ever been God's enemy.
Then if you fight against God's enemy,
God will in justice ward you as his soldiers;
If you do sweat to put a tyrant down,
You sleep in peace, the tyrant being slain;
If you do fight against your country's foes,
Your country's foes shall pay your pains the hire;
If you do fight in safeguard of your wives,
Your wives shall welcome home the conquerors;
If you do free your children from the sword,
Your children's children quits it in your age.
Then, in the name of God and all these rights,
Advance your standards, draw your willing swords.
For me, the ransom of my bold attempt
Shall be this cold corpse on the earth's cold face;
But if I thrive, the gain of my attempt
The least of you shall share his part thereof.
Sound drums and trumpets boldly and cheerfully;

Al Angliei fotoliu pe care, pe nedrept
El șede și domneșe.
Și veșnic el un dușman al cerului a fost;
Luptându-vă în contra dușmanului cerului,
Vă va păzi chiar cerul ca pe ai săi soldați;
De este lupta voastră să doborâți tiranul
În liniște veți dormi când va fi jos acesta;
De sunt dușmanii țării cu care vă luptați,
În țară chiar răsplată veți găsi pentru muncă;
De e această luptă să ocrotiți soțiile,
Vă vor primi acasă soțiile bucuroase;
Pe copilașii voștri de-i apărați cu fierul,
În bătrânețea voastră copiii lor și vouă
Vor da răsplata dreaptă.
În numele acestor dreptăți ce le aveți
Înaintați stindardul și trageți săbiile:
Iar pentru mine plata supremei încercări
Va fi al meu corp rece zăcând pe glodul umed.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

254

God and Saint George! Richmond and victory!

Exeunt

Re-enter KING RICHARD, RATCLIFF, attendants, and forces

KING RICHARD. What said Northumberland as touching Richmond?

RATCLIFF. That he was never trained up in arms.

KING RICHARD. He said the truth; and what said Surrey then?

RATCLIFF. He smil'd, and said 'The better for our purpose.'

KING He was in the right; and so indeed it is.

[*Clock strikes*]

Tell the clock there. Give me a calendar.

Who saw the sun to-day?

RATCLIFF. Not I, my lord.

În caz de izbândă cel mai mic dintre voi
Va împărți cu mine câștigul cuvenit;
Trompetele să sune deci curajos și vesel,
Și noi cu Sfântul Gheorghe¹⁴ și Richmond înainte.

Ies

Reintră REGELE RICHARD, RATCLIFFE și alți cu trupele.

RICHARD. Ce vorbe despre Richard spunea Northumberland?

RATCLIFFE. Că niciodată dânsul n-a fost crescut la arme.

RICHARD. A spus chiar precum este: și Surrey ce răspunse?

RATCLIFFE. Spunea: „Atât mai bine, va fi doar pentru noi.”

RICHARD. Răspunse foarte bine; căci negreșit că este.

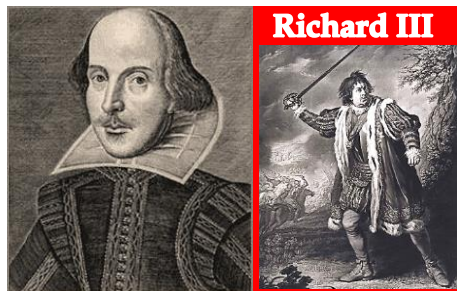
[*Ceasornicul sună*]

Ce ceas e care sună? — Dă-ncoace un calendar, —

E soare azi afară?

RATCLIFFE. Nu s-a văzut azi încă.

¹⁴ Sfântul Gheorghe este patronul Angliei.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

255

KING RICHARD. Then he disdains to shine; for by the book
He should have brav'd the east an hour ago.

A black day will it be to somebody.

Ratcliff!

RATCLIFF. My lord?

KING RICHARD. The sun will not be seen to-day;
The sky doth frown and lour upon our army.

I would these dewy tears were from the ground.

Not shine to-day! Why, what is that to me

More than to Richmond? For the selfsame heaven

That frowns on me looks sadly upon him.

Enter NORFOLK

NORFOLK. Arm, arm, my lord; the foe vaunts in the field.

KING RICHARD. Come, bustle, bustle; caparison my horse;
Call up Lord Stanley, bid him bring his power.

I will lead forth my soldiers to the plain,

And thus my battle shall be ordered:

RICHARD. Atunci nu vrea să iasă; căci după calendar,
Mai bine de o oră de vreme a trecut:

Va fi o zi ursuză aceasta pentru unu.

Ratcliffe –

RATCLIFFE. Mylord?

RICHARD. Azi n-are să lucească nici soarele, nici cerul
Se uită cu mânie pe ceata mea de oameni;

Aș vrea să nu lucească nici roua pe pământ! –

Să nu lucească! – Ce-mi face asta mie

Mai mult decât lui Richmond? Căci tot același cer

Ce nu-mi surâde mie pe dânsul, îl privește.

Intră NORFOLK.

NORFOLK. Să alergăm la arme, mylord, căci inamicul
Devreme se aranjează pe câmpul de bătaie.

RICHARD. Mișcați-vă mai iute și preparați-mi calul;

Chemați să vie Stanley cu forța sa încoace; –

Eu voi conduce trupa aceasta, la câmpie,

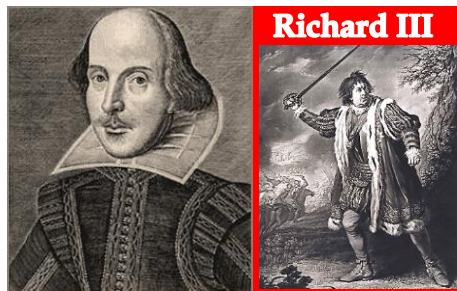
Și ascultați: acesta este planul bătăliei:

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<http://editura.mttlc.ro>

The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

256

My foreward shall be drawn out all in length,
Consisting equally of horse and foot;
Our archers shall be placed in the midst.
John Duke of Norfolk, Thomas Earl of Surrey,
Shall have the leading of this foot and horse.
They thus directed, we will follow
In the main battle, whose puissance on either side
Shall be well winged with our chiefest horse.
This, and Saint George to boot! What think'st thou, Norfolk?

NORFOLK. A good direction, warlike sovereign.
This found I on my tent this morning.

[He sheweth him a paper]

KING RICHARD. *[Reads]*

'Jockey of Norfolk, be not so bold,
For Dickon thy master is bought and sold.'
A thing devised by the enemy.
Go, gentlemen, every man unto his charge.

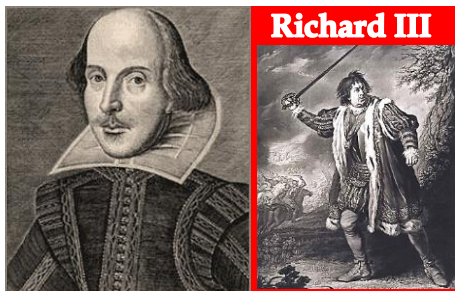
Întregul front al forței va fi desfășurat,
Având deopotrivă atâția călăreți;
Iar trupele cu arcu vor ține mijlocul:
Lord Ducele de Norfolk cu contele de Surrey,
Vor comanda împreună această trupă mică.
Atâta pentru dâșii, iar noi vom rămne
Cu grosul armatei; ea astfel întărită
Pe amândouă flancuri, călăreți aleși; —
Și așa cu Sfântul Gheorghe! — cu călăreți aleși: — Cum ți se
pare, Norfolk?

NORFOLK. Prea înțelept e planul, războinci suveran.
În cort azi dimineață poftim ce am găsit.

[Îi dă o hârtie]

RICHARD. *[Citește]* „Departe mâine, Norfolk, nu te înainta,
Căci s-a vândut stăpânul tău și noi îl vom cumpăra.”
O glumă infernală de inamic urzită —
Acum fiecare la locul său să meargă; —
Să nu lăsăm ca visuri să ne aducă spaimă;

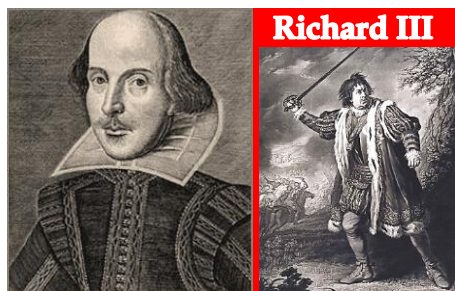
William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

257

Let not our babbling dreams affright our souls;
Conscience is but a word that cowards use,
Devis'd at first to keep the strong in awe.
Our strong arms be our conscience, swords our law.
March on, join bravely, let us to it pell-mell;
If not to heaven, then hand in hand to hell.
[His ORATION to his ARMY]
What shall I say more than I have inferr'd?
Remember whom you are to cope withal-
A sort of vagabonds, rascals, and runaways,
A scum of Britaines, and base lackey peasants,
Whom their o'er-cloyed country vomits forth
To desperate adventures and assur'd destruction.
You sleeping safe, they bring to you unrest;
You having lands, and bless'd with beauteous wives,
They would restrain the one, distain the other.
And who doth lead them but a paltry fellow,
Long kept in Britaine at our mother's cost?

Conștiința e un lucru ce ne slăbește gândul,
Slujind să domolească pe cel cu duhul tare;
Tăria ne e conștiința, și sabia legea noastră. —
Mergeți deci înainte să dăm precum putem;
Mai mult, ce vă pot spune decât ați înțeles?
Gândiți-vă toți numai cu cine — aveți de-a face:
O ceată vagaboandă de toți pungași fugari,
Tâlhari de prin Bretagnia, laquei chiar de țărani,
Pe care chiar a lor țară îi varsă în mulțimi
La rele întreprinderi și sigură pieire.
Pe când dormiți în pace, vă tulbură ei somnul;
Aveți o moșioară, vor ei să o ia;
Aveți frumoase soții vor să vi le răpească;
Și cine îi conduce? Un prost, un ticălos,
Crescut de mama noastră cu cheltuiala ei;
Un răsfățat ce-n viață n-a suferit de frig
Nu știe ce e gerul, zăpada de-or văzând
Să biciuim de aici pe veneticii ăștia:

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

258

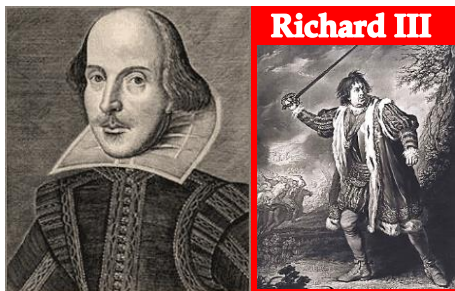
A milk-sop, one that never in his life
 Felt so much cold as over shoes in snow?
 Let's whip these stragglers o'er the seas again;
 Lash hence these over-weening rags of France,
 These famish'd beggars, weary of their lives;
 Who, but for dreaming on this fond exploit,
 For want of means, poor rats, had hang'd themselves.
 If we be conquered, let men conquer us,
 And not these bastard Britaines, whom our fathers
 Have in their own land beaten, bobb'd, and thump'd,
 And, in record, left them the heirs of shame.
 Shall these enjoy our lands? lie with our wives,
 Ravish our daughters? [*Drum afar off*] Hark! I hear their drum.
 Fight, gentlemen of England! Fight, bold yeomen!
 Draw, archers, draw your arrows to the head!
 Spur your proud horses hard, and ride in blood;
 Amaze the welkin with your broken staves!
 [*Enter a MESSENGER*]

Să plece zdrențăroșii în Franța, țara lor,
 Li s-a urât cu viața de mai vin să cerșească
 Pe aici nemâncații; ei, dacă nu sperau
 Să izbutească astăzi, demult se spânzurau
 Nemaivând nimic cu ce să se hrănească
 Bărbat măcar să fie acela ce ne bate
 Și nu Bretniei ăștia pe care tatăl nostru
 I-a bătut acasă de i-a snopit la dâșii.
 Ei să ne ia pământul, nevestele frumoase,
 Și gingașele fete? – Ascultă toba lor.
 [*Se aud tobe în depărtare*]
 Luptați cu bărbăție, precum se bat Englezii!
 Împingeți înainte, dați pinteni cailor,
 Înaintând în sânge ca lumea să se mire
 Privind la voi, uimită.
 [*Intră un VESTITOR*]
 Ce zice Lordul Stanley, va veni el cu trupa?

CONTEMPORARY
 LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
 The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

259

What says Lord Stanley? Will he bring his power?

MESSENGER. My lord, he doth deny to come.

KING RICHARD. Off with his son George's head!

NORFOLK. My lord, the enemy is pass'd the marsh.
After the battle let George Stanley die.

KING RICHARD. A thousand hearts are great within my
bosom.

Advance our standards, set upon our foes;
Our ancient word of courage, fair Saint George,
Inspire us with the spleen of fiery dragons!
Upon them! Victory sits on our helms.

Exeunt

VESTITOR. Mylord, nu vrea să asculte.

RICHARD. Imediat să moară băiatul George Stanley.

NORFOLK. Mylord, dușmanul vine, el traversează balta;
Să moară după luptă copilul osândit.

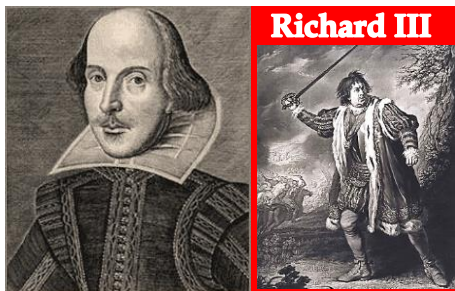
RICHARD. În piept îmi par a bate o mie de inimi;
Înaintați stindardul, cădeți pe inamic:
Și vechiul nostru strigăt: „Înainte, S-tu Gheorghe”
Cu foc să ne inspire ca să zburăm ca zmeii
Pe dâșii, căci victoria ne va acoperi.

Ies.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica**, 1884

260

SCENE IV.

Another part of the field

Alarum; excursions. Enter NORFOLK and forces; to him
CATESBY

CATESBY. Rescue, my Lord of Norfolk, rescue, rescue!
The King enacts more wonders than a man,
Daring an opposite to every danger.
His horse is slain, and all on foot he fights,
Seeking for Richmond in the throat of death.
Rescue, fair lord, or else the day is lost.

Alarums. Enter KING RICHARD

KING RICHARD. A horse! a horse! my kingdom for a horse!

CATESBY. Withdraw, my lord! I'll help you to a horse.

KING RICHARD. Slave, I have set my life upon a cast
And I Will stand the hazard of the die.

I think there be six Richmonds in the field;

SCENA IV.

O altă parte a câmpiei.

Atacul sună; – lupta în fund. – Intră NORFOLK cu trupa, după dânsul CATESBY.

CATESBY. În ajutor, Lord Norfolk, veniți în ajutor,
Căci Regele se luptă făcând minuni cu spada;
Căzu un cal sub dânsul, dar el pe jos se bate,
Și tot pe Richmond caută cu moarte împrejur;
Veniți în ajutorul său căci altfel pierdem ziua!

Intră REGELE RICHARD.

RICHARD. Un cal! un cal! regatul mi-aș vinde pe un cal!

CATESBY. Retrage-te stăpâne să văd eu de un cal.

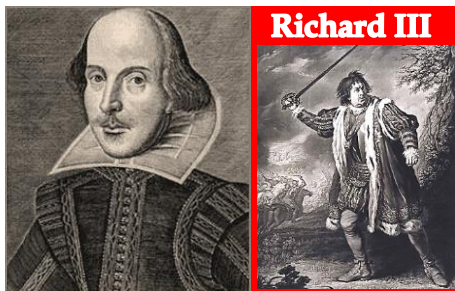
RICHARD. Jucat-am a mea viață pe o aruncătură,
Și acuma nu-mi rămâne decât să aștept norocul.

Zău parcă văd pe Richmond în șase, șapte locuri;

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

Five have I slain to-day instead of him.
A horse! a horse! my kingdom for a horse!
Exeunt

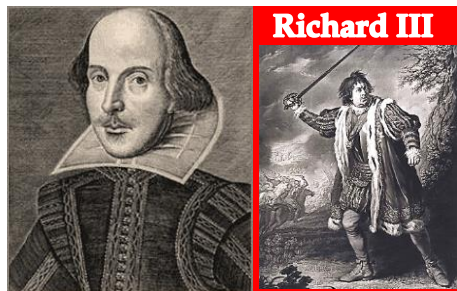
261

Am omorât cinci oameni crezând că este dânsul.
Un cal! un cal! mi-aș vine regatul pe un cal!
Iese

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

262

SCENE V.

Another part of the field

*Alarum. Enter RICHARD and RICHMOND; they fight;
RICHARD is slain. Retreat and flourish. Enter RICHMOND,
STANLEY bearing the crown, with other LORDS*

RICHMOND. God and your arms be prais'd, victorious
friends;

The day is ours, the bloody dog is dead.

STANLEY. Courageous Richmond, well hast thou acquit
thee!

Lo, here, this long-usurped royalty
From the dead temples of this bloody wretch
Have I pluck'd off, to grace thy brows withal.
Wear it, enjoy it, and make much of it.

RICHMOND. Great God of heaven, say Amen to all!
But, tell me is young George Stanley living.

SCENA V.

*Intră REGELE RICHARD și RICHMOND și se retrag luptându-
se – Sună retragerea și încetarea luptei. Intră RICHMOND,
STANLEY cu coroana și alți Lorzi cu forțele.*

RICHMOND. Să laudăm pe Domnul, suntem victorioși;
Și sângele câine în fine a murit.

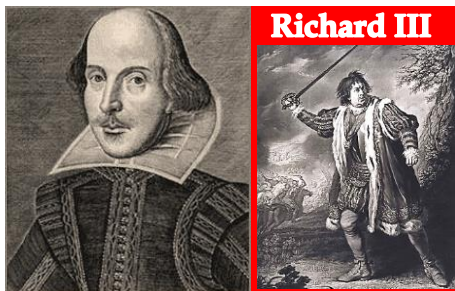
STANLEY. Cu vitejie, Richmond mprețe, v-ați purtat!
Însemnele domniei atâta timp uzurpată
Am răpit de pe fruntea mistrețului sălbatic,
Ca să împodobească a voastră frunte, Sire;
Purtați-o în bucurie și mult timp s-o păstrați.

RICHMOND. Oh! Doamne atotputernic! la toate zic *Amin*.
Înainte de tot, spune-mi trăiește George Stanley?

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

263

STANLEY. He is, my lord, and safe in Leicester town,
Whither, if it please you, we may now withdraw us.

RICHMOND. What men of name are slain on either side?

STANLEY. John Duke of Norfolk, Walter Lord Ferrers,
Sir Robert Brakenbury, and Sir William Brandon.

RICHMOND. Inter their bodies as becomes their births.

Proclaim a pardon to the soldiers fled

That in submission will return to us.

And then, as we have ta'en the sacrament,

We will unite the white rose and the red.

Smile heaven upon this fair conjunction,

That long have frown'd upon their emnity!

What traitor hears me, and says not Amen?

England hath long been mad, and scarr'd herself;

The brother blindly shed the brother's blood,

The father rashly slaughter'd his own son,

The son, compell'd, been butcher to the sire;

STANLEY. Mylord, în siguranță el s-a retras la Leicester¹⁵.

Și acolo ne vom duce plăcere de aveți.

RICHMOND. Prin cei ce azi căzură, numiți-mi câțiva.

STANLEY. John Ducele de Norfolk, pe urmă Lordul Ferrars,
Sir Robert Brackenbury și bietul William Brandon.

RICHMOND. Dați ordin să se-ngroape precum li se cuvine,

Proclamă iertarea soldaților fugari

Ce vor veni îndată să se supună nouă:

Deoarece e dată o promisiune sacră,

Vom uni roza albă cu cea roșie: —

Și cerul va surâde pe această alianță,

Căci mult timp le încercase o lungă dușmănie;

Cel ce *amin* nu zice un trădător va fi!

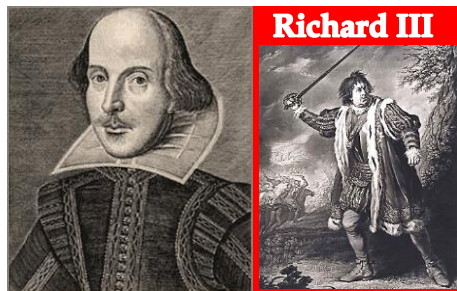
A fost nebună țara și mult a suferit;

Și sângele de frate de frate se vărsa;

Un fiu de un părinte se ucidea-n mânie,

Părintele de fiul său se măcelărea:

¹⁵ Pronunțat Lester.

William Shakespeare

Richard III. Parallel Texts

Translated into Romanian by **Scarlat Ion Ghica, 1884**

264

All this divided York and Lancaster,
Divided in their dire division,
O, now let Richmond and Elizabeth,
The true succeeders of each royal house,
By God's fair ordinance conjoin together!
And let their heirs, God, if thy will be so,
Enrich the time to come with smooth-fac'd peace,
With smiling plenty, and fair prosperous days!
Abate the edge of traitors, gracious Lord,
That would reduce these bloody days again
And make poor England weep in streams of blood!
Let them not live to taste this land's increase
That would with treason wound this fair land's peace!
Now civil wounds are stopp'd, peace lives again-
That she may long live here, God say Amen!
Exeunt

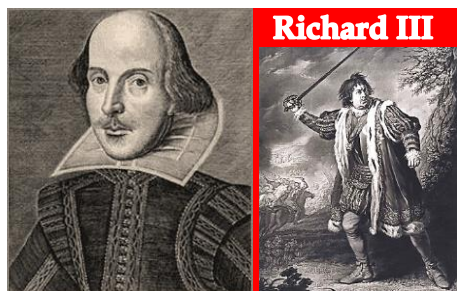
THE END

Aceasta este vrajba ce ani întregi pe York
Cu Lancaster certase.
Se vor uni acum Elisabetha, Richmond,
Hereda fiecare al fiecărui neam.
Moștenitorii noștri, (de vei permite, Doamne!)
În pace neatinsă vor sfârși viața lor,
Și țara înzestrând-o cu zile fericite
Și veacuri de belșug!
Oh! Doamne, rupe spada aceluia trădător
Ce ar dori să-nceapă din nou dezbinarea,
Făcând să plângă țara cu sângeroare lacrimi!
Din bogăția țării niciunul să nu guste
Ce ar încerca să atingă această sfântă pace!
Acum pe noi zâmbește domnia blâdei păci
Cu noi mult să rămână; — răspundeți toți *Amin.*
Ies.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>
The University of Bucharest. 2016

William Shakespeare
 Richard III. Parallel Texts
 Translated into Romanian by Scarlat Ion Ghica, 1884

265

Contemporary Literature Press

Bucharest University
 The Online Literature Publishing House
 of the University of Bucharest

A Manual for the Advanced Study of *Finnegans Wake* in One Hundred and Twenty-Three Volumes

Totalling 35,000 pages

by C. George Sandulescu and Lidia Vianu

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<http://editura.mttlc.ro>

Holograph list of the
40 languages
used by James Joyce
in writing *Finnegans Wake*

You can download our books for free,
 including the full text of *Finnegans Wake* line-numbered, at
<http://editura.mttlc.ro/>, <http://sandulescu.perso.monaco.mc/>

Director
Lidia Vianu

Executive Advisor
C. George Sandulescu